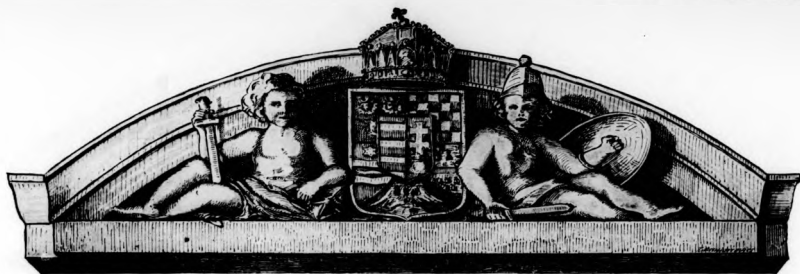

*Vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy,
a „Ludovika” akadémia parancsnoka 1938-tól 1943-ig.
(Foto Orelly felvétele.)*

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

A M. KIR. HONVÉD «LUDOVIKA» AKADÉMIA ZRINYI-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XXI. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1944. JÚLIUS

*Emlékezés nélkül mi volnát te, oh szív?
Beszédes hűrjától megfosztatott hárfá,
(Tomba Mihály: Falusi órák.)*

BÚCSÚZUNK VITÉZ NEMES KISBARNAKI FARKAS FERENC ALTÁBORNAGYTÓL, A „LUDOVIKA” AKADÉMIA VOLT PARANCSNOKÁTÓL

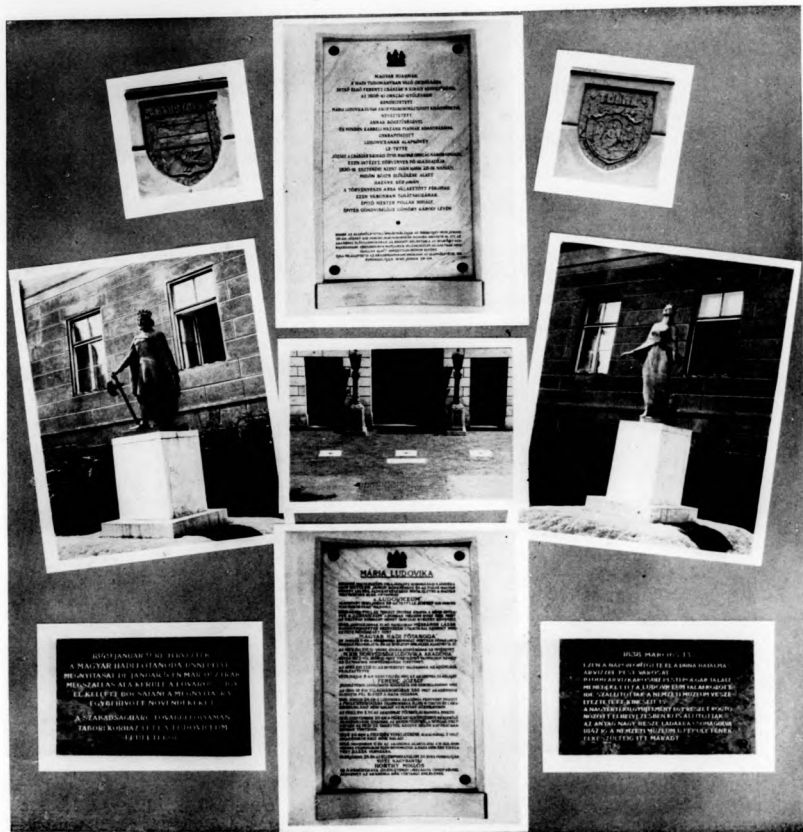
Írta: SÁSKA ELEMÉR vk. ezredes, a „Ludovika” akadémia parancsnoka.

Öt súlyos és emlékezetes történelmi esztendőn át volt a „Ludovika” akadémia parancsnoka *vitész nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy*. Az ősi Alma Mater sok vihart látott százados falai szeretettel ölelték magukhoz az akadémia egykori kiváló növendékét, aki a ludovikás szellem hódító erejével jött, hogy ennek a szellemnek a nevében nevelje katonává a kezeire bízott magyar ifjúságot.

Amikor a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásából mint vk. ezredes 1938 október 1-én elődjétől, *vitész Szombathelyi Ferenc vezérőrnagytól* átvette a „Ludovika” akadémia parancsnoki megbízatását, a gyalogság, lovasság és tüzérség tisztí utánpótlását jelentő 367 akadémikusból állott az ősi Alma Mater. Ez a szám az ő parancsnoklása idején kialakult történelmi események kényszerítő hatására hamarosan majdnem ezerig emelkedett, s mikor 1943 augusztus 20-án búcsút vesz az akadémiától, hogy a Legfőbb Ifadúr parancsára mint a VI. (debreceni) hadtest parancsnoka a felső vezetés területén értékesítse nagyszerű katonai pályafutásának értékes tapasztalatait, — az újonnan megszervezett gyors fegyvernemmel együtt kereken 10 csapatnem számára képezi ki a „Ludovika” akadémia az eljövendő honvéd tisztikart.

*Részletek
vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémiaparancsnok
alkotásaiból.*

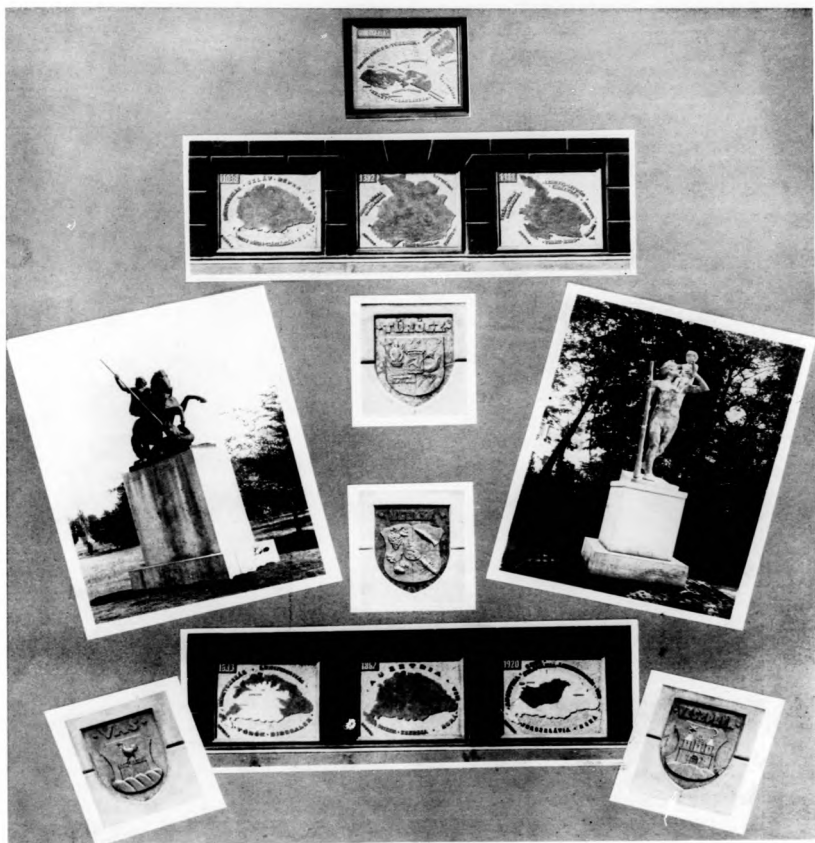
I.

Felül: két vármegye-cimer között az alapító okmány emléktáblája. — Középen: balra Szent László, jobbra Szent Borbála szobra, a kettő között az 1852-ben kirévezett 3 vértanú emléktáblája. — Alul: balra az 1849-es események, jobbra az 1838-i pesti árvíz emléktáblája, középen az akadémia főbb történelmi eseményeit megörökítő emléktábla.

*Részletek
vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémiaparancsnok
alkotásaiból.*

II.

Felül és alul: a 7 történelmi márványtérkép. — Középen és alul: 4 vármegye-cimer. — Középen: balra Szent György, jobbra Szent Kristóf szobra.

Ezeket a mélyreható szervezési változásokat nyomon kellett követnie a kiképzés teljes átszervezésének is. A mindjobban növekedő háborús követelmények az eddigieknél is katonásabb, szakszerűbb és sokoldalúbb kiképzést kívántak. A katonai mesterségbe való tökéletes elmélyülést szolgálta az új parancsok minden intézkedése. Az összes gyalogsági könnyű és nehéz tüzérgyvereket, amelyeknek egyrészevel eddig csak a csapatnál, különböző tanfolyamokon ismerkedett meg a fiatal csapatbiztos, ezentúl az akadémián oktatta a lelkes oktatóbiztos gárda.

Az ipolysági cseh erődvonal megtekintése, a kassai és kolozsvári bevonulás, a Nagyvárad melletti román erődövek végrehajtott gyakorlatok mind a háborús kiképzés messzező céljait szolgálták.

1942-ben nyári szabadságát a keleti hadszíntéren töltötte, hogy háborús tapasztalatok birtokában irányíthassa a háborús tisztképzés felelősségteljes munkáját.

Amit pedig a katonai nevelés és ezzel kapcsolatban a nemzetnevelés terén adott akadémikusainak és történelmi lustrum folyamán, annak kincset érő értékeit itthon a csapatélet, odakint pedig a kemény harcok sodrában kamatoztatják hűséges és ragaszkodó akadémikusai.

Nevelési irányelvei a tökéletes katona, az egész ember s a talpig úr csodálatos értékösszefonódását tárják ámuló szemek elé. Akadémikusi parancsait kötetbefoglalva mint a modern katonai nevelés kézikönyvét forgathatják minden idők katonai nevelői. Akadémikusaink szüleihez intézett *körleveleinek* egész sora az iskola és a szülői ház közötti állandó kapcsolat és nevelői közösség valóságos normája.

Mindamellettt a szigorú keménység és katonás erély sem hiányzott egyéniségéből, valahányszor szükség volt rá. Öt év alatt 72 akadémikust bocsátott el jellemhibák miatt az akadémiai nevelésből.

Az akadémikusok szabadidejének rendezését és a szorosan vett tanórákon kívüli foglalkoztatásukat nagy távlatokba tekintő, átfogó tervek szerint irányította. Fontosabb események kapcsán, vagy amikor nevelői célt vezetve, személyesen tájékoztatta vagy irányította a helyes útra akadémikusait. Ez a sűrűn megnyilatkozó, közvetlen nevelői kapcsolat állandó és mindinkább fejlődő hatást biztosított a teljesértékű katona alakjának eszményi megmintázására törekvő akadémikusok számára. A legszebb eredménye ennek a hatásnak az a fenntartás nélküli bizalom, amellyel az akadémikusok sokszor igen komoly személyes ügyeikben is felkeresték és tanácsát, irányítását kérték.

De gondja volt arra is, hogy a tisztisarjadék mint a nemzet leendő vezetőrétege előtt a *harcos katona és a művelt ember* fogalmi közösségének megfelelően megvilágítsa a nemzeti sorskérdéseink tisztázása felé vezető utat. Örökké emlékezetünkben maradt az a hatalmas érdeklődést keltett *magyarságtudományi előadásorozat*, amely megmozgatta és felrázta még a legközönyösebbnek látszó akadémikust is a nemzetörödmérség öröstenítő légtöréből. A magyar föld, a magyarság faji összetétele, a magyar nép élete, társadalmi és gazdasági tagolódása, magyar tárgyi és szellemi néprajz, a magyar népnyelv, a magyar népművelés, a magyar népdal, népi művelődés és nemzetnevelés, katonai nevelés és népnevelés — voltak ennek a nagyértékű, és a csapatbiztos számára szinte pótolhatatlan előadásorozatnak a legkiemelkedőbb tárgyai.

Ő maga a Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjainak 1943 május 1-i ünnepi *értekezletén* „Az örökifjú Zrínyi” címmel tartott magas színvonalú előadást.

Parancsnoklása idején ünnepelte 20 éves fennállását az akadémia főiskolai színvonalon működő önképzőköre, a Levente-kör is. Az évfordulóra új, kifejezőbb nevet adott ennek a fontos intézménynek. *Zrínyi-kör* lett a Levente-körből, mert „*történelmi nagyjaink közül senkisé isem vitva ki olyan tökéletesen a maga számára a kard és a toll közös jelképi használatához való jogot, mint gróf Zrínyi Miklós, a XVII. század katonái és irodalmi szempontból egyaránt legnagyobb magyarja.*” A történelmi idők követelményeinek megfelelően s a katonás nevelés kiegészítése érdekében a második decennium végén a nemzetvédelmi, műszaki (rádió- és fényképsz.) csoporttal növelte a Zrínyi-kör csoportjainak számát.

A *testnevelés* korszerűsítése, a katonai küzdő sportok fejlesztése kapcsán jelentős újításokkal segítette elő a tisztképzés testnevelési céljait. A volócái és tiszaborkúti sítáborok — amelyek mindegyikén személyesen is résztvett — emlékezetes állomásai ennek az átfogó testnevelési programnak.

Amit pedig mindezekfelett az *akadémia hagyományainak erőteljes továbbfejlesztése* terén véghezvitt, az alkotókészség és történelmi tudat valóságos mintája. 5 új szobor, 3 szoborműsola, 2 új dombormű, 3 domborműműsola, 5 történelmi emléktábla, 10 hősi emléktábla, 7 márványbavéssett történelmi térkép (a római Via dell'Impero márványtábláinak a mintájára), 44 vármegyecímer, végül egész sor katonai sportvándordíj, — mind-megannyi iparművészeti remekmű — hirdeti vitéz *nemes kisbarnaki FARKAS FERENC* altábornagynak a hagyományok alakító és fenntartó erejébe vetett rendíthetetlen hitét. Az 1896-tól 1938-ig eltelt 42 év alatt mindössze 18 emlékmű díszítette az akadémia parkját és épületeit, az Ő ötesztendős parancsnoklása idején viszont több, mint *kétszerannyi új emlékmű létesült és szolgált* a hagyományok ápolásának határtalan erőt biztosító gondolatát.

A parkban egyébként 5000 új facemetét ültetett el, több „erdei iskolát” létesített, és felállíttatta a meteorológiai állomást. Nagyarányú építkezések (az új kórház, a gyorsosztály épülete, több gépkocsiszín, istállók stb.) hirdetik alkotó géniuszát.

Az *akadémia múzeuma* gondoskodásának egyik legkiemelkedőbb tárgya volt. Előkelő vendégeinket minden alkalommal ide kalauzolta először, és büszkén mutatott rá a ludovikás szellem képeiben, szobrokban és különböző emléktárgyakban őrzött hagyományaira.

Az akadémia tantermet hadtörténelmi nagyjainkról nevezte el, s elhelyeztette bennük a névadó hősök dombormű-képmását. Nagyarányú történelmi festmények (a kassai bevonulás, a ludovikás ellenfordalom 20 éves évfordulójának ünnepe) megrendelésével a hagyományok nagyarányú fejlesztését szolgáltatta.

A *ludovikás találkozók* alkalmával évről-évre a legnagyobb szeretettel várta és fogadta az Alma Mater dísztermében az emlékezésre egybegyűlt régi ludovikásokat.

Ennyi alkotómunka, ennyi hit és lelkesedés, ennyi mélyreható nevelői érték hordozója nyugodt lelkiismerettel mondhatta az 1943 augusztus 20-i lélekemelő *hadnagyszózat* *ünnepeleten*:

„Olyan fiatal harcosokra van most szükség, akik tudnak lelkesedni a hazáért, akik tudnak hallgatagon szenvedni, áldozatokat hozni, becsülettel élni és halni, ha kell; akik rendületlenül hisznek és bíznak a győzelemben, és a maguk nemzeti öntudatát, bizalmát szórják szét a gyengék, a kételkedők közé.”

Magas előjáróinkat s az akadémia tisztikarát, előkelő vendégeinket s az ifjú hadnagyor rokonságát, a kemény katonaelet sodrába induló hálás és ragaszkodó akadémikusait egyaránt megragadta az a fenséges szárnyalású, lélekbenmarkoló *búcsúbeszéd*, amelyet a felejthetetlenül szép és örökké emlékezetes hadnagyszózatban mondott. Ötövi parancsnoklása alatt ez a *hetedik avatás* volt talán a legszebb, de legértékesebb győngyszeme feltétlenül ez az örök emberit, a mindenekfelettvaló magyart s a példamutató katonát egygyéforrasztó gondolatsor volt:

„A ti búcsútok az ősi intézettől az én számomra is személyes jelentőségű, mert öt-évi parancsnoklás után ma én is búcsúzom az Alma Mater meghitt légkörétől. A ti búcsútok az életbeindulók hitét, örömet és önbizalmát sugárzó lendület. Előttetek az egész élet, ragyogó tisztí pályátok kezdete, melynek útjait a jó Istenen kívül ti építitek. Ifjú életekkel telve ma még titokzatos lehetőségekkel, nagyszerű munkaterületekkel; a végétek ott kell, hogy álljon mindnyájatok előtt: Becsületes munkával elérni a legtöbbit, amit katona elérhet!

Az én búcsúm a katonaeMBER számára kijelölt és becsülettel befutott életpályának vége felé haladó fájdalmas búcsú a legszebb munkaterülettől.

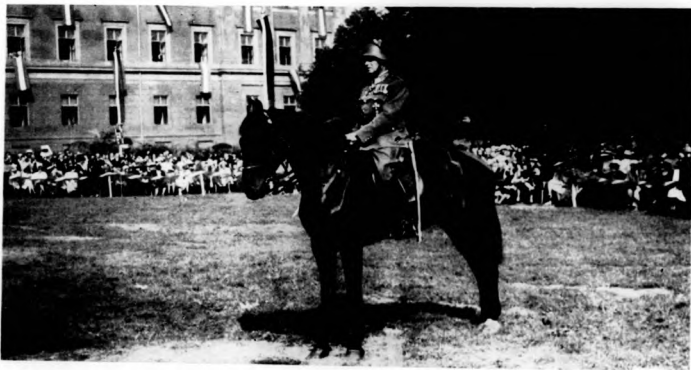
Lélekben és gondolatban *mégegyszer, utoljára végigsimogatom* ennek az ősi intézetnek minden zugát, és aztán a szemetek közé nézek. A ti felém ragyogó fiatal tekintetek töretlen fényéből merítek további munkámhoz erőt, lelkesedést és önbizalmat.

Most csak e százados falaktól búcsúzunk, mert van itt valami, amitől elbúcsúzni nem lehet. Ez az ősi, szép ludovikás szellem, amely ideláncol és lelkiileg összeköt mindnyájunkat, akkor is, ha testben már messze járunk és távozó lépteink zaját elnyeli az ittmara-dottak vidám, gondtalan kacagása s az élet megállást, zökkenőt nem ismerő, kegyetlen ritmusa.

A mi sorsunk: emberek sorsa, tehát véges; de azok az eszmények, amelyeket itt hirdettünk és megvalósítani igyekeztünk: örökéletűek! Ezekért az eszményekért érdemes volt szolgálni. Ennek a nemes szolgálatnak örök vágyát most magunkkal visszük, és bárhol állunk a küzdelmes magyar életben, az ősi Alma Mater hűséges fiai maradunk mindhalálig!

Igen, ezeknek az eszményeknek: az örök magyar katonaeszménynek s a hagyományok ápolásában gyökeredző ludovikás szellemnek volt felejthetetlen hordozója **vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC** altábornagy.

És . . . ha úgy rendelné a sors, hogy ennek a végzettől terhes korszaknak romboló ereje ledöntené kőből, ércből és márványból készült alkotásait, arra mindig számíthat, hogy alárendeltjeinek, munkatársainak és utódjainak mélységes tisztelete, s az a kövel, ércel, márvánnyal föl nem mérhető szellem, amely egyéniségéből őt kemény történelmi esztendő folyamán mint az élő vizek forrása áradt az ősi falak között munkálkodókra, — a legtragikusabb pusztulás után is megmarad, s utódjainak a legválságosabb időkben is ösztönzést és irányt mutató erőforrása lesz.

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka az 1943. augusztus 20-i ünnepélyes hadnagysavatáson.

PRO PATRIA!

A haza oltárán örökön ragyog a nemes élet,
Mely szentelve magát néki javára hevült.
(Kisfaludy Károly: A hazafi.)

HŐSEINK

Az elmúlt évben ismét új nevekké gazdagodott az ősi „Ludovika” akadémián a hősök galériája.

A legrégibb magyar tisztképző intézet fájdalommal vegyes büszkeséggel rója új hőseinek nevét a márványtáblákra, a falai között nevelkedő új tisztii nemzedék pedig a példaadás mindent magávalragadó erejével töltekezve építi eleven valóságá a nagy világégés ötidiki esztendejében élete egész tartalmát kitöltő jelmondatát: „A Hazáért mindhalálig!”

Az Alma Mater tanárai és növendékei az 1943. évben is kivették bőséges részüket az elszánt küzdelemből és sokan pecsételték meg közülük sebikkel, hősi halálukkal az ősi falak között elhangzott szent esküjüket.

Példájukkal irányt szabtak az utánuk következőknek, s szent örökségként hagyták ránk a költő szavait:

.....éltedet,
Ha kell, csekélybe vedd;
De a Hazát könnyelműen
Kockára ki ne tedd!”
(Vörösmarty Mihály: Honszeretet.)

1941.

LOCSKAY ISTVÁN főhadnagy. † 1941. október 21-én. *Metschebelovka* község mellett a keleti hadszíntéren. Mint egyik felderítő zászlóaljunk századparancsnoka vívott hősiess barokkat a térerőben levő oroszokkal. A hősi halálát megelőző napon önfeláldozóan vitéz magatartásáról és bajtársasságáról tett tanúságot, amikor egyik kiölt harcokcinkat a benneked sebesültekkel erős ellenséges tüzből hátravontatta. Súlyos comblövés következtében beállott elvérzés okozta a hősi fiatal tiszt halálát.

Ochtocznina községben temették el hű bajtársai.

Hősi halála után a Kormányzó Ur O Főméltósága századosá nevezte ki, majd az ellenség előtt tanusított

kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1934. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

1942.

BENKO GYULA százados. † 1942. november 22-én. *Storozsevoje* község közelében a keleti hadszíntéren.

Mint egyik győzezedünk árkászadának parancsnoka személyesen vezette a drótkadályok robbantását és az aknák eltávolítását. Bátor magatartásával nagymértékben hozzájárult az erred támadásának sikeres végrehajtásához. Egy német védőkörlet műszaki zárának átvétele alkalmával az első vonalban ellenséges golyóval találva halt hősi halál.

Noro-Uspenka község hősi temetőjében helyezték örök nyugalomra hű bajtársai.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta (1943. évi 10. sz. H. K.), a Kormányzó Ur O Főméltósága czenkivül 1944. februárjában vitézsé nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1933. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

HODY (SOLIOM) FERENC főhadnagy. † 1942. szeptember 9-én, a *Storozsevoje* község elleni támadásnál. Mint egyik ayalogezredünk századparancsnoka, az ellenséges állások előtt, esküjéhez híven, utolsó leheltségig kitartva áldozta életét az orosz golyózáporban hazájáért.

Noro-Uspenka község hősi temetőjében hantolták el könnyező bajtársai és katonái.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 16. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1940. július 4-én avatták hadnaggyá.

NEMES LIDERTEJEDI KISS ERVIN százados. † 1942. október 4-én *Budapest*-en, a keleti harcúterén szerzett súlyos betegségében.

Mint a Hadiakadémia egyik legkiválóbb hallgatója, 1942. tavaszán ment ki tanulmányútra a keleti hadszínt-

Leocsay István
százados.

Vitéz Benkő Gyula
százados.

Kiss Ervin
százados.

Meszess Vince
főhadnagy.

térre. Augusztus 4-én *Alexejevka*, majd *Stary Oskol* tábori körházában kezelik, de csakhamar hazahozzák. A legmondásabb klinikai ápolás sem tudta visszaadni a nagyképzettségű, hős tiszt egészségét.

Budapesten, a farkasrúti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942. október 7-én.

Már a magyar Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos különleges helyzetben az átlagon felülemelkedő teljesítményéért mint főhadnagy megkapta a Kormányzó Dicsőró Elismerés Magyar Koronás Bronzerméret.

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá, mint a lovas fegyvernem rangban legidősebb akadémikusát.

MESZESS VINCE főhadnagy. † 1942. június 4-én az *Orel* mellett vívott harcokban, *Popovka*-n, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogzászlóaljunk századparancsnoka a zászlóalj nehézfegyvertűjét is vezette. Válságos körülmények között vívott hősi harcok után egy aknaszilik a combjába fúródott, az ütőeréket elvágta, s a műtőasztalon — a nélkül, hogy egy percbe is eszméletre tért volna — elvérzett.

Hűsége alárendeltjei mint a hős és hivatásáért rajongó, eszményien bajtársas fiatal tiszt igazi mintaképére tekintették föl rá, és így is őrzik szívükben hős emlékét mindhalálig.

Masovszkije Dvori község temetőjében kísérték utolsó útjára katonai pompával szomorúszívú bajtársai.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagján és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 35. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1938. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

1943.

Báró **BABARCYZ ENDRE** hadnagy. † 1943. január 19-én, *Stary-Nikolskoje* községben, a keleti hadszíntéren.

6. könnyű tüzérezredünk egyik útegének első tisztje volt.

Mint az egyik német sí-zászlóaljhoz beosztott össze-kötött tiszt egy orosz járőr előretörése folytán szükségessé vált ellentámadás alkalmával géppisztoly-lövédéktől halálos sebesülést kapott.

Stary-Nikolskoje községben temették el hűsége tüzei, 1943. január 22-én.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagján, és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1941. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá a tábori tüzérszöghöz.

BERNHARDT FRIGYES alezredes. † 1943. május 2-én, *Ploskoje* községben, a keleti hadszíntéren.

A partizánokkal előzárított *Jelino*-i erdő hőse sebesülése ellenére is továbbvezette zászlóalját. A fenti tra-

gikus napon szengázmérgezést szenvedett, de a bokasérülése következtében előálló trombozist is sietette halálát.

Nyehini község hősi temetőjében temették el 1943. május 25-én hűsége bakái, a „székely zászlóalj” egyszerű, kemény katonái.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítványos és kardos *tisztikeresztjét* kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

Mint akadémikus tevékeny résztvett a ludovikás ellenforradalomban is, amiért a vörösök halálra is ítélték. A „Ludovika” akadémián 1921. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes zetényi **CSUKÁS KALMAN** vk. alezredes. † 1943. január 19-én a keleti hadszíntéren mint az *Horskoje* melletti körvelemény állás parancsnoka.

A hős vezérkari tiszt a 2. honvéd repülőhadár vezérkari főnöke volt, s a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Ur O Főméltóságának is ő volt a harcéri parancsnoka.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz önfeláldozó magatartásáért, nemkülönben a hadműveletek vezetésében való eredményes közreműködésért a Magyar Erdemrend hadidíszítványos és kardos *tisztikeresztjét* kapta (1943. évi 38. sz. H. K.), majd hősi halála után a Kormányzó Ur O Főméltósága *vitézzé* nyilvánította és *eredessé* léptette elő.

A „Ludovika” akadémián 1924. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes szentmártoni **DARNAY LASZLO** alezredes. † 1943. február 9-én *Gorassimovo-Stary Ropovce* környékén, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó tüzérszázalvány parancsnoka a súlyos téli harcok idején önként vállalkozott egy tizen-négyszáz méteres reteszállás parancsnoklásának átvételére. A visszavonulás közben szánját aknavető-telitalát érte, s az ekkor szerzett súlyos lábsérülése következtében halt hősi halál.

Stary Oskolban temették el.

1941-ben *Kamenec-Podolsk* városparancsnoka volt.

A már régebben elnyert *lovagkereszt* mellé a nagy teli csata folyamán tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseképpen a Magyar Erdemrend hadidíszítványos és kardos *tisztikeresztjét* kapta (1941. évi 6. sz. H. K.), majd a Kormányzó Ur O Főméltósága 1944. márciusában *vitézzé* nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1920. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

FARKAS ANTAL vk. alezredes. † 1943. január 17-én *Budnyen* mellett, a keleti hadszíntéren.

Egyik harcoló hadtestünk vezérkari tisztje volt, s a súlyos teli csata napjaiban érte a halális sebesülés.

A *Budnyen-i* körház kertjében temették el.

Számos egyéb kitüntetés mellett a Magyar Erdemrend *lovagkeresztjének* is tulajdonosa volt.

Bernhardt Frigyes
alezredes.

Vitéz Darnay László
alezredes.

Vitéz Géczy Endre
szvk. főhadnagy.

György Béla I.
főhadnagy.

A „Ludovika” akadémián 1921. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá, de kiváló harciaszat-tanára is volt az ősi
Alma Maternek 1935. augusztus 1-től 1939. október 1-ig.

FARKAS ISTVÁN százados, † 1943. március 15-én,
a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogzászlóaljunk hős parancsnoka ál-
dozta életét forron szeretett hazájáért.
Emlékét seha el nem múló kegyelettel őrzik hűs-
ges alárendeltjei.

A „Ludovika” akadémián 1925. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

FOLDVARI JOZSEF alezredes, † 1943. június 29-én,
a keleti hadszíntéren.

Kemény harcok után koronázta meg katonacéjét a
hősi halál glóriájával vezérkarunk e kiváló képzettségű
torzisztje.

Ragaszkodó alárendeltjei életük végéig őrzik hősi
emlékét.

A Magyar Erdemrend lovagkeresztjének, valamint
a Kormányzói Dicséző Elismerés hadiszlagon és a kard-
okkal adományozott Koronás Magyar Bronzermé-
tulajdonosa volt. Hősi halála után az ellenség előtt
tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért
a Magyar Erdemrend hadiszlalmányos és kardos tiszt-
keresztjét kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1922 augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

VITÉZ GÉCZY ENDRE szvk. főhadnagy, † 1943. február
1-én Kiebben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű ágyúszereplő elsőosztásje,
a Kalinin körül dúló harcok során rettenthetetlen bátorsá-
gról tett tanúbizonyítást: miután utolsó löszérét is ki-
lőtte, harcfelelőné vált lövegeit felrobbantotta és vére-
s közélharc árán kivágta magát a főtárogató szovjet
gyűrűből.

A Kier-i 105. tábori korházban halt meg súlyos fagy-
sérülése és tetanuszmérgezés következtében. Ott is te-
mették el a hősök temetőjében, 1943. február 4-én.

Ezredparancsnoka az arany vitézségi éremmel való
kitüntetésre terjesztette fel a hős főhadnaggyat.

A „Ludovika” akadémián 1939. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

GYÖRGY BÉLA I. főhadnagy, † 1943. január 14-én
Baldyrevka mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint sikoltozó-tízsi került a harcterre egyik határ-
vadász-zászlóaljunk állományából.

A súlyos kimenetelű teli csata egyik hajnali ellen-
támadása során önként jelentkezett százparancsnoknak.
Visszavonuló bajtársai reggel 8 órakor már csak holttes-
tét találták meg a dermedt hódegenben. Nehéz harcokost
lovécké oltotta ki fiatal életét.

Baldyrevka környékén alussza a hősök igaz álmát
kedves fiatal bajtársunk.

Edecsapja is, mint az első világháború 100%-os hadi-
rokkantja halt hősi halált.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és ön-
feláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadi-
jét kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

hadiszlagon és a kardokkal adományozott lovagkereszt-
t. A „Ludovika” akadémián 1939 augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

HANKOVSKY IVAN százados, † 1943. január 18-án,
a keleti hadszíntéren.

Szintén az emlékezetes téli csata hősei közé tarto-
zik. A nagy visszavonulás során, hőses harcok után ál-
dozta fel életét legszentebb eszményeinek oltárán.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Kormányzói Dicséző Elismerés,
Koronás Magyar Bronzermé után a Magyar Erdemrend
hadiszlagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét
kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

Nemes hegyeshalmi HEGYESHALMY (FISCHER)
ISTVÁN százados, † 1943. január 19-én a Don folyó kö-
zélében, a keleti hadszíntéren.

Mint a VIII. hadtest parancsnokának segédisztje,
önként jelentkezett harctéri szolgálata. A nagy orosz
támadás megindulásakor önálló ütegparancsnok volt. A
januári visszavonulás során mindenteligen új tüzelőállás-
ból lövette közvetlen irányzással a támadó szovjet gy-
alogságot és harcokosikat. Ez elkeseredett harcok idején
halt hősi halált ismeretlen helyen.

Már az 1942. évi nyári harcokban tanúsított vitéz
magatartásáért elverte a Kormányzói Dicséző Elismerés
hadiszlagon, a kardokkal adományozott Koronás Ma-
gyar Bronzermét, majd hősi halála után az ellenség előtt
tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért
a Magyar Erdemrend hadiszlagon és a kardokkal adom-
ányozott lovagkeresztjét kapta. (1944. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

HRUBY GYÖRGY hadnagy, † 1943. március 5-én
Sparta orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik szedriközvetlen aknavetésoszád parancs-
noka, a Briansk-i erdő szovjet partizánjaival vívott hősi
harcban érte szívet a halálos golyó.

Rudnya községben, a templom mellett temették el
könnyező bajtársai

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszlalo-
gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta.
(1943. évi 38. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avat-
ták hadnaggyá.

KOPERNICZKY LAJOS ODÓN alezredes, † 1943.
január 18-án Gonesarovka orosz községben, a keleti had-
színtéren.

Hegeshalmy (Fischer) István százados.

Kopernický Lajos alezredes.

Vitéz Lakatos Dezso százados.

Lepésnyí (Liedemann) Vilmos százados.

Mint egyik tábori tüzérsztyálynak parancsnoka, az utolsó feltöltény tartó hősiességével, puskával és kéziágránáttal harcolva, kapta a halálos lövedéket.

Személyes bátorságával valóssággal magávalragadta a hős tüzeit az öntevékenyen megszervezett kemény elmentáadás során.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Koronás Magyar Bronz- és Ezüstérem, valamint a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztje után a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos tisztikeresztjét kapta (1944. évi 26. sz. H. K.), majd hősi halála után a Kormányzó Ur Ó Főméltósága ezredessé léptette elő.

A „Ludovika” akadémián 1915. július 5-én avatták hadnaggyá.

LAKATOS DEZSO százados, † 1943. május 27-én az 1943. januári harcokban, a Don mentén kapott súlyos tüdőlövés következtében Budapestben.

Mint egyik nehéz-tüzérsztyálynak ütegparancsnoka, súlyos harcok során az ütegállás védelemzése közben, gyalogsági lövedéktől találat, kapta halálát sebet.

Budapestben, a X. ker. Új Köztemető hősii temetőjében katonai pompával kísérték utolsó útjára 1943. május 30-án.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 38. sz. H. K.), majd a Kormányzó Ur Ó Főméltósága 1944. márciusában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

LEPESNYI (LIEDEMANN) VILMOS százados, † 1943. január 26-án Prokudinjskij orosz közsgében, a keleti hadszínteren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk osztályparancsnoka, osztályának élen, a Voronyezs körüli harcokban gránát-leltalálást következtében vezetett el a hős katonacélet. Három napig súlyos kézszerűsége ellenére személtelenen vezette osztályát harcra. Jörésben az ő hősii önfeláldozásnak volt köszönhető, hogy az egyik magyar hadosztály, valamint a Voronyezs mellett harcoló német hadtest felbecsülhetetlen értékű hadianyaga az orosz gyűrből kivonható volt.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 43. sz. H. K.), majd a Kormányzó Ur Ó Főméltósága 1944. februárjában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1931. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

LEVAY SÁNDOR hadnagy, † 1943. január 14-én a Don folyó közelében vívott súlyos harcokban, a keleti hadszínteren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk ütegparancsnoka vitéz hősiesség elszántsággal a nehéz teli harcokban. Lovagei hihetetlen pusztítást okoztak a támadó szovjet gyalogság soraiban. A tütereiben lévő ellenség szívós ellenyomulás árán teljesen körülzárta figyeleghelyét. A hős hadnagy az utolsó pillanatig maga irányította üteget. Amikor azonban látta, hogy a helyzet reménytelen, nem akartva orosz fogságba kerülni, — elbúcsúzott ütegetől és lövegekkel tüzet saját figyeleghelyre irányította.

Önfeláldozó cselekedete valóban egyedülálló a magyar tüzérség történetében, és a *Chlum-i* magasztal „holt üteg”-ének megrazio emlékeit is túlszárnyalja.

Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért még életében megkapta a Kormányzóyi Dicsőre Elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott: Koronás Magyar Bronzéremet. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1940. július 4-én avatták hadnaggyá.

VITÉZ LOVAY FERENC alezredes, † 1943. január 16-án a Don mentén, a keleti hadszínteren.

Mint egyik gépkocsizó lövegzrezredünk parancsnoka, a magyar védállásba betört, túlerőben lévő ellenség visszavetésére vezetett elmentáadás alkalmával akgránát-repezsdarabotl találat, halt hősi halált a Hazáért.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét (1943. évi 11. sz. H. K.), majd a hadidíszítményes és kardos tisztikeresztjét kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1915. április 13-én avatták hadnaggyá.

Nemes matyaszeői MATTYASOVSKY LAZSLO főhadnagy, † 1943. január 25-én Prokudinjskij orosz közsgében, a keleti hadszínteren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk ütegparancsnoka, a túlerővel támadó szovjet csapatok heves tüzelése ellenére is kitartott, és személyes bátorságával az ellenség betörését megakadályozta. A fogság kiúrtásánál, mint az utóvédehez beosztott parancsnok, fejlaves következtében halt hősii halált.

Az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a már korábban elnyert Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 43. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1939. január 15-én avatták hadnaggyá.

MÁRKI (MÜLLER) LAZSLO hm. tk. alezredes, oklevéles gépészcnrnök, † 1943. szeptember 20-án a keleti hadszínteren.

Honvédségünk egyik legképzettebb hadiműszaki tőrszékari tisztjét vesztettük el benne.

Súlyos harcok idején vívott hősiesség küzdelem után áldozta fel életét a Haza oltárán.

Mattyasovszky László
főhadnagy.

Mocsáry Frigyes
százados.

Nagy Sándor II.
főhadnagy.

Nyárády László
százados.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidiszitmenyes és kardos *fasztkeresztjét* kapta. (1944. évi 14. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1927. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

MOCÁRY FRIGYES százados. † 1943. január 15-én a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.
Először öszezke-ötisztai beosztásban szolgált, majd önként jelentkező arcvonal-szolgálatra, egyik lövész-zászlóaljunk kötelékében haslövés következtében halt hősi halálát.
Dresnyaj-Szibilonra orosz községben temették el 1943. január 17-én gyászoló bajtársai.

A Szovjet elleni hadműveletek alkalmával tanúsított kitűnő szolgálatait a honvéd vezérkar főnöke okirati dícsérő elismerésben részesítette. (1943. évi 13. sz. H. K.)
A „Ludovika” akadémián 1933. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz nemes adorjánházi MOLNÁR LÁSZLÓ hadnagy. † 1943. augusztus 16-án *Bobruiskán*, a keleti hadszíntéren.

Orosz akna roncsolta szét kedves fiatal bajtársunkat a becsület mezején.

Bobruisk orosz város közelében temették el hűségese bajtársai 1943. augusztus 20-án.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidiszitmenyes és kardos *fasztkeresztjét* kapta. (1944. évi 16. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá.

MOLNÁR PÁL II. őrnagy. † 1943. január 17-én a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Egyik lövész-zászlóaljunk parancsnoka volt az emlékezetes tél csata idején. Ő is a visszavonulás követelte súlyos harcok hőse.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidiszitmenyes és kardos *fasztkeresztjét* kapta. (1944. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1925. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

NAGY SÁNDOR II. főhadnagy. † 1943. január 24-én *Nikolajerka* orosz község közelében, a keleti hadszíntéren.

Egyik lövész-zászlóaljunk nehézfegyver-századának volt a parancsnoka. Hősi lelkületének fényes tanúbizonyságát adta már 1942. őszén, amikor önként vállalkozta a Don folyón való áttörésre: 36 orosz erődöt semmisített meg embereivel, s több mint 100 foglyot ejtett.

A fenti tragikus napon, a nagy visszavonulás elrendelésekor egy, a vállán kihozott géppuskával védekezett a hatalmas orosz túlerővel szemben, miközben több tiszt-bajtársa életét mentette meg.

A *Konotop*-i német-magyar hősi temetőben helyezték örök nyugalomra bajtársai a hős főhadnaggyot.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta, majd a Kormányzó Ur O Főméltósága 1944. februárjában vitéze nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1939. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes tholdalgai NYÁRADY LÁSZLÓ százados. † 1943. május 30-án a keleti hadszíntéren.

Egyik harcoló hadosztályunk törzsnél teljesített szolgálatait hős tűzbajtársunk. Önként és örömmel vitte fiatal életét a Haza oltárára.

Oriensz orosz község temetőjében alussza a hősiök álmat. Ott temették el hű bajtársai és ragaszkodó honvédek.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásáért a Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta.

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz PÉTERDY ÖDÖN hadnagy. † 1943. március 12-én *Gluchov* város környékén, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik lövész-zászlóaljunk századparancsnoka, a partizánok elleni harcok során önként jelentkezett egyik fontos járványkivédés vezetésére. Ennek végrehajtása alkalmával súlyos feljövés következtében halt hősi halálát.
Sobiesz orosz község temploma mellett temették el mélyen megrendült bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá.

Vitéz RÁSKAY LÁSZLÓ főhadnagy. † 1943. március 6-án *Stepnoje* orosz községénél, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik megszálló feladatot teljesítő lövész-zászlóaljunk századparancsnoka a március 6-ra virradó éjjel hallott lövöldözések zajára haladéktalanul századának legényegéhez sietett, hogy tájékozzék a helyzetről és utasításokat adjon a tüzfegyverek harcbevetéséhez. Az egyik golyószórot kezelő honvédek adott utasítás közben érte a halálos szívlövés.

Századparancsnoki beosztását megelőzően mint ezredsegéd-ötiszt több ízben hajtott végre magatervezte vállalkozásokat. Az egyik vállalkozás során tekintélyes számú partizánt sikerről a *Briansk*-i erőd környékén bekerítette.
Valószínűleg *Stepnoje* községben helyezték örök nyugalomra szerető bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 38. sz. H. K.)

Vitéz Peterdy Ödön
hadnagy.

Vitéz Ráskay László
főhadnagy.

Sztzger Géza Hubert
főhadnagy.

A „Ludovika” akadémián 1939. január 15-én avatták hadnaggyá.

Nemes bálványosi SATZGER GEZA HUBERT főhadnagy. † 1943. január 24-én Kocsatorka orosz községnél, a keleti hadszíntéren.

Egyik könnyű hadosztályunk huszárszázadának szakaszpáncsnoka volt. Hosszu, nehéz napokon át, pihenő nélkül személyesen vezette szakaszának összpontosított tüzeit a színter nélkül lámadó oroszok ellen. E súlyos harcok során robbant közvetlen közelében egy orosz aknavető lövedéke és ütött a hős fiatal tiszt fején nalalos sebeket.

A „LUDOVIKA” AKADEMIÁN FELÁLLÍTOTT

Dr. CSANYI ANDRAS főhadnagy. † 1942. augusztus 21-én Plotava orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik lövészredünk századparancsnoka, Kotorajknál, a Don mentén súlyosan megsebesült, sebesülve is hőiesen továbbharcolt és 3 nap múlva belehalt súlyos sérüléseibe.

Plotava község temploma mellett temették el a hős tisztet hűséges bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagján és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 12. sz. H. K.), ezenkívül hősi halála után a Kormányzó Ur O Főméltósága cítězé nyilvánította és századossá léptette elő.

A „Ludovika” akadémián felállított főtiszt tanfolyamot végezte 1941-ben.

RADÓCZY (SEVITY) FERENC főhadnagy. † 1943. január 18-án a Don folyó melletti harcokban a keleti hadszíntéren.

Mint egyik lövészredünk századparancsnoka, áldozta életét Hazájáért a nagy téli visszavonulás elszaút harcai során.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Kormányzói Dícsérő Elismerés Koronás Magyar Bronzérme után a Magyar Erdemrend hadiszalag-

A szovjet támadás visszaverése után temették el könnyező bajtársai a Kocsatorka-i templom mellett. Nem sokkal a temetés után a templom orosz tüzércsú lövedékek találatától összedőlt. A templom szentelt kőcsejéből így maguk az oroszok állítottak sírmentket a hős magyar huszártisztnak.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagján és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1944. évi 6. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1939. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

FŐTISZTI TANFOLYAMOK HŐSI HALOTTAI:

gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 38. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított főtiszt tanfolyamot végezte 1923-ben.

VETŐ (WEKERÉ) PETER főhadnagy. † 1943. július 17-én Charkovban, a keleti hadszíntéren.
Mint távfelderítő repulitóst áldozta fiatal életét Hazájáért.

Charkovban temették el hű bajtársai a hősök temetőjében.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagján és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 40. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián felállított főtiszt tanfolyamot végezte 1939-ben.

Hősi halottainkról szóló megemlékezésünk ebben az évben sem lehetett teljes. A hiányos és késedelmes tudósítások miatt nem is tudunk mindegyikről megemlékezni. Teljes kimutatást és pontos adatokat csak a háború után közölhetünk.

Dr. M. K.

Dr. Csányi András
főhadnagy.

Vető Péter
főhadnagy.

A „SPÁRTAI” HŐS

Hruby György hadnagy.

Mindig mosolygó nefejejskék szeme, lendületes, acélos fiatalsga felejtethetlen.

Hruby György hadnagy a szovjet ellen folyó háborúban 1943 március hó 5-én, életének 21. évében, Spárta orosz falu megvívásában hősi halált halt. Honvédeji másnap délben hantolták el harc közben Rudnya temetőjében, közel a templomhoz.

Ez a hős fiú példaképe volt a kötelességtudó, magasstos hivatására hittel és rajongással készülő akadémikusnak. Kitünő tanuló, katonás föllépésű, keménykötésű, lánglelkű magyar hazafi; e mellett szerény, fennkölt gondolkodású, mélyen vallásos, talpig úri jellem. Tiszta kék szeme híven tükrözte érezeit. Akí ismerte, szerette. Tudtuk, hogy ércebkívánkozó honvédsízt lesz belőle.

„Büszkén és nyugodtan engedtem ki az életbe — írta róla vitéz némes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka — mert tudtam, hogy ebben az értékes jellemű, nagy tudású és széplelkű fiúban nem csalatkozom. Nem is csalatkoztam, mert azal, hogy életét adta a Hazáért és a hősi megdicsőülés jutott osztályrészeül, jóienk emlékedt, előttünk jár és példát mutat.”

Berta Lajos tábóri főesperes, az akadémia lelkipásztora, akinek Gyurka két éven át minisztránna volt, ezt írja róla: „Csupa derű és ádító jószág. Az a tiszta, napsgaras nidámság, amely mindig be ragyogta arcát és kedélyét, csak Istentől sugározhatott lelkebe. Ugy érzem, mintha arra az ótárra, amelyhez Gyurkánk annyira ragaszkodott, virágot keresett volna az Úr Jézus, s ezért szakította le az óletét.”

A „Ludovika” akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá és már november elején hadbavonult. Somorjáról sötét hajnalban indult el vele a vonat. Csöndesen, mint a vészlet. Az ifjú hadnagy többszáz főnyi honvédet vitt hősi elszántsággal a bizakodással a keleti hadszíntérre. Kiinn egy eredkövetlen aknavetésőzánd vezetést bízták rá. Harcból, szenvedésből derekasan kivette a részét, és kiválóan helytállt mindenütt. Főként a brianszki erdőből portyázó vörös partizánbandákat kellett szétvernie. „Nagyon szép és változatos az életünk” — írja nekem 1942 karácsonya előtt.

Kállay Vilmos távbeszélő honvédeinek levele ekkép eseteli Hruby hadnagy utolsó harcbevételének előzményeit: „Hadnagy urunk március 2-án és 3-án meglátogatta minden sebesült és beteg katonáját, s cigarettával, cukorkával ajándékozta meg őket. Hosszú, szívélyes beszélgetés után elbúcsúzott tőlünk. De ezek a búcsúsavak különös módon hatottak ránk. Mondogattuk is mindjárt, talán megint támadásba mennek a fiúk. Nem tévedtünk! A hadnagy úr másnap 9 órakor parancsot kapott, hogy foglalja el a tőlük 6 km-nyire eső falut és siessen az ott küzdő zászlóalj segítségére. Azonnal indult is. Mert ő mindig gyors volt, ha bajtársainak életeről volt szó.

Ebből a támadásból azonban a mi vitéz századparancsnokunk nem tért vissza fiaihoz többé.”

Az utolsó rohamot Imecs Károly zászlós így írja le: „Magam is tagja voltam Gyurka különítményének, amelyel Sparta községet kellett a bolszeviktől megfúsztatnia. A sokszoros túlerőben lévő ellenséggel mitsem törődve, 14 órakor hősi elszántsággal vezette támadásra embereit. Saját maga kezelte aknavetőjét és az ellenség makacs ellenállását megtörve, elsőnek rontott a faluba, lelkesen biztatta honvédeit. Önfeláldozó magatartása eredményezte, hogy a több mint tízszeres túlerőben lévő ellenség megfutamodott. Miénk volt már a falu nagyobb része, amikor láttuk elesni őt. Segíteni, sajnos, már nem lehetett rajta, mert egyetlen golyótól szíven találva maradt a csatatéren.

Hősi halála mélyen lesújtott bennünket, de büszkék vagyunk rá! Szelleme örökké élni fog bajtársai emlékezetében.”

A Kormányzó Úr Ó Főméltsága a Hazáért hősi halált halt Hruby György hadnagyot a Magyar Erdemrendnek a hadiszalagon a kardokkal díszített lovagkeresztjével tüntette ki.

Igy magasztosult hőse és vitéze az Alma Mater derék, hű fia. „Spártai” hőssé. Liliomos hőssé. „Amilyen ezer ember közül csak egy van” írja róla Varga János örvezet. „Bátorsága leírhatatlan. Mindig a harenak élt.”

S hogy ebben a bátor, harcos szívben mennyi emberi nagyság és szeretet lakozott, annak megindítóan legszebb bizonyítéka, hogy ezt a fiatal ludovikás hadnagyt, akinek „még legyötölt sem pelyhedezett állán”, századjának legénysége nem is említette másképp, csak így: „A mi jó apánk”.

Gyurka, Isten veled!

Az Alma Mater Ludovika lángoló betűkkel vési márványba dicső nevedet, hogy katonafiaiunk lelkét a Te fáklájd fénye világítsa be.

A Mindenható pedig arra kérjük, hogy nefejejskék szemed égi ablakán át sugározzon áldást forrón szeretett magyar Hazádra!

Vitéz Saáry Jenő ezredes.

MOLNÁR LACI HŐSI HALÁLT HALT

A hősokeket rendszeren fényes, aranyos legenda-köztöbse burkolva képpeljük, hibák nélkül, mert az áldozati vér, a szenvedés lemossa róluk a salakot.

Mindig szerettem volna látni, figyelni egy hőst, akinek élete előttem játszódik le születésétől fogva.

S ime! Késő este telefonálnak: *Molnár Laci hősi halálát halt.*

Tehát Te vagy az én hőszám, Lacikám! Keresem Rajtad a hősi vonásokat.

Ha a marcona, szikrázó szemű, vad szilajságot mondanám hősiességnek, akkor Te nem voltál hő.

A szilaj erő — magában — csak rombol. A hőnek a programja pedig: a visszás, kimarjult, gonosz eltorzított életformát egyensúlyba lendíteni. Segíteni a napnak fényelni, a virágnak illatozni. Az Élet, a Nemzet kenyérét a saját szívünk tűzénél sütni.

Igy már értem, hogy hő voltál! Nem is volt nehező. Nagy családod minden férfi-tagja katona volt. Kicsi korodban nem is volt más játszópajtásod, csak katonagyerekek; csupa katonagyerekek. Egyszer kiránduláson láttalak, 8 éves lehettél. Az összes gyerekek holmiját Te cipelted.

„Mindenkinek mindene lenni!”, — krisztusi vonása a hőnek.

Mikor kiskorod elraktam a Híszkegyek közepén. Te azt mondtad: kezdjük előlről. Ez is hősi vonás! A hitvallást: legyen az isteni, vagy nemzeti, — ha elvétel, tük, — kezdjük előlről és mondjuk végig!

Mikor hadnaggyá avattak, vagy tizenötén, közeli rokonaid, áldoztak Veled együtt. A kivás áldozat. Önmagunk áldozatul ajánlása. Nem is lehet ezt másként kezdeni, mint a legszentebb Áldozattal.

Igy lettél hő, Lacikám! Nem a halál avat hőssé. Sőt! Sok emberben a halál árnyéka megfagyaszítja a hősiesség csíráját. Hanem igenis, a tiszta, erős, fényes lélek aranyozza a zord halál hősi halálát.

Nézem mosolygól, szép kerek arcodat ezen a kis képen, lobogó, szöke hajadat, jószágos, szelid, tiszta szemedet. És halgatom utolsó perced történetét:

Vitéz nemes adorjánházi Molnár László hadnagy.

— Gyerünk oda mi is pajtás, látod a hadnagy úr milyen közel áll ahhoz az aknához... — egy óriási robbanás és a hadnagy úr ott fektült eltorzulva a földön...

Es én mégis így látlak: szép napsugaras integritásodban.

Hogy ilyen fiatalon: 22 éves korban már hő vagy? A hőeknek nincsen koruk! A tölgy: cserjék korában is tölgy.

Isten nem számlálja az éveinket, hanem az Ó mértékével súlyra méri. S Te nem találtálát könnyűnek!

Berta Lajos tábori főesperes.

HŐS VOLTÁL, BANDI! EMLÉKEZÉS BÁRÓ BABARCYZ ENDRE HADNAGY HŐSI HALÁLÁRA

Utoljára 1942. őszén találkoztam vele a budapesti keleti pályaudvaron.

Mosolygós, derűs arccal szaladt hozzám, mint mindig, ha találkoztunk. Mindössze három hónapja volt hadnagy, s novemberben már *Jüterbog*-ba vezényelték a német birodalmi II. tüzérszkola tanfolyamára. Örömmel újságolta a jó hírt. Messze távolba revülől szemei vidáman csillogtak a hatalmas üvegcsarnok vastag füstcsomókön átszűrődő fénykévéjében.

Azután elbúcsúztunk. Sohasem láttam többé... És 1943. januárjában szívünkbe markolt a döbbenetes hír: *Babarczy Bandi elesett!*

Mint egyik könnyű tüzérezredünk üteg első-tisztje került ki a Don partjára. *Prokudinszkij* orosz község határában ütege a váratlan orosz előnyomulás miatt ismételt állásváltotatásra kényszerült. Itt három napon át ügyszólván minden pihenés nél-

kül támogatta előbb saját csapatainkat, majd egy német zászlóalj támadását. Január 17-én délután, amikor az elszánt küzdelem az egyenlőtlen erőviszonyok miatt meddő maradt, sőt komolyra fordult a helyzet, Babarczy hadnagy már a német zászlóaljnál működött mint összekötőtiszt. Itt a németek figyelmeztetése ellenére figyelőhelyét messze elől, az orosz állásokhoz veszedelmes közelségben választotta meg, majd felderítés céljából pár emberrel magáhozvéve előremenet egészen az orosz állásokig.

A helyzet hamarosan még válságosabbra fordult, s egyes orosz harcsoportoknak sikerült betörniök a közeli *Roszoski* községbe. A német zászlóalj ellentámadásra indult a bolsevista csoportok ellen. Az ellentámadáshoz Babarczy hadnagy azonnal csatlakozott, s haláltmegvető elszántsággal vett részt az öldöklő közelharcban.

E súlyos küzdelmek során orosz géppisztoly-lövedék sebezte homlokán. Prokudinszkij-ben azonnal bekötötték és hátraszállították az egészségügyi oszlophoz. Segíteni azonban — bajtársai legnagyobb fájdalomára — már nem tudtak rajta. A súlyos fejelővés másnap Starj-Nikolskojében kioltotta hősi eszményekért hevülő, fiatal életét.

Eddig tart a krónika.

De Babarczy Bandi hősi élete nem zárult le a tábori kórház műtőasztalán! Pontosan tudta és tiszteletben is tartotta a mai apokaliptikus idők sorszerű törvényét: „Csak annak van joga az élethez, aki — ha úgy rendel a sors — meg is tud halni érte!” Megváltotta tehát a hősök örök életéhez való jogát.

Az ókori görögök azonos szóval fejezték ki a hős, meg a félisten fogalmát. A heros emberi származása ellenére is emberfeletti, félistenre emelkedett az ő képzeletvilágukban. Talán ösztönösen megérezték, hogy csak azok lehetnek méltók a földiek és égiek közötti eszményi kapcsolatok betöltésére, akik sorsdöntő küzdelmek, véres viadalmak forogtató sodrában hőssé magasztosultak, és emberfeletti bátorságról, sziklaszilárd hitről tettek tanúbizonyságot Isten és emberek előtt.

Azon a dermesztő januári délutánon, az ősi Don-tóparti Magyarország végételen, havas pusztáin Te lettel a mi herosunk, Bandi! Azóta már bizonyára sokszor bejártad a Hadak útjának csillagmirádjain az ég és a föld között húzó — emberi fogalmakkal fölmerhetetlen — távolságot. Ha megállasz odafenn a hősök Hősének trónusa előtt: vállald az összekötő kapcsolatot a szűk szerepét, s könyörögj sokat szenvedett

Báró Babarczy Endre hadnagy.

Hazáért, de eszedézzél Gondviselő jó Atyánknál a Te hősi étellel és halállal megszentelt utadat követő, s a Te eszményi bátorságodért, elszánt víztészedért mindig lelkesedő, hűséges bajtársaidt is.

Hős voltál, Pandi!

A hősi lélek örökké él!

Találkozunk!

Dr. M. K.

Farkas Antal vk. alezredes a keleti hadszíntéren.

Isten az embernek vezérlő ü dögát,
Isten megjegyezte mindennek határát.
(Zrínyi Miklós:
Szigeti veszedelm. XIII. ének.)

HALOTTAINK

Mindnyájunkat, akik a mának és holnapnak nagy sorskérdéseivel vagyunk elfoglalva, egy-egy pillanatra — a száguldó világtörténelem sodrában is — megállít a halál. Nemcsak a hulló falevelben, a hervadó virágban, hanem szeretteink, barátaink, bajtársaink halott arcában is megismerjük az elmúlás komor figyelmeztetését.

Az Alma Mater fiainak sorából többen érkeztek el az elmúlt évben is a „minden élők útján” a halál árményekának völgyébe. Az emlékezés cipruságát leteszük a sírjukra. Azokéra is, akikről eljutott hozzánk a szomorú híradás, azokéra is, akiknek elmentetéről nem tudunk.

Aldott legyen emlékeztük!

1942.

BENYEY FERENC vk. őrnagy. † 1942 november 14-én, életének 36-ik évében.

Hosszú szünet után hagyta itt forrón szeretett családját és szent hivatását a honvéd vezérkar e nagy-képzettségű, fiatal tisztje. Vele a honvédség erős oszlopa őltö ki. A „Ludovika” akadémián 1929 augusztus 20-án avatták hadnaggyá. Budapesten a farkasréti temetőben pihen őrök álmát. Itt helyezték örök nyugalomra 1942 november 17-én.

Vitéz GALÁNTHAY (GALLAUNER) ISTVÁN idt. ny. áll. vezérőrnagy, a Vitézi Rend ügyvezető tőzskapitány-helyettese. † 1942 december hó 29-én Budapesten, életének 57-ik évében.

Hosszú éveken át hűséggel szolgált a honvédség és a Vitézi Rend nagy érdekeit. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 december 31-én.

RETEY (REITER) JÁNOS alezredes. † 1942 július 26-án, életének 45. évében, mint a m. kir. VI. honvéd híradóosztály) parancsnoka.

1926-tól 1931-ig szolgált a „Ludovika” akadémián, mint százados a híradószolgálat és műszerismeret kiválóan képzett tanáraként.

A debreceni köztemetőben helyezték örök nyugalomra 1942 július 29-én.

1943.

ALKAY JÓZSEF százados. † 1943 március hó 12-én Szegeden hivatásának hű teljesítése közben szenvedett baleset folytán. Az önfeláldozásig menő bajtársaság és hű kötelességteljesítés jellemezte.

A „Ludovika” akadémián 1935 augusztus 20-án avatták hadnaggyá. 1943 március hó 14-én kísérték el utolsó útjára a szegedi honvéd főhelyőrségi kórház halottsházából.

Báró liszai BALÁS GYÖRGY ny. áll. vezérezredes, † 1943 július hó 5-én, Budapesten, életének 90. évében.

1885-től 1890-ig, majd 1892-től 1895-ig századosi, őrnagyi és alezredesi rendfokozatban működött a „Ludovika” akadémián, mint a földmérő tanára, a Ludovika Akadémia Közlönyének szerkesztője, majd mint parancsnokhelyettes.

Budapesten, a kerepesi temetőben alussza örök álmát. Itt temették el 1943 július 7-én.

Vitéz nemes szárazajtai és nagyborosnyói BARTHA LÁSZLO ny. áll. vezérőrnagy, Budapest székesfőváros Vitézi Székének volt kapitánya, Hajdu vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, † 1943 április hó 22-én Budapesten, életének 64. évében, hosszas szenvedés után. A „Ludovika” akadémián 1898-ban avatták hadapródtsízel-helyettesé. 1908-tól 1910-ig, majd 1913-tól 1921-ig főhadnagyi, őrnagyi és alezredesi rendfokozatban működött a „Ludovika” akadémián mint a szakorlati szabályzat, valamint a katonai írásmód és ügyviteli tanára.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték földi maradványait örök nyugalomra 1943 április 27-én.

Nemes kiskunhalasi BENEDEK ANTAL főhadnagy. † 1943 október 4-én Budapesten, életének 27. évében.

Rövid fiatal bajtársunk, csendesen hunyt el az Urban, szegény fiatal bajtársunk, A „Ludovika” akadémián 1939 augusztus 20-án avatták hadnaggyá a tőzserhez.

Földi maradványait Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 október 8-án.

Vitéz BUDOS IMRE hadnagy. † 1943 február hó 3-án Szolvány, életének 22. évében.

Rövid betegsége után szolgáltatta el a halál a „Kárpát-aljai” 2. honvéd hegyi zászlóalj kótelekéből és tett kegyetlen pontot reményekben gazdag életére. A „Ludovika” akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

Vitéz nemes görgei és toporzi GORGEY MIKLÓS ny. áll. ezredes, a koronőréség volt parancsnoka. † 1943 február hó 8-án Budapesten, életének 63. évében.

Váratlanul adta vissza nemes lelket Teremtőjének hűséges bajtársunk. A „Ludovika” akadémián 1899-ben avatták hadapródtsízel-helyettesé.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 február 10-én.

Ifj. nemes hűbői HUFAY MÁTYÁS hadnagy. † 1943 augusztus hó 22-én, életének 23. évében, életmentes közben.

Két nappal hadnagyávávása után röpött vissza becsületes, hűséges katonalelke a hősek csillagútján Temetőjéhez.

Földi maradványait a szajkózinai családi sírholtban helyezték örök nyugalomra 1943 augusztus 25-én.

KOTTRA BELA ny. áll. alezredes, † 1943 június hó 10-én Budapesten, az 1914–18-as világháborúban elszendevett súlyos sebeket kitulajás következően.

A „Ludovika” akadémián 1901-ben avatták hadapródtsízel-helyettesé. 1914-től 1931-ig mint az utász- és erődísztan tanára, továbbá, mint századparancsnok működött az akadémián.

Budapestben, a farkasréti temető katonai temetőjében alussza örök álmát. Itt temették el 1943 június 15-én.

Nemes LIGART JÁNOS ny. áll. alezredes, a „Ludovika” akadémia volt tanára † 1943 június hó 1-én Budapesten, életének 86. évében. Alma Materünk hírt érdemlő tanára, mindenekelőtt nevelőmunkájával, hanem minden egyes találkozó való részvételével tanúbizonyosság adta. Emléke örökké él azok szívében, akik tőle vettek világosságot katonautjára. A „Ludovika” akadémián 1884-ben avatták hadapróddá.

1888-tól 1896-ig volt az akadémián a magyar nyelv és irodalom, valamint a csapatszolgálat tanára.

A rákoskeresztúri katonai temetőben pihennek földi maradványai. Itt temették el 1943 június 5-én.

Vitéz MAJOR ISTVÁN csendőrhadnagy. † 1943 március 14-én Békéscsabán, életének 23. évében. Csapatszolgálat közben kapott súlyos betegség folytán érte el a kegyetlen halál fiatal bajtársunkat.

A „Ludovika” akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

Szolgálatát példásan teljesítő bajtársunk földi maradványait Békéscsabán helyezték örök nyugalomra.

Dr. MARJAY GYULA orvos-alezredes. † 1943 május hó 29-én Gyöngyösön, életének 47. évében. Megrendült szívvel szolgált Alma Materünk 1941 októberétől 1943 májusáig volt vezetőorvos, halkszavú, csendes, szolgálatában fáradtságot nem ismerő egyéniséggel felejtethetetlen bevéste emlékezetet azok szívébe, akiknek mint orvos, mindig eszményi hivatásteretettel állt rendelkezésre.

Szeretett bajtársunk földi maradványait — Budapestre történt szállítása után — az akadémia tisztikárának részvételével, katonai pompával a X. ker. Új köztemető hósi és katonai temetőjében helyezték örök nyugalomra 1943 június 1-én.

Nemes pávai MÁTYÁS ISTVÁN hadnagy. † 1943 június hó 13-án Budapesten, életének 23. évében, hosszú szenvedés után.

A „Ludovika” akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

A debreceni löztemetőben helyezték örök nyugalomra 1943 június 16-án kedves, fiatal bajtársunkat.

Nemes nánási OLÁH TIBOR szkv. huszárszázados, földbírtokos. † 1943 március hó 30-án Büdzentmihályon,

életének 55. évében. Hosszas szenvedés után adta vissza nemes lelkét Teremtőjének.

A „Ludovika” akadémián 1907-ben avatták hadnaggyá.

A büdzentmihályi temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 április 2-án.

Vitéz nemes párniczai PÁRNICZKY JENŐ ny. áll. vezérőrnagy. † 1943 április 6-án Budapesten, életének 65. évében, az 1914—1918-as világháborúban szerzett betegsége következtében.

A „Ludovika” akadémián 1896-ban avatták hadapród-tiszt helyettesé.

1911-től 1914-ig a gyakorlati szabályzat, valamint a hivatás és álláskötelek tanára volt.

Galgagyörkőn a családi sírboltban alussza örök álmát. Itt helyezték végső nyugalomra 1943 április 8-án.

Nemes felsődriethomai PETTKŐ-SZANDTNER ALADÁR százados. † 1943 június 29-én Kolozsvárt, a lovasmerközésen szenvedett sérülései következtében.

A m. kir. honvéd lovaglótanárképző iskola nagyképzettségű tanára és kiváló olimpiai csoportlovasa volt.

A „Ludovika” akadémián 1934 augusztus 20-án avatták hadnaggyá a tüzérséghez.

Budapesten, a farkasrcsti temetőben tért örök nyugalomra 1943 július 3-án.

TASS (BUDANIVICH) BÉLA őrnagy. † 1943. november 6-án Mezőtúron, példás kötelességteljesítés közben szenvedett véletlen baleset folytán, életének 38. évében.

A „Ludovika” akadémián 1928 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nyugodjanak immár békében!

Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor
tábori főesperes

Szomorúfű.
Nánási Endre akadémikus felvétele.

Br. Gaudernák Emil
III. évf. aks.

KISS JENŐ
III. évf. aks.

Ifj. SZILÁGYI GYÖRGY
II. évf. aks.

TÖRZSÖK LASZLÓ
III. évf. aks.

„Hadd vessen el az élet, ha
A becsület marad!”

(Petőfi Sándor: Ha férfi vagy.)

LETÖRT REMÉNYSÉGEINK

Az 1943. év sok fájdalmas meglepetést hozott számunkra.

Az ősi Alma Mater falai között is bőven aratott a kegyetlen halál.

Heten fejezték be akadémikusaink közül fiatalon földi életüket, mielőtt még valóra válhatták volna a legszebb élethivatás területén kialakított terveiket és bebizonyították volna, hogy minden tekintetben méltók egy ezerszandós büszke nép haderejének a bizalmára.

Szeretitek fájdalmát, de a mi fájdalmunkat is méltán enyhítheti az a tudat, hogy szent Hazánk védelmének szolgálatára készültek ők is, amikor orvul rájuktámadt a kíméletlen és zord enyészet.

Nyugodjatok békében, kedves fiatal bajtársaink! Legyetek égi hadnagyai a csillagok felett táborozó hős magyar honvédeknek és imádkozzatok a mindenség Urának trónusánál hadaink győzelméért!

CSOBAY JANOS II. évf. lövészszázalóbeli akadémikus. † 1943 június 21-én Komáromban, életének 21. évében.

Az árkász kiképzésen, Komáromban gyakorlatozó szorgalmas akadémikust vértanúlan lépték meg a súlyos betegség fájdalmas tünetei. Efvolyamтары nap nap mellett agódvá érdeklődtek állapota iránt a komáromi honvédkórházban. Segíteni — sajnos — nem lehetett, s kedves, fiatal bajtársunk rövid szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Földi maradványait Debrecenbe szállították, s az ottani köztemetőben temették el 1943 június 24-én.

BÁRÓ GAUDERNÁK EMIL III. évf. lövészszázalóbeli akadémikus. † 1943 november 20-án, Budapesten, életének 23. évében.

A november 3-án Kistarcsa és Cinkota között történt gépkocsiszerecsénelenség egyik áldozata volt ifjú bajtársunk. Több, mint két héten át tartó szenvedéstől váltotta meg a halált.

Mindig büszke volt arra, hogy a „Ludovika” akadémián készülhetett szent hivatására. Minden reményünk megvolt arra, hogy — ha a Mindenható nem szolgált magához — kiváló csapatfőtiszt lett volna.

Budapesten, a farkasréti temetőben kísérték utolsó útjára teljes katonai pompával gyászoló bajtársai 1943 november 22-én.

KISS JENŐ III. évf. lövészszázalóbeli akadémikus. † 1943 október 11-én, Sopronban, életének 22. évében.

A májusi árkász kiképzés alkalmával meghült, de nem jelentkeztet orvosi vizsgálata. Eszményi kötelességérzet fűtötte, lézasan vett részt a gyakorlatokon, mindvégig hűségesen eleget téve szolgálata kötelemének. Szemcsés gümőkör tanáda me a tüdejét, s negyhónapi szenvedés után megfert a Seregek Urához mint Krisztus hűséges katonája.

Elmélyedő, komoly, igen értékes akadémikusunk volt, aki a Zrínyi-kör életében is tevékeny részt vett. Egyik leghűségesebb tagja volt mint gondnokás az akadémikus zenekarnak.

Emléket soha el nem múló szeretettel őrizük.

Sopronban, az evangélikus temetőben temette el nagy katonai pompával régi intézetének a „Rakóczy Ferenc” honvéd gyalogsági hadapródiskolának professzorságának elnöke 1943 október 13-án. A „Ludovika” akadémiára küldöttséggel képviseltette magát kedves fiatal bajtársunk temetésén.

IFJ. SZILÁGYI GYÖRGY II. évf. huszárszázalóbeli akadémikus. † 1943 december 18-án, Budapesten, életének 21. évében.

Hosszú szenvedés után ragadta el szerető bajtársaink köréből a pusztító gümőkör kedves és türelmő akadémikusunkat, a keleti hadszínterén küzdő edesapának egyetlen fiát.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra könnöző bajtársainak nagy részvétvél 1943 december 20-án.

TÖRZSÖK LASZLÓ III. évf. lövészszázalóbeli akadémikus. † 1943 november 3-án, életének 22. évében.

Báró Gaudernák akadémikussal együtt a Kistarcsa és Cinkota között történt gépkocsiszerecsénelenség áldozata volt, de öhozza könnyőreleesebb volt a halál: meg aznap megváltotta súlyos szenvedéseitől.

Buzgón készült fennkölt élethivatására. Az akadémikus zenekarnak is lelkes tagja volt mint hegedős. A katonaelet kapujától már csak 10 hónap választotta el őt is, amikor érte jött az Ur, hogy égi seregebe szolgált.

Földi maradványait november 5-én áldották meg a gyállyúti honvéd helyőrségi kórház ravatalozójában, majd Perécsénybe szállították, és az ottani református temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 november 6-án.

Zankó Ernő
II. évf. aks.

ZANKO ERNO II. évf. lövészszázaljbeli akadémikus. † 1943 június 19-én, *Budapesten*, életének 21. évében.

Súlyos villamoszerencsétlenség következtében vesztette el életét; párnapos kínos szenvedés után kedves fiatal bajtársunk.

Testestül-lelkestül kemény katona volt. Bámulatos lelkierővel tűrte az emberfeletti szenvedéseket. Az utolsó percig reménykedett, — vele együtt mi is, — de a bölcs isteni Végzés úgy határozott, hogy a szenvedések útján bajtársai előtt haladva lépjen át az örökkévalóság meszején.

Földi porhüvelyét *Tatatóvárosra* szállították és ott az almásiúti róm. kat. temetőben temették el 1943 június 22-én.

Zolnay László
III. évf. aks.

ZOLNAY LÁSZLÓ III. évf. páncéloszázadbeli akadémikus. † 1943 június 3-án, *Visegrádon*, életének 22. évében.

A terepfelveteli gyakorlatokon a Dunán átkelő csónakja felborult a hirtelen támadt viharban és többed-magával a gyorsan áramló vízbe zuhant. Bajtársainak sikerült partra úszniok, őt azonban halálós szorításukkal húzták a mélybe a Duna kegyetlen hullámai.

Igen értékes, kedves, törekvő akadémikusunk volt. Bajtársain kívül is sokan megsiratták, akik ismerték és szerették.

Több mint egy hétig hordozta holttestét a Duna, így csak június 14-én tudtak elbúcsúzni tőle mélyen megrendült bajtársai Budapesten, a gyáliúti honvéd helyőrségi kórház ravatalozójában.

A *szatmárnémeti* temetőben helyezték végső nyugalomra.
Dr. M. K.

Háborús csendélet.
Toperczer Oszkár százados felvétele.

Von WECKMANN német vezérőrnagy és gróf MÜNSDORFF alezredes látogatása az akadémián.

1942. október 30.

A nyitott lovardánál.

Az akadémia négyesfogatán.

Az aks. lge. üteg gyakorlatán.

Az aks. páncéloszázad gyakorlatán.

Lovaglás-órán.

Diszcebéd.

„Apport.”

Rátky Tibor akadémikus felvétele.

ZÁRÓSZAVAK A ZRÍNYI-KÖR 1943. MÁJUS 13- NYILVÁNOS DÍSZGYŰLÉSÉN

Írta és elmondta: vitéz Sárny Jenő ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnöke.

Nagyméltóságú Altábornagy Úr!

Kedves Vendégeink!

Mint a ludovikás Zrínyi-kör elnökét, őszinte öröm és megelégedés tölt el, hogy a Kör irodalmi és zenei csoportjának művészi teljesítménye általános, nagy tetszést aratott.

Ez a szép siker annál magasabb értékelést érdemel, mivel ezekben a ránk nehezítő háborús időkben a sűrített akadémiai oktatás és kiképzés a tisztikar és az akadémikusok minden idejét lefoglalta és részéről hatványozott erőfeszítést igényelt.

Vasárnapi pihenő órákra szorítkozott így a Zrínyi-köri tevékenység, de munkás tagjai nem felejtették el néhai vitéz Nagy Pál gyalogsági tábornokunk ama mondását: „Aki közületek csak annyit tesz, amennyit megkövetelnek tőle, az még nem igazi magyar katona, hanem csak zsoldos!”

Ők is megszokozották tehát erejüket és képességüket, feláldozták szabad óráikat és megcáfolták a cicerói latin mondás eme változatát, hogy „háború idején hallgatnak a műzsák.”

Őszinte köszönetemet fejezem ki ezért az itt szereplő akadémikusoknak, de különösen kiváló csoportvezetőjűknek: dr. Mathia Károly őrnagy úrnak, aki kivételes tudásával, tehetségével és műveltségével az Alma Mater Ludovika fiainak olyan lelki és szellemi kincsüket adott át, amelyek méltók a Kör példaképének, a magyar katonaszemély megtestesítőjének: gróf Zrínyi Miklósnak lángoló hazafiságához és örökértékű tanításaihoz.

A Zrínyi-kör mindig emlékezetébe idézi alapítójának: vitéz nemes dombóvári Révy Kálmán vezérezredes úrnak 1921. június 26-án, a Kör első évszázó díszgyűlésén elhangzott befejező szavait: „*Át akarom, hogy ez a Kör öntevékeny irányító szelleme legyen az akadémiaának, s emelje annak erkölcsi és szellemi színvonalát!*”

Azóta buzgólkodnak a Zrínyi-kör tagjai lankadatlanul, hogy a magyar honvédelmi és katonaszemély szolgálatában a szakismeretek, a tudomány, az irodalom és a művészetek területén — több és jobb munkával hazánk, nemzetünk és hivatásunk érdekében — elérhessék eszényi céljukat, hogy a honvéd tisztikar a magyar nemzeti társadalom vezetőrétege legyen.

Történelmi tanulságok igazolják, hogy bármilyen alkotmányos életformája vagy kormányzati rendszere legyen egy nemzetnek, azt a fejlődés és emelkedés útján csak a nemzet szellemi vezetőrege viheti előbbre; ez szabja meg haladásának irányát, és ez adja meg a nemzeti élet igazi tartalmát.

„Erés nemzeti érzéstől fűtött és katonai szel-
lemtől átítatott társadalomra van szükségünk.”

Nem véletlen tehát, ha mi ezekben a sors-
döntő időkben a Zrinyi-kultusznak hódolunk.

Történelmi nagyjaink közül senkit sem éke-
sithet jogosabban „a kard és a toll” közös jel-
képe, mint Zrinyi Miklós grófot, a XVII. évszázad legkülönb magyarájt. „Amit Ő mondott és érzett, gondolt, irt és tett, az mind termékenyítő és nekünk való; elsősorban a magyar ifjúsághoz szól és magyar értelemben örökké él.” (Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc: Az örökifjú Zrinyi.)

Művészi ihlete mintha az ősi Akom jövőbe-
látó képességével ruházta volna föl: olyan meg-
rázó erűj és olyan varázslatosan időszerű az ő tanítása. Ha Isten csodájára Szent István-napján ő intézte szöveget az új hadnagyokhoz, 300 éves gondolataival is maglyatüzet gyújtana a szívükbe. Mert Zrinyi gróf az örök magyar jellem, az örök magyar példa, az örök magyar honvéd, és sorsa az örök magyar sors.

Az ő fennkölt szellemében hirdetjük, hogy a magyarságnak szent hivatása van az emberi kultúra és az európai fejlődés területén. Valljuk és hirdetjük, hogy a nemzeti művelődés alapja és jövőjének fejlődésének legfőbb biztosítéka: az ezeréves dicsőséges magyar kard oltalmában virágzó, egészséges, tudományos és művészi élet. Ezért a tudománynak és a művészeteknek a fegyverek dörgése közepette sem szabad elhallgatniuk, sőt éppen a súlyos háborús időkben hárulnak műve-
löire és napszámaira a legnehezebb, egyszerű-
smind azonban a legmagasztosabb nemzeti fel-
adatok.

A kultúra komoly értőnévezőt jelent a nemzeti létért folyó küzdelemben, és a nemzetnek épp olyan életszükséglete, mint az egyéneknek a táplálkozás és ruházkodás. A magyarság irodalmával, zenéjével és képzőművészetével olyan egyéni kultúrát tudott kitermelni, amely megkülönböztette minden más néptől és megóvta attól, hogy hatalmas szomszédok fölszívják és magukba olvassák.

Ezért minden nagy magyar művész egyúttal mindig nagy nemzetépítő is. Ilyenek voltak: *Petőfi, Arany, Madách, Munkácsy, Zichy gróf, Fadrusz, Liszt* és még számosan. De a magyarságnak eme világnagyságaihoz a ma élő utódok sem méltatlanok. Ime egy szemléltető példa:

A helsinki finn Nemzeti Színházban most fut *Bókay János*nak „Az első szerelem” című vígjátéka. A bemutató előadás szünetében *Kalima* színigazgató a következő kérdéssel fordult egy magyar vendéghez:

„Mondja kérem, mi a maguk titka? Egy kis nép odalent Délkelet-Európában, — és olyan szín-
darabokkal lepi meg mindegyre a világot, hogy ezen túltenni már álít lehet!”

Ez a mondat elárulja, miem rejlik a magyar művészet magasabbrendű diplomáciai küldetésé-
g.

A művészet nem nélkülözheti a közönség együttérzését. Mivel magyar ember pedig nem lehet az, aki nem ismeri a honi művészi törekvések útját. Az olyan társadalom, amely magára hagyja a nemzeti kultúra munkáit, hamar el-
laposodik, elomposodik, és erőltlen kezéből kis szomszédnépek kicsavarják a kultúrfelny jogarát és fegyverét.

Ezekkel a gondolatokkal eltelve, megilletődve idézem Zrinyi Miklós gróf intelmét és útmutatását:

„Kiki használjon, szolgáljon hazájának, amint legjobban lehet! Ne válasszon magának könnyebbé-
séget, könnyű hivatást, avagy életet, mert azzal nem használ, sőt árt a hazának. Minélünk magyaroknak nemcsak dicsőségünk, hanem megmaradásunk is abban vagyon, ha mindnyájan egy szívvel-lélekkel, segítségül híván Istennek szent nevet, körmösen nyúlunk a magunk dolgához, és fáradsunk, vigyázunk, tusakodunk a mi életün-
kért!”

Amely országot fegyverrel nyertek meg a mi eleink, úgy tartottuk eddig, és nincs kérdés már abban, hogy ezután is úgy kell megtartanunk.

Szent István koronája semmi az ő pallosa nélkül, hiába koronázza fejét, ha oldalára kardját nem övedzi.

A mi első poltikánk fegyver volt, most is annak kell lennie!”

Es idézem elbűvölő költészetéből azokat a halhatatlan sorokat, amelyek a haza védelmében hősi halált halt jó magyar vitézek fölött lebegnek örökké:

„Béfed az a kék ég, ha nem fed koporsó,

Tisztességes legyen csak óram utolsó!

Akár farkas, akár emészen meg holló,

Mindenütt feljúl ég, a föld lészen alsó.”

A ludovikás tiszti sardjékot ebben a magasz-
tos és izes magyar szellemben irányítja és neveli a Zrinyi-kör. Sokoldalú munkáját nagyban meg-
könnyíti, hogy élen az akadémiaparanaszok úr halad, aki ennek a szellemnek országszerte ismert fāradhatatlan és lelkes bajnokja.

Ezért különös örömömrre szolgál, hogy az itt jelenlevő díszes együttes előtt jelenthem az Zrinyi-kör nevében:

A „Ludovika” akadémia Zrinyi-körének 1943. évi május hó 12-i választmányi gyűlése után nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy úr Ő nagyméltóságát, a „Ludovika” akadémia pa-
ranaszokát

örökös dísztagjává

választotta.
(Ezután következett a választásról szóló díszoklevél átadása. A díszoklevél szövegét, valamint az átadás pillanatát megörökítő fényképet a „Sorakozó” rovat vezéréreikében közöljük.)

„Meggrattak Hortobágyon...”

BENYEY ZOLTAN őrnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának olajfestménye.

A „Szózat” költőjének szobra a Vörösmartyú-terén.
Kallós Ede és Teles Ede alkotása. (1908.) Carrarai márványba faragta: Paolo Triscornia.

... az eszmék erősbek
A rossz anyagnál, Ez leadóntheti
Erőszak, az örökre élni fog,

(Madách Imre:
Az ember tragédiája. X. szín.)

KATONAESZMÉNY ÉS HIVATÁSTUDAT A MAGYAR ROMANTIKA IRODALMÁBAN

Írta: dr. Matvia Károly őrnagy, a „Ludovika” akadémia tanára

A Ludovikás Evkönyv legutóbbi, 1942. évi kötetében a régi magyar irodalmat vizsgáltuk a katonaeszmény és hivatástudat szemszögéből.

Ezúttal a magyar romantika irodalmát tekintjük át röviden, és megpróbálunk a XIX. század első harmadáról, annak irodalmi életéről és eszmévilágáról fűtölages szintézist adni.

A magyar romantika „divatja” igen érdekes módon alakult ki nálunk. Mint majdnem minden irodalmi irányzatnak, ennek is külön egyéni íze lett a magyar teremtő géniusz hatására. A magyar égboltozaton tündöklő napsugár egyéni melegét áraszt a magyar élet minden területére! Még a magyar gyümölcs is termeselésére alkalmas talajviszonyaink és a magyar égről áradó napsugár szerencsés összműködésének köszönheti különleges, egyéni zamatát.

Hogy is mondta a mai irodalomszemlélet nagy tanítómestere: Riedl Frigyes? „A világ-nüveltség közös napja süt reánk is, de nálunk e nap nemes magyar szőlőt érlelten, magyar bűzűt aranyozzon meg!”

A magyar romantikát népünk erősen egyéni lelki alkata, színes képzeletvilága és a dicsőséges magyar mult felé forduló szomjas érdeklődése formálta irodalmi divattá. A „grand siècle” harmincas éveinek kirobbanó alkotásvágyában érke-

zik el hozzánk a német Tieck és Novalis, a francia Victor Hugo és Eugen Sue, valamint az angol Walter Scott és Percy Bysshe Shelley hatása. Szerves kapcsolata mindamellett alig volt a magyar romantikának a német vagy a francia romantizmussal. Talán az angol Byron, Scott és Shelley hatott rá eszméi és tárgyi tekintetben valamelyest.

A magyar lélek alapján véve romantikus. Igazat kell adnunk egyik fiatal publicistáknak, aki báró Jósika Miklós születésének 150. évfordulójára alkalmából közreadott kis tanulmányában így ír erről a kérdésről:

„Erényeink és hibáink egyben a romantika jellemző jegyei. A mult hagyományainak átélése, a hősi életformák tisztelése, a lovagias magatartás összekeveredik a szertelen képzeletörvél, a fantázia színes csapongásával és a szalmalánglobogással.”¹

Az is kétségtelen azonban, hogy a képzelőerő csodalámpájának rózsaszín fényében ébredt öntudatra a magyar romantika irodalmában az irodalmi felelősségérzet:

„Magyar talajból gyökerezett költészet ez: magyar vér és magyar könny táplálta, magyar

¹ Pados Pál: Báró Jósika Miklós. Új Idők, 1944. évi 19. szám.

történet, a magyar mult tisztelete, a magyar jövő rettegő sejtése adott neki tárgyat.”²

Ettől a felelősségértől már csak egy lépés a hivatástudat szellemi talapzata. Ez a lépés azonban — sajnos — eléggé nehezen akart elindulni a nemzetfenntartó katonaszemély szolgálata felé. Bár legnagyobb akadályva ennek az uralkodóház és a magyar katonák nemzeti s érzelmi különbözősége volt, amely már a katonalét megkezdésekor megnyilvánult, mégis elszorult szívvel olvassuk bérrő Jósika Miklós „Mégkövetem a téns, nemes vármegyét” című dalában a következő versszakokat, amelyek a magyar ember számára szinte természetellenes érzelmi motívumokra utalnak:

„Az én babám nem katonának való,
Gyenge legény, megrigja a szilaj ló;
Ithon pedig eldologzik lassanként,
Egmen elvesz, éldegélünk naponként.

Szepeu kérem, nagyságos, téns uraim,
Hallgassák meg igazságos szavaim,
A babámnál sohse' látták jobb fiút:
Kerüli és gyűlöli a háborút.”

Vörösmarty Mihály egész költői oeuvre-ic kellett ahhoz, hogy a katonaszemély felé irányuló eszmei törekvés — egyelőre talán öntudatlanul, de következetesen — mutassa és világítsa be a magyar romantika számára egyedül helyes utat. Az ő epikai és lírai munkássága szabta meg a dicsőséggel teli magyar mult felidézésén keresztül az öntudatos magyar jövő kimunkálásán fáradozó irodalom kötelességeit. A „Szózat” költője érezte meg a legtisztábban, hogy a „történelmi tudat az irodalmi tudat mesgyéjén halad és fejlődik, s hogy az irodalmi romantika eszközeivel lehet a legeredményesebben felrészni és öntudatra ébreszteni a romantikus élet- és világszemléletre annyira hajlamos magyar népet.

A magyar romantika költőfejedelme 1822-től 1848-ig egész sor olyan lírai költeményt írt, amelyek a katonaszemély jövőit építő és megtartó eszmevilágát szolgálják és a költői hivatástudat ösztönös építő erejével irányították a nagy politikai és társadalmi reformok korszakában amúgyis fogékony nemzetet az irodalmi és közönségi lelkiismeret magasságai felé.

A multbarévlülés nem romantikus szenvvelgés az ő költői munkásságában, hanem a történelmi tudat kialakítása felé vezető egyetlen lehetséges út megvilágítása. Kölcsey magyar öntudatának (l. „Kölcesy” című költeményét) valóságos előképe Vörösmarty „Árpád emeltetése” című, 1825-ben írt költeményének két utolsó sora:

„S a bús csendbe merült országok pusztá határit
Napkelet ifjainak dobogó paripái tiporták.”

Kazinczy után Vörösmarty az első költőnk, aki felismeri Zrínyi korszakos jelentőségét a

² Sebastyén Károly: A magyar romantika. Uj Idők. 1930. évi 49. szám.

Árpád.
M. Hofmann metszete a „Zalán futása” 1833-i második kiadásához.

katonaszemély területén. 1828-ban írt „Zrínyi” című nagyszerű hexaméteres költeményében írja:
„Mint viharok középt magaslva fogantatik a sas,
És közel a villám honjához két ki rideg kond;
Úgy, amit magas elmédben hadakozra fogadtal,
Harc vilámi között keletend ki virágra: azért forr
Véresen és szilajon dalaidban az emberelő harc,
És az erő, a férfikebel diadalma, királyként
Orzi nehéz méltóságát zajsziute művednek.”

Vörösmarty nem követi Kölcseyt a „Zrínyidalok” sötét pesszimizmusának útvesztőjébe, de „Eger” című eposzának I. énekében Zrínyi „Török Afium”-ának egyik legismertebb gondolatát öltözteti költői köntösbe, hogy felrészni és lelkiismeretvizsgálásra kényszerítse a „puhaságra serényebb” kor magyarját:

„Mért lakozunk mink itt? hajh mért hoztak ki apánk
A főveny országból? Ott ebyomorodva ha fáva,
Ha darabos kővé változtunk volna, örökke
Rejtje vaínak: most ennyi világ nem nézne

Nem látná, hogyan elmaradunk a többi nemektől,
A nemes országot mint hagyjuk lenni vadomná,
E gyönyörök kertét ínségnek pusztá helyévé.”
[szemünkbe,

A hadiélet velejét, a férfias kiállás és a magyaros virtus lényegét tükrözi vissza „Katoná” című ciklusának I. részében:

„Majd ha harsog a kurt, a dob poróg,
Puska roppan, az ágyú mennydörög,
S ló és ember alatt reszket a föld,
Vész, sikoltás minden lelket eltölt:
Akkor tetszik majd meg, ki a legény,
Kinek magyar szive van a helyén.

Zalán fejedelem követe Árpád előtt
Dvoržáček metszete a „Zalán futása” I. énekéhez.

*Mert nem csárdán terem a vitézség,
Bornyeléshez nem kell nagy merészség;
De ki bátran hatál szemébe néz,
Az a legény talpán, az a vitéz.”*

Vörösmarty „Szózat”-a és Kölcsey „Himnusz”-a valóságos „két szomszédvár”. Szellemi fellegvára a magyar sorsközösségnek, a magyar faj mindent lebíró életakarátának. Századokra biztosították nemzeti imádsággá vált esodálatos erejű költeményeikben a magyar faj szellemi jogfolytonosságát.

„Ők ketten ebben a korban az elsők és egyedüliek, akik költészetükön át már tudatosan keresik a népben a faji ősforráshoz vezető utat” — írja róluk Farkas Gyula.³

Mig azonban Kölcsey az öntudatosabb, Vörösmarty az őszlönösebb magyar. A hazaszeretet nem pusztá érzelem-megnyilatkozás nála, hanem a költő hivatástudatából kiáradó, egyre jobban kialakuló magasabbrendű militarizmus. 1843-ban a „Honszeretet” című költeményében már így énekel:

*„S ne csak veszelgőben légy serény,
A béke részesebb,
S melyet rág álmos nekenek,
Gyógyíthatatlanb a seb!”*

A szabadságharc megindulásakor írt „Harci dal”-ában az örök magyar katonát szólítja a lelkesedés kítőró erejével: „A sikra, magyarok!

³ Farkas Gyula: A magyar romantika, Budapest, 1930. 304. o.

Fegyvert ragadjatok!” A hazafiúi érzés és a történelmi tudat egyik legszebb megnyilatkozása e költeményének alább idézett néhány sora:

*„Alant apánk sírja;
Itt minden rög, fűszál miénk;
Egy ezredéves harcban
Véráldozattal öntözénk.
Magyarok lelke áll őrt
Minden fűszál felett;
Magyarok lelke, karja
Véd minden porszemét.”*

Igy vonul végig Vörösmarty egész hazafias líráján a katonaszemély és a hivatástudat. Epikai munkásságának kezdete, egyben csúcspontja és koronája: a „Zalán futása” pedig nem más, mint hatalmas mementő a történelem dinamizmusában felfrissülő és megújuló magyarság számára. A nemzeti önérzet és a nemzet jövőjébe vetett hit örök mementője.

Nem lehet tehát azt állítanunk, hogy a magyar romantika irodalma egyáltalában nem hazafias irodalom. A két *Kisfaludynak* derülátó, ideálok után sóvárgó hazafiassága, *Kazinczynak* és követőinek racionális nemzetszemlélete mindenetre nem a szó hétköznapi értelemben vett hazafiasságot tett a romantikus irodalom számára kötelezővé. Valami bonyolult, különleges nemzeti érzésvilág az övék. Valami megmagyarázhatatlan, de építő szellemű borúlátás tartja fogva a kor költőit a nemzet jövődel sorsát illetően. Mikor meghal *Kisfaludy Károly*, a „vezér”, a költő-fejedelem méltóságában méltó utódja, *Vörösmarty* így jajdul fel 1833-ban írt „*Kisfaludy Károly emlékezete*” című versében:

*„S új hőst a megerőteltet
Század, hunytaiért, kételkedik adnia.”*

Bár megtaláljuk a borúlátásra való hajlamot Vörösmarty költészetében is, mégis elsősorban a cselekvő akarat költői példája az uralkodó vonás költészetében. A „Zalán futása” megjelenése (1825) után lett a magyar romantika zároákkordja és egyben a jövőre utaló jelszava: *Cselekedni, alkotni, mert különben elveszünk a népek aradátában!* Nem a multon való kergetés, tétlen ragóadás a cél! Azért tekintett vissza Vörösmarty is a multba, hogy hatalmas tettekről énekeljen és ezek segítségével, példájával a nemzeti, faji öntudat történelemalkotó érzését meggyökeresítse a magyarság legszelebbeb rétegében. Ezért hozza a „Hébe” is mindjárt első kötetében (1823) *Aranyosrákosi Székely Sándor* kis époszát a székelyek eredetéről, ezért énekl meg *Czuczor Gergely* 1824-ben az augsburgi ütközetet, *Horváth Endre* pedig Árpádot. De ezért készül el *Kisfaludy Károly* legszebb elégiája, a „Mohács” is. Hogy eleven valóság legyen a mult, a történelmi magyar mult, amely öntudatra serkent, főlemel, ugyanakkor azonban vádol is megítél. Ezt a multat, ezt

a nagyszerű történelmet nem lehet megtagadni! Érezte ezt a reformkor egész magyarsága, de ellenállhatatlan művészi köntösbe mégis csak a romantika világának költői öltöztették. Nem véletlen az sem, hogy *Zrínyi Miklós*, a hadvezér-költő a magyar romantika irodalmában szerepel először úgy, mint a magyar irodalom legnagyobb alakja. Az ő nevével jelenik meg *Vörösmarty* „Zalán futása”, az ő alakját rajzolja meg *Költsej* a „Nemzeti hagyományok”-ban.

A nagy fordulatot, a cselekvő akarat költői igazolását *Költsej* örökíti meg 1831-ben „Huszti” című epigrammájában:

*„És mondá: Honfű! mit ér epedő kebel e romok ormán?
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövendővel komolyan vess össze jeienkort:
Hass, alkoss, gyarapíts: s a Haza fényre derül!”*

A magyar romantika jelszava — „magyar és európai” — irányítja mind az irodalom, mind a tettek romantikáját. Ez vezeti *Kossuth* és *Széchényi* alkotó szellemét, de ez ihleti később *Petőfi* és *Arany* világraszóló költői géniuszát is. Ez a szintézis, Kelet és Nyugat szintézise azóta is a

legtisztább és legigazabb arculata a magyarság szellemi életének. Hogy ennyi kísértés ellenében is volt hivatástudata a magyar romantika irodalmának, azt legelsősorban ennek a szintézisnek köszönhetjük.

Sokan féltették a délibábos képzeletvilág túlzásaira amúgyis feltűnően hajlamos magyar jelket az irodalmi romantika következményeitől. Elfelejtették, hogy a magyar romantika szellemi légkörében születtek meg a reformkor időálló, századokra szóló tervei, nagy *Széchényi*nk halhatatlan újításai és a nagy jelszó: „magyar és európai” a romantika évszázadában a magyar akarat új ezredévre szánt csodáit inspirálta az örökkévaló nemzet lelkében.

A magyar romantika korának ma már első-sorban jelképi értéke van. De ez a jelkép századok lefojtott keserűségének és robbanó dinamizmusának biztosítószélepe volt, amely *Zrínyi* *Miklós*tól a mai honvédó magyar alakjának kiteljesedéséig elhatározó módon jellemezte az örökarcu magyar életének akaratit és szellemi tényezőit.

Ez a megnyugtató tanulsága van számunkra a magyar romantika több, mint egy évszázad távolából is felénkivillanó szellemi kőpénck.

*Kisfaludy Károly szobra Győrött,
Mátrai Lajos alkotása.*

Virágházban.

Kováts Tibor akadémikus fényképe.

A Sesul nyerge Kárpátalján.

Fogarasi Szabó Béla százados fényképe.

Havasí gazdaság a Mencsulon.
Kanács: Istrán akadémikus felvétele.

A „LUDOVIKA“ AKADÉMIA SÍGYAKORLÓ CSOPORTJA A TISZABORKÚT-I MENCSULON 1943 JANUÁR 9—24

Írta: dr. Mathia Károly örnagy, a „Ludovika“ akadémia tanára.

Az elmúlt télen az *Eszakkeleti Kárpátok* egyik legkejeitibb részén, a *Tisza* forrásvidékén folyt az akadémikusok síkiképzése.

110 akadémikus részvételű ez alkalommal a téli tábor örömeiben: 36 kezdő és 74 haladó, illetve versenyző. A kezdők *Tiszaborkút* községben, a Magyar Cserkészmozgalom ügynevezett „völgyi ház“-ában, a haladók és versenyzők pedig a *Mencsul* oldalában, kerekén 1300 m magasságban épült „havasi ház“ vendégszerető falai között nyertek elhelyezést.

Január 9-én, szombaton 16 óra 40 perckor gördült ki a vonat a keleti pályaudvar üvegcsarnokából a kitünően felszerelt aks. csoporttal *Körösmező* felé.

A kiképzést ezidén is *Sükösd György* és *Kotsis Miklós* századosok, az akadémia sporttisztjei irányították, mint oktatók pedig dr. *Mathia Károly* örnagy, *Maár Gyula*, *Fogarasi Szabó Béla* és *Toperczer Oszkár* századosok, *Imregi Béla* főhadnagy, *Zombori Gyula* vívmester, *Hegedűs István* és *Ömbödi Mihály* segédoktatók vezették a kiképzést. Híradóparancsnok: *Dósa Kálmán* százados, orvos: dr. *Csikó Ferenc* orvos-zászlós volt.

Január 10. Hosszú és fárasztó éjszeli utazás után némi késéssel, 11 óra körül érkezett a vonat akadémikusainkkal *Tiszaborkút* állomására. Szép téli nap, friss máramarosi levegő köszönti a fáradt csoportot. De pillanatok alatt eltűnik az álmoság a fiúk sz-

méből, amint elhangzanak a felkészülésre s a leszállásra irányuló parancsok.

Hamarosan kettéválik a csoport az állomás. A kezdők (36 aks.) *Maár Gyula* százados parancsnoksága alatt, *Toperczer Oszkár* százados és *Zombori Gyula* vívmesterrel a községben lévő „völgyi ház“-ba vonulnak, míg a 74 haladó, illetve versenyző a tisztikar többi tagjaival vígan nekivág a borkúti *Mencsul*nak. Alaposan megrakodva indul a hosszú szer. Derekek munkát végeztek a szerelvény és az élelmiszerek felszállításával a fiúk. Késő délutánra jár az idő, amikor megerkeznek a „havasi ház“ barátságosan hívogató fennsikjára.

Csakhamar elhelyezkedik mindenki a ház 6 hálóteremben, s mire kigyúlnak a csillagok a kristálytisza kárpáti éjszakában, néma csend borul a *Mencsul* oldalára. Csak a *Pietros*, a *Sesul*, meg a *Blicnicu* havas csúcsai állnak őrt, komor fenséggel figyelve egy sokat szenvedett nép országának ezer éven át vértel és vassal védtelt határait.

Január 11. Az elhelyezkedés és berendezkedés után megtörténik az egyes csoportok beosztása, és már meg is indul a gyönyörű téli nap-sütésben. A tervszerűen előkészített foglalkozások kapcsán reggelenként a sí-alapkiépítéshez tartozó „bemelegítő“ gyakorlatok kerülnek lebonyolításra, mintegy pótolva a reggeli csuklógyakorlatokat.

A Mencsul felé.

Útban a Hoverlára.

A menedékház
oldalában.

Kilátás a Hoverlára.

*Képek
a mencsuli
síkihelyezéséről.*

1943. január 9-24.

A Mencsul tetején.

Az akadémia parancsnoka
a Pietros és Sesul között.

Egy kis
napfürdő.

aljat, a haladók pedig fent a *Sesul* oldalában 1 km-es távon lesiklóversenyt rendeztek. E sorok írója *Kerekes Béta* alezredes úrral ismét Körösmezőre utazott, ahonnan csikorgó hidegben lovasszámon a Tatarhágó környékére látogattak el. Felejthetetlenül szép élmény volt ez a kirándulás is.

Január 21. Ezen a napon a kezdők utaztak fel Körösmezőre, illetve Havasaljára, hogy onnan sível a Tatarhágóra kapaszkodjanak, és kegyeletes látogatást tegyenek az első világháború hőseinek sírjainál. A haladók a futóversenyt rendezték meg 8 km-es távon a Havasi ház—*Sesul*-nyereg—*Mencsul*-oldal—*Preluka*-major felől vezető út—Havasi ház utvonalon.

Január 22. A kezdők ismét feljöttek a *Mencsulra*, hogy az ottlévő felszerelés, máha leszállításában segítsenek. A haladók komoly hegyi teljesítménynek is beillő járór-menetet rendeztek *Rahóra* a közbenső hegyormokon át, mégpedig teljes felszereléssel. Az indulás előtt, *Kerekes Béta* alezredes úr az akadémiaparancsnok úr nevében, elismerő és buzdító szavak kapcsán a monedkház előtt kiosztotta a lesiklő- és futóverseny díjait. (Az eredményt részletesen lásd az akadémia sportéletéről szóló beszámolóban.)

Meghatva búcsúztak el akadémikusaink a borókúti *Mencsul* örökre emlékeztetükbe vésődött, kedves környezetétől, meg a barátságos, vendégszerető „havasi ház”-tól. Mindnyájan átértézték az akadémiaparancsnok úr szavának mélységét, amelyekkel a monedkház vendégkönyvét megnyitotta, és ezzel a „*Ludovika*” akadémia itt-tartózkodásának is emléket állított:

„Ezen a tündéri szépségű helyen, a *Mencsul* és a *Sesul* nyeregében, akár a nyári vándorlások és táborozások idején, akár a téli sportok éradjában ma-

gyaras és figyelmes vendégszeretettel, a hegyek viágában egészen szokatlan kényelemmel találkozik mindenki, aki nem sajnálja a járadáságot és ott tudja hagyni egyidőre a város poros, kormos levegőjét.

Megtisztult itt minden földi salaktól a lélek, és sokkal világosabban látja az élet igazabb értelmét, a küzdelem és a munka mélyebb tartalmát.

Keresték fel hát minél gyakrabban, magyarr fiúk, ezt a havasi házat! Meglátjátok, mennyire más világ ez itt, ahol tisztábban és mélyebben kelc az ég, ahol ragyogóbb és szikrázóbb a nap, zöldebb a fű és vakítóbb a hó.

S ha az alatt a három óra alatt, amíg ide felértek, lélekleben be tudjátok jarni az ég és föld között áthidalhatatlannak képzelt távolságot, — itt, az örökzöld fenyvesek természetalkotta templomában azt is meg fogjátok érezni, hogy milyen közel van az Isten!”

Január 23. A kezdők Tiszaborkút Ny. hegycsodáján versenyt rendeztek, a haladók pedig *Rahóról* vonaton felutaztak Körösmezőre, illetve Havasaljára, hogy ők is vegigbarangolhassák a Tatar-hágó környékét.

Január 24. 110 lebarant, vidám akadémikus érkezett meg 9 óra 25 perckor a Nyugati pályaudvarra a kétéhes, pompásan sikerült síkihelyezésről, hogy testben-lélekleben felfrissülve folytassa az akadémiai kemény munkáját.

Nagyszerű és felemelő tanulságot hoztak magukkal az Északkeleti-Kárpátok fehér csodavilágából:

A magyar katona otthon őrzi magát a hófölte csúcsok álomvilágában is, és mindenképpen felkészült arra, hogy a fehér csúcsok övezte szent batárokat kiomló piros vére arán megvédje az orvul rá-törni készülő rabló hada ellen.

Az „Apsnyjec” vízfogóánl.

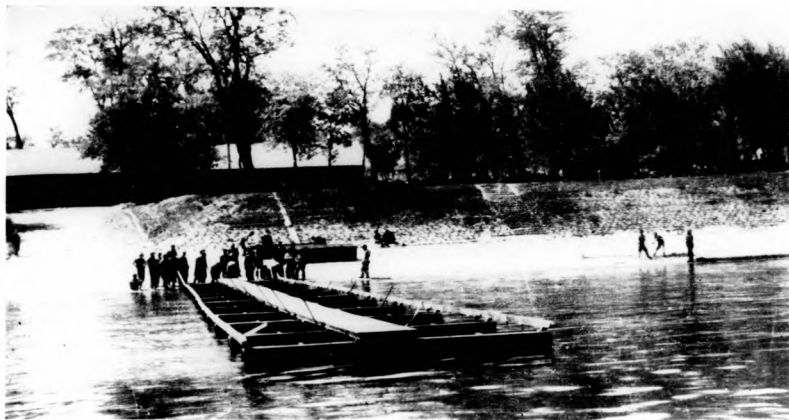

A Tisza forrásánál.

Lángszóros létképzés Komáromban.

KOTSIS MIKLÓS százados színes fényképei.

Rohambüri-építés Komáromnál.
Németh Miklós akadémikus felvétele.

ÁRKÁSZ-KIKÉPZÉS KOMÁROMBAN

1943 május 17-től június 12-ig.

Írta: Pósfay László akadémikus.

Sürgős forgás, szapora vezényszavak, ládadübörgés, motorzúgás, bakancs-csattogás. Az arckó álmoságát megélenkíti az izgalom. Az újdonsült második évesek „műszaki kihelyezésre” indulnak. 3 órákor volt ebresztő!... Sosem-kára megnyeli hajnali árnyékok siklanak végig frissen a Fiumei-út kövezetén. Az arckókat pirosra csipi, a szemeket tágra nyitja és csillogtatja a hívós koratavaszi szél ő. A Keleti pályaudvaron még néhány pattogó vezényező. Beszállás! Már indul is a vonat. Isten veled Budapest!

Hogyan is telhet el egy ilyen vasúti utazás? A teherkocsi kemény döcögéséhez szokott tagjaink kényelmesen terpeszkednek el a tágas személykocsikban. Alig néhány órával ezelőtt hagytuk csak el a Dunát, és máris ismét előttünk csillog fodros hullámaival. Megérkeztünk Komáromba! Csakhamar leszálltunk és a nagy porban baktattunk új tanyánk: a Duna jobbpartján fekvő árkásztábor felé. Meglepetésnek számított az a fogadtatás, amelyben a táborparancsnok: Rostofányi alezredes úr reszesített bennünket. Az egész évfolyam egy hatalmas barakkban ütötte fel sátorfáját. Itt ért a második kellemes meglepetés bennünket. Előre küldött szálláscsinálóink felszerelték a termet hangszórókkal. Így vidám muzsika mellett hamar elvezgült a berendezés munkálatait. A rádióval aztán később sok baj volt. Ebresztőkor harsány „Napos-

tiszt, zené!” felkiáltással figyelmeztették a szolgálatot, ha nem gondoskodott a társaság szórakoztatásáról, máskor pedig — mikor a fegyelmезellen rádió éppen parancsküldésénél szólalt meg — állítólag kihallgatásra is rendelték a bemondónót és csak „tekintettel eddigi kifogástalan magatartására”, úszta meg szárazon a merészeget.

Másnap reggel már megkezdődött a munka! A táborlót nem messze volt az úgynevezett szárazföldi gyakorlóter. Egyfelől a bécsi országot és a vasút határolják, másfelől a Duna partsávja. Itt folyt az erődítési, robbantási, gázvédelmi, híradó, páncélobol és lángszórós kiképzés. Egy lankás kis dombon épült a megerősített rajtámpont. Ezen dolgozott minden szakasz a legtöbbet. Folytatólagos munka volt, sok örömrünk és sok verejtékünk fűződött hozzá. Mikor a szemle sürgette a munkát, sokszor az egész század itt dolgozott. Ilyenkor nyüzsgött a sokaság a nagy mezőn. Zuhogó esőben is tovább folyt a munka, hiszen az életben, kinn a haremzőn sem lesz mindig szép idő! Csuromvíz volt mindenki, a teljesen átázott ruha csak úgy tapadt a testhez, de az erőd épült. A könnyű homokos talaj magába szívta a vizet, minden lapát többszörösen nehezebb lett, de a dolgoznak mennie kellett, nem volt megállás. Órák hosszatt nyomódtak be az ászók és lapátok fáradhatatlanul a földbe, másutt tehergépkocsik hordták a kitermelt homokot, jobbról egy csoport földerdőt épí-

Árkász- és híradókiképzés Komáromban.

1943 május 17—június 12.

1.

Az akadémiaparancsnok szemléje.

Lángszórós támadás.

Erődítés.

Készül az aknasor.

Németh Miklós
és
Zoltay József
aks-ok
felvételei.

Támpérakna-telepítés.

Árkász- és híradókiképzés Komáromban.

1943 május 17. – június 12.

II.

Távbeszélő vonal építése.

Távbeszélő-kiképzés.

Fénytávbeszélő.

Jól működik az R 1.

Rohambüri-építés.

Aks. század a komáromi hídon.

Németh Miklós és Zoltay József aks-ok felvételei.

A lélek, ami emberré tesz!

(Vörösmartyú Mihály:
Csongor és Tünde. II. felv.)

ÖRÖKÖS DÍSZTAGJÁTÓL BÚCSÚZIK A „LUDOVIKA“ AKADÉMIA ZRÍNYI-KÖRE

„Minden intézmény egyetlen ember meghosszabbított árnyéka” — mondja Emerson.

A magyar katonai nevelés történetében alig alakult ki intézet és parancsnoka között olyan kapcsolat, amely annyira eszményi módon igazolta volna ezt a mondást, mint a „Ludovika” akadémia és annak 1938-tól 1943-ig, öt súlyos történelmi éven át volt parancsnoka: *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy között létrejött eszmei és érzelmi közösség.

A sok vihart látott falak néma bámulattal adóztak annak a kivételes katonaezernak, akinek az egyéniségéből valósággal sugárzott a katonás erő, a lángoló fajszeretet, a veleszületett lélektani és nevelői készség, nemkülönben a vezetésre hivatott szellemi nagyság.

A „Ludovika” akadémia Zrínyi-körének legnagyobb öröme és büszkesége volt, hogy külön is a magáénak mondhatta az akadémia e nagynevű parancsnokát.

Valahányszor megmozdult az akadémia szellemi életének lelkiismerete, hogy a nehéz időkben is biztosíthassa a tisztképzés módszertani megnyilatkozásaiban az örökkévaló szellem jogait, mindig az élen találta az akadémia parancsnokát. A nagy fákhajhordók géniusztát örökölte, de nyomában nem a „tűzvész” járt, hanem a megértő szeretet és a magyar hűség alkotó melege.

Ennek a magyar hűségnek s a benne rejlő hősi léleknek és szilárd jellemnek volt jó harcot harcoló, nagyszerű katonája a mi felejthetetlen parancsnokunk.

Erthető és természetes volt tehát a Zrínyi-kör tagjainak a lélek mélyéről feltörő és eszményien egységes óhajtása, amely a kör *örökös dísztagjává* történő választását sürgette.

1943 május 12-én történt meg a nevezetes döntés, s másnap, az irodalmi és zenei csoport együttes diszgyűlésén, az „ezeréves magyar akarat” felejthetetlen ünnepén az akadémia főhefher márványlapra erősített cimerveretével együtt a következő szövegű oklevelet adta át immár megválasztott örökös dísztagunknak a Zrínyi-kör akadémikus elnöke:

A m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia Zrínyi-körének 1943. évi május hó 12-én tartott választmányi gyűlése

vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy úr Ó nagyméltóságát,
a m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia parancsnokát

az akadémia és a Zrínyi-kör szellemi irányítása, a szellem jogainak és a tántoríthatatlan magyar nemzeti érzés fejlesztésének területén újabbkori történelmünk legküzdelmesebb 5 esztendejéut át végzett, a Zrínyi-kör történetében mindvégig maradáud vezérlő tevékenységének, nemkülönbön elszánt hitet, önbizalmat és kitartást jelentő támogatásának elismeréséül örökös dísztaggá

választotta.

Erről a Zrínyi-kör minden tagjának lelke mélyéről feltörő, egységes érzésből fakadó választásról szóló oklevelet aláírásunkkal megerősítve kiadjuk.

Budapesten, 1943. évi május hó 12-én.

Vitéz MARTONFALVAY HUGÓ aks. s. k.,
a Zrínyi-kör aks. elnöke.

Dr. MATHIA KÁROLY őrggy. s. k.,
a Zrínyi-kör tanártitkára

Vitéz SAARY JENŐ esds. s. k.,
a Zrínyi-kör tanárelnöke.

Hűségés és ragaszkodó munkatársainak és akadémikusainak őszinte érzelmeit fejezték ki az átadás kapcsán elhangzott ünnepi gondolatok, és örökké emlékezetünkben maradnak örökös dísztagunk választásbeszédében kifejtett és a katonai élethivatás, meg a szellemi élet sorsszerű kapcsolataira vonatkozó maradandó értékű szavai.

Az ünnepély előleklé közönségének arcára volt írva: Ez a nagymultú intézmény olyan irányító és vezérlő szellemtől búcsúzik most, aki méltán és büszkén mondhatja el magáról a horatiusi jóságéket:

„Exegi monumentum aere perennius . . .”

De . . . Emerson mondása egy kissé átalakulva hirdeti fennkölt alakjának emléket. Nem annyira „meghosszabbított árnyéka” volt az ő egyéniségének a „Ludovika” akadémia s a Zrínyi-kör, mint inkább olyan boldog terület, amelyre szünet nélkül áradt egyéniségének a végtelenbe, az örök magyar életbe torkolló, a mellett állandóan hitet, bizalmat, erőt árasztó fényugara.

Mécs László megkapó gondolata vált valóra a búcsú meghitt perceiben:

„Az élet örök búcsúzás.

Ő bárcsak tudnánk távozáskor

fényt hagyni, mint a Messiás,

belészeretni a szívekbe,

apostolokba, mártírokba,

hogy átadják a századoknak,

a századok az ezredeeknek!

Fényt hagyni, mint a Messiás!”.

Benne eleven valósággá lett a költő álma. Hosszú időre elegendő fényt hagyott e történelmi falak között maga után. A messze világító szellem és a mindent megérvő katonaszív tiszta és töretlen fényét. A Zrínyi-kör minden egyes tagja érezte, hogy ebből a szellemből és ebből a katonaszívből különleges törvény és evangélium született a százados falak között.

Küzdelmes magyar multunk történelmi erejű törvénye és katonai jövőnk biztonságát, fennmaradást hirdető, ujjongó evangéliuma.

Dr. Mathia Károly.

Az akadémiaparanosnok átveszi a Zrínyi kör örökös dísztagságáról szóló oklevelet az 1943. május 31-i együttes díszgyűlésen.

AZ EZEREVÉS MAGYAR AKARAT

Ira: Székely Balázs akadémikus, az irodalmi csoport a.ks. vezetője.

Egy közösség, egy nép vagy egy nemzet akarata csak akkor válhatik alkotó valósággá, ha a nemzet megfelelő erővel rendelkezik akaratának végrehajtására, vagyis, ha a nemzetnek van akaratereje.

Ha a nemzeti akarat mibenlétén gondolkodunk, feltétlenül el kell jutnunk ahhoz a kérdéshez, mi is voltaképpen egy nemzet, közelebbről a magyar nemzet akarata?

Akaratról, legyen az akár egyéné, akár nemzeté, csak akkor beszélhetünk, ha már világosan, minden kétséget kizáróan kialakult a cél. A cél öntudatos megvalósításához pedig feltétlenül szükséges, hogy akár az egyén, akár a nemzet higgyen abban: a cél elérésére küldetése és hivatása van.

Amíg a nemzet előtt nem áll tisztán a cél, amíg nem hisz abban, hogy célja elérésére küldetése van, addig csak vágyai, álmjai lehetnek, de ez még nem a nemzet akarata.

Nemzetünk hivatását röviden így határozhatjuk meg: itt lenni, megmaradni ezen a helyen, öntestünk, ből vetni gátat a Kelet időnként mindent elsöppréséül fenyegető tengerének, és megvédeni Európára keresztyn kultúráját.

Itt lenni, itt megmaradni: látszólag szörnyen sivár, majdnem csak az ösztönelet színvonalán mozgó világszemléletnek látszik, mintha nemzetünk célja pusztán csak vegetatív létezésünk volna! Tagadhatatlan ugyan, hogy európai hivatásunk betöltésének legfőbb feltétele, hogy létezzünk és éljünk. De ez az élet nemcsak máról-holnapra való tengődés legyen, hanem lüktető, eleven életérő, amely bár Kelet és Nyugat malomköve között őrlik, mégis képes legyen önálló nemzeti életre.

A nemzet felismerte hivatását. Megértette, hogy ez a hivatás örökkévaló, hiszen a Gondviselés szabta ki számunkra. Ebben a hivatástudatban volt ereje a magyarságnak áldozatot hozni Nyugatért: kockára tenni nyugalmas életét, haladását Európa nyugodt fejlődéséért. Akarata csak egy volt: a Gondviselés adta feladat tökéletes megoldása.

A magyarság volt az első nemzet, amely képes volt tartós államalapításra ezen a helyen. Sokan megkísérelték ezt előttünk, de mind egyik népnek helyet kellett adnia egy másik, erősebb nép számára. El kellett tűnniök, hiszen nem tudtak megállni a népek országútján. Nem ismerték föl hivatásukat, vagy ha igen, nem volt elegendő akaraterejük életformájuk átalakítására.

A magyar nemzet volt az első, amely megvalósította a lehetetlennek látszó feladatot. Akarata eléggé erős volt, hogy szakítson multjával! Eldobta magától a pogányság barbár sötéttségét.

Szent Istvánban, első koronás királyunkban öltött testet ez az erő. A jövődönt kereső magyarok energiájával teljesítette feladatát és haladt célja felé: a keresztlyén Magyarország fele.

Hiszen csak így maradhattunk meg, csak így tölthetjük be hivatásunkat. Vajjon egy pogány állam meddig maradhatott volna meg a keresztlyén Európa szívében? Nem sokáig! El kellett volna vesznünk! Ez pedig azt jelentette volna, hogy képtelenek vagyunk az önálló nemzeti életre, és gyengéek vagyunk hivatásunk betöltésére.

A magyar nemzet két, egymással idegen világ közé ékelődve, előbb-utóbb próbatételre kényszerült, hogy megmutassa erejét és bebizonyítsa: valóban szerves része immár a művelt Nyugatnak.

A próbatétel nem késett sokáig.
Alig mult el két évszázad a fiatal magyar állam életében, amikor kelet felől elérkezett hozzánk is a „sárga vihar” előzele.

Válázúthoz érkezett a magyarság; meghódoljon-e *Dangisz khán* népének, vagy tegyen bizonysgot nyugatiságáról.

S a nemzet most sem akart mást, mint betölteni hivatását.

Ha csatlakozik a hódító mongolokhoz, talán megkíméli magát az áldozatoktól, de ugyanakkor veddeleni hagyja Nyugatot és feltétlenül beleolvad *Temudzsin* népébe. Ez pedig létezésünknek, vállalt feladatunknak megtagadását jelentette volna.

Igy hát döntött a magyarság. Hü akart és tudott maradni hivatásához. És elindult *Mohi* felé a végzet útján, hogy fölvegye a harcot. Ahogy a költő mondja:

„Jöttünk, mert hitt a nyugati vagyon,
De erőnk nincs a küzdelemre
S nyilatktól vrezünk agyon.

S mégis szívesen áldozunk velőt,
Mert tragikusabb és szebb sors nincs
Isten és emberek előtt.”

Fölfogtuk a Nyugatra zúduló csapást...

A nemzet teljesítette feladatát, pedig ez szinte halálát jelentette. De tudta, hogy élnie kell! Nem az életözön kétségbeesett verődése volt ez, hanem az életerő megnyilvánulása. Alig esendésedt el a fegyver zaja, a nemzet verékcíngése ismét megindult!

Az első próbatételnél győzött a nemzeti akarat! A mi sorsunk azonban nem a békés fejlődés volt. Mialatt a nemzet lázas sietséggel, minden erejét megfeszítve, igyekezett lépést tartani a békésen fejlődő Nyugattal, Kelet felől újabb viharfelhők vetették előre árnyékukat: a fanatikus és hódításra törekvő törökség vágyai.

A magyar nemzet idejében észrevette a készülő veszedelmet.

Hunyadi János történelmi elslátásával és hadvezéri lángelméjével nem akarta bevárni, míg ránk zúdul a török áradat, hanem támadással akarta elhárítani a Nyugatot elsöpréssel fenyegető veszedelmet.

A magyarságnak azonban egyedül nem is lehetett elég ereje a hódító letöréséhez, ezért akarta *Mátyás* a török ellen magyar vezetés alatt összefogni Közép-Európa erejét. De a Gondviselés máskép határozott: élete delén, mielőtt nagy tervét megvalósíthatta volna, elragadta fölünk a halál. Igazi magyar sors.

Igy hát újra vihar tördelte a magyarság virágzó életfáját.

A *mohácsi síkon* a nemzet színe-virága hullott porba, a nemzet vezetők nélkül maradt. De történelmi felelőssége tovább él benne. Nem adta fel a küzdelmet. S ha nem is vezette egy hadvezér a harcot, ha nem is volt egységes a haditerv, egy *Zrínyi*, egy *Dobó*, egy *Szondi*, egy *Losonczy* önfeláldozásában és a végvári vitézek hősiességében égett tovább az örök magyar kötelességteljesítés tüze. Rang, pompa, ragogás lett volna osztályrészkük, ha hódolnak a töröknek. De ők a lemondást, a küzdelmet választot-

ták. Minden fölázdoztak a nemzet életéért, a katona becsületéért, ahogy a végvári vitézek éneke mondja:

„A jó hírért, névért
S a nép tisztességéért
Ök mindent hátrahagynak.”

Példájuk időn és téren túl mint örök katonaszemély ragyog felénk, bizonyosságul annak, hogy az erős nemzeti akarat a sorssal szemben is győzedelmeskedik.

Aldozatuk nem volt hiábavaló! Önfeláldozásuk adott erőt a további küzdelemhez. Hiába volt a négy-százéztendő idegen uralom, a nemzet mindig hi.vallást tett élniakarásáról. *Világos* után úgy látszott, mintha valóban elővetkezett volna „a nagyszerű halál”. De a Gondviselés most a „lenni vagy nem lenni” döntő pillanatában feltámasztotta a nemzeti akaratot, amely győzedelmeskedett minden kishitűségen.

Az elvesztett világháborút követő megcsönkítés és megázás keserűsége sem törte meg a nemzet hivatásába vetett hitét. Bármennyire hiátlan és részvetlen volt Nyugat, tudtuk, nem emberek halájáért vagyunk itt, hanem a Gondviselés állított bennünket örhelyünkre.

A nemzet minden gúzbakötöttségére ellenére is magára talált. Elindult a megerősödés útján, míg nem ütött újra az óra, hogy bizonysgot tegyen: most is van ereje, akaratja betölteni hivatását.

A magyarság öntudatosan vállalta a harcot. Vállalta, hogy szentesítse az igazsgot; történelmi elhivatottságunk tudata élő bizonysgot.

A nemzet fegyvert fogott. Ismét harcol, hogy a magyar otthon — otthon maradhasson. Harcol, mert ez most a kötelessége. Harcol, hogy a világnézetek minden eddigi összeütközését felülmúló harcában bizonysgot tegyen élniakarásáról. Harcol, hogy Európa látva-lássza: a népkülünk nincs európai béke. Harcolunk, mert Nyugat ismét vesztélyben forog, de tudjuk, mindig mi veszünk többet. És mégis harcolunk, mert ezt a feladatot róttá ránk a Gondviselés.

A nemzet mindig teljesítette kötelességét. Úgy érezzük e percben, főünk is, a nemzet legfialabb katonáitól is számonkéri az élet: viszték-e utrával az életbe és felkészültetek-e eléggé a magyar hivatásra?

Magunkba szállunk. Most nincs helye a kérdéző fogadkozásnak, merész ígértéseknek: nagy tettek idejét éljük.

Nem ígérünk hát könnyelműen semmit. Nem volna méltó ez a második ezer év küszöbén.

De meggyőződéssel valljuk: felkészültünk. Magunkkal visszük drága talizmánként azt a történe mi igazsgot, hogy a Végzet minden hatalmával szemben győzedelmeskedik az ezérvény nemzeti akarat. És mint az új magyar élet első katonái, hirdetjük szentl hittel meggyőződésünket a most felékvő magyar nemzedéknek, hogy minden győzelem záloga az egy-séges nemzeti akarat, az örök magyar akarat.

Hittel érezzük: A nemzet bizhatik bennünk! Az örök magyar akarat a mi akaratunk is!

Ismerjük a nemzet hivatását, tudjuk céljait, büszkén vállaljuk a harcot és az ezérvény magyar akaratlally győzni is fogunk!

Szelmalmok a keleti hadszíntéren.

BENYEY ZOLTÁN örnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának vízfestménye.

AMIT A CSAPAT VÁR

ADATOK A LUDOVIKÁS SZELLEM KIÉPÍTÉSÉHEZ

*Írta: vívő Szőnyi Miklós főbajnagy,
a Zrínyi-kör örökös tagja.*

Hogy mit vár a csapat a fiatal tisztől, aki a „Ludovika” akadémia elvégzése után ott jelentkezik, arra ez lenne a legegyszerűbb és legrövidebb válasz: minden tere a legkötelesebbet. Azonban korántsem elegendhetünk meg ezzel a válasszal, mert ez jellemzi legkevesebbé azt a kíváncsi és egyben reménykedő lelkiállapotot, amely a csapatnál levő idősebb bajtársakat eltölti. A következőkben próbálom megrajzolni ennek a csapatistiznek, alsztályistiznek eszményi arcképet, amely elképzelem szerint, s némi tapasztalat alapján bennem él.

A csapat elsősorban szerény tanulmánygyő fiatal bajtársat vár, aki korántsem hiszi azt magáról, hogy az akadémiaórt kikerülve, már nincs több tanulnivalója. Olyan embert vár, aki az iskolákat csak alapnak tekinti, mert a csapatnál jön rá, hogy mennyi tanulni-, tapasztaltnivalója van még, s milyen különböző irányban haladnak azok. Az egész élet is kevés erre. Tehát olyan fiatal bajtársat vár, aki szívesen veszi a korántsem kicsinyíésből fakadó tanácsokat, irányítást, s aki keszszéggel s lelkesedéssel tesz félre minden egyéni elfoglaltságot, ha tanulhat, tapasztalhat valamit. Nem határozott időpontban, határozott anyagból kell ennek történnie, hanem lelkes öntevékenységére, belső fűtöttségére van szükség, hogy saját akaratából és belátásából ragadjon meg minden alkalmat a „csapat gyakorlat”, „csapatfogások” megszerzésére.

Ezzel az alapvető lelki beállítottsággal talán már el is indulhat a csapatélet igazi útján a fiatal tiszt. Az alsztály-szolgálatnak tulajdonképpen ő a lelke. Sokszor nincs a vállain határozott, pontosan körülírt felelősség, mint a századparancsnok, de azért mindig az alsztálytiszt a század kovásza. Az ő alkalmoszerű teendőit soha senki nem parancsolja meg, de neki kell mindent meglátnia: a körlletben, a beírend tere, a kiképzés alatt az egyes embereket, minden egyes honvedjének a lelkét neki kell legjobban ismernie. Neki kell minden egyes esetben a rendelkezésségre lépnie, tehát nem kötelességszerűen, a foglalkozási idő alatt „szolgálni”, hanem alsztályja minden egyes tevékenységénél segíteni, s az egyetlen lehető helyes irányban vezetni a szolgálatot. Azért írom: „egyetlen lehető helyes irány”, mert bárhol, bármilyen parancsnok alatt, végrehajtásban s szabályzatokban rögzített elvek kellene, hogy döntsenek s a valóságban döntenek is. Természetesen a szabályzat holt betű, annak szigorúbb és enyhébb

„Lövészet után”
Köhler Ferenc akadémikus felvételle.

mértékkel is lehet lelket adni, de ez a mértéket csak a katonalelek szabhatja meg, amely viszont meggyőződésből és hivatásszeretettel táplálkozik. Látszólag üres, nagy szavak: mi van a mélyükben? Mindenki tudja, ismeri talán a saját életéből, milyen különbség van munka és munka között. Mennyire más érezés tölti el az embert akkor, ha valamit azért tanítok meg a legénységnek, hogy azt valóban meg is tanulja, s ekkor nem kimélek semmi fáradságot sem és mennyire más az, mikor azért foglalkozom valakivel, mert a kötelességem odaparancsol s kötelességszerűen „elmondom” azt az anyagot, amit „meg kellene tanítanom”. Az első esetben képzelőtehetségem százfélre segítséget jelent, száz újabb magyarázati módszert talál ki, hogy a legénység megértse. Így ötletes, érdekes és egyben szórakoztató lesz az oktatás. E közben megismerem az embereket, a lelküket, a gondolkozásmódjukat, a nehézségeiket s ök maguk szolgálatnak nekem új meg új lehetőségeket a magyarázathoz. Ez a lelki beállítottság aztán magával hozza a további eseményeket és eredményeket a kiképzés és a beszolgálat minden tere.

Természetesen, ha ez a lelki beállítottság a valóságban is olyan egyszerű lenne, mint így papíron, akkor a csapatnál csupa tökéletes tiszt szolgálna. Hogy birtokába jussunk, illetve inkább ahhoz, hogy megtartsuk, ha már megszerztük, nezzük ennek az ellenkezőjét is éppen a csapatéletben. Ahhoz, hogy ilyen munkát végezhessünk, állandó lelkesedés szükséges. S ez — a látszólagos ellentmondásból is kiténik, — nehéz valami. Lelkesedésen legfőképpen: hirtelen fellobbanást értünk, valami nagy felhívásra gondolunk, amit egy bizonyos időben, egy bizonyos cél érdekében érzünk. Csak a költők, művészek és aszkéták életében tapasztalhatunk legtöbbször ekkora

állandó *belső feszültséget* s itt jövünk rá, hogy a katonaelet is, az igazi tisztli hivatás is, ilyen állandó égs. Nem lohaszthatja le tehát ezt a tüzet semilyen balsiker, félreértés, mert ilyen a csapatnál igen sok akad. De nem veheti el a kedvünket vélt igazságtalanság s esetleg másoktól látott rossz példa sem. Mert bár ezek mindegyike azt a kívánt *belső hangulatot* gyilkolja. — egyrészt sokkal erősebbnek, másrészt sokkal emelkedettebb lelkűnek kell lennie a fiatal tisztnek, semhogy ez letörhesse. Nem elméleti tudást várunk tehát — természetesen ez az alapja mindennek. — hanem *lelket*. Harcra felkészült, tanulmánygó lelket.

Aztán várunk kipusztíthatatlan *jókedélyt*, amely azonban nem nagyvárosi fásultságból, hanem őszinte bajtársi érzésből, szerényeségből táplálkozik.

A gyakorlótérén fürge, *állandóan tevékeny*, tehát fizikailag is jól felkészült, *járhatóan férfit* várunk, akinek helyén van a *szíve*, helyén van az *eszé* és töretlen a *lelke*. Aki ilyen lélekkel tudja elhagyni az ősi „Ludovika” akadémia falait, helyesebben: aki ilyen lélekkel tudja megkezdeni a csapat-szolgálatot, az még az esetleg hiányzó elméleti tudást, gyakorlati

tapasztalatot is játszi könnyedséggel szerzi meg. Az hamar elvetődik sok, eddig még ismeretlen szabályzat birodalmába és a nélkül, hogy a szabályzatok száraz ismerete lenne a célja, hamarosan általános tájékozottságot szerez.

Akkor érti meg igazán mindegyikünk egyik régi előjárómnak azt az elvét, hogy az ügyvezetett magánélet, a társadalmi élet soha nem lehet annyira élvezetes a fiatal tiszt számára, mint a laktanya. Egyrészt, aki belekóstolt ebbe az elmélyedő katonaeletbe, annak nem is lesz ideje társadalmi életre, másrészt soha nem okozhat az annyi örömet, mint amennyi gyönyörűséget ez a kitaruló világ jelent. Így nem is igen vágyik rá annyira. Természetesen azért idő és alkalom mindig adódik arra, hogy a szükséges keretek között ennek a kötelezettségnek is eleget tegyünk.

Ez a bajtársi élet bensőségesebbé, izgalmasabbá teszi a szolgálatot, de sohasem erőlteti puhává, fegyelmetlenné. Ennek a léteknak, ennek a munkának a gyümölcse lesz azután *izzó fajszereletünk*, így ismerjük meg alárendeltjeinket, bajtársainkat, s tudom, ha megismertük, meg is szeretjük őket. Ezt várja a csapat, s ezt nevezi „*Judovikás szellem*”-nek!

A Pietrosz.
Rátky Tibor akadémikus felvétele.

„Szemben a fényvel, szemben az árval”

Orly Iván akadémikus felvétele.

SORSKÉRDÉSEINK A HÁBORÚ UTÁN

Irra: vitéz Nagyvághy Csaba akadémikus.

Bármilyen fejeződik is be a háború, és bármilyen rözsis életlehetőségeket biztosít számunkra egy új békekötés, — a mi magyarságunkért folytatott harcainknak semmi esetre sem fogja befejezését jelenteni.

A ma élő nemzedék arra van hivatva, hogy a magyar életbe új lelket, bensőséges új életet vigyen.

Az új évezred küszöbén az erős, öntudatosan magyar Magyarországot alapjait elsorban lelkiünkben kell le raknunk. Idegenből nem hozhatunk nekünk megfelelő eszméket, mert azok sajátos magyar fejlődésünket csak elcsavasztánák.

Vissza kell térnünk mindenben ösi önmagunkhoz!

Nemzeti hivatástudat

Századok át csaknem minden magyar sorskérdés megoldásánál rajtuk kívül fekvő gatlásokkal küszködünk: a dinasztia, a félmagyarok, a nyugatiakodók érzékenykedése, az idegenből behozott eszmearmatok sokszor akadályozták a magyar tisztánlátást.

Legelsősorban el kell vetnünk nemzeti hivatásunk körülülünk erősököltségét megváltoztatását, amely ma szinte közhelyvé vált, hogy a magyarság feladata a nyugati civilizáció és a kereszténység védelme a keleti barbarizmus és hiteltelenség ellen.

E rendeltetésünkre vonatkozó balhiedelem rengeteg véruhatásnak, könnynek volt okozója, a nélkül, hogy fajtánk a legkisebb előnyét is érezte volna. Mert ha a magyar ellenállás nem tartóztatja fel a mongol és török áradatot, akkor azt a nyugati nemzeteknek kellett volna felfogniuk.

Hósi epószba illő szerepben küzdött mindig a magyarság. E harcok a magyar multat nagyszerűvé és áldozatosá avatják, hiszen századok helytartó kemény munkájával fizették érte. A magyar nép a honfoglalás óta az első világháború kitöréséig körülbelül 2600 esztendőnyi életért, szabadságért és a nyugati műveltség megyedésért.

A védőbástya szerep azonban nem magyar létekből fakadt, kívülről jött. Az igazi magyar öncélú hivatás-

tudat e mellett mindig élt a nagy magyar lelkekben: *Mátyás király, Pázmány, Zrínyi, Rákóczi, Kossuth* nem a védőbástya szerepben küzdött, hanem a magyarság erőinek megőrzéséért, sajátos életformájának biztosításáért, azonkívül idegen érdekek szolgálata ellen folytatta harcát.

A magyar hivatástudat öncélú: a magyar uralmi és életér gondolat. Ez befelé a magyarság érdekeinek érvényesülését jelenti, kifelé való megnyilvánulása a nagymagyar gondolat.

A középkori magyar-nagy hatalom korlátlan úr volt a Duna völgyében. Nem beolvadásra törekedett, nem uralomra, hanem együttélésre rendezkedett be. A magyarság államfenntartó, szervező, összefogó erejével és hatalmával uralkodott a Duna-medencében. E tulajdonságok ma is élnek, sőt erősödtek bennünk.

A dunai hivatást érzéves mutunk legkiválóbbjai termeltek ki és valószínűsítették meg. Ez az igazi magyar hivatás, nem pedig a Kelet és Nyugat örökös ellentétérépített védőbástya-szerep.

Mi önmagunkért és nem másokért élünk!

A nagymagyar gondolat első alappillére saját belső életünk kiteljesedése. A másik ennek nyomán valószínűsített meg: ez pedig a dunai hivatás ismételt beteljesése.

Émlítsünk meg néhányat magyar mivoltunk kiteljesedésének úttörő feladatai közül:

1. Turáni öntudat és a turáni népek együttműködése.
2. A magyar hősi szellem megteremtése és ápolása.
3. Osmagyar utónevünkhez való visszatérés.
4. Legősibb kultüremlékünk: a rovásírás feltámasztása.
5. Visszatérés a vérszerződéshez.

Nem tartozunk egyik európai uralkodó fajhoz sem. Nem vagyunk sem szlávok, sem germánok, sem latinok. Szegény kjs rokonalat népek tartott minket mindig Európa. A Nyugattól soha semmi mást nem kaptunk, mint nemzeti hivatásunk függvényeszerő, hamis megfogalmazását.

Ellenségeinknek azonban gondjuk volt arra, hogy Azzsziárol alaplatlan előítéleteket ültessenek el lelkünk-

ben. Sötétnek, elmaradottnak tudtuk Ázsiát. Ígyvez-
tük elhaltatni, s egy egyenesen letagadtuk ázsiai származásunkat és boldogan vallottuk, hogy a nyugati kultúra és a nagy vérkeveredés folytán európaikká váltunk.

Pedig ez nem igaz!

A ma már fellett magyar fajtavisszafutók eredményei igazolják a sztylia-ugor népek átutó erjét, amely keveredés esetén egy-két nemzedék után visszazúrt őseire és tisztán folytatta fajtája életét. Eredeti mongol-ugor sajátosságok állapíthatók meg a ma élő magyarság származásán. Az általánosan folyó fajtavisszafutók rövidesen ugyanezt találják majd milliói magyar tömegekben.

A magyarság tehát nem kallódott el!

Ezt csak ellenségeink óhajlják talán — és azért ígyképeznek ezt a gondolatot meggyökereltetni bennünk.

Ázsiai származásunk nem szegyen, sem nem megbélyegző. Kölcsey büszkén írja: „*Keleten nőtt törzseke fámák*”. — *Teteki Pál* próf is hivallást tesz ázsiai származása mellett: „*Büszkén vallom, nagy ázsiaiok vagyunk, és ezt komolyan ezretem akkor is, amikor Ázsia népei között jartam*”.

Mint ázsiai származása turáni népek: egy 600 milliói óriási népközösség tagjai vagyunk. A turáni eredetű népek és államok is gondolhatnak testvéri együttműködést biztosító szövetségek szükségességére.

Magyarság, Finnország, Estorság, Bulgária, Törökország, Kína és Japán testvérként foghat kezét. Ez nem jelenti a nyugatallal való szakítást. Amikor a testvér-népek egymást keresik, az nem jelent másokkal való szembe fordulást, csak újutadást egymás megbecsülést. A turáni népek a föld legérdekesebb, legedzettebb, legpompább népei közé tartoznak. Kultúrájuk a legősibb és legértékesebb minden nép között.

Legyünk büszkék mindenképpen a nagy dolgokért csak fajtájára büszke nemzet tud véghezvinni.

Hösi szellem!

Léző magyar öntudattal valljuk, hogy nem ma születünk, hogy a magyar hős lélek örök, évezredek átörökös, velünk született becsület. Az előkelő gondolkodás, a tiszta családi élet, a természetes ész, a hős elszántság, a bátorság, az erő — és minden más emberi érték, ami fajtánkra jellemző — kiemelt bennünket a gyöngök, a küzdelemre képtelenek közül. Olyan erő ez, ami évezredek múltát adott, és évezredek jövőjét ígér.

Apánk, nagyapánk is történelmet alakító és magyar értékét éltek.

Sajrálatos, hogy nálunk a családi hagyományok, a családi hőseink számontartása és tisztelése igen gyenge lábon áll. Sok családban azt sem tudjuk, hogy hivatkozzunk nagyapánk, nemhogy azt tartanánk számon, hogyan hoztak vérdíjazatot a haza oltárán. Mi megsiratjuk hőseinket, de nem tartjuk olyan nemzeti kincsnek a hazáért huzzott áldozatot, mint például a japánok. Így nem esoda, hogy sokan csak a hős magatartásáról ez a véleményük: inkább legyen egészséges gyáva élő, mint a föld alatt álmódó hős halott!

Ennek a szegénytelen felfogásnak kiirtása minden tisztán gondolkozó magyarnak nemzeti kötelessége.

Két nemzeti szentégre neveljük a magyarságot: az élet gyarapító áldott szülőink és az életüket a nemzetért feláldozó hős halottak tisztelése és köszölgés követésére.

Ez a nemzeti lét kulcsa!

A honvédelem eszterndű szent kötelessége a hős vér értékelése, megtartó erejének tudatossá tétele a csak verhetlenségéből élő nemzet feletben.

A ma „magyar vértánú”, hősei a magyar történelmünk legkésebb mesterei: saját vértükkel írják történelmünk.

A családi hagyományok és a hős kultusz ápolása minden nagyraihivott és jövendődt érdemlő nép elsőrangú kötelessége.

Ösmagyar utónévek.

Dicső őseink szent hagyományainak rajongó isztelése sugalmazza ösmagyar neveink felelevenítését.

Mondhatja valaki: ez nem a legfontosabb sorskeresés. Ha nem is legelőrendű, de a rendhittetlen magyar öntudatára-nevelés szempontjából nagy jelentősége.

A legszébb ajándék, amivel minden újszülött kis magyart elindíthatunk a nemzeti élet útján: a szép magyar név. Ez színe közték: *Zsolt, Lehel, Csaba, Árpád, Alpár, Zoltán, Dalia, Levente, Attila, Robogány, Torda* nevek dicső őseinkre mutatnak. Visszük nekikben horogdozó bátykák magyarságunkat. De meg szülek egész lelküket is kifejezi az ősi nev: öntudatos, jó magyar család fia-lánya vagyok.

Az ösmagyar név nevek közül soknak kiejtése annyira dallamos, hogy szinte úgy muzsikálnak hat: *Hidák, Ildó, Ilango, Imola Iringó, Énöke, Lilla, Pintyók, Széltök*. Másokból annyi kedvesség, finomság árad, mint egyetlen más nép női nevéből sem: *Fehérke, Hősike, Delinke, Gyöngyösike, Ozike, Tünde, Aranka* stb.

Milyen szép is lenne, ha a magyar anyai virágoskertjében *Énökek, Biborkák, Rékák* játszadózának *Csongorokkal, Káldorokkal, Nimródokkal, Bulcsukkal*. Ha a harcokba induló *Zsolt* és *Lehel* *Ilango* és *Gyöngyöskét* búcsúzná.

Honfoglalóink gyönyörű neveinek életrekelteése magyar kötelesség. Hogy is szakadtunk el tőlük? Az idegen eredetű keresztnevek első szentiható az idegen hitterítő voltak. Nem ismervén nyelvünket, természetesen saját fajtájuk utóneveire keresztelgettek ósimeket. Így szivárogtak be hozzánk az idegen nevek. Árpádházi királyunk azt meg magyban viragotat ősi neveink is. Az idegen házbéli királyainkkal beözönló idegenek azonban mindjában hátterbe szorították. Az egyház sohasem tiltotta. Hiszen voltak ösmagyar nevű püspökeink is. A Muhánnal ezelőt *Ugron* ersek. *Buzád* kalocsai ersek, *Csanád* primás, *Budov* csmádi, *Ugron* egyri püspök. Ezek az egyházfejedelmek aligha irították ősi neveinket. A Habsburgok 400 éves magyarpusztító uralma nemcsak legjobbjainkat gyilkolta, hanem nemzetünk lelkét is. Tudták, hogy nem az a bilincs a legelsőnyobb, ami vasból kovacsolnak. Ezeket láthatatlan béklyó teszi a szabad népeket rabslavokká.

Ilyen béklyó a többi közt a saját ősi neveinketlő való elterítés is!

Nálunk kisebb múltú népek közül pl. az előhoknál 1835-ben törvényt hoztak, hogy olyan fajokkal keresztnevet kell az újszülötteknek adni, amelyek magyarrá le nem fordíthatók.

A bolgár szent zsinodus rendelkezete a bolgár lelkészek nem keresztelhetnek olyan gyermekeket, aki nem visel bolgár nevet.

Vagy gondoljunk csak a német öntudatot hirdető ösgerman nevekre. Egész Nemcortországban nines fiv, amit *Zsolt*nak, vagy *Hubának* kereszteltek volna. Magyarországban ellenben számtalan jó magyar előnevű gyermek visel *Raymund*, *Ortő*, *Heinrich*, *Lothar*, *Ottmar*, *Erzsbud* stb. neveket. Hol itt a szülők öntudata és magyar lelkiismerete, hogy már születésekor idegen bélyeg nyomnak saját gyermekükre? Ehhez hasonlóan magyar öntudáhiányt mutat a *Franci*, *Gréti*, *Medi* becenevek alkalmazása.

Végül az általánosan jó magyar nevek vélt néhány utónevéről csak annyit, hogy *János, Jozsef, Mihály, Gábor, Mátyas, Eszter, Erzsébet, Mária, Anna, Judit* heber, yegyis zsidó nevek! *András, Sándor, Irén, Margit, Borbála* görög eredetűek.

Rovásírásunk.

A tudományos világ elismeri, hogy az összes élő és halt írásrendszere a rovásból keletkeztek. *Rovásírásunk ősturáni műveltségünk letagadhatatlan bizonyítéka.*

A legrégibb magyarországi rovás-émlék a nagyszentmiklósi úgynevezett *Attila-kínestelen* látható, amely még mindig a becsi múzeumban van, bár az osztrákok-

nak ehhez sem fajlag, sem a lelőhelyet illetőleg semmi jöguik sincs.

Hazánkban a rovást a köznép, az igazi törzsoökös magyarság használta, főleg az erdélyi székelység és a magyar pásztorság. Az utóbbi főleg a számrovást alkalmazta.

Az itáliai etruszk nép számrovása a magyar paraszt-ság használta számrovással majdnem teljesen azonos. Az etruszk számrovásból keletkezett a római számrendszer.

Az etruszk és magyar betűrovás is feltűnően azonos. A latin nagybetűk egyrésze az etruszk betűrovásból keletkezett.

Mindezeket egybevetve, a nyugati művelődés őse, a latin kultúra, ha csak az etruszk rovást vesszük is tekintetbe, egy nála sokkal ősbő, turáni műveltségőből táplálkozott.

Bűszken gondolhatunk tehát ősi műveltségünk e rop-pont hordereji emlékére, az emberi gondolatot megrögzítő rovásírásunkra.

Mégis elhanyagoltuk, engedjük feledésbe veszni, egyáltalában nem becsültük.

Okai részben örökös küzde-meink, keletől való teljes elszakadásunk és a Habsburg-uralom minden fajai érdekölést gátló politikája.

Ismét egy bckly a sok közül, amely a büszke, szabad nemzet szolgái sorba történt süllyesztését igyekezett siettetni.

Tanulunk germán, latin, ó-görög, ó-szláv írást, de a rovásírásról vagy semmit, vagy igen keveset hallottunk. A rovás betűsört és számsort nemhogy megtanultuk volna, de még csak nem is láthatuk!

Es a mai iskolák sem tanítják!

Igaz, hogy a mai írás helyettesítésére nem alkalmas, de feleljeni nem szabad. Olyan szép, hogy helye lehet a díszítő művészetben is. Olyan szent ősi érték, hogy minden magyar szívben, észben, agyban helyet kell adnunk neki!

Fafaragás, kerámia, szőtes, szőnyeg, épület-ornozat díszje lehet, ha népművészetinkkel összekapcsoljuk.

Minden magyar embernek ismernie kell ősi írásmó-dunkat! Minden magyar ház és otthon hirdesse őstüráni műveltségünk e legnagyobb értékét!

Vissza a verszerződéshoz!

A magyar faj ösödök óta kiváló ál-amalkotó tehet-séggel rendelkeezett. Túlzott beállítás, hogy állami létün-keket elsősorban a Szent István-féle államberendezésnek

köszönhetjük. Hisz őseink Szent István előtt több évszázadon át, sőt évezreden át a verszerződés szellemének megfelelő állami életet éltek. Ez tette lehetővé had-seregük mindenkitől csodált átító erejét.

Őseink könnyű lovassága a maga idejében éppen olyan tüneményesen szögüldött végig a Volgától a Laj-táig, sőt az Elbáig, a Póig és visszafelé ismét Konstanti-nópolig, mint a mai német harcokosi-dandárok hazájuktól a Domig. S őseink elé talán még nagyobb akadályok tornyosultak, de mögöttük is egy kitűnően felépí-tett gazdasági rendszer és állami berendeződés állott.

A verszerződésnek napjainkban is ugyanaz a jelen-tősége, mint saját korában. Az ősi jelentés mellett min-den pontjának megen a világos parancsa a mai ma-gyarság számára is.

Az első pont bármilyen néven nevezendő államfői méltóság betöltésénél érvényes.

A második pont szigorúan meghatározza a nemzeti javak elosztását. Ez nem jelenti azonban azt, hogy az államjavarak tekintetében mindentünk közös. Mindenkit csak annyi illet, amennyivel hozzájárult a nemzeti va-gyon gyarapításához. A földműves jutton földhöz, az iparos munkálhoz, a kereskedő tisztességes forgalomhoz, minden magyar ember méltó élethez, aki a nemzeti jó-vedelemből munkája szerint részesül.

A verszerződés harmadik pontja azt kívánja, hogy az államfő tanácsából és az ország tisztségeiből a ma-gyar faj fiaí nem zárhatók ki. Ezt a parancsot vaskö-vetkezésséggel kell fejleszteni: vezető állású ember csak magyar lehet!

A negyedik pont a nemzeti fejedelem iránti hűséget parancsolja. Hűség nélkül nincs közösségi élet. Az élő magyar faj iránti hűség megbecsülést jelent. Minden magyar fajrokon, sőt verrokon. Életünk egymásért való élet, halálunk egymásért való halál.

A verszerződés utolsó pontja szerint átkozott az, aki megszegi.

Leszünk a nemzeti gondolat hűséges őrtállói!

Közös munkával eremtsük elő a nemzet javait és rajta igazságosan osztozkodjunk. Ha szaporodunk népés-ségben, gyarapodunk erkölcsi javakban, ha szent nekünk minden, ami magyar és elvetünk minden idegent, ezzel főketeles magyart kiteljesedésünket biztosítjuk. Egyedül ez teszi számunkra lehetővé dunai hivatásunk betöltését.

A védőbástya-szerep helyett igazi öncélú hivatásunk lehető legtekőetesebb betöltése a háború után legelsőbb-rendű megoldásra váro magyar sorskerdesztink lesz.

„Hajnal a Dunán”

Kováts Tibor akadémikus felvétele.

Képek az akadémia életéből.

Az 1942. évi Borbála-ünnepségek.
Szent Borbála-szobrának megkoszorúzása.
1942 december 3.

Díszmenet Szent Borbála szobra előtt.
1942 december 4.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ m. kir. titkos tanácsos, ref. püspök látogatása az akadémián.
1943 április 4.

A „JUNIUSI BAJTÁRSÁK” ellenforradalmi emlékünnepé az akadémián.
1943 június 24.
Dr. Pogány Frigyes államtitkár emlékbeszéde.

Az aks. tüzérsztály díszmenete.

A kristálygömb

Írta: vitéz Osváth Tibor hadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagja.

Kedves Barátom, a szó ne bántson,
ha meg-megcsillan az igazságon!
E néhány sornak nincs egyéb célja,
Hogy láss! Ez nem bűn. Ime a példa:
... Láttál már fénylő kristályüveget,
Amelyben tiszta folyadék felett
Harmatos rózsza tündöklő szirma
Úszik nyugodtan, lebegve, ringva ...

... Hát meddig üszöl, most ezt kérdem én
A közöny langyos, sima tetjén?
Hát meddig hallgatsz, meddig csodálod
Üvegbe rejtett nem-mozdulásod?
Elég volt! Ébredj! Ertsd hát végre meg:
Kecseg a föld most, omlik, dől, remeg,
Vad árvis zádul, gátak szakadnak,
Acélököllel döngöt a nagy nap,
Veri az alzó házak küszöbét!
... Hasad a felhő, osszik a sötét,
S ha hajnal ébred túl a viharon,
Nem neked nyílik alzó magyarom!
... Már fojt az árvis, már ajkaidig ér,
Tettet parancsol, vagy halált ígér!
Ne várd az áron, a viharon át
A kívülről jött megváltó csodát!
Ha hullám zádul, szörnyű vízözön,
Ha házudban kő nem marad körön,
Es tesz csodát az Uristen veled:
Egy pontot ad, hol támaszod leled,
Egy ágat ad, mit kezzed megragad,
Ha örvény perdül, zádul zuhatag,
Hogy rátapadva ott építs fészket
Az új jövőnek, új nemzedéknek ...

Nyílnak látón lehunyt szemek,
Ragadjon fejszét elpuhult kezéd!
Támadjon tett, mely csoportokat hasít,
Mozdítja éltünk roszdás sarkait!

Vagy lehet méltó szabadulásra
A kéz, mely lancát emögéti, rúzsa,
De ha nem tartja kötvé semmi sem
Ernyedt izommal, békesen pihen?
Hömpölgő verháb csapkodja, ássa,
Hanyag vállrántás csak mozgulása!
Elpusztulsz népem, ha szét nem töröd
Csillogó, védett kristálybörtönöd!

Ha égre nézel zord felhőin át
Igy fohászkod az új magyar imát:
„Atyánk! Tűsok jó nem lesz javunkra,
A kész áldásnál drágább a munka.
Ne készen ad a fehér kenyeret!
Ekét adj, mellyel szántanunk lehet!
Ne házat adj, de adj fatörzseket,
Hogy feldolgozzák munkás, vaskezek!
Adj az utunkra tövist, sziklákat,
De hitet hozzá, erőt a vállnak,
Ha már lerokádt, megtörve ernyed.

Új erőt adjon nekünk kegyelmed!
Égessék hűsöd a cifra rongyok!
A petyhüdt testre öltés fel darócot.
Elmúlt a farsang, vidáman töltte
Ne légy hát gyenge, ha itt a börtje!
A szenvedésben ne hagyd el magad,
Ne könnyel töltsd az üres poharat!
Parancsszó zengjen, nem „mea culpa”,
Ne újjad tördeld: jöjjön a munka!

Ha tétlen békéd vihar ragadja,
Állj talpra végre, nézz hát magadba!
Ne hidd, hogy langyos léggörrel takar
A zárt üveggömb fénylő, sima fal,
Hogy osztályrészed derűs nyugalom:
Átüz a harc a kristálygömb-falom!
Lesújt rád: vagy öl, vagy fölemel,
Emberfeletti tettet könetel!
Ne mensd kábító álomvilágod!
A mult zenéjét hiába várod:
Új szótat zendül, feltört az égre
Szerszám és fegyver acélzenéje,
Rohamra hívó kürt harsogása!
Süket fül hallja, lezárt szem lássa,
Hogy porba omló, korhadt kor fölött
Új világ ébred, tiszta, hős, örök!

De addig törd szét a régi álmot!
Fulladjon vérbe a bűnös, álnok,
Hamis próféták hangzatos szava:
Most végre szót kér a magyar maga!
Örvénylő lángok közt tesz hitet:
Földjét, jövőjét vérrel védi meg!
Kardot ragad most minden béna kar,
A csonka láb is indulni akar!
Es minden sirhant magasba nőve
Az ősi földnek lesz sánca, őre!
... Ha a koporsók útja egyre nő,
Ha minden város néma temető,
Amíg egy lélek, egy magyar marad:
Az éltetője győztes akarat!
Ó hányszor zúdult a magyar ellen
Reménytelen harc, a lehetetlen,
S vérezve, tépve, halálra-válva,
A gyilkos harcot mindig megállta!
Viharzó részen, gyilkos poklon át
A magyar bátyja állott őrt tovább! ...

Magyar! Törd szét a langy közönyfalat!
S erőt adóul két forrás marad:
A föld, s a mennybolt! Erő és a hit
Veled harcolni küldi hadait!
... Úgy tűnik néha, elhagynak talán
Hegyomlások közt, véres éjtszakán,
De hogyha részben győztesen kitart
Acélos kézzel tartott ősi kard,
A szemhatáron új hajnal éled:
Az ember harcra, és győz a lélek! ...

A HARCTÉRI ESEMÉNYEK ÉS HŐSI TETTEK HATÁSA A TISZTI ÉLETHIVATÁS ELŐKÉSZÜLETEIRE

Írta: ritű: Véssey Frigyes akadémikus.

Este van. Az ablakon szeliden sűt be az alkonyati napfény, a kertből orgonailiatot lehel be a tavaszi szel. Minden békes, boldog, nyugodt, az otthoni szeretet derű rózsaszínbe öltöz e mindent.

Ujsga kerül a kezembe. A „Pro Patria” rovaton akad meg a szemem. Mintha vaskez szoritana egyet a szívemen, úgy ötlék agyamba a nyomtatott betűk sorait látva: Ember! Haború van! Amig te az otthon kényelmet élvezed, amig újabb szörakozási lehetőségeken töröd a fejed, addig ezer és ezer bajtársad harcrol, küzd, dolgozik odakint egy, a mostani jelenél szebb jövőért! Hűged győtri, ellenség pusztítja, talán éhség, fáradtság kínozza őket és ok mindezt túrik, mert tudják, hogy túrnók kell, Emberföltött módon harcolnak, erőt vesznek az emberi életosztánon, leküzdik a lélek erejeivel, a test gyengeségét.

Par hónap meg, es talan én is odakerülök közéjük. Vajjon, tudok e majd én is olyan lenni, mint ők, meg tudom-e állni én is a helyemet úgy, hogy eskümhöz hű maradjak?

Hiszen oly egyszerű olvasni az újságban, hogy egy vállalkozás során harminc fogsyt ejtettünk, vagy hogy egy Fős honvédünk egyedül tamadott meg egy ellenséges géppuska fejezet. De végre is kell hajtani ezt a vállalkozást, mérészen neki kell menni a szinte biztos halálnak! Milyen az út, amely odáig vezet, melyik az ösvény, amelyiken odáig juthatunk?

Es ahogyan ezen töprenek, lassankent világosoa kezdem látni, mit kell tennem, ha jó katonát akarok nevelni a legenyeseimből és ha jó tiszt akarok lenni én magam.

Az ember testből és lélekből áll: a ma harcosának nevelését is ezen a két síkon kell végezni.

A testi nevelés: a sport és a rendgyakorlat. A sportban fejlődik a test, erősödnek az izmok, megtanulunk fardtságot legyőzni, megtanulunk minden erőnkkel küzdeni az eredményért. Mindenki megismeri saját teljesíthetőségét, megfigyelheti gyengéit: megtanulja, mennyit ér, mit bír a teste.

A rendgyakorlat összeszedetté tesz, katonákébel hadsereget formál, ahol együtt dobban minden szív, egyérett dolgozik minden izom. Amelyik egység pattogó ütemben, szabatos keménységgel, óramű pontossággal, jökedvvel hajtja végre a „balra visszakozz!”-t, az a legnehezebb percekben is együtt fog dolgozni parancsnokával, meg ha nem is hatsog fűtbe annak vezényszava.

„Sera”

Rátka Tibor akadémikus felvétel.

A sportra fel kell huzalnunk minden lehetséges időt, nem szabad elapazornunk egyetlen kinalkozó perccel sem. Legyen az akár játék, akár atlétika, akár katonai sport, mindégy fontos a mozgás, az edzés, és hogy mindenki jökedvvel vegesse. Ne legyen gépies foglalkozás, legyen benne szív és kedély. Az előjáró ügyességrol, lelkiosodéssl függ a foglalkozás sikere.

A rendgyakorlatot megkedvelteni, helyesen végzetelni már nehezebb feladat. Azt hiszem, meg a meggyőződésesebb katonai is borzong titokban a sok pusztafogástól és arról, ha nem kell szerezyszavakra mozognia. Elben azonban nem szabad engednie a parancsnoknak: meggyőző erővel helyes mértékartással, ha kell szigorral szoritna ra emberit arra, hogy minden úgy hajtsanak végre, ahogyan azt ő megköveteli. A rendgyakorlatot is lehet egész szívvel végrehajtani, és bármennyire is furesan hangzik: szörakozás is lehet. Nem kell hozzá más, mint megertes a parancsnok és a legenyese között és erős összhang magában a csapatban. Keveset, de jól — ezt tartjuk szem előtt, de felmunkával semmi kértümenyek között se elagadjunk meg! Amilyen jó nevelőeszköz a helyesen végrehajtott rendgyakorlat, úgy rontja a fegyelmet, ha belenyugsunk a rossz végrehajtásba.

Hiába edzett a test, hiába fardhatatlanok az izmok, ha nincs, ami irányítsa a munkát, nincs ami fűtse a gepet: ha gyöngye a lélek.

Es tulajdonképpen ez a pont, ahol a tisztnek feltétlenül bele kell kapcsolódnia a katonai nevelésbe. A sportlelátant jól vezetheti az egyik ügyes tiszthelyettes is, fegyelmező gyakorlatot is helyesen tudhat irányítani, de a katonaság formálására, a

nyers anyagnak értékes katonaberré alakítására csak a magyar honvédtiszt ihletett művészkéze hivott. Először alakítsuk ki magunkban a katonaszemély ideáljának szobrát önmagunk nevelésével, aztán neveljünk minden magyar katonát a „honvéd” szóhoz lelkielig és méltóvá.

Még ma is szeretik a tisztikart a „boldog békekor” pezsgő, cigányozó, tükörbelövődöző figuráink szerepében bemutatni. Vannak, akik még ma sem ébredtek rá arra, mit is jelent ez a szó valójában: honvédtiszt. Nem értik, mit jelent tisztnek, magyar tisztnek lenni magyar honvédek között, értéké fogni össze a széthulló semmit. Ha nem ismerenék az egyes számot, nem lenne ezer és nem lenne millió. De egyes maradnak csupán az egyes is, ha nem sorakoznának utána az értéktelenségükben is értékes nullák. És ez a szép a katonaelletben. Kiegészíti egymást a tiszt és a legénység, a tanult és a tanulatlan ember.

Gyönyörű feladat ez, csábít, vonz, mint a kilátás, mely egy magas csucsról kecsegtet, és szinte elteszt, ha alulról nézem: oda akarok jutni én, a párányi ember.

Hol vannak már a szivarfüstös kártyaszobák bodrosfűrt főhadnagyai! Rég elenyésztek a szalók egyenruhás lovagjai. Ember kell ide ma, aki mer, ha fél is, aki akar akkor is, mikor már mozdulni képtelen. Ember, akkit fűt az eszményi élet-szemlélet, aki le tud mondani mindenről és mindenkiről, ha kell.

Csak az a jó katona, aki ennek az életsem'életnek él. Aki hisz a Jó és az Igaz győzelmében, akinek eszményei vannak. Az eszmények szerelmeseire van szükségünk ezen a tavaszon, olyan katonákra, akik nem törődve serkivel, semmivel, fűnőses, vad gestussal, soha ki nem elégíthető vágyódással dobják oda magukat az eszménynek, amit mindennél jobban szeretnek.

Férfiak kellene, akik tudnak kicsinyek, szürkék maradni, de akiket büszke önértet tölt el mégis, mert tudják, hogy az ország épületében ők a vasbeton. Tűzvész, bombatámadás leégetheti a bársonyfűgönyöket, leszakíthatja a velencei tükroket a falról, porrázúthat minden talmi csillogást, de megmaradnak ők, a vár, rájuk építeni mindig lehet, ők minden körülmények között a helyükön maradnak: ezt választották sorsukul.

Szeretném a magam és minden bajtársam lelkeibe belyegéket belégetni az eszményeknek élő honvédtiszt négyes jellemvonását, amely nélkül ők tiszték sohasem lehetünk: példaadó kötelességteljesítés, meg nem alkuvó akarat, önfeláldozó lemondástudás, nem csüggedő jókedély.

Mivé lettünk volna ezer év alatt, ha nem élte volna ennek a négy fogalomnak véres valóságát a magyar tiszt? Fel tudunk volna támadni Trianon halálából, ha nem erete volna át ezt a négy gon-

dolatot a magyar tisztikar? Méltók tudnánk-e lenni valaha is e nélkül azokhoz, akinek névsora baberkoszorútól övezetten áll az újságok lapjain? Hiszen, ha ilyenlé tudom magamat nevelni, többet tudok végezni az átlagnál.

De az út nehéz és meredek. Kötelességet teljesíteni sokszor nehéz. De bizat és ösztökél az a gondolat, hogy én nemcsak én vagyok, hanem egy hatalmas közösség tagja, akit száz bíráló szem figyel szüntelen. Nem akarok alapot adni lecsinnylő ítéletüknek, munkámmal erőszakolom ki elismerésüket, ha még oly nehezemre esik is!

És ebben támogat az akaratom, legnagyobb emberei hatalmam. Minden erőmmel, minden gondolatommal kényszerítem magamat a célig, megiltasodva a magam erejéért, szinte kényszerítve mindent és mindenkit, hogy ne gátoljon haladásomban. Félre az útból, melyen előre, fölfelé töreksem!

Hiszen ha kell, le tudok mondani mindenről! Ma önként lemondok egy cigarettáról, lemondok a kínálózó szabadiódról, és holnap nem esem kétségbe, ha chezésre kényszerítenek a körülmények. És az az egy cigarettáról való lemondás alakít belőlem hőst, az varázsol kitüntetést a zubbonyomra, és segít abban, hogy ha kell, életem árán váltsak meg egyszer egy másik magyar életet.

Mindebben segítségemre lesz a jókedv. Erőt ad, nem enged elfáradni. Mindig mosolygok, minden bajnak csak a derűs oldalát látom, hiszen a kötelességet teljesítem. Le'kiszímetem nyugodt, és valami azt sügta belül a szívem mélyén, hogy nagyon boldog vagyok.

Nincsenek millióim, de nincsenek milliós vágyaim sem, a kötelesség útját járom akaratomtól vezérelve, és vidám szívem a lámpás, mely megóv az út göröngyétől. Aranyos glóriában ragyog előttem a Cél, és én boldog vagyok, mert közelebb juthatok hozzá és velem együtt annyian mások.

Igen, ilyen szeretnék lenni én magam, ilyenlé szeretném formálni katonáimat! Hiszen, hogy sikerül!

És majd akkor megfogom azt az edzett, fegyelmezett honvédek, megszorított minden erőmből és nem eresztem el soha. Belénezek a magyar katonai nyit, őszinte szemébe és ő ebből a pillantásból meg fogja érteni, hogy egyek vagyunk, mert egy a célunk.

Hiszen, tudom, érzem, hogy így lesz, mert így akarom! És Isten veünk van ebben a harcban, az eszményiségnek a JoÉrt folytatott harcában.

*

Besötétedett. Csendes boldogság tölti el a szívemet: a „Pro Patria” rovat néhány sora rávezetett arra, hogy jól választottam. Ez az én utam: minden magyarok egyedüli útja.

Képek az 1943. március 15-i ünnepélyről.

Az ünnepély közönsége.

Az aks. ének- és zenekar.

Vitéz Martonfalvai Hugó aks. ünnepi beszéde.

Pénzes János aks. szavai.

Antalffy Ernő aks. zongoraszóma.

Az aks. zenekar zárószóma.

Kigyúlnak a lángok

Írta: Öry Iván akadémikus.

Halkul a hangja már a dalnak,
a nyár már régen messze jár,
fonnyadt húsába az avarnak
a varjak sorra belemarnak,
s az Isten is tán másra vár.

A lombok didergő dalra kapnak,
és minden oty forró hangtalan,
elémfeszül a hűvös ablak,
ököllel, fejfel mennék a falnak,
hogy szél túrja toronnyá nagy hajam.

Benn a szobában a csend megroppan,
kinn hullnak a száraz levelek,
nézem őket mélyen, hosszan,
ahogy peregnék egyre jobban,
halalkan kérdeznék, felelek:

— Benn a szobában simák a falak,
kinn végtelen a hulló élet,
benn falak közt és kövek alatt
a számozott élet nyögve szalad,
s korlát, korlát, amerre nézek. —

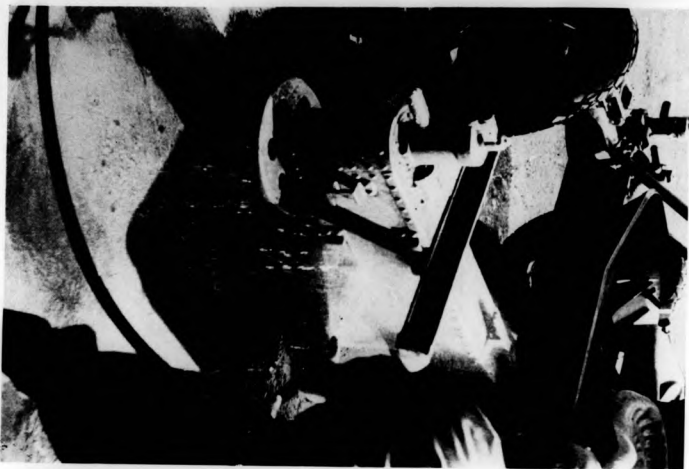
Millió feszülő húr a telkem,
mi haszna: papír, törvény az élet,
a búcsú-szimfóniát lágyan zengem,
az örökkévalóság haldoklik bennem,
ahogy köddé foszlik s szerteszéled.

De szél kel a béna pillanatban,
csattanva bomlik szerte a fákön,
a halál kerülget szűz alakban,
s lassan, sikamlós, láthatatlan
karjával az élet átfon.

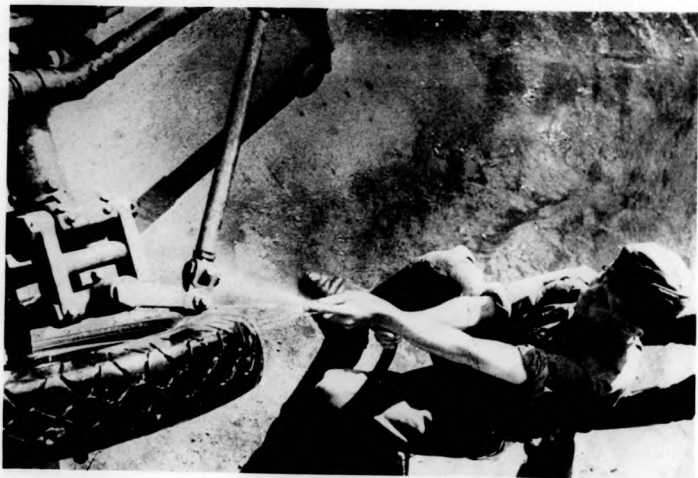
*Kacagva rúgok a gúnyos üvegbe.
A semmibe hullnak a vak szilánkok.
Dült testével a nyers szél temet be,
hajamba markol mint dús füvekbe,
s fagyos szememben kigyúlnak a lángok.*

*Balatoni műút.
Katona József akadémikus felvétel.*

Raguna a gërdëqinjtë

Atyngësharbanartaris.

Kohlier Ferenc shkëlqënikus fëmijëpëti.

ALOSZTÁLYSZELLEM, CSAPATSZELLEM

Ira: Röder Iván akadémikus.

A nemzeti élet helyes irányítására egységes nemzeti szellem szükséges. Különösen fontos ez a nemzet életét veszélyeztető megpróbáltatások idején.

Történelmünk bizonyítja, hogy nálunk Magyarország meg a legnagyobb veszedelmek — tatárjárás, törökfoglalás, Bach-korszak, bolsevizmus — idején sem tudták megteremteni az egységes államalkotó nemzeti szellemet.

Ez a szellem — sajnos — a mai nehéz időben sincs meg, hiába hangoztatják azt államferfiaink, politikusaink, hiába foglalkozik ezzel a sajtó.

Nincs meg pedig azért, mert az ország megteremtését az egymás ellen küzdő politikai pártok, valamint különböző célokért dolgozó egyesületek írják fel zászlajukra jelszavul.

Sem politikai pártok, sem egyesületek nem alkalmasak erre a nagy feladatra.

Olyan szervezetre kell megoldania az egységet, amely mentes minden politikai, egyéni és anyagi érdektől, amely az egész országhoz egységes vezetés alatt működik és amely a nemzet életében a hatalmat képviseli.

Ennek a követelménynek egyedül a **hadserég** felel meg.

Miként minden eszme, amely tömegeket mozgat meg, sejtrendszer alapján fejlődik naggyá, éppen úgy az egész nemzetet összefogó államalkotó szellemnek is alulról, kis egységekből kell kiindulnia. A hadseregben erre hivatott legkisebb egység az **alosztály**.

Tehát az egységes nemzeti szellem csirája: az **alosztályszellem**. Ennek az alosztályszellemnek megteremtése éppen olyan fontos, mint egy nagy építmény alapjainak lefektetése. Alap nélkül üresedő az épület, alosztályszellem nélkül tartalomonkénti üres jelszó maradna a csapatszellem, a gyalogsági stb. szellem!

Azokban nem volna elegendő az alosztályszellem csak úgy önmagában, hanem azt csapattestben belül egységesen kell irányítani, kiegészíteni, megerősíteni és egységbe tomorítani. Ebből a tevékenységből fejlődik ki a **csapatszellem**. Ez a szellem az államalkotó szellemnek fontos pillére, ezen épül tovább a fegyvernemek szelleme.

Miként az alosztályok, a csapattestek sem haladhatnak külön-külön utakon. Ezeket is a közös szent célhoz — a nemzet egységéhez vezető útra kell irányítani. Erre az irányításra a fegyvernemeknél kialakult szellem hivatott.

Mint hogy a fegyvernemek közül a gyalogság az „fegyvernemek királynője”, és mert szembőlleg az ország férfilakosságának legnagyobb részét foglalja magában, azért az **államalkotó nemzeti szellem kialakításában is a legfontosabb szerepet a gyalogsági szellemnek kell betöltenie.**

Vizsgáljuk meg mármost, hogyan tehetjük az alosztály-, csapat- és a gyalogsági szellemet államalkotó szellemmé. Szóintem csak abban az esetben sikerül ezt elérnünk, ha a hadseregben nemcsak a katonai szolgálatra képezünk ki az ország férfilakosságát, hanem

„Figyelőoldal...”
Rátky Tibor akadémikus felvétele.

nemzetnevelői munkát is végzünk, vagyis olyan erkölcsi értéket adunk katonáinknak, amely egész életére összekapcsolja a hadsereggel, és amely hasznára válik polgári foglalkozásában is.

Ilyen erkölcsi érték például: az **istenfélelem**, a **kötelességteljesítés**, a **tiszteletudas**, az **őszinteség**, a **bajtársasság**, a **fejleglem** stb.

A nemzetnevelői munka nagyon sokoldalú és változatos. Ezt részletesen tankönyvben leírni, vagy szabályzatban kiadni nem lehet. Ezért ebből a munkásságból csak néhány, elgondoláson szerint az alosztályszellemre fontos és alapvető tevékenységet említek fel példaképpen:

1. Az **alosztálynál tényleges szolgálatot teljesítő, vagy fegyvergyakorlatra bevonult nemtényleges (nt.) legénység nevelése.**

a) A bevonulókat a vasúti állomáson az alosztály egy tisztese a néhány honvéddel várja. A felkészített lakatnyában az alosztályparancsnok az alosztály legénysége jelenlétében pár szóval üdvözlöje őket.

b) A katonai szolgálattal már az első naptól kezdve meg kell kedveltetnünk. Az alosztályparancsnok szüntesse meg a féromkodást, az önérzület sérítő durva szikizkodást, a fenyegetést alkalmazott fegyvelmező gyakorlatokat, általában a tisztesek túlkapásait.

A bánásmód, a kiképzés, a gyakorlat olyan legyen, hogy ne érezze a legénység azt megszegényítőnek, vagy akár szükségtelen rossznak, hanem inkább felemelőnek, testet és lelket edzőnek, hasznos teljesítménynek.

Adjuk meg az alárendelteknek a szükséges pihenést és szórakozást is!

c) Az alosztályparancsnok ismerje személyesen minden alárendeltjét, annak családi viszonyait, életkörülményeit. Elsőrangú kötelességének tartsa a rólok való gondoskodást és ügyes-bajos dolgaikban való segítséget.

d) Fegyvelmekkel szokatlanuk és állandóan nevelnünk alárendeltjeinket, főleg személyes példaadással.

hogy ne a kényszer hatása alatt legyenek az alárendelt fejelemzetek, hanem meggyőződésből. Ezt magukkal viszik a polgári életbe is. Az erőszakos fejelemzés elkeseredést okoz, ennél fogva káros!

e) Egy-egy év folyamán lezerlelése előtt készíttessünk az alszótályról közös fényképet.

2. Az alszótályszellem fenntartása a nemtényleges létezésével.

a) A lezerlelése legénységét az alszótályparancsnok az alszótály előtt ünneplésen búcsúztassa el. Szólítsa fel őket arra, hogy időnként, de különösen életük fontosabb eseményeiről adjanak hírt. Egyes-bajos dolgaikban kérjék ki az alszótályparancsnok tanácsát, esetleg segítségét, és ha a helyőrségbe jönnek, látogassanak el az alszótályhoz.

b) A lezerlelése nemtényleges legénység elhelyezkedését a polgári életben az alszótályparancsnok támogatja. Szükség esetén a csapatparancsnok közbenjárását kérje.

c) Az alszótályparancsnok az alszótály életéről időnként levelet írasson a sorlegénységgel a falujukbeli tartalékosoknak.

d) Az alszótályparancsnok kérje a pótkeretparancsnokot, hogy az alszótály értékes nemtényleges legénységét fegyvergyakorlatra és mozgósítás esetén az alszótályhoz osszák be. Ezt azután ellenőrizze az állományvezetőnél.

e) Ha az alszótályparancsnok gyakorlatok, vagy utazások alkalmával olyan vidékre kerül, ahol nemtényleges legénysége közül lakik valaki, feltétlenül látogassa meg.

Ilyen és más egyéb hasonló módon kell a nemtényleges legénységgel az összeköttetést fenntartani azért, hogy egyrészt az alszótályhoz tartozás érzete a polgári életben is megmaradjon, másrészt a polgári lakosság életét, felfogását ellenőrizni és irányítani lehessen. Ebben mutatkozik leginkább az alszótályszellem hatása, ezzel növekszik az alszótályparancsnok nemzetnevelő munkájának értéke.

E felelősségteljes, de szép munka eredményének sikere főleg a parancsnok egyéniségétől függ.

Tehát elsősorban az alszótályparancsnok személyétől, az ő adottságaitól függ az, hogy az alszótályszellem mint az államalkotó szellem csírája életkezd-e?

A csapatszellem a csapatparancsnoktól is lelkes munkát követel. Kell, hogy alárendelt tisztjeinek és tiszthelyetteseinek magánéletét ismerje. Az élet küzdel-

meiben legyen segítségükre, növelje önbizalmukat, nevelje és oktassa őket. Apolja a csapattest hagyományait. A tiszték sokáig szolgájának ugyanannál a csapattestnél. A tartalékos tiszteteket be kell kapcsolni a csapattest életébe, hogy a szolgálati idő eltelté után a polgári életben is érezzék a szoros kapcsolatot csapattestükkel, bajtársaikkal, parancsnokukkal. Legalkalmasabbak erre az ezrednap, a honvédnap, a bemutató gyakorlatok, ismeretterjesztő előadások, bajtársi összejövetelek, versenyeik stb.

Mint ahogy a csapatszellemnek az alszótályszellem az alapja, a csapatparancsnok legfőbb törekvése az legyen, hogy az alszótályok egységét ne bontsra meg. Mindazok akik az alszótályparancsnoknak ismert, bevált, megbízható közegeli, ne kerüljenek más beosztásba, hanem maradjanak eredeti alszótályuknál.

A csapatszellem akkor válik az államalkotó szellem értékes tényezőjévé, ha a csapattest minden egyes tagja — fényleges és tartalékos, tiszt és legénység — büszke arra, hogy ahhoz a csapattesthez tartozik.

A gyalogsági szellem átfogó ereje és államalkotó hatása akkor fog megnyilvánulni, ha a gyalogos tiszték lelkesedésből, nem pedig kényszerűségből kerülnek a gyalogsághoz. Ha ezt a legnehezebb, legveszélyesebb, de legdrágább és leghosszabb szolgálatot megszerzik, továbbá, ha minden gyalogos lelket a büszke öntudat hatja át.

Amint az alszótályszellemnek és a csapatszellemnek egyedül, vagy külön-külön nem lehet államalkotó költatása, éppen úgy a gyalogsági szellem sem haladhat a többi fegyvernem szellemétől eltérő külön utakon. Bár az államalkotó és irányító szellemben kétségkívül a gyalogsági szellem illeti meg az elsőbbséget, a nemzet nem nélkülözheti a többi hasonlóképpen fontos fegyvernem befolyását sem.

A nemzet szebb jövője érdekében kell, hogy a honvédség egyes alakulatainál, fegyvernemeinél megteremtett és magas színvonalra emelt szellemet a bajtársaság, a közszellem és egyetértés, valamint Legfelsőbb Hadunk fennkölt személyei egységbe, egységes honvéd szellembe fogja össze.

Ennek a megbízható és erős erkölcsi alapon nyugvó egységes honvéd szellemnek letéteményesei hivatottak arra, hogy a nemzet vezetői legyenek, mert megöltük nem egy értékes csoport, egy politikai párt áll, hanem az ország zöme onzenetlenül, fejelemzetten sorakozik fel az örökkévaló nemzet szolgálatára.

Rádiókiképzés az akadémián.
Gróf Somssich Péter akadémikus felvétele.

Képek az aks. lövész-zászlóalj nyári gyakorlatairól.

1943. július

Tökéletes fedezés.

Előnyomulás nehézfegyverekkel.

Páncéltörő ágyú löszelőkészítése.

Gránátvető-kiképzés.

Sátortábor Vörösberényben.

*Fekete Géza, Katona József,
Simon Károly és Zoltay József
aks-ok felvételei.*

Az akadémiaparancsnok úr szemléje.

Gránátvető-lövészet.

Képek az aks. páncéloszásad nyári gyakorlatairól. 1943. július.

Metschebelorka orosz falu mása Esztergomtábor közelében

Motorkerékpár ügyességi verseny.

A „Turán” harckocsi verseny közben.

A „Turán” az első akadálynál.

A legmélyebb árok peremén.

Előretör a „Toldi”.

Képek az aks. tüzérsztály nyári gyakorlatairól.

1943. július

„Rásüt a nyári nap a tüzelőállásra“.

Repül a Göring.

Légrédelmi géppágyú földi célra.

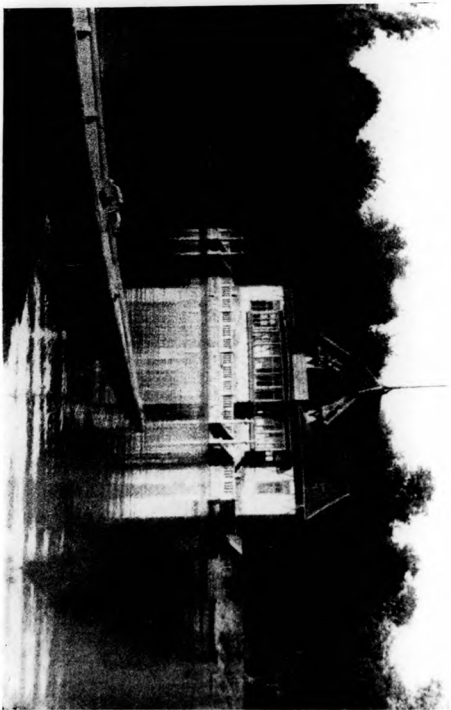

Légrédelmi ágyú éjjeli lövészetén.

Előkészület a lögyakorlatokra.

ritéz Horváth Dénes, Katona József, Radnóti László és Rátky Tibor aks-ok felvételei.

Touartou.

Rodouól Lassio akademikus fenjkepe.

02101 wjw404m

EMLÉKEZÉS

Írta: Szeder János akadémikus.

Bevetés előtt álltunk a poros lombozatú fák alatt. Az indulásra vártunk és csigalassúsággal telt a nap. Délben végre megjött a parancs: „Páncélosok előre!”. Néhány perc és felzúg a motorok harsány zenéje. Már indulunk. A vérünk és tétlen órák fojtott izgalma hajt. A fulun túl ellenség vár a dombon besávsza. Az él nem juthat tovább. A kassaiak százada indul rája. Hej páncélosok! Magyar katonák! Ma megfut az orosz, elámul a német!

A faluba értek. A német csapatok a keskeny úton sietve adnak szabad helyet. Biztatva intenek fel a páncéloronýba. Be sokan gondolnak ma bizakodva rátkot!

Már az utolsó házaknál jártok. Vigyázz! Kezdő-ök a harc!

Az árok porában fiatal német. Szőke haját lengeti a szél. Két kezét görcsösen kulcsolja össze, a fejét lova nyakán nyugtatja. Isteneim, hányan vannak! Meredt szemükben benne kéklük az ég, a parányi felhők. És vérüket — két érből egy patakka folyva — issza az ukrainai föld.

A fák alatt tovább! Jobbra előttek a domb. Sárga rozstábla hullámkir rajta és felette dermesztőn ül a csend. Erzed, hogy sok száz szem, fül figyel. Szinte suttogva beszélsz a lövéssel. Idegeid a patnánásig feszülnek. A toronytetők most sorra csukódnak. Még egy pillantás fel a napba, és elnyel a sötétség. Szemed a periszkópra tapad. Mereszted, szinte fáj. De semmi sem mozdul. Semmit sem láthatsz.

Rádiód sereg.

— Pálok! Pálok! Ek! Ek!

Végre! A 103-as tör fel az élre.

— Fordulj utána! Gáz!...

Feltűr beléled a fojtott feszültség. Torkolattűzek villannak előtted.

— Ott végig a háton! Tűzel! — S már lángol a te két csöved is.

Kis ólomdarazsakkal döng körül a halál. Dühödten keresik a tested. De jó kocsid véd. Véd kedves kis szörnyeteged! És acélvise zúg, mint a csatakiáltás. Ereidben érzed a motor lüktetését. A láncok haragos morgása dühödből támad. Most egyik vagy két egészen. Egy test, egy akarat, egy cél, egy rohanás, egyetlen sújtó ököll!... Kerek sisakok tömege bukik most fel előtted és kergén szertevágtat.

— Tűzel! Gáz! Utánuk! Taposd!

Arctokon kusza maszattá olvad össze a füst.

por, verejtek. Rozs rejtette árkokon röpül át kocsid. Keményen a toronynak lödít. De ki érez most fájdalmat? Téped a falról a táraakat szakadt körmökké. Csöveid előtt barna alakok omlanak össze.

— Rá! Rá! Gáz! Taposd!

Új, meg új sorozatok kattognak el. Lábaddnál gyűlnek az üres táraak. Fegyvered forrók. Szemed a résen. Hajrá!... Végig a háton örült kavargás. Amerre látnak — fegyverüket eldobálva menekülnek a barnaruhások. Mőgöttük, rajtuk a sok dörgő, zörgő páncél. Kerítik, hajtják, tiporják. Véres keringő... Hajrá! Bele a táncba!

Üresen, halkán csetten a zárad. Néma a fegyver.

— Vigyázz! Akadály! Akadáály! Elő a kulcsot! — Dühödten téped. Forró. Nem érzed. — Csak most!... Végre! Tűzel! Tetézve küldjed az ólmo!... Újabb csoportok nyomában vágtatsz, mint vad bosszú. A sűrűjébe! Most vágatsz rendet a rozsb! Még nem teremtett Isten itt ilyen aratást... Előled ugranak félre. (E sok tébolyult emberképre majd még sokáig emlékezel!)

— Vágd be a kormányt jobbra! Vágd be! Perdül a kocsi, mint a villám. Már is elérte! Vad felelem rántja vonásait. Csak egy pillanatra látod. És véres kásával gyüri alád a láncot.

Rádiód recsen.

— Pálok! Pálok! Az út mentén tovább előre!

— Pál 2 vettem! Vége!

A hídna! furcsa kupac. Mi az? Láng villan belőle. Előtted porzik fel a föld.

— Páncéltörő! Rááá! Gááázt! Rá a nyakára!

Gáz!... Tűzel!

Foszforesk villan melletted. Méteret, ha tévedt... Tested remeg az örült izgalomban. Egyetlen lobogó akarat ember és a gép:

— Rááá! Tipord a földre!

Csak néhány méter még! Eléred!... De alakok ugranak tőle szét. Elnyeli őket a rozs...

— Vigyázz! Patak van előtте! Árok!

— Hej! ott látok egy másodikat!

Már vontatják. Görnyedő muszákk verik az állatokat...

— Tűzel!... — A lovakat lekaszálja egy sorozat. Áll a löveg! — Most rá! Mázold bele a földre!

Jobbról egy páncél vágat feletek. Látod a számát:

— Hollá! A Pali!

És üvöltöni szeretnél.

— Bele Pali! Jól van Pali! Kerítsd! Taposd!... Most, most gördült át feletted! Bravó Pali! Hurrá!
De hangod elnyeli egy csattanás. Rohanástok képezve megáll. Kocsid hörög. Billeg, meg a szárnyazott madár. Oldalra dől. A vezető rekedten üvölt:

— Kilöttek!

Az elhagyott löveg!

Motorod felbörg. Sir, remeg, de nem mozdul... Szétlőve a kerék!...

— Tornyot! — Allsz, mint óriás mágnes. Csak úgy csattog, pattog rólad az acél. A páncél-törőből újabb fosztorosk villan feléd. És onnan is — nézd! — a kis erdő szegélyén! Torkolatúzz fénye lobban!

— Gyorsabban forgasd a tornyot. — Akad! Akad!...

— Ellep a veríték. Csöveid az égre néznek. Világító lövedékek hálója fon körül... Dörögnek tompán ér el... Most!... Nem!... Most!... csak néhány centiméter!... Melledbe hideg kéz facsar... sziven szorít!...

És akkor dörögnek el feletted az első Raták. És többé már nem gondolkozol... A tornyoknak esel vadul. Izmaid a pattanásig feszülnek, vörös karikák táncolnak a szemeid előtt... De mozdul! Fordul újra! És újra küldheted vissza a halált! És fegyvereid vad ropogása most új remény... A vezető lent tehetetlenül tépi a kormányt... De a lövedékek egyszerre elkerülnek. Melletted villannak tovább.

A század! Itt a század!

Páncélok rohannak le a dombról. A nap vörösen villan vértjűkőn. Egy pillanat! Már itt vannak! Óriássá nőnek. Láncuk mindenben áttipor. A motorok bögnék. A tornyok lángot okádnak. Kék füstfelhők szállnak utánuk... A 433-as vágta most elől...

— Hadnagy úr! Hadnagy úr!

Vad fékezéssel, inogva áll meg a rohanásban Nehézpuskája dördül. És a lövegmellvéd mögül hullák gördülnek széjjel.

— Mátyás a lövésze! — Köszönöm Mátyás! Köszönöm bajtársak! Csak tovább, tovább! — És felszabadultan ujjongasz, üvöltesz... Aggodalmasan számolsz: Itt vagytok mind!... Tovább!... A Raták most pimaszul majd a fejünkre szállnak. De a hidon túl dörög már a század... Tovább, tovább! Nézd! Porfelhőt hűznek az égre. Zúgnak, rohannak. Ki állhat ellen?!

Aggódva lesed az útjuk, míg elnyeli őket a távol!...

— Te! Másszunk ki a skatulyából megnézni a láncot!

Ahogy a tetőt kivágod — már rántod vissza a fejed. Feletted freccsen az ólom. A gabona, mint szezályes szélre, úgy hullámszik, hajlik!...

— Nézd! Kúsó bolsik! Eressz oda egy tárat!

Néhány lövés s már semmit sem látni. Lapulnak. Megállnak. És elrejtik őket a rozs... De csövédek holteréből tovább szökelnek.

— Rájuk a tornyot!... Most amazok kelnek!... Vissza! Jobbra-balra, jobbra-balra! Mint bolond motolla jár a torony... Kapkodsz. Ellep a veríték.

Tehetetlen vagy. Olesó teríték... Már látod a sisakok vörös csillagait... Nézd, mennyi kézigránát van a markában! — Arra tüzelj, a mindenség! — Most világitópisztolya akad a kezébe. Nyitja a rését.

— Robbantam ám az ángyod térdét! — A pofájába löj!

Ordítva kap a szeméhez.

— Na, ezt elintéztél! Vigyázz! Amott a másik! Ott mászik a bitang!

De egyszerre új hang szól a vitába: kocsirol szállva német lövészek. Géppuskájuk porolva ver a rozsba. S a muszka újra menekül... Még vígan utánuk pörkölés párat, míg harsogó dörgéssel meg nem jelennek újból a Raták. A jó német komák ugyan-csak szaladnak felétek. Nyitod a tornyot:

— Ketten befértek! A többi a koci alá!

Elkésve szalad egy nyurga legény. Azt is beereszted. A hátad tetején így már hárman állnak. Ki sem láthatasz. Csak hallod a Raták dühös köpködését. És érzed — ezt a szerencsét! — a németnek egy bakancszege sem hiányzik!

Elmentek! Vége! A Raták már csak pontok a láthatáron.

— Ajtó!

Gyorsan kiszálltok. A németekkel kezét ráztok nevéte. E néhány közös perc itt — s már régi barátok, igazibb ismerősök vagytok, mint másutt akár a századik klubvasorán...

Az úton gépkocsik égneek. Mellettük újabb lövészek porolnak a harcokcsik után.

— Várjatok meg! A németekkel előremegyek megtudni, hol van a század.

Szaladsz a rozsából az útra. Jön egy motoros német.

— Kamerád! Vigyél magaddal!

Fékez. Már fent kuporogsz. Tovább rohantok.

— A hidat robbantották mögöttetek. De mi gyorsan újra verettük!

Ijedni, válaszolni sem érsz rá.

— Megállj, egy kocsink itt balra!

Néhány méterre előtte löveg. Fekete lyukak a falán. Tépéd az ajtó. Hörög kiáltás tör fel belőled. Három halott néz az arcodba. Kezük hideg. Szemük fennakadt... Egy búcsúpillantás és már szalad tovább veled a motor... Ott integte valaki... Már előtte vagy. A Jóska!

— Tengelykapcsolónk leégett! — Eltek?

— Igen. És Veled?

— Kilöttek. Kutyaabajunk... Mi van elől?

— Nem tudom. A falu felől páncéltörők szálltak...

— Mögöttünk a négy-nullanégyes... nézzétek meg őket... én megyek tovább...

A falun át patak kanyarog. Hidjától meredeken vezet fel az út. Felfüvez rá a század... Szörnyű kép fogad. Szétlött fegyverek, kiégett tornyok, horpadt falak... S halottakat fektetnek egyenes sorban a porba a fák alatt.

Állsz dermedten. Nem mozdul a lábád, bár rohanni szeretnél lázas, követelő kérdésel, kocsirolkocsira, tetemtől-tetemig.

— Úgy-e éltek!?... Úgy-e nem igaz?! Nem igaz,

hogy a század, a századom, a híres kassai század megsemmisítve?! E roncsok nem a mi dübörgő, fényes kocsiaink. E roncsok nem a mi mosolygós, kedves régi bajtársaink!?

Vezényező térít magadhoz. Megismered a hantgot: El! El! A mi parancsnokunk, a mi „gazdánk“!... All keményen most is, mint a szálfá. És patgató, kemény parancsai lelket öntenek tépett századába. A zavart arcoz új bizakodással telnek: Hiszen itt a mi gazdánk!... Nehéz sebével sem mozdul századától. Gondoskodik rólunk!... Fiatal, szőke hadnagyaért küld újabb kereseköt. Kocsiját találat érte a géppuska szórta be őket, ahogy kiugrottak belőle a lövéssel. Azóta nem látták. Nem is találják. Elfogták volna?... De hol a lövésze?... Szénacsomón fekszik meredten.

— Uristen! Hiszen ez Mátyás! Aki a löveget kilötte s megmentett minket!

Most húzzák le róla a véres inget. Testén öt piros, kerek sebhely.

— Mátyás! — ugrasz hozzá!...

— Ebsont beforr... a hadnagy úr... a hadnagy úr hol van?...

— Egy kis horzsolás... most vitték hátra... holnapra akár a bába mehet...!

Talán akkor keresték legvadabban a sűrű bozóban... Legénye mosolyogva nyugszik meg a hírré. Az orvos lemondón int mögötte... De jó, hogy nem látja a halált! Most vidámnak kell lenned! Nem szabad, hogy a te szemedben lássa meg a véget!... Nehány kórházi hét... kitüntetés... szabadság... Szápadtan mosolyog... Oh szent hazugság! Szeme csillog, míg beszélsz a lányról, aki várja s akit mesélő éjtszakákból te is ismeresz...!

Az ép kocsi karikába állnak a tépett páncélok körül. Töltött fegyverek mögül éber szemek lesik a homályt. És legelbül néma férfiak assák a sirt. Tompán puffannak a csákányok. Az idegen föld kaján torka egyre mélyebbre táruul...

Egyszerre itt az éjtszaka. Hold indul a felhők alján. És indulsz kocsid megkeresni... Kezedben minden fegyvered: egyetlen kézigránát... Az ut kigyózza, fehéren világít. Falak mentén, árnyékban csonsz vigyázva: még senki a falu...!

Az utolsó háznál kiáltás dörren rád: ,

— Állj! Ki vagy?

— Ungarische Panzer!

A német bizalmatlan szemmel vizsgál a sötétben. Kezével végigtapogat. A másik géppisztolyt szorít a bordáidhoz...!

— Jó, mehet!

Fellélekzel és sietsz tovább.

Egyszerre sötét tömeg magasodik elébed.

— Halló, Béla! Ti vagytok?

— Igenis! Valahogyan megjavítottuk a láncot. Lépésben mehetünk tovább. A faluba megyünk vissza, Béla... gyerünk fiúk...!

Lassan vonszolja magát a sebzett páncél. Az úton égő roncsok vasváza izzik szikrázva. Ágyúk dörögnek az éjtszakában körötöttek... Halk, fojtott szavakkal mesél: mi történt odaát a patakon túl...!

Órák telnek így el, míg újra a faluba értek. Tégas udvari nagy ház sötétlik felétek.

— Hajts be oda! Itt megalszunk. Nem megyünk tovább. Jó éjtszakát!

A forró motor hörögve leáll. Elynyúlsz a fűben. És alszol ölmos tagokkal.

Másnap meleg nyári napra ébredsz. A napon, a felhőző porban tengernyi német vonul keletnek. Sűrű, tömött sorokban mennek órákon át. Szakadatlán áradással jönnek... Elnézed a sok poros, barna katonát és szíved lassan büszke örömmel telik meg: íme nem volt hiába az áldozat! Adóztunk, igaz... De az ellenség falát összetörtük, széttiportuk. Es kaput nyitottunk az utánunk jövő tizezreknek testünk és vérünk árán... Horthy páncélos katonáján ámulat a német! Hirt, dicsőséget hoztunk!

Tiszthelyettes lép hozzád. A hadikórházban az éjjel meghalt egy magyar. Mi akarjuk-e eltemetni?... Még kérdezheti?... Szegény jó Mátyás...!

A falu főterén ástuk meg a sirt. És a tengernyi német végtelen díszmenetben vonul majd el előtled. Mátyás. Előtted, hóg magyar páncélos!

Készen a gödör. Még egyszer megszorítjátok a kihült kezét... Nyakából leoldod a kis ezüst keresztet... Es ott, a sír mellett fogadod: ha Isten segít, elviszed a kis körösparti házba, hogy könnyel és büszkeséggel örzött ereklyeként hirdesse a hős szent emléket...!

Néhány német virággal áll körül. De tudod: egyetlen körösparti kankalinért elcserelné Mátyás. Csendesen hallgatják a pap idegenyellől, rövid imáját. És dübörögve megindulnak a göröngyök...!

Földed porladsz örök magyar. A tested, idegen kenyér magvát táplálja majd... De a lelked velünk marad. Vezet, világít előttünk... míg ránk is nem borul valahol a széles, nagy világban egy magyar katonásir...!

Beszterce.

Báró Döry Lajos akadémikus tollrajza.

Jó dolga van a „tács”-nak!

I.

II.

„Naprátájékolás.”

„Műszermunka.”

Ogyallay Egon akadémikus karikatúrái.

A SZAKASZ HŐSE

Írta: Doroszlai Ferenc akadémikus.

Új ember volt, a pótkeret küldte. A menetszázzal érkezett meg a mult héten, az áttörés után, amikor a foghíjas szakaszokat feltöltötték. Löttyögött rajta a bő zubbony, mint a többin, ugyanúgy csikorgott lábán az új bakancs, s pokrócai is ugyanazt a naftalinszagot árasztották, mint a többi újonnanjötté. Egyiknél sem látszott kiválóbbnak, de gyengébbnek sem.

Megindult a nagy ismerkedés. Földik keresték egymást. Az ellenség, a kézigránát, a hadnagy úr, a bombázók, — erről folyt a beszélgetés.

Ő nem vett részt a komázásban. Nem mesélt a családjáról, otthon viselt dolgairól, nem keresett rokont, ismerőst. Egyszerűen tudomásulvette, hogy ez a bunker lesz a szállása, amott kell majd két órát figyelnie éjjel vagy nappal, és hogy a horhosra különösen vigyáznia kell, mert a muszkák ott szoktak előreszivárogni.

Csend honolt az arcvonalon. Jó néhány kilométerrel feljebb lobogott most a harc lángja. Azért ügyelni kellett, mert a patak partjáról, a harcélőristől jótörk ember akár át is kiabálhatott az oroszokhoz. Szembenálltak, ugrásra készen. Résen kellett lenniük, hogy észrevegyék, ha a muszka neki akarna rugaszkodni.

Ezeket a nyugalmas időket a bunkerek lakályosítására, az árkok kimélyítésére szokták felhasználni.

Itt tűnt ki, milyen ügyesen kezeli a szerszámokat. Egyszer néhány szál ép deszkával tért vissza a romvárosból — így nevezték a roncsalótt községet. Míg a többi levelet irt, vagy olvasott, addig ő kecskelábú asztalt, meg támlás locát sikerített az üres lövészárk helyébe. Szépen kifaragta, kicifrázta a támlát, meg a lábakat, hogy nem is igen mertek ráülni. Aznap, mikor elkészült, meg is kérdezte a hadnagy úr, mert neki is megtetszett:

— Ki faragta ezt, emberek?

— Mi — felelte a tizedes úr helyett.

A fegyvereket is szerette. Újjai szinte simogatták a golyószóró alkatrészeit, mikor már istentudja hányadszor törölte végig. Nem is volt soha baj az ő szakaszuk golyószóróival!

A csendes, nyugalmas időszak nem tartott sokáig. A harc lángja felkigyózott az arcvonalon és elérte őket is.

Észrevették, hogy odaát valami készül, mert megelémlékült az ellenséges járőrök tevékenysége; puhatolózott az orosz.

Eppen harcélőrszolgálatot teljesített szakaszával, mikor az éjtszaka mozdulatlan, csendes sötétsége hirtelen igen mozgékony és hangos lett. Odaátról nagy tüzelés kezdődött a szomszéd harcélőrs ellen és a folyóról vízcsobogás hallatszott.

— Kezdődik a tánc — gondolta. Balkezevel benyúlt az inge alá és megsimogatta a kis amuletet. Egyedül ez emlékeztette arra, hogy neki is volt valakije. Szülei korán meghaltak, családja szétszóródott még az első világháború viharában; egyedül járta az élet útját. Arvaházbán nevelkedett. Mikor bevonult katonának, akkor kezdte csak érezni; milyen jó az, ha az embernek megvan a helye a világban, ahol él, és tudja, hogy számontartják, hogy ő is valaki, aki fontos, aki számít, akire feladatokat bízhatnak. A szadad lett a családja; a hadnagy úr, a szakaszvezető úr, meg a többiek, akik — ha nem is komázott velük — úgy a szívéhez nőttek, mint még senki.

Újjai hozzértek a nyakában lógó kis fémtokhoz, amelyben azonosossági ceculája lapult.

— Ugyan kit fognak értesíteni, ha eselem? — kérdezte magától. Véletlenül kinyitotta a kis kampt, ami a tokot lezárta és a két fémlap szétvált. Be akarta csukni, de ebben a pillanatban a háta mögött fellöttek egy rakétát, s egyszerre világos lett a patak környéke.

Szürke testek vágódtak földhöz, hátrább meg vízben gázoló emberek váltak láthatóvá.

— Az irtalmát, ez már nekünk szól — kiáltotta és már meg is húzta a tűzkilincset. A vér egyszerre végiglöküttet testén, valami melegség öntötte el minden porcikáját; összeharapta a fogait, füle zakatolva fogta le a golyószóró kattogását: harc... harc... harc!...

— No, komám gyérünk azzal a tárral, éhes a fiú. Tancolni akarnak a muszkák, hadd zenéljék nekik!

Ekkor már sűrűn dörögtek a fegyverek. Innen is, onnan is fényávok villantak, apró pontok, mérges szentjánosbogarak röpködtek szanaszét. Ő tüzelt rendületlenül; egyik tárat a másik után lőtte ki. Mindig oda, ahonnan a legsűrűbben indultak a pázmák.

A zaj nem halkult, az árnyak sokasodtak a par-ton, s a szomszédból már kézigránátok éles csattanását hozta a korahajnali szél, amely arcába kergette a löporfúsiót.

— Jól működik a fiú, tizedes úr, — kiáltotta rajparancsnokának, — de még kellene löszér!... Tizedes úr! — Ismételte a kiáltást.

Semmi válasz.

— Te, hallod-e, adj ide friss rakaszt, mert baj lesz, — szólt a mellette fekvőnek.

Az nem felelt, csak fekűdt mozdulatlanul, kezé mellett egy tár. Meghalt. Sisakja felrebillent, arcán nagy sötét folt terjengett...

Körülnézett. Balra, a többiek már szállingóztak visszafelé; a harcélőrs parancsa értelmében megindult hátra az állásba. Megemelte a golyószórót, hogy ő is kövesse társait, mikor a hajnali derengésben futó, szökellő árnyakat vett észre a liget szegélyén.

— Vigyázz, ott jobbra, a fáknál! — üvöltött a szakasz után — és már vágta is golyószóróját az új irányba. Becsattantotta az új tárat és löni kezdte a bekerítésre induló csoportot.

Utást érzett az oldalán.

— Bolondság így fedetlenül mutatkozni, — gondolta, — de mindegy.

Sajgó fájdalom hasított beléje, az inge hirtelen meleg és nedves lett, aztán a sisakján koppant valami keményen. Belekáprázott, de megrázta a fejét és harcolt tovább.

— Csak kitarás, kitarás, mert azok ott elvesznek!... Most előre őrmester úr, fekszenek a muszik, szabad az út! Nem foghatják el a szakaszt, el kell érniük az állást, a bunkert, ahol a faragott lóca várja őket...

Süvítés hallatszott, gránát csapódott be a közelben.

— Vissza, vissza — kiáltott benne az életősztn.

— Nem, még nem lehet, a szakasznak még szüksége van rám!

Tüzelt tovább az acélesőben, amely körülötte paskolta a harmatos fűvet.

Aztán tompa puffanással két akna robbant, s a golyószóró elhallgatott...

A csata után a századot leváltották, hátraküldték pihenni. A támadás megtört, s a mieink ellen-támadása jóval előbbrevitte az arcvonalat.

A patak mellett a bokorban egy tiszt, meg egy őrmester beszélgetett.

— Bizony, főhadnagy úr, ha az a szakasz akkor nem tart ki, most nem lennénk 40 kilométerrel az arcvonal mögött, vagy seholsem lennénk.

— Igen, az a sokat dicsért III. szakasz... — sutogta a főhadnagy. Lehajolt, s egy kis elformáltanodott alumíniumdarabkát emelt fel a fű közül.

— Vajjon ki sirathatja otthon, aki ezt viselte... nézze csak: egy aranydarabka... Amulett lehetett! valamikor.

Lassan visszatette a földre, a fű közé mindkettőt.

A szellő felénkült, néhány barna levelet tépett le a fákról, beleejtette a patak vizébe. Játékosan megforgatta, majd továbbodorta a folyam felé.

Ismét csendes lett a vidék.

„Az utolsó töltenyig”
Keresztes Akos akadémikus szénrajza.

Merengés

*11). Mészöly György
akadémikus felvételei a
Hohentauernben.*

Meredek út.

Vége a nagyhétnek

Irtó: Weninger Vince akadémikus.

Újra van most hitem, ifjúságom,
Es újra látok magam előtt célt;
Tegnap rideg lelkemhez nagypéntek
Után, nagyszombat szüzelege ért.

Hosszú volt, gyászos volt ez a nagyhét,
Talán pár sötét évig is tartott;
Es addig a bűn, az ocsmányság
Izapos fészkebe' jól marasztott.

Gyászos volt, hosszú volt ez a nagyhét,
Mindent, amim egykor volt, elrabolt,
Csupán az unottságot hagyta meg,
Melyet a halál már-már megszagolt.

Böjtelen voltál Te böjtös nagyhét,
Ezer csillogó, sötét szineddél,
Es kegyetlenül elbántál Benned
Gyönyörűt látó, vak hiveddel.

De most elérkezett Nagyszombat, és
Elérkezett multammal a számadás;
Tegnap rámragyogott a fénylő nap,
A legszebb szép: a Feltámadás.

Beszél a libánoni cédrus

Irtó: Kapéry Béla akadémikus.

Sok mindenre felhasznált az ember:
Voltam nyílressző, gyilkos, egyenes,
voltam dárda, mely zizegve repül,
és mely a szivig hatol, oly hegyes.
Voltam gerendája királyi várnak,
Salamon templomának oszlopa,
s úsztam féryében a holdsugárnak,
Voltam Pülátus oszlopcarnoka.

Voltam hajó, büszke és hatalmas,

a szél röpitett messze tengeren,
s mint csónak ringatódtam csendesen
a holdsütötte végtelen vizen.

— — — — —
Es egy szép nap lettem ácsolt keresztfa
valahol messze, fent a Golgotán,
amikor a nap lenyugvó sugára
megtört egy véres, töviskoronán.

Képek a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes diszgyűléséről.

1943. május 13.

Az aks. ének- és zenekar a diszgyűlésen.

A diszgyűlés közönsége.

A Zrínyi-kör tanártitkárnak megnyitó szavai.

Vité: Saáry Jenő ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnökének zárobeszéde.

Székely Balázs aks., az irodalmi csoport elnökének előadása.

A „Rákóczi-induló”.

„Nóta”

Simon Károly akadémikus felvétele.

MIKÉPEN LEHET A CSAPATNÁL MEGKEDVELTETNI IGAZI NÉPDAL- MENETELŐNKET?

Írta: Nagy Ferenc akadémikus.

Kodály Zoltán, hazánk egyik legnagyobb szel-
leme használja ezt a hasonlatot a „101 magyar népdal” című gyűjtemény előszavában: „Ha házat akarunk építeni, hogy ne ártsunk neki „szakadó eső, árvíz és fűvő szél”, kösziklára kell raknunk, nem homokra. A mi kösziklánk más nem lehet, mint az ősi magyar dal”.

Sokan foglalkoznak ma ezzel a kérdéssel, sőt az ifjúság e téren való nevelése is meglehetősen előrehaladott (elemi iskolák, középiskolák, a Zeneművészeti Főiskola tanterve), azonban még mindig többen vannak olyanok, akik nem ismerve eléggé népdalkincsünket, vagy nem akarják, hogy nem tudják a magyar népdal ügyét felkarolni, pedig adottságaik meg vannak hozzá. Ezek nem akarnak „kösziklára” építeni. Mi katonák azonban, akiknek hatalom áll kezünkben, hivatottak vagyunk arra, hogy terjesztjük értékeinket. Az oroszlanrész itt is a jövőbeni fiatal, új áramlatoktól áthatott tisztai nemzedékre hárul. Nézzük, hogyan lehet ezt a mindenki számára talán nem éppen kezenfekvő feladatot könnyen megoldani.

Legénységünk nagy része jó magyar fiú, lelki-alkatuknak tehát úgyszólamint a magyar dal felel meg. Szívesen és lelkesen fognak nótázni. Ha jól tanítjuk, nem lesz nehézség dolgunk. Ne kényszerítsünk soha senkit sem parancsoddással a nótázásra, mert a nóta csak akkor lesz jó, ha jókedvűből, kényszer nélkül.

lélekből fakad. A magyar ember a maga vezetésre termelt egyéniségével nem alkalmas arra, hogy parancsra daloljon. Önkenyeteleül jöleső, belső lelki kényszer kell ehhez. Ez meg is lesz, ha a dalokat megfelelőképpen választjuk ki és jól is énekeljük, mert ez jókedvet, hangulatot ébreszt, és így a menetelés is könnyebben megy. A nóta vagy zene meg a nagymértékben fáradt csapat erejét is erősen meg-sokszorozza, mert a fáradtság-érzetről eltereli a figyelmet. A nótatanítás csak akkor lesz jó, ha az oktató is teljes odaadással, szívvel-lélekkel és legalább olyan lelkiismeretesen végzi, mint a harc-kiképzést. Döntő jelentőségű, hogy a tiszt maga is szeressen nótázni és ne szűgyeljen együtt énekelni egységeivel. Legyen jó viszony a följebbvaló és alá-rendeltjei között. Ha a lelki kapcsolat megvan, akkor a nótával csak még erősebb tesszük. Ma különösen nagy jelentősége van az erkölcsi erőknek, az egység-tartozás, közösség-érzet és bajtársiasság fokozottabb kifejlesztésének. Ennek pedig egyik legkiválóbb eszköze a nóta. De térjünk át gyakorlatiasabb útra és nézzük meg a nótatanítást mikéntjét.

Minden oktatás alapja, hogy az érteleme és az érzelemre hassunk. Keltsük föl a legénységben az érdeklődést a tárgy iránt. Egyszerű szavakkal magyarázzuk meg a szövegek meséjét, és mutassunk rá, hogy mennyi szép természeti kép, mennyi népi gondolat van az igazi magyar dalokban. Hiába van

nyitva a „százados úr ablaka”, a barna kislány mégis a közlegényhez megy. Minden egyes menetelő szöveg egy-egy mozzanata a katonaelétek. (A gőzösek csattog a kerekére... „Be van az én zubbonyom szebe varrva...” „Bevonulok, levágják a göndör hajamat...” stb. stb.) A bevonulástól kezdve egészen a leszerelésig minden lelki megnyilvánulást megtalálunk a katonamenetelő szövegében. A szerelem, igazságérzet, erő, Hadurunk iránti ragaszkodás, nemzeti öntudat, bizakodás, hűség, bátorság és még számtalan mély emberi érzés az, amit egy-egy nóta szövegéből ki lehet olvasni. A lehetőség szerint alkalomszerűen tanítunk a nótákat. Legyen a szövegnek valamiképpen közbe az időszerű eseményekhez. Tanulják az em-bereket valamire kapcsolni emlékeztetükben a menetelőt. Ebbszenzen bennük emléket, még több év eltelte után is. Emlegetés azt, hogy amikor a hadnagy által menetgyakorlatról hazajövet bőrig áztak, akkor tanulták a „Hull az eső sejhaj...”-t. Ha ilyen apró, talán költött eseményekhez kapcsoljuk is a szöveget, egészen biztos, hogy maradóan lesz. Ne irasunk a honvédekkel és ne tanultassunk iskolai feladatszerűen, mert ez nekik fáradság, nem végzik szívesen. Inkább többször énekeljük, vagy mondjuk el a szöveget. „Repetitio est mater studiorum!” A népdal-szövegeknek úgyis az a sajátosságuk, hogy minél többször halljuk őket, annál újszerűbbek és eredetibbek lesznek és annál inkább érezzük, hogy ez az, ami csakugyan magyar és a miénk. A szöveg-tanulást végezzük pihető alatt, kényelmes körülmé-nyek között, hogy mindenki oda figyelhessen és semmi ne zavarja. Nappal szemben. zártdrendben le-ültetni nem szabad honvédeinket. Arra törekedjünk, hogy a nóta-tanulás kedvelt és élvezetes időtöltés legyen a legénység számára, amit mindig alig vár. Ne vegyük el viszont nótatanítással a pihető nagy részét, vagy a cigarettaszünetet. Találjunk olyan időt a foglalkozás belül is, amely alkalmas lesz ennek a végrehajtására.

A szöveg-tanítást kétféleképpen végezhetjük. Ha egészen ismeretlen énekről van szó, ajánlatos először csak a szöveget megtanulni és utána ehhez kapcsolni a dallamot. Ha azonban páran már tudják a szöveg-et, azonnal énekelhetjük a szavakat jól tagolva és érthetően kimondva. Ehhez az énekekhez kapcsolódhat-nak aztán a többiek is. Általában inkább a szavak érthető kiejtésére, mint a hangerej fokozására vessük a súlyt. A szöveg-tanítással ügyeljünk arra, hogy a különböző vidékekről való emberek ugyanazt a szöveg-et énekeljék, ne énekeljenek úgynevezett szöveg-variánsokat!

Ami az érzelme erősebben hat melódikus szép-ségénél fogva, az a dallam. A dallam tanításánál elsősorban a szöveggel való kapcsolattal kell figyelle-mben vennünk. Törekedjünk kell arra is, hogy le-hetőleg ismert és fülbeaszó dallamokkal kezdjük az énekelést és fokozatosan, bizonyos zenei készség és összehozhatóság elérése után, térjünk csak át a nehezebb felépítésű nóták énekelésére. Itt igen fon-tos, hogy a nótavezető ismerje az igazi menetelőket és — ha kell, — esetleg hatalmi szóval is tiltsa meg, hogy honvédek münépdalt, vagy más zenei giccs-et énekeljenek Ez a tilalom azonban csak a közös ének-letekre vonatkozhatik, honvédek magánéletébe ez-zel nem avatkozhatunk be, mert csak ellenhatást vál-tunk ki vele. Hogy manapság sokan lesznek, akik műdalokat, vagy „slágereket” akarnak énekelni, az bizonyos, mert a jelenlegi közléles tévúton kövölög. Ezért ezt nem vehetjük túlluk rossz néven. Ők nem

fogják megérezni, hogy ezek a zenei termékek me-netelőnek alkalmatlanok (Viszonylatára, hadnagy úr... Messze van a nyeregváza, kaszárnya...), ezért kell a meg kell említenünk, hogy az erkölcstelen dalok énekel-sét minden parancsnoknak okvetlenül meg kell tiltá-nia, ha a dallama még olyan kitűnő menetelő dallam is. Ez sem a katonaruhával, sem pedig a katoná-becsülettel nem egyeztetendő össze, sőt a honvédség tekintélyét a polgári közönség előtt erősen rontja. Nem is beszélve arról az erkölszi kárrol, amit az ilyen dalokkal különösen a gyermekek le-kében, idéz-hetünk elő. A katonai kiképzések a harc-kiképzés mellett a nemzetnevelés is célja, nem engedhetjük meg tehát, hogy ezek a durva szövegű dalok el-rontsák a legénység szépezzékét és aláássák a hon-védség jelenlegi jó szellemét. Az az állítás egyáltalán nem helytálló, hogy a kedélyállapot emelése a trágár szöveg befolyással van, mert ha ugyanaz az egység jó magyar menetelőket tisztességes szöveg-gek tanul meg, biztos, hogy legalább olyan lelkesen fog énekelni, mint az előző esetben. Ha a tiszt, vagy egységének valamelyik tagja tud hangszeren ját-szani, oktasson ennek segítségével, mert így nemcsak az egység ritmust és hangfeszítasgot biztosíthatja, hanem a kedvet is. Könnyen dorozható hangszer-ek nagyon megfelelők (hegedű, klarinét stb.). A hangszer-rel való nótatanítással elérhetjük azt, hogy a hang nem állandóan megfelelő lesz. Ügyeljünk arra, hogy a dallam soha se haladjon túl a magyar ember átlagos hangterjedelmét, amely egghajlati viszonyainknál fogva meglehetősen kicsi. Ha túlmagasan énekelünk, köny-nyen üvöltésse fajulhat a nótázás, túlmély hangvétel-nél pedig nem lehet hangerejt kifejtetni. A hangulat megteremtője pedig bizonyos mértékben a hangerej. A dalok lehetőleg ne terjedjenek alsó „C”-n és felső „E”-n túl. A menetelők a csapatnevelésre azért is alkalmasak, mert a mellett, hogy dallamuk változta-s, mégis könnyen énekelhetőek és a fenti követel-ménynek megfelelnek. Ha eddig nem tanultunk elég menetelőt, ne sajnáljuk megvenni a „Magyar Kórus” olcsó népdalfüzetét (a „101”, „102”, „104” magyar népdal-t) vagy a „Daloljatok honvédek”-et.

A hangot legelőszöribb hangjelzősípval megadni. Ha a tiszt nem tud jól nótáit tanítani, nincs hozzá adottsága, legalább viselje annyira szívén a nótá-tanítást, hogy egy olyan tisztet, vagy karpaszomá-nyost bizon meg tudjon vezetni, aki a kellő előkészítéssel rendelkezik és e mellett lelkes nótá-zó. Ő hordja magánál mindig a hangjelzősípot és legyen szaktekintély ezen a téren. Az ismert nótá-kat foglaljuk jegyzékbe és ez a kis füzet legyen a gyakorlatok és kivonulások alatt a „nótás tizedes” keze ügyében. Ebben tüssünk fel az egységünk által ismert és énekelő nótákat, törekedjünk ezeket szaporítani, mert így nem fogjuk állandóan ugyan-azokat csépelni és a válogatás sem esik nehézsükre. Tervezzünk egységünk közötti versenyi nótázásból is! Bizonyos, hogy szerkenteni fogja őket, különösen, ha még jutalmat is tűnünk ki. A szakaszok nótajegyzé-két általjelezésük esetén adjuk át utódunknak. Ebbe azonban csak a jóváhagyott dalok kerüljenek bele. Jó, ha minden ismert jó nótát megtalálunk a jegyzékben. Így nem kell menetelés közben a kö-vetkező gondolkodni, vagy szavazással dönteni, sőt könnyű lesz a sok közül a választás. Menetelés köz-ben való nótázásnál a jó énekeket egyen-letesen osszuk el az oszlopon belül. Ezek kezdjék a nótát egyszerűen és erőteljesen, akkor a bátorítalank is

erőre kapnak. Ha a jó nótázóknak a többiek megkárosítása nélkül némi előnyt nyújtunk (pl. tisztogatás alatt külön próba), ezzel csak a kedvet fokozzuk, ami bizonyos, hogy a csapatnótázás előnyére válik. Ha helységei átmenetelünk, tegyük hűségkérésé a nótázást. Vagy jól, vagy sehogyan! Helységei kívül azonban megengedhetjük, hogy két-három ember kezdjen dúdolni, vagy füttyörszni, mert ha a többiek csatlakoznak hozzájuk, kifejlődik a leglelkesebb nótázás.

Talán úgy tűnik fel, hogy az eddigiekben eltérve a tárgytól, nem is a menetelők megkedveltesével, hanem a nótatanítás mikéntjével foglalkoztam. A kettőt azonban azonosítani lehet, mert ma — sajnos — ott tartunk, hogy csak közvetlen és rendszeres nótatanítással lehet megismertetni és megtanítani a menetelőket. Ezzel elérhetjük, hogy a le-

génység csakugyan megszereti és önkénytelen, belső kényszerből, jókedvvel fogja énekelni. Ha pedig egyszer ráébred arra, hogy mi a különbség ezek között a született magyar menetelők és a „csinált” műdalok, „slágerek” között, nyugodtak lehetünk, hogy nem fogja többé az utóbbiakat énekelni.

Vessünk tehát mi jövődő fiatal hadnagyok nagy súlyt a nótázásra, különösen pedig igazi magyar értékeink: a népdal-menetelők terjesztésére és tanítására. Nem is hisszük, mennyi erő rejlik bennük! Törekedjünk tehát elérni azt a célt, ami népdalgyűjtőinknek is távolabbi célja, így „*belátható időn belül megérjük, hogy a hamisítatlan magyar népdal katonánk ajkán is elfoglálja az őt joggal megillető helyet és ezzel a helyes zenei közlés a katonaiélet területén is megteremtődik.*”

(A „104 magyar katonadal” előszavából.)

A Rudolf-legenda.

Az akadémia lépcsőházának dísz.
Készítette a bécsi Gejting-nyár.

Édesanyám rózsafája...

Ludovikás menetelő.

MATHIA KAROLY
népdalfeldolgozása.

Menetüttem $\text{♩} = 125$

Ének *mp*

Zongora *f* *mp*

É des-aryám rózsa-fá-ja.

mf

én vagyok az á-ga. Én vagyok a HorthyMiklós legszebbkato-ná-ja.

ff *mp*

Go-lyó-szó-ró nyomja a vál-lan, roham-si sak ül a feje-men, Ha meglát az ellen a csa-tá-ban,

1. se-re-ge menekül e ló-lem. 2. ló-lem.

2 Házunk felett, édesanyám, csillagok ragyognak.
Minden este, édesanyám, érted imádkoznak.
Entőlem is irigyelik azt a fényes esti csillagot,
Amelyik a laktanya ablakán második esztendeje ragyog.

Sírhat az a kislány...

Az aks. légrédelmi üteg menetelője.

MATHIA KAROLY
népdalfeldolgozása.

Ének **Menetütem** ♩ = 125 *mf*

Sírhat az a kislány, sírhat az a kis-lány,

Zongora *ff* *mf*

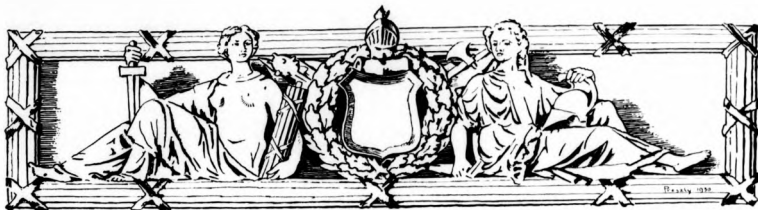
kinek nincsen pár - ja. Ki a kiskapuban, ki a kiska-pu-ban miu - den es - te vár - ja.

Láméncsaknevettem, tiznek in - tel - tem, mégis csak egyel sze - ret - tem, Egy szép barna legény,

lég vé - del mi tü zér lu mált - ká - ja let - tem. let - tem.

2. Trombitaszó harsan, trombitaszó harsan,
indulnak csatába,
Gyere barna kislány, gyere széke kislány
konyves búcsúzára.

Hogya messze járok, muskú rendet vágok,
akkor is csak terád várok:
Légrédelmi tüzér elárítja búcskén (az)
egész nagy világot.

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁSOK

I.

1942. DECEMBER 6.

A nagy világgés kezdte óta immár másodízben történt meg az elmúlt évben, hogy két évfolyamot avatott hadnaggyá Legfőbb Hadurunk kitüntető kegye folytán a „Ludovika” akadémia.

Ismét „nagy magyar télben” indultak el a legszebb elhivatás osztályosai, hogy mielőbb részesüljenek a nemzetet újjáépítő, sorsát a következő évezredre meghatározó nagy küzdelemnek.

Inkább borongós őszi nap volt 1942. december 6-a. A tél még nem festette fehérre az öreg Alma Matert környező házak tetőit. A névtelen hős emlékműve s az akadémia főbejárata közötti térség már kora reggel nagy sürgős forgás tanúja volt. Itt történt ezidén is a „téli avatás”.

A hadnaggyavatás gyönyörű szertartását megelőzően, 8 óra 20 perckor volt az I. emeleti díszteremben a hadnagyi kinevezések kihirdetése, az oklevelek, valamint a ludovikás gyűri átadása.

A kihirdetés után, 9 óra 15 perckor kezdődtek az ünnepélyes istentiszteletek. A róm. kat. kápolnában *Berta Lajos* tábori főesperes, a protestáns imateremben pedig *dr. Incze Gábor* tart. tábori főlelkész, budapesti vallásoktatási igazgató tartották az istentiszteletet. A szentmise alatt az aks. ének-és zenekar *Haydn* „Teremtés” című oratóriumából mutatott be részleteket.

11 órakor kezdődött az akadémia előtti téren a tulajdonképpeni hadnaggyavatás. A különböző fogymenemek eszményképei előtt *Szent László*, *Szent György*, *Szent Krisztf* és *Szent Borbála* szobrainak megkoszorúzásával hódoltak az ifjú hadnagyk majd pontosan 11 órakor elesen felesantánó kúrtzó jelezté vitéz *Szombathelyi Ferenc* vezérezerdesnek, a Kormányzó Úr Ó Főméltósága képviselőjének megérkezését. Ó Nagyméltósága a Himnusz hangjai mellett vonult el a kivonult aks. alakulatok előtt.

A fogadás megtörténte után az új hadnagyk a középső emelvény elé lépnék. Ide hozzá az akadé-

mia zászlaját is. Vitéz nemes kisbarnaki *Farkas Ferenc* altábornagy, az akadémia parancsnoka intézett ezután magasszárnyalású beszédet az Alma Ma er kilépő, hű fiaihoz.

„Amikor barmadnem 3 évi együttlé után most atóljára állok előttetek és nézhetek szemetek közé, a búcsú meghatódását felülmúlja az az öröm, amely belőletek felém árad.”

Legfőbb Hadurunk kitüntető kegyével engedélyezett korábbi avatásokkal szivetek legitimosabb vágya és reménye teljesült. Lelketekben most a tél ellenére is nyúló napsugaras tavasz van. Ez a mosolygós búcsú a legszebb elismerés számunkra és üzenet a nemzet felé: mi boldog örömmel és lelkesedéssel meggyünk, hogy Legfőbb Hadurunk iránti törhetetlen hűséggel teljesítsük hazafias kötelességeinket és beradsuk igertünköt.

Az új Európa keresztes hadjárati jarában tombol. Ebben a harcban a nemzet életerejét és jövőjét az ifjuság erkölcsi, szellemi és testi ereje, harckepésége, valamint fiatalos lelkesedése határozza meg. Ennek a lelkesedésnek és lendületnek legifjabb pilérei most Ti vagytok.

A csapatok kerültök, a magyar katonaelet eleven, lüktető sodrába, oda, ahol hivatástok legszebb, legnehezebb és legdicőségesebb tere nyílik meg előttetek, és ahol magyar fajtánk minden ereje és őseink harcos szelleme összpontosul.

Örömmel és nyugodt lélekkel indítlak útnak benneteket, mert jól tudom, hogy a rővidített kiképzés ellenére tudástok és rátermettségetek, belső erkölcsi és jellemterőtok elegendő ahhoz, hogy az itt eltöltött boldog és gondatlan kiképzési érek után, a harcos magyar katonaelet forगतágában is tantorít hatatlanul megálljátok helyeteket. Tudom, hogy kialakítjátok magatok körül az igazi nemzeti, katonás szellemet és alárendeljeitelenek nemesak szigorú előjárói, de rőluk atyalag gondoskodó bajtársai is

Csendélet.

FEKETE GÉZA akadémikus
színes fényképe.

A jövő katonája.

KOTSIS MIKLÓS százados
színes fényképe.

lesztek. Ez teremti majd meg azt az értékes kis magyar közösséget, amely a harcos katonai élet legvéresebb viharában is keményen összetart, együttérez, együtt él és — ha kell — együtt megy a halálba.

A magyar jövendő kiüzeltetésű életet és harcot ígér. Ebben a harcban nagy és hatalmas csak az lehet, aki mindig előre megy. Aki megáll, az máris hátrálni látszik. Ti mindig csak előre menjtek, az élen járjatok, de legdrágább kincsünkre, a magyar vére feltékenyen vigyázzatok. Mindig csak hideg és józan ésszel küzdjétek, de ne riadtok vissza semmiféle fegyvertől és harcmodtól, ha az győzelmet ígér. Ez egyúttal a nemzet parancsa is, mely Legfőbb Hadurunk kezébe teendő eskütközhöz híven szent legyen előttek!

Nehéz perecetekben gondolatok ezekre az év-százados ősi falakra, amelyekbe még az ezeréves vagy Magyarországi lehetne a lelket. Innen merítetek erőt és azok példából, akiknek írt arany-betűs nevéik, a laktanyáknak pedig hősi tetteik elbeszélése és leírása biztosítja számukra a halhatatlanságot.

Kedves Fialat Bajtársaim!

Menjtek Isten nevében és vigyék magatokkal a fiatalos lelkesedés és becsületesség kötelességjelöltésének szent tüzeit. Vigyék a hazánk szebb jövőjébe vetett törhetetlen hitet, neveljék a derék magyar honvédek hősi életre, hősi küzdelemre, és ha eljön a szomatokra is a harc ideje, vezessék őket a végső győzelemre!

Es most esküdjétek!

A megrázó szavak után esküre lendül a fiatal tisztok keze. Meghatott, de határozott hangon szól az eskü minden mondata a Seregek Urának trónusa elé.

Ezután Fehér Zoltán rangban legidősebb hadnagy lépett ki, hogy elbúcsúzzék az akadémia parancsnoktól és tanáraitól.

Nagyméltóságú Vezérezede Úr!

Kipirult orcával, büszke öntudattal állunk e történelmi épület előtt. Acélos elszántsággal, a bűgő harci kürtök híró szavát hallva esküszünk hűséget Legfelsőbb Hadurunknak és imádot Hazánknak. Hősi elszántsággal indulunk! Fialatos lendülettel vetjük magunkat a magyar életért folyó roppant meretű harcba. Tudjuk, hogy nehéz, küzdelmes napok várnak bennünk, de azt is érezzük, hogy mi mindenben felkészültünk. Fegyvert kaptunk kezünkbe, de felvérteztek lelkünket a férfijellem ragyogó acéljével, agyunkat a tudás hatalmával. Érezzük: nagy a felelősség rajtunk. A mai szent napon a magyar élet és vér számadói lettünk.

Most, amikor búcsúznak az öreg falaktól, köszöntök mondanak tanárunknak és nevelőinknek, akik példaként állottak előttünk. Három év hosszú és kemény munkájával lelkünkbe ültették mindazt a neveset és jót, amire a fiatal tisztnek az élet és becsület mezején szüksége van. Igérjük szent fogadással, hogy példájukhoz méltók leszünk. De méltók leszünk nagynevű vitéz elődeinkhez is, akiknek szent nevei márványba vésvé örökké ragyognak az ősi Alma Mater kápolnájának falosóján.

Ódakím most arat a halál. Büszke magyar kalászk hajtják le örökre a fejüket. De igérjük, hogy nem hiába hull a drága magyar vér. Igérjük, hogy hi sáfárok leszünk. Amig egy közülünk állni fog, sohasem feledjük a szent célt — amiért utolsó

lehelletünkig, szívünk végső dobbanásig harcolunk — a régi szent nagy Magyarországot.

Most pedig forró szeretetünk, tántoríthatatlan ragaszkodásunk külső jelül, hűséggel Isten, Haza és a Hadúr iránt, ősi magyar szokás szerint rátsunk kardot, és kiáltuk egy szívvel, egy lélekkel:

„A H a z á é r t m i n d h a l á l i g !”

A lendület beszéd elhangzása után az ifjú hadnagyk kardot rántanak és a kardpengé őszcescsengetése közben mindnyájuk ajkán felhangzik a „Ludovika” akadémia hagyományos jelmondata: „A Hazáért mindhalálig!”

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselője intézett ezután bűzdítő szavakat a felavatott hadnagykhoz:

„Fialat Bajtársaim!

A magyar nemzet hősi korszakában életek, ennek a korszaknak lesztek hátsó katonái. A megújuló magyar hazáért fogtok küzdeni fegyverrel a kezetekben.

Rövid hűz év után ismét fegyverben áll a nemzet. Ez a második háború azért szakadt ránk, hogy jövathessik, amit az első világháborúban elmulasztottunk. Ez a nagy jövátélt jutott nektek is osztályrészlül, nektek, akik a mai szép únnepen, Legfőbb Hadurunk névnapján búcsúztok a „Ludovika” akadémia történelmi falaitól.

Az ezeréves magyar sors különböző kegye állított erre az örökre, nagyszerű élethivatástok örökre bennetek. Kiképzettek, neveltek azéért történt, hogy minden körülmények között megálljatok a helyeteket.

A magyar katonák fogjátok kiképezni és vezetni. Ne felejtsetek el sohasem, hogy ez a magyar katonai ezer ére tekint vissza a szent határokat között. A vezetésre előkészítették benneteket, tudástot megvan, csak élnetek kell vele. Csak annyit áldozatok a magyar vérből, amennyi feltétlenül szükséges!

Ehhez a nagyfontosságú munkához azonban nem szó, hanem tettek kellenek!

Tettek, példaadás és elszánt kiállás!

A harc vélságos pillanataiban erre gondolatok és arra a szent esküvére, amit az imént tettetek le. Akkor sohasem fogtok megrendülni, és őregbíteni fogjátok ennek a nagymultú intézetnek a hírnevét.

Ehhez a dicsőséges, nagy úthoz segítsen benneteket a Mindenható!

Isten áldása kísérjen mindnyájatokat a magyar katonai sorsszerű útján előre, mindig csak előre!”

A nagyhatalú beszéd után a kivonult akadémikusi alakulatok díszmenetben vonultak el a Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselője, a megjelent előkelőségek, az akadémia tisztai és tanári kara, valamint az új hadnagyk előtt. A kifogástalan rendezett, katonás ünneppel ezelt véget is ért.

A borús korlati deléltől kopárás hangulatában is napusagrat lopott minden jelenlévő szívébe az ifjúság, erő és a vitézi elszántság, amely a honvédség legfiatalabb tisztjeit életük legboldogabb napján előlítotté. Sugárzó hitet kaptak emlékebe a megjelentek. A nemzet örökkévalóságába vetett, ellenállhatatlan sugárzó, sziklaszilárd hitet, hogy teljes bizalommal tekinthessenek a mai nagy naphoz hasonlóan még kopárás, de csillogó napusagrat rejtgető jövendőbe.

Dr. M. K.

Hadnagysavatás. 1942. december 6.

Szoborkoszorúzás.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselőjének érkezése.

A díszemlély.

Az akadémiaparancsnok beszéde.

Az eskütétel.

„A hazáért mindhalálig!”

A Legfőbb Hadúr képviselője szól a felavatott hadnagyokhoz.

A díszmenet.

Hadnagyavatás. 1943. augusztus 20.

A csendőrhadnagyok eskütétele.

Megérkezik a Kormányzó Úr képviselője.

A díszemlévény.

„Es most esküdjetek!”

Az eskütétel.

„A hazáért mindhalálig!”

Az aks. lövész-zászlóalj díszmenete.

Az aks. páncéloszászad díszmenete.

II. 1943. AUGUSZTUS 20.

Az idő kereké ismét elérkezett ahhoz a hagyományos naphoz, amelyen a legszébb, de legnehezebb elhivatást választott magyar ifjúság elérte kitűzött céljának küszöbét. Augusztus 20-án ismét hadnagya-avatóra virradt az ősi Alma Mater. A kedves, órg falak és a kerti fák már megszokták ennek az ünnepek izgalmát és szépségét. De azokat, akik köztükk éltek és munkálkodtak, ma különös ünnepléssel és elfogódottsággal töltötték el az események.

A háború irama és parancssava felhagyatja a megszokott rendet: az elmúlt öt éven belül ez a mai már a hetedik hadnagyaavató lesz. Ez vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka, ez alkalommal hetedszer — de utoljára — bocsátja a kötelesség útjára a keze alatti nevelt és kiképzett tiszti sarjadékot. A magyar ifjúság hivatott vezetőjét és eszményi példaképét új munkahelyre állította a kötelesség. A hetedik hadnagysereggel együtt — éppen az avatás napján — Ő is búcsút mondott az általa annyira szeretett és nagyrafejllesztett „Ludovika” akadémiának.

Ez a kettős búcsú adta meg ennek az idejnek nagyavatásnak különösen meleg színet és a szíveket mélyen érintő átélést.

Az ünnepségek valóban méltó is volt ehhez az alkalomhoz. Az akadémia utóbbi éveinek legszébb, legfelemelőbb hadnagyaavatója volt.

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy reggel 6 órakor hirdette ki az új tisztek előtt hadnagyi kinevezésüket. A kinevezési okmányok átadása után ünneplésy háláadó istentiszteleteken vettek részt a felavatandók, majd megkoszorúzták fegyvernemük eszményképeinek szobrai.

Az akadémia kertjének tisztása körül már feszült várakozásban voltak együtt a hozzátartozók, vendégek és a meghívott katonai előkelőségek, amikor pontosan 9 h 30 Ikor megérkezett a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának képviselője: vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke.

Ő Nagyméltósága fogadta az akadémia parancsnok jelentését, és ellépett a kivonult aks-alakula tok elé.

Ezután vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy lépett a felavatandó hadnagok elé és felemelő, különösen emlékeztető szavakkal vett búcsút az életbe kilépő tanítványaitól. Beszédének kiemelkedő részeit az *Évkönyv* vezérrékie örökíti meg.

Az akadémia parancsnokának beszéde után es küre lendülték a fiatal kezek és a százados fák lombjai között zendülve szálltak a Mindenható felé a legszentebb fogalom éres szavai.

Vitéz Martonfalvy Hugó a rangban legidősebb hadnagyi lépett ezután a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője elé, hogy búcsút vegyen az Alma Materől:

Nagyméltóságú Vezérezredes Úr!

Az életre, hivatásunkra testileg, lelkieleg és szellemileg felkészülve állunk itt, hogy ünneplésy kereketek között tegyünk pontot előkészítleteink vöjére.

Mindenekelőtt parancsnokunknak, tanárainknak és kiképző tisztjeinknek mondunk hálás köszönetet fáradságukért, türelmükért és legfőképpen a jó pél-

dáért, amellyel a nevelés és kiképzés minden terén előtünk álltak. Ezt a képet véssük lelkünkbe, amely a legjobb és a legbiztosabb útmutatónk lesz: a harcban és a kiképző munkában egyaránt.

De hát! mondunk a Nemzetnek is azért az áldozatkészségért, amellyel lehetővé tette számunkra, hogy két fejtehetetlen esztendőn töltsünk itt, és ezzel megmutatta előttünk az utat a hősi harcoss élethez, a legszébb hivatás gyakorlásához.

Összegyűltünk itt az ősi park fái között, ahol már több mint egy évszázad óta a zsenye gyermekből gyümölcsöző érik a fiatal harcoss honvédtiszt. Az a honvédtiszt, aki hazajár ott hullatta véré a messze orosz mezőkön, a Doberán, most a közelmúltban a Don partján és a Brjánsczi erdőben. Hallják most ők is szent fogadalmunkat és legyenek tanúink az égben.

Szívünkben világos ésküsvé lépünk ki az életbe, ahol ma nagy viharok tombolnak. Búcsúké örömmel indulunk utánk, hogy a reánk váró munkából mi is becsülettel kivesszünk részenket.

Igérjük, hogy a laktanyánkban, gyakorlati tereken tanítani és nevelni fogjuk a felszárult magyar katonát, előkészítjük a harca az igazi, áldozatos, férfias életre, hogy őseihez méltó módon, hősiessé tudjon élni, s ha kell, meghalni.

Es harcolunk hazánkért a harcerekben, a csatákban és ittközetekben vezetjük hazánk fiait, gazdálkodunk a drága magyar vérrel, mégpedig úgy, hogy eredményesen és győzelmesen harcoljunk hazánk boldogultja és jövője érdekében. Felkészültünk a nagy útra; bátran nekivágunk, pedig mindnyáján tudjuk, hogy még sok nehézséget kell áthaladniuk, míg vezetési és nevelési készségünk teljes mértékben kifejlik. De nem lennénk magyar honvédtisztek, ha már az első kis akadálytól visszarettenénk.

Es mi ez a csaták véres viharához képest, amikor robban a bomba, csattan a gránát, rohamra indul a magyar baka, a tüccér lövi fűlsíkítő robbanásokkal becsapódó lövedékeit, a harcocsok dibörgésével és a repülő zsigástól hangos az azelőtt talán békes vidék; Mi ez ahhoz képest?

Béke és háború. Mindkettő kemény munkát vár tőlünk, mert az egyik előkészület a háborúra, a másik ennek a beteljesítése.

Mi is harcban állunk. Harcban az igazság oldalán. Es ebben az órási kiüzdelemben minden magyar szeme és tekintete a királyi vár felé fordul. Mi is forduljunk oda és fogadjuk meg hazánk első emberének, a mi legfelsőbb Hadurunknak, vitéz nemes nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Úr Ő Főméltóságának, hogy törhetetlen hűséggel, — ha kell utolsó csepp vérünkig és végső lehetelünkig — álljuk a harcot.

Es most elődjünk példáját követve, ősi szokás szerint rántsunk kardot és mondjuk egy szívrrel, egy lélekkel: „A Hazáért mindhalálig!”

A kirántott kardok acélos csattanása és az egy szívrrel, egy lélekkel megismételt kiáltás erősítette meg az akadémia ősi jelmondatában rejlő szent fogadalmat. Mindenki érezte, hogy e szavakat meg talán soha nem kiáltották el annyi elkötelezéssel és elszánt ottundattal, mint amilyenell ezek az ifjak, akik talán már hónap testükkel is bizonyítani fogják hűségüket az eskühöz.

A felemelő jelenet után vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes intézett szótát a felavatott új tisztekhez:

„Kedves Fialtal Bajtársaim!

Mindnyájan tudjuk, hogy háborúban élünk. A háború pedig a veszély területe és a veszély birodalma. A háború tehát az a birodalom, ahol a katona valódi elemében van, mert a katona valódi életeleme a veszély, merészség és bátorság.

A háború a legalkalmasabb idő az ifjú tisztekben szunnyadó magyar harci erények kibontakozására és arra, hogy a mai magyar harcos nemzeték méltónak bizonyuljon a dicső ősokhöz. Ez a mi feladatunk, ez a kötelességünk és ezt el is fogjuk végezni. A magyar katona nem ijed meg semilyen veszélytől sem, és engedni füle mellett a badar fenyegetéseket, bármilyen hóbeszédük is azok. Meg lehet hamisítani a történelmet, de az igazságot nem lehet meghamisítani. Az igazság pedig az, hogy itt ezen a területen, a Kárpátok medencéjében, mindig a magyar volt az úr és pédig azért, mert ezt a földet őseink fegyverrel és vérük hullatásával foglalták el s olyan hatalmas államot alkottak itt, amely Európa első helyén állt.“

Beszéde további során rámutatott a magyarság örök tragikumára: minden nemzetekünknek vére

hullatásával kellett és kell újra meg újra ezt az ősi földet megvédenie. Mi vagyunk itt a legidősebbek és az elsőszülöttek. Nekünk itt jogaink vannak! Nem akarunk semmit és senkit bántani, csak ősi jussunkat akarjuk védelmezni.

Ezután felszólította az új hadnagyokat, hogy teljesítsék magasztos kötelességüket úgy, ahogy azt esküjükben megfogadták, mert csak akkor lesznek méltók az ősök dicső emlékéhez. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

„Ehhez a harchoz kívánom, hogy a magyarok Istene áldjon meg és vezéreljen benneteket!“

A vezérkar főnökének szaval után a kivonult aks. alakulatok díszmenete zárta be a hadnagyavatási ünnepséget.

Az akadémikusok kemény lépéséből, a lövegek és harcocsik dübörgéséből szinte hallani lehetett a még ittmaradó fiatalabbak kemény, katonás búcsúszavát: „Bajtársak! Mi is megyünk utánaatok! Visszontlátásra a munka és becsület mezéjén!“

Zahumenszky Lajos százados.

Ludovikás találkozók.

1942. november 8.

Az 1902-ben felavatott évfolyam.

Az 1897-ben felavatott évfolyam.

Az 1907-ben felavatott évfolyam.

Az 1912-es évfolyam.

Az 1917-es évfolyam.

Az 1892-ben felavatott ludovikások 50 éves találkozója, 1942. október 22.

LUDOVIKÁS TALÁLKOZÓK

Évtizedek óta minden ősszel visszatérő kedves kép, amikor kifárlanak az ünnepi díszbe öltözött Alma Mater kapui, hogy boldog örömmel köszöntsék az ősi „Ludovika” találkozóra, emlékezésre összegyűlt lelkes fiait.

Az elmúlt tanévben ismét két alkalommal volt találkozó az akadémia százados falai között:

1942 október 22-én az 1892-ben felavatott ludovikások gyűltek össze 50 éves találkozóra.

A feldisített előcsarnokon át, akadémikusok sorfala között, gyülekeztek a jubilánsok az akadémia látogató szobájában. Itt 10 h-kor *vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC* altábornagy, az akadémia parancsnoka üdvözölte az előkelő vendégeket. A fogadás után megtekintették az évfolyam avatási csoportképét, majd ünnepélyes istentiszteleten vettek részt. A róm. kat. istentiszteleten az aks. énekkar is közreműködött.

Az istentisztelet után az ünnepő évfolyam megkoszorúzta a Hősök csarnokában az akadémia hősi halottainak emléktáblát.

A nevezetes találkozón a következők jelentek meg:

Vitéz Tóthváradyi-Asbóth István ny. áll. altábornagy, *Demjén Károly* ny. áll. vezérőrnagy,

vitéz Keresztényszigethy Sándor ny. áll. vezérőrnagy, *nemes rittersfeldi Kreybig Rudolf* ny. áll. vezérőrnagy, *vitéz Kubay Lajos* ny. áll. vezérőrnagy, *nemes bethlenfalvi Bethlenfalvy Imre*, *vitéz Csanády Lajos*, *Filótás Ferenc*, *nemes giczi, assa- és ablánczkürthi Ghyczy Gyula*, *Jankovich Oszkár*, *Majnik Ferenc*, *Mészöly Jenő*, *Szelényi Ernő*, *vitéz nemes újfalusi Ujjfalussy Miklós* ny. áll. ezredesek, *Miklós Ferenc* ny. áll. hbs. ezredes és *nemes tacsikándi Csergheő Ervin* ny. áll. alvezredes.

1942 november 8-án az 1897-ben, 1902-ben, 1907-ben, 1912-ben és 1917-ben felavatottak gyűltek össze a meghitt falak között 45, 40, 35, 30 és 25 éves találkozóra.

10 h-kor üdvözölte az akadémia parancsnoka a találkozóon megjelenteket a diszteremben, majd ünnepélyes istentiszteletre vonultak át a róm. kat. kápolnába, illetve protestáns imaterembe. Az istentiszteletek keretében *BERTA LAJOS* tábóri főesperes és *dr. INCZE GÁBOR* tart. tábóri főlelkész, vallásoktatási igazgató köszöntötték a találkozók alkalmával összegyűlteket. Az aks. énekkar ezúttal is szerepelt a szentmisén.

Az istentiszteletek után az 1912-es évfolyam a Hősök folyosóján elhelyezett emlékművet, az 1897-es évfolyam Ludovika királyné szobrát, az 1902-es évfolyam pedig a parkban lévő tisztí hős emlékművet koszorúzta meg. A koszorúkat a fenti évfolyamok rangban legidősebb tisztjei helyezték el rövid beszéd kíséretében az emlékműveken. Az akadémia részéről ezúttal is tisztí és akadémikus küldöttség vett részt a koszorúzásokon.

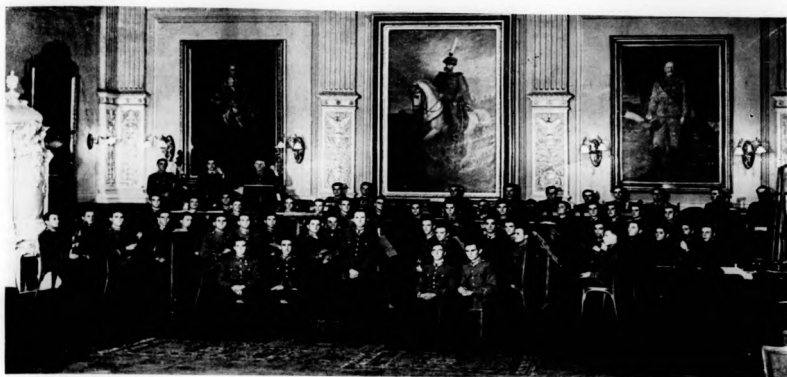
Az akadémia múzeumának és egyéb nevezetes helyeinek megtekintése után a találkozó évfolyamok a látogatószobában, a tanári szobában, a tisztí étkezőben, illetve a díszteremben gyűltek össze barátságos sörözésre és beszélgetésre.

Az 1897-ben felavatott évfolyam találkozásán többek között: *vitéz Sipos Árpád* ny. áll. vezérezredes, *vitéz Takátsy György* ny. áll. altábornagy, *vitéz nemes giczi, assa- és ablánczkürthi Chyczy Ferenc* ny. áll. vezérőrnagy, *nemes iglói Bihary Viktor* ny. áll. vezérőrnagy és *Julier Ferenc* ny. áll. vk. ezredes, az 1902-ben felavatottak közül többek között: *Folkusházy Lajos* ny. áll. altábornagy, *Kovács József* ny. áll. vezérőrnagy és *Zelenka Aladár* ny. áll. ezredes jelentek meg, míg az 1907-ben kikerültek közül 18-an, az 1912-ben végzetek közül 20-an, végül az 1917-ben felavatottak közül 32-en vettek részt a hangulatos ünnepségen.

*„Hisztek Magyarországot feltámadásában!”
Nconjény-terkep az akademia előcsarnokában.*

Az aks. szimfonikus zenekar az 1943. május 13-i együttes díszgyűlés után.

ÜNNEPSÉGEINK.

I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1942 október 6. Szabadságharcunk vértanúhalált halt hős tábornokainak emlékünnepét az akadémia rom. kath. kápolnájában, illetve prot. imatermében tartott gyász-istentisztelettel ültük meg.

Az istentisztelet után a szomorú ünnep jelen-tőségéről az osztályparancsnokok emlékeztek meg.

A december 5-i Mikulás-est ezúton a másnapi hadnagyatás miatt elmaradt.

1942 december 6. Legjobb Hadurunk névünnepeit ezúton az időeltelt hadnagyatással kapcsolatos ün-nepélyes istentiszteletekkel és diszkivonulással ültük meg.

A hadnagyatásról évkönyvünk más helyén részletesen beszámoltunk.

1943 március 15. A magyar szabadság ünnepén ebben az évben is tartalmas műsorral emlékezett meg a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportja a nagy magyar márciusról.

A műsor bevezető száma *Kölcsey—Erkel* Him-nusz volt az aks. ének és zenekar előadásában. Ezt követően *vitéz Mária-földy Márton* III. évf. aks. sza-valta el *Vörösmarty Mihály*: „Harci dal” című köl-teményét. A szépen kidolgozott szavazatot a „Ludo-vikás menetelők” III. sorozata követte. Az aks. ének-és zenekar bemutatta a 3. aks. lövész-század menete-lőjét („Nincs szebb virág a pünkösdi rózsnál”) és az aks. páncélos-század menetelőjét („Nem messze van ide a Volga”) *Mathia Károly* zenekari feldolgozásá-ban. Az ünnepi beszédet *vitéz Martonfalvai Hugó* III. évf. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke mondta. Kato-

nás, izzó magyar öntudatról tanuskodó beszédét az alábbiakban szöszserint közöljük:

„Ma ismét a magyar márciusot ünnepljük. „Petőfi, Irinyi, Vasvári és a többiek tettei sokszor hallott mesék, ma már megünt történetek” — mondja a rak, a lélek nélküli, nemzetközi érzelmű, bár magat magyarnak mondó hazájaruló.

Mennyivel másképpen érzi és érti ezt az, aki át-hat a mai modern magyarság jövőtépítő tevékeny-ségének láza, aki tisztában van a mai kor nagy kér-déseivel, eszméramlataival és aki hitét a történelem, a magyar történelem tanulmányozásából és tudásá-ból meríti. Ez az ember tudja, hogy milyen mély ár-tem és bölcsesség lapul a „megünt frázisokban”, mennyi modern élet és valóság a „sokszor hallott me-sékben” és mennyi lelkesedés fiatalos lendület és izzó hazaszeretet él március 15-e alakjaiban.

Ennek a tudatában kell élnie a mai magyar fia-talságnak. Ebben tudatban kell élnünk nekünk, jö-rendő tiszteknek is, hogy az életbe kikerülve, majd át tudjuk ültetni a magyar paraszt lelkébe ezeket az igazságokat. De át kell tudnunk alakítani a közép-osztály vegyes és kevert társadalmát is, ami az elő-binél lényegesen nehezebb feladat lesz!

Ha minden csüggedés nélkül bizunk a márciusi ifjúság mindig előtűnő lebegő példájában, biztos, hogy munkánknak meglesz a megérdemelt ered-ménye.

Gondolkozunk csak egy keveset! — Hát nem a honvédtiszt az, aki hivatásánál és társadalmi állásá-

nál fogva, mint egy nagy és tekintélyes egység tagja egyedül képes e munka fejére a siker koronáját rátenni? Ez azonban csak úgy sikerül, ha a jövőnd tiszt is így gondolkozik. Arról, hogy az ehhez szükséges szellemi és lelki előkészülethez itt kell hozzáfogni, azt hiszem nem kell bővebben beszélnem.

Most pedig gondoljunk azokra az igazi magyarokra, akik a szabadságharc első hívé szavára ottgyátek iskolákat, otthonokat, családjukat, szüleiket, gyermekeiket. „Hiszen a haza hív, szent kötelesek-egek, hogy menjék.” „Es élesek a kardok, füstölögnek az ágyúöntödek, dolgoztok a gyárak, parasztok kaszáit egyenesítették, minden szic hangosabban dobogott: „a haza hív, szent kötelesekem, hogy én is nézldmére keljek.”

Es alig pár hónap, legfeljebb egy év, és te is hallod, bajtársam, a haza hívő szavát. Te is mégy, hiszen hív a haza, szent köte eségged, hogy menj. Es csaták viharában, gránát robbanásában, repülök, harcosok tüzeiben, vér-, sárözön, rombadólt házak és hegyek között fogod érezni, hogy ott állsz, ahova hazád hívott. Es az talán megkapod a második behívót: a magyarok Istenének menyegző seregébe, akkor is mégy, hiszen szent kötelesekéged, hogy hitő szavára azonnal indulj. Ott fűnn jelentek, megkapod beosztásodat és elindulsz kelet felé. Veled mégy a márciusi ifjúság is, a tejt hősői mind és lovaitok patái alatt sikrázni fog a mult, a hadak útjának ezernyi csillaga. A sikrák lehullanak a magyar rögre és megdicsoítik az ezéres magyar szvendést. Harcolni fogtok, de ez dicsoéges, sebnélküli csata lesz részletek; itt csak az ellenség fog elvérezni. A csata után égi laktányotokba visszatérve nézettek le a földre és szemetek barna melegsége vizgatja meg é titeket siratókat. Majd nézettek be a templomokbii, hallgassatok meg az esendő földi lények imáját, jelentkeztek kihallgatásra az egek Urának és kérjétek: „Isten, áldd meg a magyart!”

A nemes gondolatokban bővelkedő beszéd elhangzása után de Pott György III. évf. aks. szavaltta el vitéz Saáry Jenő: „Csatadai” című lendületes és megkapó költeményét. Hatodik számként *Móddék Imre*: „Táborban” című költeményének szövegével népi dallamra készült Tobozóját énekelte el hatalmas sikerrel nemes palocsai Palocsay Zoltán III. évf. aks., majd Pénez János II. évf. aks., remekelt Petőfi Sándor: „Föl a szent háborúr!” című költeményének elszavalásával. Zongorasám következett ezután: Antalfy Ernő III. évf. aks. mutatta be elősrangú technikával és őszinte átérzéssel Liszt Ferenc XV. magyar rapszódiaját. Befezőző számként az aks. zenekar a „Könnyű lovasság” című Suppé vígopera indulóját játszotta hatalmas sikerrel. A zenekari számot a hallgatóság tomboló tetszésnyilvánítása mellett meg kellett ismétlni.

1943 március 31. Robb Leó százados, orgonaművész rendezte ezen a napon az akadémia román. kath. kápolnájában Báthy Anna operanékesnő közreműködésével egyházi hangversenyt. A hangversenyen az aks. énekkar is szerepelt egy gregorián énekekkel (Stabat Mater) és Menegali: „Jézus, bűnbánat útja” című motettájával. Az egyházi hangverseny az előkelő közönség nagy tetszésével találkozott.

1943 május 13. Ezen a napon rendezte a két évf. elzött kezdeményezett hármas sorozat befezőző műsorával diszgyűlést az akadémia dísztermében a Zrinyi-kör irodalmi és zenei csoportja. Nagyszerű befejezése volt az előző évek nagy sikert aratott hangversenyeinek az idej műsor. Az előkelő közönség is

mét zsűfőliség megtöltötte a dísztermet és rendkívüli elismeréssel adózott az irodalmi és zenei csoport lelkes akadémikusi gárdájának.

Az idej együttes diszgyűlés fényét nagymértékben emelte az az ünnepélyes aktus, amelynek kapcsán a Zrinyi-kör elnöksége átadta vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagynak, az akadémia parancsnokának a Zrinyi-kör örökös dísztagjává történő választásáról szóló oklevelet és az akadémia fehérmárvány talpazaton elhelyezett címerveretét.

A műsor első száma hatalmas ének- és zenekari kompozíció volt: *Haydn*: „Teremtés” című oratóriumából a dicsőség himnuszra. Az aks. zenekar leírásfelet előadta az aks. énekkar: A magánszólamokat Palocsay Zoltán, Bene László és de Pott György III. évf. aks-ok énekeltek. Ezután dr. Mathia Károlyi örnagy, a Zrinyi-kör tanárútkára ismertette bevezető szavai során a diszgyűlés műsorát az idej vezetőgondolat: az ezéres magyar akarat nevében. Két népdalmentelő követte a tanárútkari előadását az ének- és zenekar előadásában: „Edesanyám rózsafája...” és „Nincs szebb virág a pünkösdi rózsánál”. A tőgyökéres népi dallamok modern zenekari feldolgozása nagy tetszést aratott a hallgatóság soraiban. *Petőfi Sándor*: „A nemzethez” című költeményét szavaltta ezután Vámosi Lereente III. évf. aks. mély átérzéssel, majd Liszt Ferenc ma különösen időszerű hatalmas „Rohaminduló”-ját mutatta be zongorán Antalfy Ernő III. évf. aks. kiváló technikai felkészültséggel. *Székely Balázs III. évf. aks.*, az irodalmi csoport aks. elnöke olvasta fel ezután „Az ezéres magyar akarat” című sikerült tanulmányát. Az értekezés szövegét önkönyvünk „Sorakozó” rovatában egész terjedelmében közöljük. *Mathia Károlynak, Szó Sándor* „Magyarország” című költeményét irt énekkar és zenekari kompozíciója volt a műsor első részének befezőző száma. A magánszólamot Köhler Ferenc III. évf. aks. énekelte Kordecs Sándor III. évf. aks. zongorakiséretével.

A műsor szünetében a közönség megtekintette az akadémia múzeumát.

Bárdos Lajos: „Emberé a munka, Istené az áldás” című kánonkompozíciójával kezdődött a műsor második része. Az aks. énekkart a zenekar fanfarcgyűttese kísérte. A zongorasólamot Vashegyi Endre II. évf. aks. játszotta. *Schubert*: „Pisztráng-ötös”-ből mutatott be egy részletet (Tema variációk), ezután az aks. zenekar kamaragyűttese Jakus Kálmán, Szőlősy Ferenc, Elekcs István, Ince Frigyes és Fekete György III. évf. aks-ok, valamint Both Bela II. évf. aks. előadásában, majd Pénez János II. évf. aks. szavaltta bővülte el a közönséget. *Mécs László*: „Magyarok” című költeményét mutatta be szinte páratlan átérzéssel. Az aks. szimfonikus zenekar fő műsor-száma következett a szavalat után. *Haydn* Üstdob-szimfóniáját tűzte ezidén műsorára a zenekar. A hosszú időn át folytatott szorgalmas fölkeszülésnek meg is lett az eredménye. A nagy klasszikus szerző munkásságához minden tekintetben méltó módon játszotta el a teljes szimfóniát a lelkes együttes. Vitéz Saáry Jenő ezredes, a Zrinyi-kör tanárelnöke mondta el ezután zárszavait. A tómor, a mellett élvezetes, színes stílusban készült előadás teljes szövegét önkönyvünk első feleében közöljük. A tanárelnök zárszavai befejeztével felszólította a Zrinyi-kör aks. elnökét, adja át vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagynak, a Zrinyi-kör pár nappal azelőtt megválasztott örökös dísztagjának a megválasztásról

szóló oklevelet és az akadémia meghívótervét. Az altábornagy úr O nagyméltósága meghatóttan vette át a Zrínyi-körbe tömörült akadémikusoknak, az akadémia elítárdájának ragaszkodó tiszteletéről tanuskodó okmányt és emléket, majd válaszbeszédében a Zrínyi-kör céljainak további önzetlen szolgálatára buzdította az akadémikusokat. Ezt az alkalmat használta fel az akadémia-parancsnok úr arra is, hogy elbűcsűzék dr. *Mathia Károly* őrnagyot, a Zrínyi-kör tanárútkérát, akit előjárói külföldi beosztásba vezényeltek. Az akadémia-parancsnok úr szavai után felhangzó *Rákóczi-induló* lelkesítő hangjai fejezték be a felejtethetetlen ünnepelt.

1943 május 30. A hősök emléknapját a kihelyezett aks. alakulatok a kihelyezés helyén, a III. évf. lövészászlóalj- és gyorsosztálybeli aks-ok pedig az akadémia ünnepelték meg állnepelyi istentisztelettel s a hősi emlékművek megkoszorúzásával.

1943 június 18. Legfőbb Hadurunk sületése napját ünnepélyi istentisztelettel és díszbeállással ünnepeltük. Az aks. gk. lövész-század, huszár-század, valamint az 1. és 2. aks. úteg I. és II. évf. aks-ai az akadémia, a többiek pedig a gyakorlati kihelyezés színhelyén.

1943. június 24. A ludovikás ellenforradalom emlékművet ünnepelt a napon az akadémia a *Júniusi Bajtársak Szövetsége*. Az ünnepség ezidén is istentisztelettel kezdődött az akadémia rórn. kat. kápolnájában. Vitéz *nemes kisbarnoki Farkas Ferenc* altábornagy, az akadémia parancsnoka fogadta a megható ünnepségre emlékező összegyűlt bajtársakat. *Berta Lajos* tábori főesperes magasszárnyalás beszédében üdvözölte az 1919 június 24-i ellenforradalom megjelent résztvevőit.

A szentmise után az akadémia parkjában felállított ellenforradalmi emlékoszlop elé vonult az előkelő közönség. Itt a Magyar Híszkegy emléklelése után dr. *Paqany Frigyes* ny. helyettes államtitkár mondott ünnepi beszédet.

Az *Ornak emberkéz emelte felszentelt csarnokából* — mondotta többek között — *átjöttünk ide, a természetnek e nagyműtű falak között rejtőző kis oázisába, hogy a hit és istenfélelem nevében ott végzett ájtatoskodásunkat ita a nemzetiség és a hazafiúi áldozatállalás szellemében folytassuk.*

Hálás szívvel kell fordulnunk ezen a helyen az Egek Urához, hogy — bár nagyon sokan kerültek hős testvéreink közül 24 évvel ezelőtt a trójkék kezébe — szép számmal vannak mégis, akik az O kegyelméből elkerültek a vértanúságtól, s akiknek így megadtatt a lehetőség arra, hogy legyilkolt bajtársaik emlékeit apolyják, eszméiket terjesszék, s a nemzetet — ha talán ismét az aléltásg környekébe — felrúzzák. Ez a célja és feladata az 1919. Júniusi bajtársak Szövetsége s az abban tömörült volt ellenforradalmároknak.

Biztat és megnyugtató az a tény is, hogy 1919-ben nemcsak a ma ünnepelet vértanú és nemcsak a mi szövetségünk tagjai voltak ellenforradalmárok töbért, majd a háború után beállott kábulatban, az október, majd a márciusi események idején még kevesen eszméltek is magukra és a valóra, — később már a magyarság tömegei fordultak el undorral, megretéssel és elkéséredéssel az uralomra kapaszzkodott gázoktól s ezek nemzetrontó irányzatolt.

Ekkor már nagyon sokan voltak a szűkben ellenforradalmárok olyavok is, akiknek nem volt alkalmuk a kommunistákkal szemben cselekvő módon

fellépniük, de ha lett volna, bizonyára cselekvő ellenforradalmárok lettek volna ők is.

S mennyivel többen vannak ma az erre elszántak, akikben nemcsak akkori tapasztalataik és üldözöttségük emlékei táplálják a bolsevizmus elleni gyűlöletet, hanem az országrontás gyúszos következményeinek keserves átélése és az oroszországi borzalmak megismerése is.

Amde, bármennyi biztató és megnyugtató jelenséget sorolhatunk is fel, — a homokba mégsem dughatjuk a fejünket! Sok igazság van ugyan abban, hogy a népek jövő sorsa a karakteren dől el, mi azonban nagyon jól emlékezzünk még arra, hogy 1918-ban és 1919-ben a belső rend felborulásának a háború elbesztése csak közvetet ok volt! Ez is csak annyiban, hogy jó irügűly és alkalom szolgált a lázító és ámitó törtéetőknek arra, hogy a mindenre kapható csöselék segítségével az ősi alkotmányt is félrerigya, megteremtsék a belső kóaszt, és így közvetlenül felidézve a rend felbomlását, — megalapozzák átkos, galád uralmukat.

Ennek meggyezzer megtörténnie nem szabad! Ma nagyhatalmak a szekértől és szállásindóli a bolsevizmusnak. Hogy mennyi ebben az őszinteség, azt ma hába firtánók. Eppen ezért nekünk minden lehetőséggel, minden eshetőséggel számolnunk kell! S ha jönne a véz, ismét egy emberként kell szembeállnunk vele. Elcsüggednünk azonban semmi körülmények között sem szabad.

„Nincs eszve bármi sors alatt, ki el nem csüggedt!”

Ezzel a pár gondolattal s bajtársi hódolattal helyezem el szövetségünk koszorúját a hős ludovikás vértanúk emlékművére.

A nagyhatású ünnepi beszéd elhangzása után 12 különböző szövetség és társadalmi egyesület helyezett koszorút az ellenforradalmi emlékoszlopra.

A Himnusz elenklésével, majd az aks. tüzérszázály nagyszertű díszmenetével fejeződött be a lélekemelő ünnepség.

Ez ünnepi alkalommal ezidén is a „Ludovika” akadémia falai között üdvözölték *Guido Romanelli* olasz kir. ezredes, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszert, báró *Perényi Zsigmond*ot és *nemes sepsiszek-nagyborosnyói Bartha Lajos* ny. áll. altábornagyot, a „Ludovika” akadémia első világháborús parancsnokát.

1943 augusztus 20. A hadnagyaatás felemelő ünnepségén kívül ezt a napot ezidén fájdalom bűcsü-ünnepség tette emlékeztető mindnyájunk számára. A hadnagyaatást követő díszbeiden adta át ritéz *Saary Jenő* ezredes vitéz *nemes kisbarnoki Farkas Ferenc* altábornagnak, az akadémia távozó parancsnokának 5 évi akadémia-parancsnoki működése emlékére azt az emlékalbumot, amely szeretet előjárónknak e történelmi idősak folyamán létrehozott alkotásait és az akadémiai élet kimagaslóbb eseményeit foglalja magában. Vitéz *Saary Jenő* ezredesnek az átadás és a tisztikar bűcsüja alkalmával mondott megalap becsédét az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

„Ez a mi mai gyönyörű katonaiünnepünk, a hadnagyaatást, mindig vídám, bajtársi áldomással, rig pohárcsengéssel szoktuk befejezni. Ezidén azonban elkerülhetemlül elérkezünk egy fordulópontjához, melyen felhőkötésuhan a bűcsűszás gondolata és árnyékot borít a lelkinkre.

A sasfűtök búcsúznak az ő régi, kedves fészükötől, az Alma Mater szárnyra bocsátja őket, hogy az

országban szertesséledve, mint nemes ojtányok új hajtsókkal erősítők és fémejezzék a honvéd tisztikart.

Az akadémia tisztikara búcsúzik az új hadnagyoctól, akiket félt gondallal és mély hivatástudattal nevelt magyar urakká és kemény harcosokká.

Mindaz befátyolozza kissé ünnepi hangulatunkat. De van ma egy különösen közös bánatunk is:

Búcsúzik tőlünk a mi nagy ludovikásunk, akadémia miánk parancsnoka, akit a legfelsőbb bizalom magasabb parancsnoki beosztásba szólt.

Nagyméltóságú Altábornagy Ur! Méltóztassék megengedni nekem, hogy a búcsúzásom ebben az ünnepélyes órájában tisztársaim nevében hálatelt szívről megköszönjem Nagyméltóságodnak, amiért hosszú parancsnoklása idején valamennyiünknek nemcsak szeretve tisztelt előljárója, hanem mindig megértő, jóindulatú, jóban-rosszban velünk tartó, velünk érző bajtársra és atyai jóbarátja volt.

Úgy érzem, üres és jelentéktelen volna minden szó, amit most a színből jövő köszöneten kívül mondánék. A leghivatottabb katonai tényszerő: a honvéd rezserkar főnöke az akadémia nyári csapatgyakorlatainak végén a legmelegebb elismerés hangján méltatta Nagyméltóságod 5 évi alkotó munkásságát, amely ősi intézetünk fénykorát eredményezte. Egész kincsesház ez, melynek gazdag tartalma a „Ludovikás Évkönyv” első lapjaira kívánkozik.

Nagyméltóságod, mint akadémia parancsnok, ma hetedszer avatott hadnagyoctat és összesen 1386 új hadnagyoctat adott át a honvédség csapatainak. Hazánk és Európa történelmének legvirharosabb időszakában tette ezt, és ha seregszemlét tartó vitéz hadnagyoctát fölött, éreces hangon hallja fogadalmunkat:

„Hon, büszke léted
Vaskarok védik,
Csillanó szemmel
Nézz rajtnok végig!
Váll mellett vállal,
Egy szívetvérséssel,
Úgy küzdünk érted
Vassal és vérrel
Mind mindhalálig!”

Ilyenkor elvonulnak lelki szemei előtt legjobb fiaik, azok a babérbokszorúztá ludovikás hősök, akik feyyverrel a kezükben megdicsőültek az ezereves szent határokért, és örök fájllyákat gyujtottak az ősi ludovikás szellemnek.

„Szabadság” a jelszava ennek a hősi eszménynek. És ha a szabad magyar ember jellemét kutatom, Nagyméltóságod példájában látom megtestesítve azt a mélyértelmű mondatát: „Nem az a szabad ember, aki azt tesz, amit akar, hanem, aki azzá tud lenni, amivé lennie kell!”

Ez a nyomdokvonalat kövessétek, ifjú hadnagyoctok, ha boldogulni és érvényesülni akartok az életben!

Egyet különösen megköszönünk Nagyméltóságodnak: azt az örökifjú tüzet, hitet és lelkesedést, amelyet lépten-nyomon ránk sugárzott. Mosolyt, jókedvet, bizalmat és önbizalmat, főlzababudulást és derülést, lendületet és munkakedvet, tetterőt és öntevékenységet jelentett mindenkinek ez a kiapadhatatlan lelki forrás, amely mindenkit magával ragadott és amely Nagyméltóságodt valóban a magyar ifjúság hivatott rezérévé avatta.

Köszönjük, hogy bőségesen meríthettünk ebből az istenadta tiszta forrásból. S ha útjaink most szerete is ágaznak, arra kérjük Nagyméltóságodat, tartson meg bennünket torábbra is szíves emlékeztetésben és jóindulatlában, amint hogy mi is mindig szeretettel és ragaszkodással gondolunk a mi kedves parancsnokunkra és példaképeinkre.

A magyarok Istenét pedig arra kérjük, hogy bőséges áldásával kísérje Nagyméltóságodat torábbi életútjain, katonai pályáján és minden hazafias tevékenységében!

Mélyszéges tiszteletünk és ragaszkodásunk szerény kifejezésékként kegyeskedjék elfogadni tőlünk sikereiben és eredményekben gazdag 5 évi akadémia parancsnoki működésének emlékalbumát.

Isten éltesse Nagyméltóságodat!

Az 1942/43. tanév időrendben utolsó, de legbensőségesebb és legközvetlenebb ünnepe, a távozó akadémia parancsnok megható búcsúszavaival ért véget.

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémia parancsnok búcsúja, 1943. augusztus 20.

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK

SZENT LÁSZLÓ-NAP

(1943.)

Elvek nélkül nincsen komoly élet, eszménykép nélkül nincsen komoly hivatásfeljlesztés. Az elvek kormányozzák mindennapi tevékenységünket, az eszménykép a hivatás, az életvilágy elköszületeit irányítja. Mindkét tényező láthatatlanul a szívben, a lélekben fejti ki hatását. Az elv az ember, az egyén cselekményeit szabályozza, megnyilvánulását tehát az egyénnél kell keresnünk, az eszménykép tömegnek, sok egyénnek nyújt követendő példát, tehát a tömeg együttesen kell, hogy megmutassa hatását.

Vezérlő eszményképünk, Szent László ünnepét minden évben megüljük. Az idén ottunktól távol, nyár, nagygyakorlatunk egyik állomásán, *Vörös-berényben* ért bennünket június 28-a. Szent László napja. Idegen környezetben, a megszokott szégeszközök nélkül, a napi fárasztó kivonulások után, szabadidőnkben elcsépsze készültünk *Maár Gyula* szászados úr, az 1. aks. lövészszázad parancsnokának vezetésével, hogy a hagyományokhoz méltó ünnepségek keretében hódoljunk eszményképünk emlékének.

Mit is tehetünk volna mást, mint hogy bemutatjuk a világnak mit tudunk, hogyan készültünk arra, hogy Szent László hadnagyai lehessünk.

Június 28-án délután *Balatonalmádiban*, a parti sétányon kiállást rendeztünk az akadémikus zászlóalj harceszközeiből, felszerelés tárgyaiból és híradó eszközeiből. Mintegy negyven csoport állt végig a kőfal mellett: mindenütt egy-egy akadémikus választ az érdeklődésre.

17 óra 30 perckor a közönség átvonult a sétány melletti területre, ahol az ünnepség műsoros része zajlott le. A park tisztása volt a színpad, a háttérben fenyőfakkal, bokorcsoportokkal.

Már jóval az előadás megkezdése előtt összegyűlt a közönség legnagyobb része és elhelyezkedett a nagy ívben felállított székek és padokon. Sorak között távoli városokból ideérkezett, vagy itt nyaraló hozzátartozók és ismerősök, helybeliek, katonai és polgári előkelőségek, több mint kétezren.

Műsorunkat a Himnusz vezette be. A székesfehérvári gyalogezred zenekara játszotta, amely a kiállítás tartama alatt térenél is adott.

A háttér bokrai közül most zárt négyzögben az akadémikus lövészszázalaj énekára jött előre, s e mozdulatlan falank előtt mondta el *Tóth Albert* II. C. akadémikus nagyhatalású ünnepi beszédét:

„Hozzad fordulunk, Szent László király, segíts meg, mint hajdan dicső őseinket, szárnys érclovadon, Keleten küzdő hős magyar fiadat!”

Utána az énekkar *Fáy Ferenc* III. A. akadémikus betanításával és vezetésével, három népdalmenetelőt adott elő. Egy helybeli levente lendületesen előadott saját költeménye után az énekkar hátrahúzódtól és helyet adott *Weninger Vince* és *Körmentő László* II. B. akadémikusok jelenetének. Harszerű mozzanattal, a ludovikás szellem és kitarítás diadalának szimbóluma volt az ügyesen összeállított jelenet. A végső szavakba:

„... ezt kívánja tőlünk a haza,

s a ludovikás becsület!” — belekapcsolódott az énekcsék alján felcsendülő „Ludovikás ellenforradalmi induló”: majd ezt követően a német, japán és az olasz nemzet egy-egy közismert indulóját adta elő az énekkar.

A nagyszámú közönség fel-feltöltő tapsvihara jelezte, hogy az elhangzott komoly számok az akadémikusok szellemi felkészültségének ékes tanúbizonyságai voltak.

A fiatal lélekből azonban nem hiányozhatik a jókedv, az egészséges humor sem. A továbbiakban vidám számok készítették vidám nevetésre a nézősereget, amely nem is farkaskodott az elismeréssel.

Szenczi Molnár Gábor III. B. akadémikus összekötő szavalt után egy tangó- és szájharmonika-együttes játszott vig dalokat. Azután *Doroszlai Ferenc* II. A. akadémikus „társulata” mutatta be éles gúnyjal, mi-lyen is egy ügynevezet modern operett. Ungvácsak ök nevettek meg a hallgatóságot „Távolbátó” c. sorozatukkal. Utóbbinak legérdekesebb száma az a jelenet volt, amelyben az újonc akadémikus első lovárdáját mutatták be. Szinte szűni nem akaró taps és kacsagás fejezte ki a tetszést, amit ez a csoport aratott.

Ezután tornászaink léptek porondra. Korlátlan, lovon, talajon végzett komoly és humoros gyakorlatok az akadémikusok testi felkészültségének, kitartó munkájának adták szép tanúbizonyságát. Meg is tapsolták őket.

Tréfás esztanójú jelenet mutatta be ezután az akadémikusok öltözködési művészetét, majd pedig a *De Pott György* III. B. akadémikus vezette csoport, találó vonásokkal és jellegzetes alakokkal parodizálta egy Európába vetődött amerikai mutatványos társulat tartalom nélküli műsorát.

Elekes Károly III. C. akadémikus szónokoztatta ezután a közönséget eredeti székelv adományokkal, s a józón nyelvvellettel előadott tréfák jól megnevettek mindenkit.

Humoros számainak általában nagy tetszés fogadta. A közönség megértette a szavak, tréfák között elrejtett szándékot: napjaink tartalom nélküli, ötletelen, a végsőig könnyűfajslujú színpadának pellen-gérré állítását.

Szenczi Molnár Gábor akadémikus zárószavai tettek pontot a vig részek után, és most következett a műsor befejezéséknéknak értékét hatalmasan növelő szám: ritéz *Rózsás József*. „Honvédroham” című, immár országos hírnévre emelkedett költeménye, eddig még soha nem alkalmazott keretek között. Az 1. akadémikus lövészszázad akadémikusaiból alakult szavalókórus adta elő a szöveget a nézőtér háta mögött, a színtéren pedig a 2. akadémikus lövészszázad elevenítette meg a költemény sorait. A nagyhatalás számot *Maár Gyula* szászados úr tanította be.

A szavalókórus már megszólalásával megfogta a hallgatók lelét. Tömören, sziszellten, fegyelmezett hangsúlyzással zengett a szavak. Mikor pedig megjelentek a színtéren a rohamozók első csoportjai, akiknek

„... már megfölytorta a halál-tűzszekér rozzant testüket de föld alól is előhívta őket a köteleesség, haza, s becsület”, — s mikor felkerekelt a géppuska, s rájukapott a sragnell, sokan a meglepetés dermedt önkénytelenségével pattantak fel helyükről.

A költemény végetért, a fegyverek elhallgattak, a szavalkórus befejezte az utolsó versszakot, de a közönség még jóideig a látottak és hallottak hatása alatt mozdulatlanul ült a helyén. Csak felgyorsult lélekvetélétel, s a hölgyek csendes szípoágása hallatszott...

Este a Pannónia-szálló termeiben ismerkedési estet rendezett az akadémiás zászlóalj. Emelkedett hangulatban ötféleg járta a fiatalság a csárdást, kermingőt és egyéb táncokat. A zeneszűnetekben természetesen a délutáni előadás körül forgott a szó.

Másnap, Péter és Pál napján az akadémia lelkes ünnepélyes istentiszteletet mutatott be. A katolikusok a „Sóhajok hídjá” migott felállított és virágokkal gazdagon díszített tábori oltárnál sorakoztak szentmiséhez, a protestánsok pedig a szálloda egyik helyiségében tartottak istentiszteletet. Ezek befejeztével diszszázad és tisztí köldögés vonult a helybeli hősök emlékművéhez, ahol elhelyezték az akadémiások kegyeletének koszorúját.

Délben a Pannónia-szálló éttermében ünnepélyes beszédre gyűlt össze a tisztikar és az akadémiás zászlóalj. *Vitéz némes Kisbarnoki Farkas Ferenc* altábornagy úr, akadémiaparanescok a Kormányzó Urat éltezte pohárköszöntőjében, majd *vitéz Martonfalvay Hugó* rangidős gyalogos akadémius mondta el nagyhatású Szent László-serlegetszédét.

Ünnepségsorozatunk egy része a külvilág számára készült. Hisszük, hogy a célt, amit kiűzünk magunk elé, elértek. Még akartuk mutatni a nagyközönségnek, hogy van ebben a romlandó világtergében egy kis sziget, ahol egészséges szellem uralkodik, hiába ostromolják a rontás hullámai és ez az egészséges lélek egészséges testben lakik. Azt akartuk, hogy lássák: lehet szent, ideális célokat lelkesedni és a komoly munka végzése nemcsak szükség-szerűség, hanem szívet-lelket nemesítő. A jókedvnek is kell teret engedni, de a humor is a nevelés céljait kell, hogy szolgálja. Hiszen a mai háború teljes erőbedobást, minden tényező maradéktalan csatasorba állítását követeli.

Belső ünnepségünk pedig szent köteleességvállalás volt. Megajítottuk igéretünket; mindent megteszünk, hogy Szent László király méltó hadnagyaiként lephessünk ki az életbe, s egyszer majd küzdelmes, férfias, de a leggyönyörűbb munka elvégzése után min- ket is besorozzon egy seregbe.

Doroszlai Ferenc akadémius.

SIMONYI-EMLEKÜNNEP

(1943)

Az 1943. évben ismét a nyári kihelyezés ideje alatt ünnepelte az aks. huszárszázad a hagyományos Simonyi-napot. Ezúttal rendezésben és méreteiben egyedülálló ünnepélyben volt része legendás öbesterünknek. A magyar katona és a lovaseMBER ideálját megtestesítő lovaszérő emlékeknek — azt hisszük — most áldoztunk a legméltóbb módon, mert a *harcos military* a legteljesebb katonai és lovas-rátermettség, kitartást (ügyességet) követeli.

Lelkes és odázós munka volt az előkészítés, amelynek befejeztével 1943. július hó 16-án, megkezdődött a háromnapos *military*. Egész idő alatt gyönyörű napsütés emelte a verseny és ünnepség szépségét.

16-án már a kora reggeli órákban kezdődött a díjlovaglás. Pontozóbirág: *némes Mihályi István* alezredek úr, *Kubinszky Jenő* alezredek úr és *némes Szemere Szentere Csaba* százados úr voltak. A lovalást megelőző vizsgálat a lovak jó erőállapotát és gondozottságát állapította meg.

A fegyver szétszedés-összerakási *versennyel* tel el a délután. A harcos military kifejezetten katonai számban nehézpuska, golyószóró és karabély-zárodugattyú szétszedése és összerakása volt a követelmény. A korszerű lovaság nagy túzereje tökéletesen képzett túzvezetőket és fegyvereink tökéletes ismeretét követeli.

A versenyek második, egyúttal legnehezebb napján a Szemere százados úr által nagy gondtal és hozzáértéssel felállított pályán lovalogattak az olympiai *military 33°-os tereploaglását*. Lovostól és lőtől igen nagy teljesítményeket kívánt mind a „cross country”, mind a „steple chase” — az eredmény azonban várakozáson felül jó volt.

Az Orkenytábor-i éleslőterén zajlott le a *tövészet* karabélyal, géppisztolyal és golyószóróval.

Az ünnepek harmadik napján *vitéz némes Kisbarnoki Farkas Ferenc* altábornagy úr, az akadémia paranesnoka, valamint új paranesnokunk, *Sáska Elemér* vk. ezredek úr, a gyorosztály-paranesnok úrral, *Mikófalvay Ferenc* ezredek úrral együtt megjelenésükkel tüntették ki századunkat. Orkenytáborban zajlott le a harcos *military* utolsó versenyszáma: a *díjgratás*. Ugyanitt állapítottuk meg a végeredményt és osztotta ki az akadémiaparanescok úr az értékes és szép díjakat.

A verseny eredménye:

1. *vitéz Paulay Tamás* akadémius Pénzes nevé lóval.
  2. *Pákh Ervin* akadémius Urtika nevé lóval.
  3. *Fluck Antal* akadémius Vakmerő nevé lóval.
  4. *vitéz Foltényi Gábor* akadémius Ágas I. nevé lóval.
  5. *Chernel Antal* akadémius Üdvös nevé lóval.
- Vitéz Paulay Tamás* akadémius nyerte a Simonyi-emlékversenyek hagyományos vandordíját, a *Simonyi-sarkantyút*.
- Az ünnepi díszbeöltözésben felidézett éttermében rendezte a huszárszázad. Az ebéden az akadémiaparanescok úr, azután *Sáska Elemér* vk. ezredek úr, továbbá a gyorosztály-paranesnok úr, *Makay Attila* alezredek úr, a 2. II. huszárosztály paranesnoka, *Biró József* alezredek úr, *Sárközy István* alezredek úr, *br. Pongrácz Géza* alezredek úr, az akadémius huszárszázad tisztikara és akadémiusai vettek részt. A rangidős huszárakadémius, *vitéz Paulay Tamás* akadémius ünnepi beszédében meg-

emlékezett *Simonyi József* báróról, az eszményi magyar huszárról és a hagyományos magyar huszárszellemre üritette a *Simonyi-serleget*.

A tisztikar, valamint az akadémikusok lelkes és

kitartó munkájának megérdemelt jutalma volt ez a páratlanul szép és eseményekben bővelkedő háromnapos ünnep.

Szomjas Gusztáv akadémikus.

SZENT KRISTÓF-NAP

(1943.)

Szent Kristóf tisztelete a gyorsosztálynál a fegyvernem megszületésével egyidűje. Ez a tisztelet — vallási vonatkozásokon kívül — katonai szempontból is bámulatos eredményeket mutat fel. Létrehozta a gyorsosztályon belül a gépesített alakulatoknál, különösen a fiatal páncélos fegyvernemnél a *páncélos szellemet*, mely a korszerű háborúban oly nagy esodálatot és megbecsülést vitt ki magának.

Ezen az immár fogottamra vált Szent Kristófnapon zártuk le kiképzési évünket és korszerű harcgyakorlatok, különböző versenyek, valamint műsoros est keretében atunk számot tudásunkról.

E bevezetés után illeszkedünk be a ma háborújának arculatába, s kövessük a lezajlott gyakorlat leírását.

Az új világháború anyagsatái merőben új és korszerű fegyvereket és ehhez új harcéljást követelnek. A mai háború gyors változata és anyagfölegre törő harcmodora alakította ki a hazánkban jelenleg is dinamikus erőket magában foglaló gyorsfegyvernemet, melynek moto-mechanizált részei a hadművelleti területeken díszes harcok emlékével gazdagították a vérszattal magyar történelem lapjait, de idegen hadseregek elismerését is elnyerték.

A bemutató gyakorlatot is a fiatal fegyvernem feltartóztathatatlan lendületű harca és veszteségei nem tördő, kíméletlen rohama jellemezte.

Magát a gyakorlatot 1943 július 24-én *Esztorgombtábor* és *Pilisszentlélek* között a pc. löiskola parancsnoksága által épített mesterséges orosz közég „*Metschebelovka*” területén rendeztük meg. A gyakorlat tárgya volt a vegyes erejű gyors felderítő egység harcbeállása és ezt követően a harcokosi és lövészerődből álló gyorscsapat betérése a védelmi állásba, majd a betérésnek áttérésre való mélyítése és a megtört ellenség üldözése. Először a jól álcázott megindulási helyről indult a felderítő lépcső. Hatalmas, bokrokban álcázott páncélgépkocsik és terepjáró lövés gépkocsik gördültek előre, maguk előtt hajtva a megrendített ellenség gyalogságát. Egy percre megtorpanak, az ellenségnek sikerült megállania. Felgöngyölésükhöz harcokosik voltak szükségesek. A felderítők kitértek.

A harcokosi előregördültek, géppuskák ontolták a tüzet, míg a hátsó lépcsők lövégtüze nyomán füst- és porfelhő takarta el az ellenséget. A ködbe és füstbe burkolt égő faluba behatoltak, széles sávban az előretört lövészek és a páncélosok segítségé-

vel pusztították a még védekező ellenséget. A második és harmadik harcokosihullám teljes diadalra vitte a támadást, majd időzöbve vette az erkölséget és anyagilag megtört ellenséget.

A gyakorlat egyik érdekessége volt a sebesült-szállított harcokosi, mely ez alkalommal került első nyilvános bemutatásra. A megjelentek a részéről nagy érdeklődést és elismerést kiváltó gyakorlat után a harcokosi akadály-, motorkerékpar ügyességi-, rádió- és lövésversenyeket tekintették meg.

A „*Gyorsosztály-est*” a „*Páncélos Központi Löiskola*” kertjében játszódott le. Még világos volt, amikor megelevenedett a szabadtéri színpad. A nézőtérén helyet foglalt magasarangú előjárókat, helybéli élőköléségeket, rokonokat, stb. *Cserépy Attila* akadémikus üdvözölte megleghangú szavakkal.

Az estet az akadémia parancsnok úr, *ritéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy nyitotta meg. Elismerését fejezte ki a délelőtti versenyek nehéz számaina megnyert akadémikusoknak és a 26 legjobb között értékes díjakat osztott ki, további munkára buzdító szavak kíséretében.

Ezután megkezdődött a gyorsan pergő, vidám esti műsor, melynek fénypontja a „*Fegyverrel és szeretettel*” című háborús tárgyú, fordulatos meséjű színdarab volt. A továbbiakban több vidám szám szórakoztatta a nagyszámú közönséget. Az akadémikusok biznyságot tettek arról, hogy nemcsak elsőrangúkné képzett katonák, hanem a harcokos szellemi művészeteknek is hivatott épóli.

Hogy a „*Gyorsosztály-est*” minden várakozást felülmúlóan sikerült, arról nemcsak a megjelent katonai és polgári élőköléségek és a közönség elismerő szavaiból győződhettünk meg, hanem első sorban az akadémia parancsnok úr által kiadott diszparancsból, mely ékes tanúbiznysága a jólvégzett munka eredményének.

E nap keretében megmutattuk a jelenlévők útján az egész magyar nemzetnek, hogy a háború negyedik évében mily töretlen hittel állnak a jövőndő magyar tisztek a vártán, felvértezve fölényes szellemi és lelki felkészültséggel és mily acélos győzniakarással készülnek a nemzetünk létét folyó nagy harcra, amely az élkövetkezendő boldog béke záloga lesz.

Liptay-Wagner Tibor százados.

SZENT BORBÁLA-ÜNNEPSÉG

(1942.)

Vezérlő eszményképünk névünnepeinek előestéjén, december 3-án, tűzér szívünk melegebben dobbant meg, amint az enyhe téli estben Védőszentünknek a fátylák lobogó fényétől megvilágított ércalakja előtt álltunk. Melegebben dobbant meg, mert éreztük az együvé tartozás, a nagy közösségi érzés: a bajtársiasság szétáradása, amely egybekapcsol és összefog bennünket láncnál is erősebben az egymás iránti megbecsülés és szeretet kötelékeivel. Ez a szellem a Szent Borbála-hagyományban gyökeredzik és egyben teljeseedik is ki.

Az akadémia parancsnokának: *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagyának való jelentésadás után *vitéz Góthay Artúr* ezredes, az akadémikus tűzérosztály parancsnoka rövid beszéddel átadta a *Borbála-kardot* a rangban legidősebb akadémikusnak: *vitéz Réczey István*nak, de egyben *Gazda Ferenc* akadémikusnak is, a következő tűzérővfolyam rangelsőjének, minthogy a korábbi avatás miatt nekik is ez volt a Borbála ünnepejük.

A Borbála-szobornál tartott bensőséges ünnepség befejeztével a vívőteremben folyt le a szokásos ünnepi vacsora. Ezen az akadémia parancsnok úr a Kormányzó Úr Ó Főméltósága egészségére ürtette poharát, majd az aks, tűzérosztály parancsnokának az ünnepséges bajtársiasságoló lényegét kiemelő szavai után *vitéz Réczey István* akadémikus tartotta meg Borbála-serlegbeszédét. A beszéd mélyenszántó gondolataival ragadta meg a hallgatóságot. Szószerrinti szövegét az 1942. évi „Borbála Helikon” tartalmazza. Ezután *Kajfika György* akadémikus vette át az aks, tűzérosztály-parancsnoktól a legjobb lovast megillető *Borbála-sarkantyút*.

Vacsora után került sor a műsorra, amelynek során:

1. Tűzermenetelőket énekel a tűzérakadémikusok énekkara, *dr. vitéz Prónafalvy Albin* aks. vezetésével.

2. *Iffy Létray Béla* aks. „Üzenet a Don mellől” c. költeményét szavalta *Fekete Jenő* aks.

3. Kétzongorás hangversenyt adtak elő *Hadfy László* és *Tarnay Taszilo* aks-ok.

4. *Nádai László* aks. „Cigány félszakasz” című tréfás jelenetét adták elő a II. Tű. C. osztály aks-ai.

5. *Villányi Endre* őrnagy: „Mint a Ludovikán” c. egyfelvonásos darabját adták elő *Scabó Béla* aks. és az I. Tű. B. osztály aks-ai.

6. Két tűzermenetelő énekel kánonban a tűzérakadémikusok énekkara, *Bene László* aks. vezetésével.

A műsor minden száma nagy tetszést aratott, de még ezeknél is jobban tetszett *vitéz Temessy István* akadémikus konferálása. Ötletes, szellemes, némelykor kissé csipős humorú, de mindenképpen ügyes és talpraesett volt.

A műsor végén a hagyományos *Borbála-teker* cset olvasták fel osztatlan figyelem és általános tetszés mellett. A tekerés egyes szakaszait nem kísérte az eddigi szokásos tréfás ajándékok átadása, mert az akadémikusok határozata értelmében a Borbála-kasszáknak erre a célra előirányzott összegét a *Magyar Vöröskeresztnek* adományozták.

Az ünnepséges befejeztével a megjelentek még sokáig maradtak együtt bajtársias beszélgetésben.

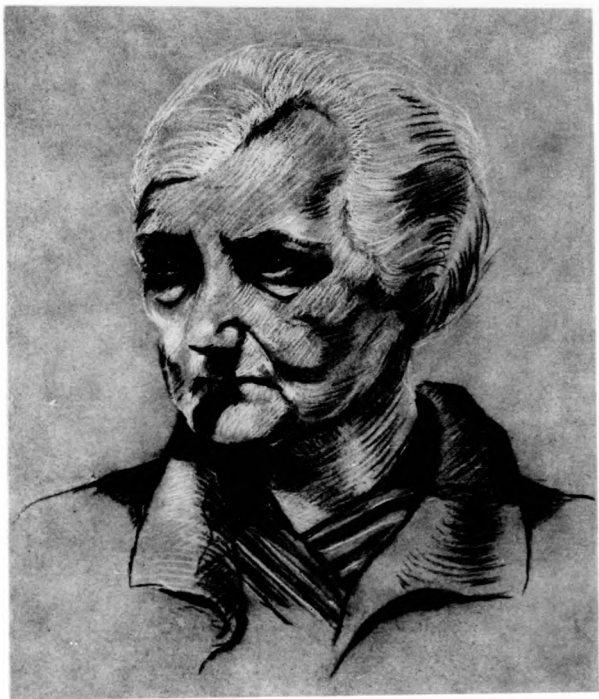
Másnap, december 4-én, az akadémia kápolnájában szentmise volt, amelyet *dr. Hász István* tábori püspök celebrált, a protestáns imateremben pedig *dr. Ince Gábor* tart. tábori főlelkész, vallásoktatási igazgató tartott ünnepi megemlékezést a fegyvernemi szellemről. A püspöki misén az aks. énekkar énekelte Szent Borbála-énekeket *dr. Muthia Károly* őrnagy vezetésével.

Az istentiszteletet követően díszmenet volt a Borbála-szobor előtt.

Kessery József százados.

Az akadémia parancsnok úr szerencsés kimenetű gépkocsibalesete Kézdíszentlékénél. 1943. május 20.

Édesanyám.

KERESZTES ÁKOS *akadémikus krétarajza.*

—Az akadémiaparancsnok úr beszéde a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyűlésén. 1943. május 13.

BESZÁMOLÓ A ZRÍNYI-KÖR 1942–43. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A ZRÍNYI-KÖR SZERVEZETE.

A Zrínyi-kör az elmúlt tanévben 1942. október 4-én, a tanévnyitói ünnepélyes istentisztelet után alakult meg a nagyrétren, a kétféle kiképzési rendszerre való áttérés és a december 6-i hadnagyváratás miatt azonban a tulajdonképpeni szellemi élet, az egyes csoportok tervszerű munkája, csak december 11-én kezdődhetett meg.

A vezetőség a következőképpen alakult meg:

Tanárelnök: *ritéz: Száry Jenő ezredes.*

Tanártitkár: *dr. Mathia Károly őrnagy.*

Akadémikus elnök: *ritéz: Martonfalvai Hugó III. A. aks.*

Akadémikus titkár: *Gazda Ferenc III. Tű. B. aks.*

A gyorsított kiképzés, a napi foglalkozás jóformán minden órát igénybevevő üteme ez évben még csak fokozta az önként vállalt többletmunka elvégzése előtérbe kerülő akadályokat. De az akadémikusokban megnyilvánuló lelkes munkakészség, — ha miséppen nem, hát saját pihenőjük és ünnepnapjuk rovására is, — megtalálta a módot és alkalmat arra, hogy Zrínyi életművéhez méltó önképzése útját kövesse.

Ez a jobbra és továbbra való törekvés, ez a szellemi emelkedés utáni alhatatos akarat és a csoportvezető tanárok önzetlen odaadása volt a záloga annak, hogy e csónka évi munkája is szép és gyümölcsöző volt.

A Zrínyi-kör keretében az 1942/43. tanévben a következő csoportok működtek:

1. Irodalmi csoport	(56 aks.)
2. Nyelvnyakurói csoport (német és francia)	(14 aks.)
3. Nemzetvédelmi csoport	(176 aks.)
4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport	(23 aks.)
5. Fényképező-csoport	(25 aks.)
6. Fegyvertani csoport	(37 aks.)
7. Műszaki (tridító) csoport	(25 aks.)
8. Ének- és zenc csoport	(204 aks.)

II. AZ EGYES CSOPORTOK MUKÖDESE.

I. Irodalmi csoport.

Vezetőtanárr: *dr. Mathia Károly őrnagy.*

Csoportvezető aks.: *Szekely Balázs III. C. aks.*

Jegyző: *Falcone Mario III. C. aks.*

Megtartott foglalkozások száma: 20.

Az akadémia majdnem minden szellemi megmozdulásának irányítói és tevékeny részesei a csoport tagjai közül kerültek ki. Így az aks. tüzérezredés december 3-4. Borbála-ünnepén, március 15-én a magyar szabadság ünnepén, valamint az irodalmi, ének- és zenc csoport május 13-1. nagyszerű együttes díszgyűlésén a csoport tagjai előkelő közönség előtt mutatták be sokoldalú előadói készségüket.

A csoport tagjai a megelőző évek lelkes és önzetlen Zrínyi-munkáját, — a mindjobban feltornyosuló nehézségek, elsősorban az időhiány ellenére is, — igaz magyar lélekkel folytatták. *A Magyar Katonaiújság*-ban *Hámory Jenő* II. évf. és *Káplány Gábor* II. évf. aks.-ok több karcolatot írtak. *A Ludorikas Evkönyv* 1942. évi kötetében *ijj. Létray Béla*, *nemes nagysötétági Hoffmann Sándor* és *Benke-Györfi Géza* III. évf. aks.-ok, valamint *ritéz Nagyághy Csaba* II. évf. aks. írtak tanulmányokat, elbeszéléseket, illetve költeményeket. A csoport több tagja, a csoportvezető aks.-sal az élen, nagy segítésére volt a szerkesztőnek a levonatok javításában.

Az egyes foglalkozásokon az aks.-ok egyrészt saját műveiket mutatták be, másrészt időszeri kérdéseket (színház, film, magyar művelődés) vitattak meg, főképpen azonban az egyetemes magyarság égető kérdéseit (nemzetnevelés, a propaganda és a háború, a sajtó szerepe a belső arcvonalon, a honvédség nyelvtisztító munkája, katonaszemély és hivatástudat a magyar irodalomban, a turáni gondolat, a szentistváni eszme, stb.) tárgyalták meg élénk érdeklődés közepette. A csoport két tagja rendszeresen látogatta a Nemzeti Színházat és beszámolt az ország első színpadán látottakról.

A csoport tagjai nagy számban pályáztak a Zrinyi-kör évi pályázatára, tehát a fennálló komoly nehézségek és akadályok ellenjárásával ezidén is mindent megtekint az akadémia elhárítván színvonalának megőrzése és továbbfejlesztése érdekében.

2. Nyelvgyakorló csoport.

Vezetőtanár: *Horváth Bálint* íróred. Csoportvezető aks.: *Etelek Árpád* III. B. aks. Megtartott foglalkozások száma: 8.

A csoport munkájának célja a német nyelv gyakorlása és főleg a katonai szókincs elsajátítása volt, hogy tagjai a katonai tolmácsolásra sikeres letételéhez előkészüljenek.

A kitűzött célnak megfelelően a foglalkozás főleg szeminarium jellegű volt. A háborús és napi események német nyelven történő megbeszélése mellett 11 szabadelőadás hangzott el és a tagoknak egyéb szabad idejükben is rendelkezésre állottak egyrészt a csoport németnyelvi szakrajzi, folyóirati és képes újságjai, másrészt a vezetőtanár saját németnyelvi kézi könyvtárának korszerű könyvei.

3. Nemzetvédelmi csoport.

Vezetőtanár: *Hadváry Pál* vk. százados. Csoportvezető aks.: *Szászy Sándor* III. A. aks. Helyettesei: *Véksey György* III. A. és *Kun László* III. Tű. A. aks.-ok. Jegyző: *Csizmadi László* II. A. aks. Megtartott foglalkozások száma: 24.

A csoport gyűlésén meghívott előadók 5. az akadémikusok pedig 6 nemzetvédelmi tárgyú előadást tartottak. A tanév folyamán 8 alkalommal került sor előadások és kiállítások megtekintésére. Egy-egy alkalommal az Országos Közegészségügyi Intézetet, az Erdő-háziak tekintetével meg a csoport 50–50 akadémikusa. Április 17-től 22-ig a Magyar Cserkész Szövetség által rendezett őrsvezetőképző táborokban, az ország több városában, 23 akadémikus végzett tevékeny munkát a cserkészfűjség katonai előkészítése terén. Egy alkalommal a műgyemtemi egyesületek részére tartott fegyverbemutatót több akadémikus mint oktató végzett nemzetvédelmi munkát.

Az önévelés elősegítésére a csoport 12 folyóiratra fizetett elő. A nemzetvédelmi gondolat ébrentartására az alsótagok kétheti felváltással gondoskodtak a „nemzetvédelmi fal”-on megjelenő falijuság gazdag anyagáról.

A csoport a tanév folyamán összeállította a „*Legény-ség erkölcsi nevelése*” című segédletet. A tartalmas és csapatnál nélkülözhetetlen munkát valamennyi kilepő hadnagy megkapta.

4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport.

Vezetőtanár: *Olesvay Géza* szert. főhadnagy, iparművész.

Csoportvezető aks.: *Tanók Béla* III. C. aks. Helyettesei: *Szondy Endre* III. Tű. C. aks. Megtartott foglalkozások száma: 18. A foglalkozások folyamán a képzőművészeti ismeretek alapjainak elsajátítása és gyakorlati alkalmazása volt a főcél. A szükséges anyagi és időbeli körülmények közepette is kimagasló szorgalommal és szép eredménytel tanultak és alkotottak a csoport tagjai, a rajzolás, vízfestés, szobrászat és borbordörbész területén.

A csoport egyik szobrász-tagja készítette el a „Gábor Aron” tanszék részére az eszménykép 60 cm. átmérőjű domborművét.

A vezetőtanár irányítása mellett megtekintették a „*Művészet a háborúban*” című tárlatos a Szépművészeti Múzeumot.

5. Fényképész-csoport.

Vezetőtanár: *Szabó Sándor* ábrny. Csoportvezető aks.: *Fekete Géza* III. B. aks. Jegyző: *Köhler Ferenc* III. Tű. C. aks. Szertáros: *Németh Miklós* II. B. aks. Megtartott foglalkozások száma: 8.

A csoport igen szép célkitűzéssel igyekezett folytatni az előző évek eredményes munkáját. Tervei között szerepelt az állandó fényképész-szolgálat megszervezése az akadémián, az alsótagyokéretet; és folyosók tervezési díztése az akadémia életét ábrázoló művészeti fénykép-nagyításokkal, továbbá a kibelezési mozzanattal megörökítő gyűjtemények (táblák) szerkesztése.

A kitűzött célok teljes megvalósítását a kevés rendelkezésre álló idő és főleg az anyagbeszerzési nehézségek nem tették lehetővé. Ez utóbbi különösen szűkebb keretek közé szorította az ideit munkálkodókat. A csoport tagjai ennek ellenére is igen szép eredményt mutattak fel és céljukat részben megvalósították. Különös gondallal igyekezett a csoport a munkatertem tökéletesíteni és új fényképészeti berendezések beszerzésével az általános fejlődést megvalósítani.

A Zrinyi-kör évi pályázata kapcsán benyújtott fényképek nagy száma és értéke nem utolsósorban bizonyította a csoport eredményes működését.

6. Fegyvertani csoport.

Vezetőtanár: *Wampeth László* alez. Csoportvezető aks.: *Kanász István* III. C. aks. Megtartott foglalkozások száma: 15.

A nehéz körülmények a fegyvertani csoportoknak sem engedtek meg a kitűzött munkatertem teljes megvalósítását. Így elsősorban a gyárak és egyéb hadtűz-megmegtámasztás kellett elhagyni az idő hiánya miatt.

De a csoport foglalkozásain megis eredményes és hasznos munka folyt. Számos szabad előadás keretében ismertették a tagok a folyó háborúban alkalmazott új fegyvereket. Bemutatót is végeztek megbeszélésekre kerültek a saját új fegyvereinket kívül a német, orosz és több környező állambeli gyárgaláji könnyű és nehéz fegyverek.

A csoport foglalkozási helye a fegyvertanaterem volt, amely gazdag anyagával állandóan rendelkezésre állott és nagymértékben járult hozzá a fegyvertér iránti érdeklődés és érvek komoly megalapozásához, valamint fókuszához.

A csoport két tagja saját szorgalmából, teljesen önállóan egy-egy kezirafatót szerkesztett, melyek hivatalos elbírálásra a Haditechnikai Intézethez kerültek.

7. Műszaki (rádió) csoport.

Vezetőtanár: *Dosa Kálmán* százados. Csoportvezető aks.: *Ritz Kelemen Zoltán* III. pc. aks. Helyettesei: *Kappel Tibor* II. pc. aks. Megtartott foglalkozások száma: 18.

A gyorsított kibépezés folytán a műszaki csoport tagjai számára is kevés foglalkozási idő állott rendelkezésre, de a tagok ennek ellenére is a sokszor pihénis idejük feláldozásával — mindent elkövettek, hogy munkájuk eredményes legyen.

Ezt bizonyította egy kapcsolódóba, egy erősítő és három hálózati készülék is, amelyet a műhely-munka ideje alatt készítettek.

A vezetőtanár előadásai során — többek között — a repülőgépek földről való rádió-irányításával valamint a légi- és tengeri erők híradó-berendezésével foglalkozott mint korszerű háborús szak-kérdésekkel.

Jelentős mértékben segítette elő a kitűzött célok elérését a tanulmányi látogatások sorozata, amelyek során a csoport szakszerű irányítás mellett megtekintette a Studio, a Lakihegyi-rádió-adóállomás, a Telefongyár, a Standard-gyár, a Felten és Guillaume kábelgyár, az Egyesült Izóállomásgyár és az Orion-gyár üzemet.

8. Enek- és zenecsoport.

Vezetőtanár: *dr. Mathia Károly* ábrny. Csoportvezető aks.: *Nagy Ferenc* III. A. aks. Helyettesei: *Vashegyi Endre* II. A. aks.

A csoport 204 tagja közül 60 aks. volt a zenekar tagja, a többi az énekkarban működött.

A csoport hetenként egyszer tartott enek- és zeneprobát az aks. lövészszerű kasszójában, illetve zeneteremben. E kötelező próbákon kívül minden unnepegy

*A Zrínyi-kör
képzőművészeti
csoportjának
munkáiból.*

Gábor Áron.

Mészöly Győző akadémikus
domborműve.

Lucifer.

Tankó Béla akadémikus szoborműve.

Báró Waldbott Pál akadémikus csontfaragása

előtt több alkalommal áldozta fel a vacsora utáni szabadidejét a zenekar minden tagja. Onnetlen munkájukkal lehetővé tették, hogy ünnepjeink zenei műsora műkedvelőknel szokatlan magas színvonalat érjen el. Ennek az áldozatos munkának legkiemelkedőbb teljesítménye volt: *Haján teljes, Tiszab-szifonijának* előadása a Zrinyi-kör május 13-ai díszgyűlésén. A zenekar ez évben számbel teljesítmény tekintetében is kimagasló munkát végzett. A március 15-i ünnepélyen is több számmal szerepelt, a májusi díszgyűlésen pedig 7 különböző számot mutatott fel. Kifogástalanul kitűnő előadásban.

Az énekbar az elmúlt évek elvei alapján mind az egyházi, mind a világi ének területén szép és eredményes munkásságot fejtett ki. Az *igazi magyar népdal* ügyét ez idén is felkarolta és *népdalmenetelőik* megtanulásával, terjesztésével igen jó szolgálatot tett a magyar zene jövőjének. Ennek a következőes munkának egyik jelentős eredménye, hogy a honvédelmi miniszter úr a „104 magyar katonadai” című gyűjteményt, amelyben az összes ludovikusi népdalmenetelőik helyét foglalták, a honvédi tisztképző és nevelőintézetekben tanselejteket rendeztetette. A csoport ez idei pályátétele is a népdalmenetelőik megkedveltetésének kérdését dolgoztatta fel a pályázókkal.

Zenekari feldolgozásban újabb 3 népdalmenetelőnk készült el ezidén. Az akadémia ünnepélyen kívül több alkalommal a rádió műsorán is szerepeltek menetelőink. Az ének- és zenekar igen jól sikerült számokkal szerepelt az akadémia ünnepélyein és istentiszteleteink felnyert és emelte művészi számával, a ludovikós faligazdák alkalmával, Szent Borbála ünnepén, a Kormányzó Úr Ó Főméltósága névünnepe, a január 24-i püspöki misén, valamint Ravasz László püspök úr látogatása alkalmával tartott ünnepélyes istentiszteleteken.

Mindent összevéve tehát ebben a tanévben is jelentős szerepet vállalt a csoport az akadémia szellemi életének irányításában és mindig feloldó, mindig felfelé mutató módon szolgált az örökéletű eszményekért.

Az aks. szifonikus zenekar tagjainak teljes névsora: Ferenchalmi János III. C., Jakus Kálmán III. Tü. B., Radnay Tibor III. B., Azáry Dénes III. Tü. B., vitéz Szabó Gyula III. Tü. C., Forgó Gyula II. D., Seres István II. D., Zsolnay Kálmán II. pc., vitéz Nagy János II. Tü. A., Nagy László II. Tü. B.; *1. hegedű*: vitéz Álics Gyula III. C., Szinyó Laos III. pc., vitéz Véssey Frigyes III. pc., Ady Zoltán II. A., vitéz Dobránszky Béla II. A., Barys Károly II. B., vitéz György Ferenc II. B., Mikolcsó László II. B., Tóth Sándor II. B., Törzsök László II. B., Bíró Gyula II. C., Mezősáros László II. Tü. A., vitéz Horváth Dénes II. Tü. C.; *2. hegedű*: Szöllösy Ferenc III. pc., Dénéfalvy Dénes III. Tü. C.; *brácsa*:

Nagy Ferenc III. A., Elekes István III. B., Nagy Gyula III. C., vitéz Máriaföldy Márton III. Tü. B., Rüz Tibor II. B., Kiss Jenő II. C., Medgyessy György II. Tü. C.; *gordonka*:

Incze Frigyes III. pc., Kiss Tóthóton III. Tü. C., Szolga László II. B.; *nagybőgő*:

Feketes György III. Tü. B.; *fuvola*: Kocsányi János III. A., Vági Gyula II. A.; *klarinét*: vitéz Hellebronth Frigyes II. Tü. A.; *oboa*: Tarnay Taszló II. Tü. B.; *fagott*:

Siposs László III. B., Jánossy Zoltán II. A., Drahota Szabó István II. Tü. B.; *vaddiszkórt*:

Kapi Béla III. ak. főv., Ernőházi Miklós III. pc., Schiel Lóthár III. Tü. C.; *B-trómbita*:

Kalavszky Károly II. Tü. C.; *F-trómbita*:

Foitt Vilmos III. pc., Dabóczy Jenő II. C.; *tenoruzon*:

Szelöczky István III. pc., Tárkányi László III. pc.; *basszopuzon*:

Schiller Tibor III. B., Kolossyváry László II. Tü. B.; *kidob*:

Hadfy László III. Tü. C., Adamovics Károly II. C.; *nagydob és cintányér*:

Fene László III. Tü. A.; *üstdob*:

Ory István III. C.; *horongjáték és trianandum*:

Kovács Sándor III. Tü. A., Antalfy Ernő III. Tü. C.; *zongora*.

III. A PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE

A Zrinyi-kör az 1942/43. tanévben a következő pályatételeket tüzte ki:

1. Az akadémia parancsnokság pályátétele:

„Milyen érzelmetek és elhatározások érlelt bennem a tiszti elhivatásra való előkészület tekintetében a harc-terti események és hősi tettek olvasása?”

Beérkezett: 6 pályamunka.

A bíráló bizottság a pályadíjat *Bódi Géza* II. Tü. C. aks-nak ítélte oda. A II. díjat vitéz *Véssey Frigyes* III. pc. aks. nyerte el, míg *Szabol Rudolf* II. Tü. C. és *Hudasi László* III. pc. aks-ok díszretet kaptak.

2. Az irodalmi csoport pályátételei:

a) *Költémenypályázat*, (Tárgy és forma teteszerint)

Beérkezett: 23 költemény.

Pályadíjat nyert: *Ory Iván* III. C. aks., „Kigyúlnak a lángok” c. költemény. Jutalmat kapott: vitéz *Király László* III. pc. aks. több versből álló pályamunkája. Díszretben részesült: *Weninger Vince* II. B. aks. és *Kapfey Béte* III. A. aks. 1–1 költemény.

b) *Elbeszélés-pályázat*, (Háborsz, vagy az akadémia életéből merített tárgya.)

Beérkezett: 15 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *Szedes János* III. pc. aks. „Hozatérés” c. elbeszélése. Jutalmat kaptak: *Szedes János* III. pc. aks., „Emlékezés 1941. július 13-ra” és *örgróf Pallavicini Antal* III. pc. aks., „Tűkereszteségem” c. elbeszélése. Díszretben részesült: *Szomjas Gusztáv* II. hu. *Doroszlai Ferenc* II. A. és *Martinovich György* III. hu. aks-ok pályamunkái.

c) *Értekezés a magyarságnak a haborsz után kialakultra váró sorskérdéseinek tárgyköréből*:

Beérkezett: 13 pályamunka.

Pályadíjat nyert: vitéz *Nagygyű Csaba* III. Tü. C. aks. értekezése. Jutalmat kaptak: *Szomjas Gusztáv* II. hu. aks., „Magyar mezőgazdasági problémák” és *Madarász Fál* III. A. aks., „Az új magyar birodalom megteremtése az új Európában” c. értekezési Díszretet érdemelték: *Janny Géza* II. pc., *Dobos István* II. A. és *Móric: Lajos* III. A. aks-ok pályamunkái.

A pályadíjnyertes költeményt és értekezést évkönyvünk „Sorakozó” rovatában közöljük.

3. A nyelvgyakorló csoport pályátételei:

a) *Németnyelvi pályázat*: „Ungarns Betelung am Weltkrieg.”

Beérkezett: 5 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *Zányi László* III. C. aks., jutalmat *bárá Döry Lajos* II. hu. aks., díszretet pedig *Orosz Endre* II. A. aks. pályamunkája.

b) *Franciayelvi pályázat*: „La Hongrie et la guerre mondiale.”

Beérkezett: 2 pályamunka.

A pályadíjat *bárá Döry Lajos* II. hu. aks. munkája nyerte el, míg *Jekelfalussy-Wolnhoffer Emil* II. hu. aks. jutalmat kapott.

4. A nemzetvédelmi csoport pályátételei:

„Az alkotályi, csapat- és gyalogsági szemlet megteremtésének alapvető fontossága. Hogyan és miert tezzük ezt államszolgáltató szellemé?”

Beérkezett: 6 pályamunka.

A pályadíjat *Szászy Sándor* III. A. a. jutalmat pedig *Röder Iván* II. A. aks.-ok munkája nyerte el, míg *Futop Gyula* III. A. és *Kalavszky Károly* II. Tü. C. aks.-ok díszretben részesültek.

5. A képzőművészeti és iparművészeti csoport pályátételei:

a) *Képzőművészeti pályázat*: Szabad tárgyú képzőművészeti alkotás a házi ember típus eszmeköréből. (Ceruza, szén-, kréta- vagy tusrajz; vízfestmény vagy olajfestmény).

b) Szoborpályázat: Mellszobor vagy dombormű nemzeti hősenkről.

c) Iparművészeti pályázat: Általános művészi színvonalat jelentő bármilyen tárgyú linoleum-metszet, bordomborítás, fafaragás.

Beelezett: 12 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *Tankó Béla* III. sk. lóv. aks. szoborműve, *Mészoly Győző* III. Tű. B. aks. domborműve és *Keresztes Akos* II. hu. aks. kértaraja.

II. díjat nyertek: *báro Waldholt Pál* II. pc., *báro Dóry Lajos* II. hu., *Keresztes Akos* II. hu. aks.-ok 1—1 és *Szondy Endre* III. Tű. C. aks. 3 különböző színes rajzokkal, illetve iparművészeti munkáikkal. Dícsereben részesültek: *Miklósi László* II. B., *Nagy András* II. B. és *Kapéry Béla* III. A. aks.-ok pályaművei.

6. A fenyképészecsoport pályatételői:

a) Képek az akadémia életéből,

b) Szabadidőgyűjtemények.

c) Színes fényképek.

Beelezett: 100 drb. egyszínű, 6 drb. színes fénykép.

I. díjat nyertek: *Köhler Ferenc* III. Tű. C. aks., „Lővesztet után” *Mészoly György* II. D. aks., „Merengés” című fényképpel és *Fekete Géza* III. B. aks., „Vidám menet” című színes képpel.

II. díjat nyert: *Rátky Tibor* III. Tű. B. aks., „Szépség a Göring” és „Apport” című fényképpel.

Jutalomban részesültek: *Rátky Tibor* III. Tű. B., *Óry Iván* III. C., *Nádasi Endre* II. A., *gróf Somssich Péter* III. hu., *Kanász István* III. C., *Radnóti László* III. Tű. A. és *Koráts Tibor* III. A. aks.-ok pályaművei.

Ezenkívül dícserebet érdemelt: *Köhler Ferenc* III. Tű. C., *Radnóti László* III. Tű. A., *gróf Somssich Péter* III. hu., *Rátky Tibor* III. A., *vitéz Futaky János* III. A., *Nádasi Endre* II. A. és *Fekete Géza* III. B. aks.-ok több felvétel.

7. A fegyvertani csoport pályatételői:

„Öntöltő puskák alkalmazása harcban. Ezek előnye és hátránya!”

Beelezett: 2 pályamunka.

A bíráló bizottság a pályadíjat *Aggteleky Kálmán* III. C. aks.-nak ítélte oda.

8. A műszaki (rádió) csoport pályatételői:

„Universal-rendszer, 2+1 csöves keretantennával is működő halozati végvevő építése.”

Beelezett: 2 pályamunka.

A bíráló bizottság mindkét rádió szerkesztőjét, *Nagy Sándor* III. pc. és *Butyka Géza* III. pc. aks.-t pályadíjjalban részesítette.

9. Az ének és zenecsoporthoz pályatételői:

„Miképpen lehet a csapatnál megkedveltetni és terjesztetni igazi népdal-menetelőinket?”

Beelezett: 7 pályamunka.

A pályadíjat *Nagy Ferenc* III. A. aks. nyerte el. Jutalmat *Vashegyi Endre* II. A. aks., dícserebet pedig *Pataki (Waldinger) János* III. von., *Pósfay László* II. D. és *Vági Gyula* II. A. aks.-ok pályamunkája nyert.

IV. JUTALMAK:

A Magyar Katonai Szemle irodalmi díjának aranyveretét nyerte *Nagygyűry Csaba* III. Tű. C. aks. a két ezüstveretet pedig *Szekély Balázs* III. C. aks. az irodalmi csoport aks. elnöke és *Falcione Mario* III. C. aks., az irodalmi csoport jegyzője nyerték el az irodalmi csoport keretében kifejtett értékes irodalmi és vezetői tevékenységükért.

Aranyozott ludovikás címvereteket kaptak az ének-és zenecsoporthoz, illetve a szimfonikus zenekar következő III. évf. tagjai:

Nagy Ferenc, *Kopcsányi János* III. A.
Elekés István, *Radnai Tibor*, *Siposs László*, *Schiller Tibor* III. B.

vitéz Alács Gyula, *Keresztes-Nagy Gyula*, *Óry Iván* III. C.

Kapi Béla III. sk. lóv.

Ernőházi Miklós, *Ince Frigyes*, *Foitt Vilmos*, *Szeleczky János*, *Szöllösy Ferenc*, *Szmay Lajos*, *Tárkányi László*, *vitéz Véssey Frigyes* III. pc.

Bene László, *Kovács Sándor* III. Tű. A.

Agárdy Dénes, *Fekete György*, *Jakus Kálmán*, *vitéz Máriafy Márton* III. Tű. B.

Antalfy Ernő, *Dénesfalvy Dénes*, *Hadly László*, *Kiss Toháotom*, *Nyúl-Toth Károly*, *Schiel Lóthár* III. Tű. C. aks.-ok.

Az akadémia Zrinyi-körének külön jutalomkönyvét kapták:

vitéz Martonfalvy Hugó III. A. aks. a Zrinyi-kör aks. elnöki íszéiben kifejtett eredményes munkásságáért;

Nagy Ferenc III. A. aks. az ének és zenecsoporthoz eredményes vezetésért.

A *vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor* táb. főesperes vezetése alatt álló *Protosztáns Ifjúsági Egyesület* 5 db. jutalomkönyvet ajánlott fel.

Ezeket: *vitéz Máriafy Márton* III. Tű. B., *Pénzes János* II. A., *Pósfay László* II. D. és *Jakus Kálmán* III. Tű. B., valamint *Szolgá László* II. B. aks.-ok nyerték el az irodalmi, illetve az ének- és zenecsoporthoz kifejtett buzgó munkásságuk jutalmául.

V. ÖRÖKS TAGSÁGOK, ELISMERÉSEK:

A Zrinyi-kör csoportvezető tanárából álló választmány javaslata alapján örökös tagok lettek:

Az 1942 december 6-án felavatott hadnagyközül: *Fehér Zoltán*, a Zrinyi-kör aks. titkára.

Az irodalmi csoportból: *Ifj. Létray Béla* és *Direk László*.

A nemzetvédelmi csoportból: *Gulyas Aristid*, a képművészeti csoportból: *vitéz nemes tiszabéni Hellebronth Gusztáv*.

A fényképész csoportból: *Kriszó Sándor*.

A műszaki (rádió) csoportból: *Bajusz Gyula*.

Az ének- és zenecsoporthoz: *vitéz Bucsy László*, *Bácz János*, *Szép Gyula*, *Wagner Imre* és *vitéz Endrédi József*.

Az 1943 augusztus 20-án felavatásra kerülők közül: *vitéz Martonfalvy Hugó* III. A. aks., a Zrinyi-kör elnöke.

Az irodalmi csoportból: *Szekély Balázs* III. C., *Falcione Mario* III. C., *vitéz Nagygyűry Csaba* III. Tű. C., *Hámory Jenő* III. C., *Óry Iván* III. C. aks.-ok.

A nemzetvédelmi csoportból: *Szászy Sándor* III. A., *Móricz Lajos* III. A., *Velkey György* III. A., *Xantus György* III. B., *Dakó Sándor* III. C., *Kun László* III. Tű. A., *Kaján József* III. C., *Balogh Imre* III. pc. aks.-ok.

A képművészeti és iparművészeti csoportból: *Tankó Béla* III. sk. lóv., *Szondy Endre* III. Tű. C., *Mészoly Győző* III. Tű. B. A. aks.-ok.

A fényképész csoportból: *Fekete Géza* III. B., *Köhler Ferenc* III. Tű. C., *Rátky Tibor* III. Tű. B. aks.-ok.

A fegyvertani csoportból: *Aggteleky Kálmán* III. C., *Kanász István* III. C., *vitéz Futaky János* III. A. aks.-ok.

A műszaki (rádió) csoportból: *vitéz Kelenffy Zoltán* III. pc. aks.

Az ének- és zenecsoporthoz: *Nagy Ferenc* III. A., *Ernőházi Miklós* III. pc., *vitéz Véssey Frigyes* III. pc., *Ince Frigyes* III. pc., *Kovács Sándor* III. Tű. A., *Jakus Kálmán* III. Tű. B. és *Fekete György* III. Tű. B. aks.-ok.

Akadémiaparasznoki elismerésben részesültek:

Az összes örökös tagok. Kivülik még:

Az 1. aks. lóv. szd-tól: *Madarász Pál*, *Vámosi Levente*, *Fülöp Gyula*, *Nagy Imre*, *Orosz Endre*, *Kopcsányi János* III. évf., *Róder Iván*, *Ferenczy Pál*, *vitéz Matray Imre* II. évf. aks.-ok.

A 2. aks. lóv. szd-tól: *Környey Tibor*, *Szeneci-Molnár Gábor*, *Marosfalvy Béla*, *Elekés István*, *de Pott György*, *Radnai Tibor*, *Schiller Tibor*, *Siposs László* III. évf., *Németh Miklós*, *vitéz György Ferenc* II. évf. aks.-ok.

A 3. aks. lőv. szd-tól: *vitész Sályi Géza, Szilassy József, vitész Alács Gyula, vitész Bedő Árpád, Keresztész Nagy Gyula, Palocsay Zoltán, Molontay Károly III. évf., Fodor Dániel II. évf. aks.*

Az aks. hu. szd-tól: *Pákh Ervin III. évf., Keresztész Ákos II. évf. aks-ok.*

Az aks. pc. szd-tól: *Lékay Ottó, Bende György, Butyka Géza, Nagy Sándor, Sebesztha Károly, Foit Vilmos, Seinyay Lajos, Szelöcsky István, Szöllösy Ferenc, Törkányi László III. évf., vitész László András, Kappel Tibor II. évf. aks-ok.*

Az aks. gk. lőv. szd-tól: *Jánosy Gyula, Kapi Béla III. évf. aks-ok.*

Az 1. aks. ütegtől: *Rakovszky István, vitész Palánkay Egon, György Zsigmond, Bena László, Dosa Tamás III. évf., Raszter János II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. ütegtől: *vitész Máriafyvá Márton, Szemany Sándor, Agárdy Dénes, Szombatfalvy Rezső III. évf. aks-ok.*

Az aks. lgy. ütegtől: *Barabás Károly, Hübner Lde. vitész Bántai Antal, Antalffy Ernő, Dénesfalvy Dénes, vitész Fehérváry Ákos, Hadjy László, Kiss Zoltán, Magyarorszék-Szabó Béla, Nádai László, Nyul-Tóth Károly, Schiel Lothár, Szabó Gyula, Tasnádi László III. évf. aks-ok.*

Zrínyi-kör *szándékúki elismerésben részesültek:*

Az 1. aks. lőv. szd-tól: *Pénzes János, Csizmadai László, Pazy Zoltán, Ady Zoltán, vitész Dobránszky Béla, Jánosy Zoltán, Vashegyí Endre, Vági Gyula, Mészöly György, Pósfay László, Cseke István, Dömösi József, Berethalmy Ervin, Fogyó Gyula, Seres István II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. lőv. szd-tól: *Kovarsky János, vitész Gereffly Gerő III. évf., Elteto Lajos, vitész Körmeny László, Weninger Vince, Jeszenszky Lajos, Barsi Károly, vitész György Ferenc, Mikolcs László, Rác Tibor, Szolpa László, Tóth Sándor, Törtsök László, Nagy András II. évf. aks-ok.*

A 3. aks. lőv. szd-tól: *Török Pál III. évf., Csaba Gábor, Bíró Gyula, Dabóczy Jenő, Kalapos Kornél, Kiss Jenő II. évf. aks-ok.*

Az aks. hu. szd-tól: *vitész Garamszeghy-Géczy Péter, vitész báró Döry Lajos, Szomjas Gusztáv II. évf. aks-ok.*

Az aks. gk. lőv. szd-tól: *Káplány Gábor II. évf. aks.*
Az aks. pc. szd-tól: *Gaal József, Krassói György, Molnár Pál, Lelkes Károly, Mándy Tamás III. évf., Bányay József, báró Waldholt Pál, Janny Géza, Zsolnai Kálmán II. évf. aks-ok.*

Az 1. aks. ütegtől: *Kiss Lajos, Radnóthy László III. évf., Zsedényi Előd, vitész Hellobronth Friyes, Mészáros László, vitész Nagy János II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. ütegtől: *Horváth Zoltán, Macey Győző III. évf., Kolozsváry László, Nagy László, Tarnay Taszilo II. évf. aks-ok.*

Az aks. lgy. ütegtől: *vitész Horváth Dénes, Koltarszky Károly, Medgyessy György II. évf. aks-ok.*

VI. A ZRINYI-KÖR EZVÁRO GYŰLÉSE.

A több, mint két hónapig tartó nyári kihelyezés miatt a Zrínyi-kör ebben az évben is egyszerű keretek között, kísérő műsor nélkül rendezte ezvára közgyűléseit 1943 augusztus 16-án, délelőtt az akadémia dísztermében.

A tárgyszorozat első számaként *vitész Martonfalvy Hugó III. évf. aks.*, a Zrínyi-kör aks. elnöke beszámolt a Zrínyi-kör különböző csoportjainak 1942-43. évi művelődési határozatáról, a Zrínyi-kör tanárelnöke hirdette ki a pályázatok eredményét, a pályadíjat, jutalmat vagy dícséretet nyert aks-ok nevet, végül az új örökös tagok megválasztásáról szóló választmányi határozatot, nemkülönben az akadémia-irányítók, illetve Zrínyi-kör tanárelnöki elismerésben részesült aks-ok nevet.

Ezután *vitész nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy, az akadémia parancsnoka kiosztotta a pályadíjakat és jutalmakat a nyertes akadémikusoknak, és elbúcsúzott a Zrínyi-kör jó munkát végzett tagjaitól.
Az örökös tagságról szóló okleveleket ez évben is a hadnagyi oklevelekkel együtt augusztus 20-án, a hadnagysági oklevélrel vették át a díszteremben az örökös tagokká megválasztott új hadnagyk.

És most — maga a krónikás is ámulva teszi le a tollat.

Miképpen volt lehetséges, hogy ezekben a világot rengető napokban, a történelem legnagyobb háborújára kellős közepén, amikor szinte a szemünk előtt játszódtnak le a legnagyobb tragédiák a történelem színpadán — nemhogy szünetelt volna, hanem még fejlődésnek is indult a szemeli munka az ország legnagyobb tisztképző intézetében?

Egyszerűen úgy, hogy a Zrínyi-kör minden felelős vezetőjében élt és munkálkodott a történelmi tudat: azoknak a nemzeteknek fiai, akik tudják, hogy fontos munka vár rájuk a háború után kialakuló új világréteg megalkotásában, — nem mondhatnak le a *fegyverek zajában sem a szemeli élet ápolásáról.*

A Zrínyi-kör minden megmozdulását a csodátév *magyar akarat* irányította.

Az az ezerszentesedő talizmán, amely a legreménytelenebb történelmi helyzetekben is biztos irányt mutat, a fizika és a szellem világában egyaránt hallatlan erőfeszítéseket tanít, és mindenre elszánt, kemény küzdelmet hirdet a hadvezéreköltő *Zrínyi* életművének kialakításán fáradozó csoport számára.

Ezért nézhet a Zrínyi-kör minden tagja nyugodtan a várható nagy események elé! A szellem mindig felfelé törekvő lendülete feltétlenül kiemeli ezt a lelkes gárdát a kishívtűs sorvasztó légköréből, hogy bizalommal teltett lélekkel foghasson hozzá a katonaiélet sodrában rá várakozó súlyos, de gyönyörű feladatok megoldásához.

Ez a nemzedék tudja, hogy a győzelmű harmoniká megzólalásáig még igen sok tenmivalója lesz. És ha a küzdelmes magyar Mának idegtépő hájszjában legelőször erőkieső bátorságot és elegendő erőt érzett magában arra, hogy az ezerezes magyar akaratba vetett lebilhatalan hitet a Zrínyi-kör különböző csoportjaiban végzett önzetlen többletmunkájával is kinyilatkoztassa, — a mi hitünk szerint — még a múltó lesz arra is, hogy a történelem irgalmatlan sodrában megérzize, átmentse, és a szobb, boldogabb magyar jövő felépítése érdekében minden poklok ellen is biztosítsa az *ezerezes magyar akarat hatóterületét.*

Utánam dii faxint!

Dr. Mathia Károly őrnagy,
a Zrínyi-kör tanártitkára.

ADALÉKOK MÁRIA LUDOVIKA KIRÁLYNÉ ÉLETRAJZÁHOZ

A magyar katonai közvélemény több, mint egy évszázad óta nélkülözte az első magyar tisztképző intézet névadójára vonatkozó életrajzi adatokat.

Ez annál szembetűnőbb volt, mivel a „Ludovika” akadémia alapítására, fejlődésére és egyéb körülményeire vonatkozó okmányok majdnem teljes számban megvannak az akadémia múzeumának iratgyűjteményében.

Az életrajzi adatok hiányát elsősorban az magyarázza meg, hogy *Ludovika királyné* mint *I. Ferenc* császár harmadik felesége már 29 éves korában elhunyt, azonkívül pedig az hogy szűkebb családja — sem apai, sem anyai részről — nem játszott fontosabb szerepet a történelemben.

Ezért különböző életrajzi munkákhoz és különféle nyelvű lexikonokhoz kellett a kutatóknak folyamodnia. Ezekben — talán éppen a fenti okok miatt — szintén csak szűkszavú leírások már találhatók, így pl. az 1800-as évek elején és derekán megjelent egy-két német- és franciayelvű kiadványban. Magyar nyelven sem a Nemzeti Múzeum könyvtárában, sem pedig más könyvtárakban semmit sem lehetett felfedezni.

Dr. Constant Warbach: „Biographisches Lexikon” (Wien 1858) című műve IV. kötetének 82. oldalán és *De Feller*: „Dictionnaire Historique, ou Biographie Universelle” (Paris 1833) című munkája VII. kötetében, valamint a „Nouvelle Biographie General” (Paris 1858) XVII. kötetének 394. o. dalán az alábbi, általában egyező életrajzi adatokat találjuk:

Modenai (Estei) Mária Ludovika

született 1787. december 14-én Ferdinánd osztrák főherceg (Mária Terézia 3. fia, II. Lipót fivére, 1754. jún. 1.—1806. dec. 24.) és Estei Mária Beatrice (1750. ápr. 7.—1829. nov. 14.) olasz hercegnő között 1771. okt. 15-én létrejött házasságból, mint negyedik gyermek.

Gyermekeiket 1796-ig főleg *Milano*-ban nevelte, ahol atyja General-Feldmarschall-i rangban kapitánya és kormányzója volt Lombardiának egészen a francia csapatok bevonulásáig. Ez idő alatt Modenában is — amely 1452. óta az Este-család birtokában

volt — többször tartózkodott. Anyja az utolsó Este físzarjadék kihaltával Modena örököse, apja pedig ilyenformán Modena hercege lett, egyben a Habsburg-ház modenai (estei) mellékágának megalapítója. (E birtokot *Napoleon* a cisalpin köztársasághoz csatolta és csak 1814-ben került vissza az Este-, illetve a Habsburg-család birtokába.)

1796—1801-ig édesapja, a hódító franciák miatt, *Velencé*-be tette át székhelyét, ahová *De Feller* szerint „átvitte óriási értékű vagyon tárgyait”. Ezeket szigorúan takarékos életmódjával és „fővénységével” szerezte. *Napoleon* az 1801-i *Luneville*-i békében elvette tőle a *Velence*-i köztársaságot is. Ezután a német-római császár a badeni nagyhercegség déli részét, a *Fekete-erdő* mindkét oldalán elterülő *Breisgau*-t adta *Ferdinánd* főhercegnek az elvett *Velence*-i köztársaság helyett (a mai *Freiburg* és *Lörrach* kerületek).

Az 1805-i *Pozsonyi* béke azonban ezt is elvette a Habsburgoktól és csak 1814-ben kapták vissza a „szent szövetség”-től.

Édesapja 1806-ban elhunyt. *Mária Ludovika* ezután édesanyjával *Bécs*-ben élt, ahol 1807-ben *I. Ferenc* magyar királyhoz és osztrák császárhoz ment nőül 20 éves korában. A császárral — a fentiek alapján — vérokonszágban állott, mivel férje *II. Lipót* császár fia volt, aki viszont édes testvére volt édesapjának: *Ferdinánd* főhercegnek. Házasságuk gyermektelen volt. Életének további eseményeire vonatkozólag semmiféle hiteles adat nem található az idézett művekben.

Mária Ludovika 1816. április 7-én, 29 éves korában halt meg, egészen fiatalon. Halálának okáról sehol semmiféle említést sem lehetett találni.

E néhány igen hézagos életrajzi adat távolról sem elegendő ahhoz, hogy a „Ludovika” akadémia névadó magyar királynéja kedély- és jellem tulajdonságairól a leghalványabb fogalmat is alkothassuk. A királyné életéről és tetteiről 50.000 forintot kitevő koronázási ajándékának, az 1808-i pozsonyi ország-

gyűlésen történt felajánlása az egyedüli adatunk. Ezzel a valóban királynéhoz méltó gesztussal a magyar tisztképzés céljaira szolgáló intézet felépítését tette lehetővé. Végül felmerülhet az a kérdés: akkor, amikor az európai királyi családok férfi és nőtagjairól, hercegi, grófi, bárói, sőt még egyes nemesi családok nőtagjairól is eléggé részletes életrajzi adatokat találhatunk, miért éppen *Mária Ludovika* királynét

temetik homályba még az idegennyelvű munkák is? Ennek a felderítése csak hosszadalmas és kényes feladatot igénylő munkának lehet az eredménye.

Adig is, amíg valaki ily munkára vállalkozik, elégedjünk meg a közötti adalékokkal, amelyek a változó körülmények alapján mégis hézagpótló szerepet töltenek be a „Ludovika” akadémia történetében.

Dr. Lengyel Béla alezredes.

Mária Ludovika királyné olajképe az akadémia dísztermében. Kreutzinger József után festette: Broidweiser Tivadar.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA ZÁSZLAJÁNAK TÖRTÉNETE

(A zászlóavatási ünnepségeikről a Ludovika Akadémia Közlönye 1901. évfolyamában közölt részletes beszámoló alapján.)

Az első hadnagytávasztás évének tavaszán, 1901 május 8-án, nagy napja volt az 1897-ben valószínűs akadémiai rangra emelt első magyar tisztképző intézetnek. Az uralkodó, *I. Ferenc József* legmagasabb jelenlétében, ezen a napon folyt le a történelmi Magyarország korában is szokatlan, pazar fényei megrendezett zászlószentelési ünnepség.

Az akadémia zászlaját maga a király adományozta, míg a zászlóanyai tisztet *Augusta* kir. hercegasszony töltötte be.

A zászlószenteléssel kapcsolatos ünnepségek műsorát a honvédelmi miniszter határozta meg, aki külön rendeletet adott ki ez alkalomból. A rendeletben az összes honvéd tábornokok és a dandár vezérkari tiszteket kötelezte az ünnepségen való

megjelenésre. Az akadémia parancsnoka hívta meg az uralkodóház, valamint a magyar kormány tagjait, Magyarország zászlósurait, a közös hadügyminisztert, a vezérkar főnökét, a csapatfelügyelőket stb. Meghívót kaptak ezenkívül a hadsereg katonái akadémiai, nemkülönb az honvéd nevelő- és képzőintézetek is. Ezek tisztái és növendékei küldöttséggel képviseltették magukat. Hivatásosak voltak végül az országgyűlés mindkét hazának tagjai, az alapítók jogutódai, a törvényhatóságok kiküldöttei stb.

Budapest székesfőváros is zászlódiszbe öltözött a nagy napon. Maga az akadémia a legnagyobb díszben várta a Legfőbb Hadúr érkezését. Az előteret szegélyező fasor közepén diadalkapu állott „Istennek, királyért és hazáért” felirattal, míg a főépületet

a szárnyépülettel összekötő kerti kaput, amelyen át Ő Felsége az akadémia területére lépett, a magyar vármegyék címerei díszítétek.

A zászlószentelési ünnepség az akadémia immár történelmi jelentőségű „nagyteret”-jén folyt le.

A kerti kapunál József kir. herceg, a honvédség főparancsnoka, majd József Ferdinánd toscanai nagyherceg, Frigyes kir. herceg és József Agost kir. herceg (a mai tábornagy) várták Ő Felsége megérkezését. Az uralkodó 9 óra 30 perckor történt megérkezésekor József kir. hercegnek, a honvédség főparancsnokának, báró Fejérváry Géza tábornagynak, honvédelmi miniszternek és Székely Nyírj Sándor vk. ezredesnek az akadémia parancsnokának jelenléte-fogadta, azután a kertbe lépett. Előtte báró Boifas tábornagynak, főhadiszeg haladt. A király végiglépett a kivonult csapatok arcvonalá előtt, majd a nagyrét közepén felépített királyi sátorhoz ment, mire kezdetét vette az ünnepség első része: a tábori mise. A szentmisét dr. báró Hornig Károly bimbornok, veszprémi püspök celebrálta fényes papri segédlettel. A mise alatt a cs. és kir. 32. gyalogezred zenekara játszott misénekéket.

Az istentisztelet befejezése után a zászlóanyag: Augustza kir. herceggal együtt felérősítette a zászlószalagokat a zászlórúdra, a zászlótartó letérledt, az akadémia tisztikara s a növendék-szakaszparancsnokok kardot rántottak. Most a püspök megszentelte a zászlót. Ennek megtörténte után a tiszték ismét hűvölgyébe rejtették kardjukat. A növendékszázalói névszöveget alkotott, a tisztikar a négszög közepébe állott, s a veszprémi püspök elmondta magasszárnyalású ünnepi beszédét.

„Abban a rendkívüli és fényes kitüntetésben részesültem, mondotta többek között, — hogy a Legfőbb Hadúr és apostoli királyunk Ő Felsége előtt megálldhattam ezt a zászlót, amelyre az intézel növendékek a jörében a felajátó esküt teszik, azt az esküt, amellyel a magyar honvéd nemes hivatásával járó kötelességek lelkiismeretes teljesítését ünnepélyesen fogadják.”

Beszéde befejező szakaszában az akadémia növendékeihez fordult a püspök:

„Legyenek hitrak, vitézek, hősök, lovagiasak és nemesen büszkék!”

Dagassza mellüket a nemes dicsvárgy s minden hazafias férfierény! Szóval legyenek Ő Felsége, az apostoli király hűséges magyar harcosai!”

A nagyhatalás beszéd elhangzása után a szegbeverés szertartása következett. A szertartás alatt a Budai Dalárda Vághó Ignác százados, akadémiai tanárnak „Zászlószentelésre” című Szabados Béla megzenésítetté ódáját énekelte. Büszkén szárnyalt az eg felé a dal:

„Ifjú leventék, nemzetem roménye,
Fel szálljon az ének, zongéjen a dal.
Áldja, dicsérje magyarok királyát
Egbetörő himnus szárnyaival!”

Az első 3 szegét Hornig bimboros-püspök verte be Isten dicsőségére, majd Ő Felsége a királyt a zászlószertartást, az ezüst kalapács, amellyel az uralkodó és a zászlóanyag verték be a zászlószegyet, ma is nagy értéke az akadémia múzeumának.

Mialatt a többi előkelőségnek is elegendő tettek a szegbeverés szertartásának Fejérváry Géza alezredes az akadémia parancsnok nevében felkérte az uralkodót és az uralkodó család tagjait, hogy írják be ne-

vüket az akadémia emlékkönyvébe. Ez az emlékkönyv is egyik fődíszje ma az akadémia múzeumának.

Most az akadémia parancsnoka átvette a zászlót és magasra tartva felmutatta, Augustza kir. herceggel, a zászlóanyag a zászló mellett állva a következő buzdító beszédet intézte az akadémia növendékeihez:

„Sivem sugallatát követtem, amidőn forrón szeretett királyunk kegyelméből s a magyar honvédség iránt táplált rokonérzésem és szeretetünk indítva — mint zászlóanyag — felségis Urunk legmagasabb bizalmának zálogára: e zászlóra szalagot illesztettem.

Kövessék hiven szent hivatásukat! Kövessék e jeléget: Istennel, Királyéért és Hazáért! Kövessék ezt szívük utolsó dobnanásáig, utolsó csepp véréket is legyenek készek érte feláldozni!”

A beszédet lelkes éljenzés követte. Ezután Székely Nyírj Sándor vk. ezredes, akadémia parancsnok mondta el lelkes, katonás ünnepi beszédét, amelynek végén átadta a zászlót az akadémianak.

A csapatok most visszamentek első felállítasukba, a tisztikar a nagyrét közepén sorakozott, a király pedig kíséretével velük szemben állott fel. József kir. herceg, a honvédség főparancsnoka tábornoki nagydíszben, levett kalppalgal tolmácsolta Ő Felsége előtt a honvéd tisztikar hódolatát:

„Császári és apostoli királyi Felség!

Annak a magasztos atyai gondoskodásnak, amelylyel Felséged mindenkor hű katonáit tártaszta, újabb jelét látjuk ma, amidőn Felséged a magyar királyi „Ludovika” akadémia élére szent jelenvényű egy zászlót tűzött, amely alá seregelenk ezentúl azok a fiatalok, akik hivatva vannak a magyar királyi honvédség tisztikarát kiegészíteni.

Felséges urunk e jelenvénye minéknök, tiszteteknek, hű szolgáinak is szól, akik — engedje meg Felséged, hogy az igazi kifejezést használjam — tántoríthatatlan hűséggel és gyermeki szeretettel rajongva rap házkodnak Felséged imádtott személyéhez, és rap házkodnak a Mindenható Istenhez, hogy tartsa meg nekünk drága Felséges Urunkat az emberi kor végső határáig!”

A beszédre Ő Felsége legkegyelmesebben a következő szavakkal válaszolt:

„Teljes meglepéssel s állandóan tudatában voltam azoknak az érzelmeknek, amelyekkel magyar honvédségem érdemű főparancsnoka az imént lekesítő szavakban kifejezést adott. Sírölvés köszönet és kiváló öröm tölt el, hogy ma, e magasztos ünnepegy alkalmából Önöket körülötm összegyűlvé láthatom, mind a reményteljes, magát a hadszolgálatnak szentelő fiataliságot, mind ama tapasztalt férfiakat, kik tanítva, képezve és vezetve működnek komoly és nemes hivatásukban. Biztos vagyok abban, hogy Önök közül senki sem fog lavkadni amaz odadű és minden katonai erény felölő kötelesség teljesítésében, amely Önöket a becslélet és dicsőség útján vezérli.

A Mindenható álja meg a mi közös törekvésünket a Haza javára!”

(József kir. herceg üdvözöl beszéde, Ő Felsége válasza, valamint Augustza kir. herceggel együtt buzdító beszédének szövege az akadémia főépületének a nagyrétre néző homlokzatán márványba véssé írta a nagy nap emlékéét.)

Ő Felsége beszédének elhangzása után ritka és megkapó jelenet következett. A honvédség főparancsnoka mögött álló tábornokok, törzstisztek és főosztékek,

az egész akkori honvédség színe-java tábornoki kalpagot és tisztí csákót magasra emelve, háromszoros dörgő éljent kiáltott a Legfőbb Hadúrra. A lelkesedés magával ragadta az egész hatalmas ünneplő közönséget. A király szemmeláthatóan meglepetve és mélyen megindulva fogadta a hűségnek és hódoltnak e lélekemelő megnyilatkozását, amely a gyönyörű ünnepély legszebb és legfényesebb mozzanata volt.

A nagyszerű történelmi jelenetet *Vastagh György* festőművész hatalmas olajfestményben örökítette meg. A monumentális festmény az akadémia múzeumának egyik legnagyobb büszkesége.

A páratlan ünnepséget pompásan sikerült díszmenet zárta be.

Délután 2 óraker díszében, este 9 óraker pedig fényes bál volt az akadémia dísztermében. A bálon az uralkodó is megjelent.

*

Ez a mi zászlónk eredetének és felavatásának története.

Azóta 42 nehéz esztendő múlt el a fejünk felett. A nagy uralkodó, aki a zászlót adományozta — 15 évvel a zászló felavatása után, az első nagy világéges közepén megtért őseihez.

De a zászló él tovább, mint egy titokzatos történelmi jogfolytonosság, mert a selymére irt eszmények örökölték.

Az első hadnagysavatás alkalmával, 1901 augusztus 18-án esküdtek föl erre a zászlóra először az első ludovikás hadnagysavatás, s azóta 42 éven át 45 hadnagysavatáson szerepelt mint az eskü és a belőle áradó hűség örök jelképe.

Átvészelt az első világháborút követő zavaros idöket is, és azóta évenként, Szent István király ünnepén, megint ott lobog a magyar honvédség ifjú hadnagysavatás gyönyörű avatási ünnepségein.

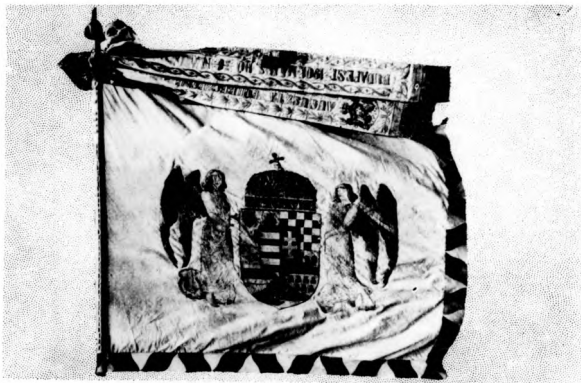
De meglobogtattuk 1938 november 11-én, az ezeréves haza keblére visszatért *Kassa* városában, és 1940 szeptember 15-én *Kolozsvár* főtérén is.

A hadnagysavatási ünnepségeken kívül előkerül ez a szent szimbólum valahányszor udvarlaki örséget ad a „Ludovika” akadémia, vagy valamilyen ünnepélyes alkalomból aks. díszszáznak kell kivonulnia.

Csak nagy ünnepeken látjuk tehát, de legfőbb irányítója munkás hétköznapjainknak is, hiszen minden ludovikás jelszava sugárik belőle, amely megszabja az egymást váltó nemzedékek életének áldozatát:

„A Hazáért mindhalálig!”

Dr. M. K.

Az akadémia 1901. május 8-án felavatott zászlaja.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA BÜSZKESÉGEI

Az akadémia előcsarnokából az akadémikusi élet-
termek felé vezető folyosón hatalmas emléktábla
állítja meg a szemlélőt.

32 név díszlik ezen az emléktáblán. A nevek vi-
selői valamennyien a „Ludovika” akadémián végez-
tek tanulmányaikát, s azzal lettek az Alma Mater
büszkeségei, hogy katonapályájuk során elérték a
legmagasabb katonai rendfokozatot, vagy miniszte-
rek, a honvéd vezérek főnökei, hadseregparancs-
nokok lettek, vagy kimagasló fegyvertényeikkel elnyer-
ték a legmagasabb katonai kitüntetés: a Mária Teré-
zia-Rend lovagkeresztjét; de azoknak a nevel is iti
ragyognak, akiket tudományos Akadémia tagjai so-
rába választott, végül, akik olymptai bajnokok lettek.

Büszkeségeink az avatási év sorrendjében a kö-
vetkezők:

Vitéz báró uszoki SZURMAY SANDOR valóságos
belső titkos tanácsos, ny. áll. vezérezeres, a katonai
Mária Terézia-Rend lovagkeresztjének (1915). Honvé-
delmi miniszter 1917-től 1918-ig. A magyar országgyűlés
felsőházának elnökséggel kinevezett tagja. Avatási
éve: 1894.

† STEIN AUREL szkv. hadnagy, világhírű utazó és
felvezető. A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja,
Angol „Sir”. Avatási éve: 1886.

† Vitéz nemes kállaitei TABAJDY KÁLMÁN c. gya-
lósági tábornok. Avatási éve: 1887.

† BELITSKA SÁNDOR m. kir. titkos tanácsos, c.
gyalósági tábornok. Honvédelmi miniszter 1920-tól
1927-ig. Rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter
1923-tól 1930-ig. Avatási éve: 1890.

† PILCH JENO ezredes, a Magyar Tudományos Aka-
adémia rendes tagja. Avatási éve: 1890.

† vitéz HORVÁTH IMRE altábornagy, a katonai
Mária Terézia-Rend lovagkeresztjének (1916). Avatási
éve: 1891.

Grof körösszeghi és adorjani CSÁKY KÁROLY m. kir.
titkos tanácsos, ny. áll. vezérezeres. Honvédelmi minis-
ter 1923-tól 1929-ig. Avatási éve: 1891.

† Vitéz báró negyesi ZEPESZKY ANDRÁS őrnagy,
a katonai Mária Terézia-Rend lovagkeresztjének
(1914). Avatási éve: 1894.

† Nemes TOTTH GÁBOR m. kir. titkos tanácsos, gya-
lósági tábornok. Avatási éve: 1895.

Vitéz SHVGY ISTVÁN m. kir. titkos tanácsos, ny.
áll. vezérezeres. A m. kir. honvédség főparancsnoka
1935-től 1936-ig. Avatási éve: 1895.

Vitéz SIPOS ÁRPÁD m. kir. titkos tanácsos, ny. áll.
vezérezeres. A „Ludovika” akadémia parancsnoka 1925-
től 1928-ig. Tisztképzés- és nevelésügyi szemlélt 1932-től
1935-ig. Avatási éve: 1897.

RODER VILMOS m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. ve-
zérezeres. A m. kir. honvéd vezérek főnöke 1925-től
1935-ig. Honvédelmi miniszter 1936-tól 1939-ig. A magyar
országgyűlés felsőházának elnökséggel kinevezett tagja.
Avatási éve: 1899.

Vitéz nemes ruhmwörthi RAPAICH RICHARD ny.
áll. vezérezeres. Avatási éve: 1900.

Vitéz ZACH EMIL ny. áll. vezérezeres. Avatási éve:
1904.

Vitéz nemes nagylaki RÁTZ JENO m. kir. titkos ta-
nácsos, szkv. vezérezeres. A m. kir. honvéd vezérek fő-
nöke 1936-tól 1938-ig. Honvédelmi miniszter 1938-ban.
Miniszterelnökhelyettes 1944-ben. Avatási éve: 1904.

NELKY JENO szkv. százados, rendkívüli követ és
meghatalmazott miniszter 1930-tól 1934-ig. Avatási éve:
1904.

† Vitéz nemes leveldi KOZMA MIKLÓS m. kir. tit-
kos tanácsos, szkv. alezredes. Belügyminiszter 1935-től
1937-ig. A magyar országgyűlés felsőházának elnöksé-
ggel kinevezett tagja. Avatási éve: 1904.

Vitéz nemes nagybaczoni NAGY VILMOS m. kir.
titkos tanácsos, ny. áll. vezérezeres. A m. kir. 1. honvéd
hadserg parancsnoka 1940-től 1942-ig. Honvédelmi mi-
niszter 1942-től 1943-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz LITVAY ANDRÁS m. kir. titkos tanácsos, ny.
áll. vezérezeres. A m. kir. honvéd vezérek főnökeinek
helyettese, egyben tisztképzés- és nevelésügyi szemlélt
1940-től 1941-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz JÁNY GUSZTÁV m. kir. titkos tanácsos, ny.
áll. vezérezeres. A „Ludovika” akadémia parancsnoka
1931-től 1936-ig. Magyarország Kormányzója katonai iro-
dájának főnöke 1938-tól 1939-ig. A m. kir. 2. honvéd
hadserg parancsnoka 1940-től 1943-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz GORONDY-NOVÁK ELEMÉR ny. áll. vezér-
ezredes. A m. kir. 3. honvéd hadserg parancsnoka 1940-
től 1941-ig. Avatási éve: 1905.

† GYORFFY-BENGYEL SÁNDOR m. kir. titkos ta-
nácsos, szkv. vezérezeres, Közlélatás miniszter 1941-től
1942-ig. Avatási éve: 1905.

† Nemes uszoki RONAY-HORVÁTH JENO altábor-
nagy. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja.
Avatási éve: 1908.

Vitéz NÁDAY ISTVÁN vezérezeres. A m. kir. 1.
honvéd hadserg parancsnoka 1942-től 1944-ig. Avatási
éve: 1908.

Vitéz nemes dési BAJNÓCZY JÓZSEF m. kir. titkos
tanácsos, vezérezeres, A honvéd vezérek főnökeinek he-
lyettese, egyben tisztképzés- és nevelésügyi szemlélt 1941-
től 1944-ig. Avatási éve: 1908.

† Vitéz báró san martino del carsoi HEIM GEZA ve-
zéreznagy. A katonai Mária Terézia-Rend lovagkeresztjének
vitéze (1916). Avatási éve: 1909.

Vitéz nemes dálnoki MIKLÓS BELA vezérezeres.
Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke
1942-től. Avatási éve: 1910.

Vitéz nemes csikszentsimoni LAKATOS GEZA ve-
zérezeres. A m. kir. 2. honvéd hadserg parancsnoka
1943-tól 1944-ig. Avatási éve: 1910.

Vitéz ANDORKA REZSO szkv. vezéreznagy. Rendki-
vüli követ és meghatalmazott miniszter 1939-től. Avatási
éve: 1911.

KUNDER ANTAL szkv. százados, m. kir. titkos ta-
nácsos, Kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 1938-
től 1939-ig és 1944-től. Avatási éve: 1920.

BERZELLY TIBOR százados. Az 1936-i berlini
olympia kardspatbajnoka. Avatási éve: 1934.

KOVÁCS ÁDAM PÁL százados. Az 1936-i berlini
olympia kardspatbajnoka. Avatási éve: 1935.

rendszerint korlátolt felelősségű társaságok által rendezett — cirkuszi porondra való birkózó és ökölvívó versenyek között. Ez utóbbiakat ne keverje össze a testedzéssel és ne is hozza azazal egy rovatban. Ezek kivétel nélkül anvai hasznára vadászó, rendszerint színvonalon aluli, szinpadiás küzdelmek, amelyek a nyereség érdekében a tapoló tömeg alantas indulatainak felkorbácsolására törekvenek.

Az így elképzelt sajtó-neveléssel hamarosan megváltoznak a versenyek igazolommal tett léglőbe, és kiváló szerepet játszanának a *lovagosság, nyugalom, kitartás, küzdőképesség, megértés és bajtársiasság* stb. mint a testedzés eredményezett eszközei.

A mozgás az élet titokzatos jelensége és egyben ismeretfele is. Ez a mozgás-kényszer a szervezet élet-jelenségében jut kifejezésre. A játékos gyermek látszólag öntudatlan mozdulatait is ezzel a mozgás-kényszerrel magyarázhatjuk. Nemcsak a gyermeknek, a felnőttnek is szüksége van erre a játékos mozgásra, nevétsére, gondatlan perrekre. A tánc, labdajáték, természetjárás stb. mind ennek a mozgás-kényszernek önkénytelen kielégítése. Ennek hiányai esélentek az ember munkateljesítményét, rossz kedélyállapotot és közérzetet idéznek elő, és hosszabb időn át való nélkülözésük a szervezet betegségeinek jele.

A nevelőnek, munkaadónak, főnöknek és parancsnoknak gondolnia kell az emberi természetnek erre a szükségletére, ha termelőképesüeknek vagy munkateljesítményüknek hatásfokát növelni akarja.

Amint ebből is láthatjuk, az élet lényege a *mozgás*. A testedzés nem más, mint ennek az *életzés* mozgás-küszögletnek céltudatos beállítása életünkbe. Ha azonban a mozgás életszükséglet, nem lehet csak a versenyek előjoga, hanem a tömeg kívánása is. Ezzel jutottunk legközelebb a testedés klasszikus értelmezéséhez, nemzetnevelő, szociális szükségletéhez és eszelekvő, nemzeti öröket teremtő hatásához.

Ennek jelentősége ma már kezd átmenni köztudatunkba. A cserkészlet, leventeintézmény és nemkevesebb a honvédség példaadó szervezete megadta az első lökést a tömegek testedésének fejlesztésére. Társadalmi egyesületeink pedig szűkebb keretek között ugyan, de szintén állhatatos terjesztői a testedés gondolatának.

Tévedés volna azonban azt hinnünk, hogy a tömeg-testedéshez csak tömeg kell. Gyakran hallhatjuk pártpolitikai jelszökeint hangoztatva a tömegsport szükségességét a nélkül, hogy ennek végrehajtásához szükséges vezetők, helyiség, terület, sportszerek, valamint tisztálkodási lehetőségek rendelkezésre állanak. Nem lehet tömegtestedzéssel foglalkozni átlag egy óras testedzési időt veve alapul, ha lekészítő edzőkeret nem áll rendelkezésre. Nem lehet egy súlygolyóval ezer embert foglalkoztatni. Még kevesebb lehet az előbbi testedzési időt veve alapul, kis befogadóképességű teremben tömegeket sportoltatni. De nem lehet egy alig csepegó zuhanyzival tömegek verítékét lemosni sem.

Ezen a téren vannak ma példaadó szervezeteik, de még nagyon messze vagyunk a nagy tömegeket mozgató testedés gyakorlati megvalósításától.

Ennek elérésére nemcsak messzemenő állami támogatásra, hanem a társadalom megértő aldozatkesztségére is szükség volna.

Az elmondottakból következik: ha a testnevelés szolgáltatásban állás intézmények teljes mértékben hivatásuk magasztalan állásának, dolgozó emberek számára csak a felüdítéshez szükséges *helyet és szreket* kellene biztosítaniok, hogy munkabírásukat állandóvá tegyék.

Hazánk testnevelési eredményeit legjobban a lakosság bevonuló katonaiéletében figyelhetjük meg. Az első reggeli gyakorlatoknál tapasztalhatjuk már, hogy a zöm a testedés legalapvetőbb mozgásával sincs tisztában. Mervegük oly nagyfokú, hogy e mozgásokat hozzá hónapokig meg utánozni sem tudják. Testedzést tehát nem lehet folytatni, hanem előbb türelemmel minderre meg kell őket tanítani. A bevonulók tisztaságérzete

sem kielégítő. Sokan szappan és fogkefe nélkül, egy inggel vonulnak be. Mindezekből az iskolák és az intézményes testnevelés súlyos hiányaira következtethetünk. A honvédség sokat pótol e mulasztásokból. Ennek határfoka a fiatal tiszt és tiszthelyettes lelkesedésétől, hozzáértésétől függ.

A nemzetnevelő munka közben jussom mindink eszünkbe, hogy minden testedésnek alapja a futás. Ennek rendszeres üzését a szakiképzéssel párhuzamosan, naponta folytatjuk.

A honvédség testedéséhez kapcsolódnak azok a mozgások, amelyek a katonai szakiképzéssel függenek össze, és lényegesen előtérbe nyomulnak: a küzdősportok. Ezen a téren a versenyek felkeltésére feltétlenül szükség van, hogy a magyar virtust és becsvégyat a harcso kiképzés szolgálatába állítsuk.

A korszerű testnevelés nem törekszik *izomóriás*ra kitenyészítésre. A testnevelésnek ezek a nehezen mozgó páncélosai úgy járnak, mint a csata harcsojai: előbb utobb kilövik őket. De nincs szüksége a testnevelésnek a vattába pólyált, minden szétől óvott *sportprimadonnára* sem, hanem szükség van olyan közösség nevelésére, amely ellenáll, akaraterős, küzdőképes, minden áldozatra kész, a mellett bajtársias, lovagias és mindezek koronájaképpen feltétlenül felgyelmezt.

Legyünk szigorúak a hitványakhoz és becsüljük meg a fegyelmezt harost!

A magyar testnevelés céltudatosan törekszik ennek az eszmenynek elérésére és egy — a magyar vérmérséklettel összhangban álló — testi-lelki tökéletesség kifejlesztésére.

Az idegháború kellős közepén álló nemzet minden egyes tagjának szüksége van a testedés lélek- és szívnemesítő hatására. Ragadjunk meg hát minden alkalmat egyensúlyunk fenntartására, mert ha robbanni fog a bomba és vérvörös langba borul az ég felettünk, nem az arénk fekevesztett — akkor majd jajgató — csoportjaira, hanem az edzett sportember bajtársias, nyugalmat adó és keményen helytálló tömegeire lesz majd szükség a Kárpátok gerincén és az ország belsejében egyaránt.

„Isten kardja”
A: akadémiánk közötti ötvusa rándortása.
Légrádi Vilmos szobrászművész alkotása.

BESZÁMOLÓ

A „LASE” 1942/43. ÉVI SPORTMUNKÁSSÁGÁRÓL

A küzdelem Európa új arculatának kialakításáért egyre ádázabban tombol. Az ötödik háborús esztendő súlyos harcrai a végsőgők felháborús idegrendszerét. E nehéz órákban feltétlenül szükség van a bizalom, kitartás, nyugalom és lemondóképesség érenyeire mint a nemzeti közösségérés legszilárdabb pilléreire.

A testedés elsőrendű feladata: ébressze föl a magyar társadalom minden rétegében a magasabb erkölcsi és szépségesszmény utáni vágyat és teremtse meg az ehhez való eszközöket. Legyen a nemzeti nagyságunkba vetett hit lángjának és őseinkhez méltó testi és lelki tulajdonságainknak ébrentartója.

A mai idők mindenkitől nagyobb teljesítményt követelnek. Akadémikusaink, akik a képzés keretében is kemény feladatokat éltek át, átértékelték a testezés nemzetvédelmi feladatát és feláldozva szabadidejükét, a sport minden ágában szorgalmasan dolgoztak. A korai kihelyezések külső versenyeken való szereplésüket nagyon lecsökkentették, mégis dicséretreméltók az alábbi eredmények:

Atletika. Atlétikán ez évben is az átlagnál magasabb teljesítményekkel váltak ki. Legkiemelkedőbb a magyar bajnokságon első helyezetté értett súlylökő csapat eredménye. Szépen szerepelt még a magassugró csapat is, amely ugyanezen a bajnokságon második lett.

A főiskolai versenyeken edzés hiányában csak a harmadik helyen végezhetünk, de az eredmények így is figyelemreméltók. A „Laky” vándoridőjt — amelynek védői voltak — ez évben a Testnevelési Főiskola elhódította tőlünk.

Legeredményesebb **ritéz Szombathy Imre** aks. (pc. szd.) képviselte a LASE zineit. Minden versenyt megnyert! Hasonlóképpen kimagaslóan szerepelt a súlylökésben **ritéz Csapó István** aks. (2. löv. szd.).

1942. október 10—11. Országos csapatbajnokság. Súlylökésben: 1. a LASE 1234 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. löv. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. löv. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd., Porpáczy Zoltán aks. pc. szd., v. Bujdosó Attila aks. 3. löv. szd.). — **Magasugrásban:** 2. a LASE 169 cm-es átlaggal (v. Szombathy Imre aks. pc. szd., Mányay Ferenc aks. 1. ütég, Kertész Lajos aks. pc. szd., Kovács Sándor aks. 1. ütég, Pattantyús-Ábrahám János aks. 2. löv. szd.). — **Gerelyhajításban:** 4. a LASE. — **Diszkoszvetésben:** 8. a LASE.

1942. október 24. Országos főiskolai csapatbajnokság. Súlylökésben: 1. a LASE 1255 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. löv. szd., v. Bujdosó Attila aks. 3. löv. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. löv. szd., Porpáczy Zoltán aks. pc. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd.). — **Diszkoszvetésben:** 2. a LASE 3570 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. löv. szd., Kertész Lajos aks. pc. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. löv. szd., Asztalos Aladár aks. 2. löv. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd.). — **Gerelyhajításban:** 2. a LASE 47,68 m-es átlaggal (Karsay Elek, Bánky László aks-ok. 1. löv. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd., Ugody Lajos aks. hu. szd., Kertész Lajos aks. pc. szd.). — **Magasugrásban:** 3. a LASE 166,2

cm-es átlaggal (Szombathy, Kertész, Mányay, Kovács, Pattantyús). — **Távolugrásban:** 3. a LASE 6,04 m-es átlaggal (Marjay, v. Szombathy, Rapcsányi, Kertész, Porpáczy). — **4×100 m-es váltófutásban:** 3. a LASE. — **4×400 m-es váltófutásban:** 5. a LASE. — **4×1500 m-es váltófutásban:** 5. a LASE. — **Pontversenyben:** harmadik a LASE 13 ponttal.

1942. október 27. Országos főiskolai tiztus: 5. Porpáczy Zoltán aks. pc. szd.

1943. március 21. Házi mezei futóbagajnyok. Egyéni: 1. Márkos András aks. (3. löv. szd.), 2. gr. Somssich Péter aks. (hu. szd.), 3. Kun László aks. (1. ütég), 4. Bagoly Lajos aks. (3. löv. szd.), 5. Zsigó Károly aks. (1. löv. szd.), 6. Tapasztó János aks. (3. löv. szd.), 7. Fergó Gyula aks. (1. löv. szd.), 8. Pálkó Ervin aks. (hu. szd.), 9. Lenégl Alfons aks. (1. löv. szd.), 10. Rosta Odón aks. (pc. szd.). — **Csapatban:** 1. az 1. löv. szd., 2. a 3. löv. szd., 3. a pc. szd.

1943. április 11. Országos főiskolai mezei futóverseny: 4. a LASE.

1943. május 16. „Laky” vándoridőjt atlétikai verseny. 100 m-es síkfutásban: 1. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — **1500 m-es síkfutásban:** 3. vitéz Farkas Ferenc aks. (pc. szd.). — **3000 m-es síkfutásban:** 4. Kun László aks. (1. ütég). — **110 m-es gátfutásban:** 1. br. Állás aks. (hu. szd.). — **Távolugrásban:** 1. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — **Súlylökésben:** 2. vitéz Garamvölgyi Tivadar aks. (gk. löv. szd.). — **Diszkoszvetésben:** 2. vitéz Garamvölgyi Tivadar aks. (gk. löv. szd.). — **Széd váltóban:** 3. a LASE. — **Összpontban:** 3. a LASE.

1943. június 13. Főiskolai atlétikai bajnokságok. 100 m-es síkfutásban: 3. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — **110 m-es gátfutásban:** 2. Járny Tihamér aks. (hu. szd.). — **Magasugrásban:** 1. vitéz Szombathy Imre aks. (pc. szd.). — **Gerelyhajításban:** 3. Bánky László aks. (1. löv. szd.).

1943. augusztus 16. Házi atlétikai bajnokságok. 100 m-es síkfutásban: 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. Szalay István (1. löv. szd.), 3. Galánthay Antal (pc. szd.). — **200 m-es síkfutásban:** 1. Tóth Tas (pc. szd.), 2. Marjay Tamás (hu. szd.), 3. Galánthay Antal (pc. szd.). — **400 m-es síkfutásban:** 1. Rapcsányi Kálmán (pc. szd.), 2. Erdélyi László (1. ütég), 3. Meszes István (2. löv. szd.). — **800 m-es síkfutásban:** 1. v. Farkas Ferenc (pc. szd.), 2. Erdős László (3. löv. szd.), 3. Nagy Pál (2. löv. szd.). — **1500 m-es síkfutásban:** 1. Táltray Vilmos (1. löv. szd.), 2. Rosta Odón (pc. szd.), 3. Erdős László (3. löv. szd.). — **110 m-es gátfutásban:** 1. br. Döry Lajos (hu. szd.), 2. Keresztes László (hu. szd.), 3. Pásztor József (1. löv. szd.). — **Magasugrásban:** 1. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 2. Mányay Tibor (1. ütég), 3. Kovács Sándor (1. ütég). — **Távolugrásban:** 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 3. Zsigó Károly (1. löv. szd.). — **Hármasugrásban:** 1. Mányay Tibor (1. ütég), 2. Theisz János (hu. szd.), 3. Suhajda Ferenc (2. löv. szd.). — **Ritézugrásban:** 1. Tóth János (2. löv. szd.), 2. Horváth Tihamér (1. löv. szd.). — **Súlylökésben:** 1. Garamvölgyi Tivadar (pc. szd.), 2. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 3. Kiss Endre (2. löv. szd.). — **Diszkoszvetésben:** 1. Garamvölgyi Tivadar (gk. löv. szd.), 2. Remcsák Géza (gk. löv. szd.), 3. v. Szombathy Imre (pc. szd.). — **Gerelyhajításban:** 1. Bánky László (1. löv. szd.), 2. Suhajda Ferenc (2. löv. szd.), 3. Szepesvárbai László (1. ütég). — **Kézi gránát-hajításban:** 1. Tóth Albert (2. löv. szd.), 2. Ipvovitz András (3. löv. szd.), 3. Királyházi Béla (3. löv. szd.). — **Széd váltóban:** 1. a gk. löv. és hu. szd., 2. a pc. szd., 3. a 2. löv. szd., 4. az 1. löv. szd. — **4×100 m-es váltófutásban:** 1. a gk. löv. és hu. szd., 2. a pc. szd., 3. az 1. löv. szd., 4. a 2. löv. szd. — **5×1500 m-es csapatversenyben:** 1. az 1. löv. szd., 2. a 3. löv. szd., 3. a gk. löv. és hu. szd., 4. a pc. szd. — **Atlétikai öttusában:** 1. Meszes István (1. löv. szd.), 2. v. Szombathy Imre

(pc. szd.), 3. Suhajda Ferenc (2. lóv. szd.), 4. Rapesányi Kálmán (pc. szd.). — **Egyéni összpontverseny:** 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. v. Garamvölgyi Tivadar (gk. szd.), 3. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 4. Bánky László (1. lóv. szd.). — **Alosztály összpont-verseny:** 1. az 1. lóv. szd., 2. a pc. szd., 3. a 3. lóv. szd., 4. a g. lk. lóv. és hu. szd.

Vívás. A vívásban is örvendetes fejlődés jeleit látuk. Különösen kidomborodik ez a törversenyeken. A főiskolai törversenyek 9-es döntőjének 50%-a ludovikás törvívó volt. Kiemelkedő **Pamuk László** pc. szd.-beli aks. szereplése, aki mindhárom főiskolás csapatunk telkes és eredményes tagja volt. Jelentős **Szűcs Lajos** 3. szd.-beli aks. tőrbajnoksága és **Szekély Balázs** 3. szd.-beli aks. párbajtőrvívás eredménye is.

1942 november 15. BEAC III. oszt. kardverseny. 2. Zányi László (3. lóv. szd.);

december 8. BEAC III. oszt. törverseny: 5. Györfy-Bengely Gábor (1. úteg);

december 13. HTVK II. oszt. párbajtőrvívás: 5. v. Baskay Gyula (gk. lóv. szd.), 7. Nádaj László (lgv. úteg).

1943 január 24. MAFC II. oszt. párbajtőrvívás: 2. Székely Balázs (3. lóv. szd.), 3. v. Baskay Gyula (gk. lóv. szd.), 8. Pamuk László (pc. szd.), 9. Héjjas Mihály (pc. szd.).

február 2. MAFC III. oszt. kardverseny: 1. Pamuk László (pc. szd.), 5. Waján Ferenc (2. lóv. szd.);

február 4. MEFOSK főiskolai törverseny: 1. Forster Miklós (1. úteg), 3. Bolhóy Zoltán (1. úteg), 4. Budaházy Miklós (3. lóv. szd.);

február 7. MAC III. oszt. törverseny: 6. Tasnády László (lgv. úteg);

február 11. BEAC—LASE barátságos törvesapatmérkőzés: Az eredmény 3—3. Jobb tusszárnnyal győzött a BEAC;

február 8. BEAC—LASE barátságos törvesapatverseny: 9—7 arányú győzelmet aratott a LASE;

február 28. BEAC II. oszt. párbajtőrvívás: 3. Pamuk László (pc. szd.);

március 5. Házi törvesapatbajnokság: 1. az aks. zli. csapata (Szűcs, Székely, Fekete, Budaházy), 2. a tü. oszt., 3. a gyors oszt. csapata;

március 14. Elektronos T. E. II—III. oszt. törverseny: 2. Pamuk László (pc. szd.);

március 15. MAFC „József nádor” emléktörverseny: 5. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.);

március 9. PSE—LASE barátságos törvesapatverseny: 10—6 arányban győzött a LASE;

március 10. DAC—LASE barátságos kardverseny: 9—7 arányban elvesztettük;

március 21. MVST II. oszt. kardesapatbajnokság: 3. a LASE;

március 28. MAFC II. oszt. kardverseny: 6. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.);

április 9. Házi kardesapatbajnokság: 1. a 3. lóv. szd. csapata (Szűcs, Zányi, Székely, Tapasztó), 2. a 2. lóv. szd., 3. az 1. lóv. szd.;

május 30. Házi egyéni tőrbajnokság: 1. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.), 2. Pamuk László (pc. szd.), 3. Tarnay Taszító (2. úteg), 4. Székely Balázs (3. lóv. szd.), 5. Forster Miklós (1. úteg), 6. v. Farkas Ferenc (pc. szd.), 7. Bolhóy Zoltán (2. úteg), 8. Jekelfalussy Wolnhoffer Emil (hu. szd.), 9. Zányi László (3. lóv. szd.);

április 10. HTVK „Gömbös Gyula” emléktörverseny: 8. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.);

május 2. MAC „Hősök emléktörverseny: 7. Pamuk László (pc. szd.), 8. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.);

május 9. PSE II. oszt. párbajtőrvívás: 2. v. Baskay Gyula (gk. lóv. szd.);

május 7. Házi egyéni kardbajnokság: 1. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.), 2. Zányi László (3. lóv. szd.), 3. Kenderessy István (1. lóv. szd.), 4. Waján Ferenc (2. lóv. szd.), 5. Pa-

ruk László (pc. szd.), 6. Lengyel Alfonz (1. lóv. szd.); 7. v. Baskay Gyula (gk. lóv. szd.); 8. Székely Balázs (3. lóv. szd.); 9. Tarnay Taszító (1. úteg);

április 30. Barátságos mérkőzések: PSE—LASE tör: 9—4 arányban győztünk. DAC—LASE kard: 9—4 arányban elvesztettük. BEAC—LASE párbajtőrvívás: 9—2 arányban elvesztettük;

május 5. Házi párbajtőrvívás: 1. v. Baskay Gyula (gk. lóv. szd.), 2. Nádaj László (lgv. úteg), 3. Székely Balázs (3. lóv. szd.), 4. Bánky László (1. lóv. szd.), 5. Pamuk László (pc. szd.), 6. Lelkes Károly (pc. szd.);

június 6. MEFOSK vívőbajnokságok: Kard egyéni: 4. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.), 6. Pamuk László (pc. szd.), 8. Waján Ferenc (2. lóv. szd.), 9. Zányi László (3. lóv. szd.). — Tör egyéni: 1. Szűcs Lajos (3. lóv. szd.), 3. Pamuk László (pc. szd.), 5. Györfy-Bengely Gábor (1. úteg), 7. Forster Miklós (1. úteg), 9. Tarnay Taszító (2. úteg). — Párbajtőrvívás: 3. Pamuk László (pc. szd.), 3. v. Baskay Gyula (pc. szd.), 7. Székely Balázs (3. lóv. szd.). — Kardcsapat: 2. a LASE (Szűcs, Zányi, Pamuk, Waján, Forster). — Tör-csapat: 1. a LASE (Szűcs, Pamuk, Györfy, Forster, Tarnay). — Párbajtőrvívás: 2. a LASE (Szűcs, Pamuk, Baskay, Székely). — Összpontban: 1. a LASE.

Birkózás. Az elmúlt évben kapcsolódunk be a birkózó-sportba. Az aks-ok nagy kedvelésével vetették magukat a küzdelembe, és a sportág művelésére népegyárda verbuválódott. Ez a kemény, katonás küzdepsport nemcsak szórakoztat, hanem a harcos szellemet és a küzdenitűdést is fejleszti. Birkóznánk a főiskolai versenyeken is részt vettek és kevés czérszt lehetőségük ellenére bajnokságot nyertek, a csapatban pedig harmadik helyezést értek el.

1943 április 10. Főiskolai szabadfogású birkózó bajnokság: Könyvsúlyban: 2. Mikolcs László (2. lóv. szd.). — Váltósúlyban: 3. Balás Gyula (1. lóv. szd.). — Félnehézsúlyban: 1. v. Daru János (1. úteg). — Nehézsúlyban: 1. Kocsányi Zoltán (2. lóv. szd.);

május 8. Házi szabadfogású birkózó bajnokság, Lég-súlyban: 1. Bősörnyei Géza (1. lóv. szd.), 2. Temesi Imre (1. lóv. szd.), 3. Podhraszky Károly (pc. szd.). — Pehelysúlyban: 1. Bartha László (1. lóv. szd.), 2. Farkas István (3. lóv. szd.), 3. Paax Zoltán (1. lóv. szd.). — Könyvsúlyban: 1. Mikolcs László (2. lóv. szd.), 2. Látnyi Agoston (1. lóv. szd.), 3. Zakariás József (3. lóv. szd.). — Váltósúlyban: 1. Balás Gyula (1. lóv. szd.), 2. Gulácsy Lajos (1. lóv. szd.), 3. Kovács Sándor (1. úteg). — Középsúlyban: 1. Bánky László (1. lóv. szd.), 2. Klímó Jenő (1. lóv. szd.), 3. Kieszt Gábor (pc. szd.). — Félnehézsúlyban: 1. Radnóthy Artúr (1. lóv. szd.), 2. v. Daru János (1. úteg), 3. Szolga László (2. lóv. szd.). — Nehézsúlyban: 1. Kocsányi Zoltán (1. lóv. szd.), 2. v. Garamvölgyi Tivadar (gk. lóv. szd.), 3. Vághy Gyula (1. lóv. szd.).

1943 május 1. Főiskolai szabadfogású birkózó bajnokság: 3. a LASE.

Uszás. A Nemzeti Sportuszodával történt megállapodás alapján úszóink hetenként egy alkalommal a többi polgári egyesültekkel együtt edzésen vehettek részt. Ennek eredménye a főiskolai bajnokságokon elért jó helyezéseken is kifejezere jutott. Egy bajnokságot, két második helyezést és hét harmadik helyet biztosítottunk magunknak, összpontban pedig a második helyen végztünk.

Kiemelkedő **Erdélyi György** aks. (gk. úteg) főiskolai bajnoksága, amely igazlamb, nehéz versenyben született meg. A többi értékes helyezést is a LASE jó hírnevét öregbítette.

1943 május 29. MEFOSK úszó bajnokság, 100 m-es gyorsúszásban: 1. Erdélyi György (lgv. úteg), 3. Rozgonyi Miklós (gk. lóv. szd.). — **100 m-es hátúszásban:** 2. Erdélyi György (lgv. úteg), 3. Ignáti Dező (pc. szd.). — **3 × 100 m-es vegyesúszásban:** 3. a LASE. — **4 × 200 m-es gyorsúszásban:** 3. a LASE. — **100 m-es junior gyorsúszásban:** 3. Raabe Kurt (pc. szd.). — **4 × 100 m-es junior gyorsúszásban:** 2. a LASE. Összpontban: 2. a LASE.

Képek az akadémia sportéletéből.

I.

A mezei futó Bajnokság rajtja.

1943 március 21.

A mezei futó Bajnokság mezőnye.

*Házi birkózó Bajnokság.
1942 december 12.*

*A mezei futó Bajnokság díjkiosztása.
1943 március 21.*

*Díjkiosztás.
1943 augusztus 19.*

Képek az akadémia sportéletéből.

II.

Házi öttusa bajnokság.

Házi öttusa futás.

1942 november 20.

Öttusa kerekpárverseny.

1943 augusztus 14—18.

Öttusa-futás.

Öttusa pisztolyverseny.

1943 augusztus 14—18.

Az akadémia parancsnoka a versenyzők között.

**Augusztus 14. Házi írszabajtnoksgok, 100 m-es gyors-
úszásban:** 1. Erdélyi György (lgv. úteg), 2. Rogzonyi Mik-
lós (gk. lóv. szd.), 3. Raabe Kurt (pc. szd.). — 100 m-es
mellúszásban: 1. Szalma Ferenc (3. lóv. szd.), 2. Berthly
László (gk. lóv. szd.), 3. Ignázi Desző (3. az 1. lóv. szd.). — 100
m-es hátúszásban: 1. Erdélyi György (lgv. úteg), 2. Ignázi
Desző (pc. szd.), 3. Zs. Szabo Ferenc (1. lóv. szd.). —
3 × 100 m-es vegyesútdőúszásban: 1. a lgv. úteg, 2. a
pc. szd., 3. az 1. lóv. szd., 4. 4 × 100 m-es gyorsútdőú-
szásban: 1. a pc. szd., 2. a lgv. úteg, 3. az 1. lóv. szd.

Sí. A sikképezés kilépett edzési elszigetelt állapotából
és a hegyi csapatok tiszti létszámának megfelelő kiegészíté-
sre véget a kiképezés kerelvére vált. A tszaborkúti *Menculus* 2 hetes kihelyezésén, gyönyörű idő-
ben, jó hóviszonyok mellett, valamint 4-5 alkalommal
Itthon, a budai hegyekben Avit kiképezés az aks-oknak
stúdúslukat és a hegymászásban való jártnusságotat fo-
kozni. A *Sesul-ra*, *Hogevl-ára* és *Pietos-ra*, valamint
Rahó-ra és a *Tatárhagvó-ra* végrehajtott túrák a szép em-
lékek mellett, komoly tapasztalatszerzést és teljesítményi
jelentéket. Komoly felkészültségek a fősikolai versenyek-
en elért szép eredményekben is megmutatók.

1943 január 20. Házi síversenyek: (Menculus) *Futó
egényi:* 1. Márkos András (3. lóv. szd.), 2. Magyarossi Fe-
renc (1. úteg), 3. Kun László (1. úteg), 4. Jankovics Iván
(2. lóv. szd.), 5. Kovács Sándor (1. úteg). — *Lesikló egényi
verseny:* 1. Magyarossi Ferenc (1. úteg), 2. Kun László
(1. úteg), 3. Kovács Sándor (1. úteg), 4. Márkos András
(3. lóv. szd.), 5. ögróf Pallavicini Antal (pc. szd.). —
Összetett egényi verseny: 1. Magyarossi Ferenc (1. úteg),
2. Márkos András (3. lóv. szd.), 3. Kun László (1. úteg), 4.
Kovács Sándor (1. úteg), 5. Jankovics Iván (2. lóv. szd.).

Február 2. Fősikolai síbajnokságok. Futó egényi: 1.
Márkos András (3. lóv. szd.), 2. Jankovics Iván (2. lóv. szd.). —
Futó csapatbajnokság: 2. a LASE. *Lesikló egényi
verseny:* 1. ögróf Pallavicini Antal (pc. szd.). — *Lesikló
csapatverseny:* 3. a LASE.

Torna. Szűk keretek között, lankadatlan szorgalom-
mal készülték tornászaink a BTC tornatermében verseny-
ekre. Szép eredményeken megúszték az elmúlt évben
kikerült kiváló tornászok nagy létszámúknak élvezését.

**1943 március 7. Újonc-tornaverseny. Egényi össze-
tetten:** 3. Bözörményi Géza (1. lóv. szd.). — *Csapat össze-
tetten:* 2. a LASE (Lányi, Erdős, Gereffly, Horváth,
Bözörményi).

Április 9. Házi tornászbajnokság. Egényi korlát: 1.
Bözörményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.),
3. Kovács Béla (pc. szd.). — *Egényi nyújtó:* 1. Bö-
zörményi (1. lóv. szd.), 2. Kovács Béla (pc. szd.), 3. Ma-
darász Pál (1. lóv. szd.). — *Egényi lóugrás:* 1. Vörös Ar-
pád (3. lóv. szd.), 2. Hetsy Pál (pc. szd.), 3. Bözörményi
Géza (1. lóv. szd.). — *Egényi lövészet:* 1. v. Mart infalvay
Hugó (1. lóv. szd.), 2. Vörös Arpád (3. lóv. szd.), 3. Ma-
darász Pál (1. lóv. szd.). — *Egényi úgrás:* 1. Madarász Pál
(1. lóv. szd.), 2. Bözörményi Géza (1. lóv. szd.), 3. Kovács
Béla (pc. szd.). — *Egényi műszabodagykorlát:* 1. Bözör-
ményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.), 3.
Hetsy Pál (pc. szd.). — *Egényi összetett verseny:* 1.
Bözörményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.),
3. Kovács Béla (pc. szd.), 4. v. Mart infalvay Hugó
(1. lóv. szd.). — *Csapatversenyben:* bajnok a pc. szd. csap-
ata, 2. az 1. lóv. szd., 3. a 3. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.

Játek. Ez évben kapcsolódott be újból a LASE a fősikolai labdarúgócsapat küzdelmeibe. Szerepese megje-
teként hatott nemcsak megjelenéséért, hanem játékos
mennyével is. A házi bajnokságokban minden alostályt
teljes létszámmal vett részt és az egymásközötti verseny-
gésben igazi, szép és izgalmas küzdelmeket láttunk.

**1942 november 15. Fősikolai labdarúgó mérkőz-
és:** LASE—TFSE 4:1;

november 20. LASE—MAFC 1:1;

november 27. LASE—BEAC 1:3.

1943 március 5. Házi labdarúgó bajnokság: 1. a pc.
szd., 2. az 1. lóv. szd., 3. a gk. lóv. szd., 4. a 3. lóv. szd.

— **Házi kézilabda bajnokság:** 1. az 1. lóv. szd., 2. a gk.
lóv. szd., 3. a lgv. úteg, 4. a pc. szd.). — *Fősikolai labda-
rúgó kupa mérkőzések második fordulója, 1943 március*
1. LASE—BEAC 1:2, LASE—MAFC 2:2, LASE—
TFSE 4:1.

Útusa. Az útusa-utánpótlásnak nagy lendületet adott
a honvéd vezérkar főnökeinek az akadémiák közötti ú-
tusa-csapat számára létesített örökös vándordíja. A nagy
versenyeken kiváló küzdelemben a „Ludovika” akadémia
1. csapata győzött. Harmadik lett a „Ludovika” akadémia
2. csapata. Ezzel a győzelemmel elsőnek nyertek a honvéd
vezérkar főnökeinek vándordíját. Egényi versenyben más-
odik *Bánky Zoltán* 1. lóv. szd.-beli, 4. *Vértessy Miklós*
3. lóv. szd.-beli, 5. *Nádaj László* lgv. útegebli, 6. *Mezei*
István pc. szd.-beli, 8. *Sebestha Odón* pc. szd.-beli, 9.
Baskay Gyula pc. szd.-beli, 10. *Becskezhay Csaba* 1. úteg-
beli aks.

Az egényi versenyekben futásban: 1. *Bánky László*
(1. lóv. szd.), pistolyban: 1. *Bánky László* (1. lóv. szd.),
vívásban: 1. *Baskay Gyula* (pc. szd.).

E tehetségteljes versenyeknek meglett a várt er-
edménye. Az aks-ok az országos versenyeken is számol-
tató eredményeket értek el.

1942 október 22. Országos útusa verseny: 3. v. *Bas-
kay Gyula* (pc. szd.), 8. *Nádaj László* (lgv. úteg), 9. *Lelkes*
Károly (pc. szd.).

1943 április 25. Útusa részverseny: 5. *Székely* *Balázs*
(3. lóv. szd.). — *Házi útusa csapatversenyben:* 1. a pc.
szd., 2. az 1. úteg — *Házi útusa egényi versenyben:* 1.
Bánky László (1. lóv. szd.), 2. *Vértessy Miklós* (3. lóv. szd.),
3. *Nádaj László* (lgv. úteg), 4. *Mezei István* (pc. szd.).

Katonai sport. Ez a versenyszám az alostályok ösz-
szes akadémiáusait megmozgatta. A fegyvernem sajátos-
ságainak megfelelő versenyeken az aks-ok igen szép er-
edményt értek el.

Alostályi tornasportverseny: 1. a gk. lóv. és hu. szd.,
2. a pc. szd., 3. az 1. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.,
Nyári sportversenyek: 1. a pc. szd., 2. az 1. lóv. szd.,
3. a gk. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.

Lövészet. A szifolt szak kiképezés, a sokfajta fegyver-
rel való foglalkozás csak ritkán tette lehetővé, hogy a
LASE nyitómű versenyeken szerepelhessen. Ennek el-
előre diszkrétremelő az alábbi eredmény:

**1943 február 25—március 5. Országos fősikolai fedett-
pálya-verseny. Kispuska egényi:** 4. v. *Daru János* (1. úteg) —
Nemzetközi kispuska: 2. v. *Daru János* (1. úteg). —
Mindkét versenyszámban csapatban: 2. a LASE.

**1943 május 9. Országos fősikolai verseny. Újonc-baj-
nokságok:** 1. v. *Harkay Thimér* (3. lóv. szd.). — *Csapat-
ban:* 3. a LASE. — *Fősikolai nyit versenyben:* 1. v. *Harkay*
Thimér (3. lóv. szd.), 2. v. *Daru János* (1. úteg),
Csapatban: 2. a LASE.

**1943 július 8. Országos fősikolai lövésverseny. Kol-
ozsvártot. Hadpistoly:** 1. *Bánky László* (1. lóv. szd.),
3. v. *Harkay Thimér* (3. lóv. szd.). *Csapatban:* 1. a
LASE. — *Céltábla pistoly:* csapatban 2. a LASE. — *Kis-
puska egényi:* 2. v. *Daru János* (1. úteg), *Csapatban:* 4. a
LASE. — *Hadipuska egényi:* 3. v. *Harkay Thimér* (3.
lóv. szd.). *Csapatban:* 3. a LASE. — *Kapáslövés egényi:*
3. v. *Daru János* (1. úteg), *Csapatban:* 4. a LASE.

Az 1943 augusztus hónapban megtartott könnyű- és
nehézfegyver verseny eredménye. *Hadipuska:* 1. az 1. lóv.
szd. — *Hadpistoly:* 1. az 1. lóv. szd. — *Kispuska:* 1. az
1. lóv. szd. — *Golyósoró:* 1. a 2. lóv. szd. — *Géppuska:*
1. az 1. lóv. szd. — *Gránátvető:* 1. az 1. lóv. szd. — *Akna-
vető:* 1. az 1. lóv. szd. — *Páncéltörő:* 1. az 1. lóv.
szd. — *Nehézpuska:* 1. a 3. lóv. szd. — *Kézi gránátbőbe:*
1. a 3. lóv. szd. — *Egényi versenyekben:* *Hadipuska:* 1. v.
Daru János (1. úteg), 2. *Koronczay Imre* (1. lóv. szd.). —
Hadpistoly: 1. *Bánky Zoltán* (1. lóv. szd.), 2. *Nagy Fe-
renc* (3. lóv. szd.). — *Kispuska:* 1. *Mező Pál* (lgv. úteg),
2. *Magyarszéki Szabó Béla* (lgv. úteg). — *Kézi gránát:* 1.
Lassú András (2. lóv. szd.), 2. *Kovács Sándor* (1. úteg). A
könnyűfegyver vándordíjat nyeri a 3. lóv. szd. A nehéz-
fegyver vándordíjat nyeri az 1. lóv. szd.

TÁBLAZAT A LASE 1942 43. ÉVBEN ELÉRT EREDMÉNYEIRŐL.

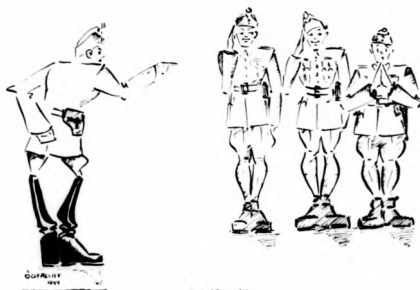
		Aréteka	Vívás	Lövészet	Birkózás	Úszás	Si	Torna	Ömusa	Játék	Katonai sport	Összesen	Megjegyzés
1. Háziverseny	versenyek száma:	2	5	3	1	1	2	1	1	18	1	35	—
	indulók száma:	246	170	312	73	66	125	72	30	198	aks-ok 80 ^o 6 ^o 2	1292	—
2. Főiskolai verseny	versenyek száma:	5	2	6	2	1	1	1	1	6	—	23	1. hely: 23 2. hely: 26 3. hely: 24
	indulók száma:	88	31	62	14	13	28	10	18	66	—	330	—
3. Országos verseny	versenyek száma:	2	14	—	—	1	1	1	3	—	—	22	1. hely: 3 2. hely: 6 3. hely: 2
	indulók száma:	21	96	—	—	1	7	6	16	—	—	147	—

E táblázat a ludovikás ifjúság céltudatos tömegtestedzésének és a sport nemzetvédelmi, valamint honvédelmi fontosságának a nehéz viszonyok ellenére is megnyilvánuló átérezését akarja kifejezésre juttatni.

Tapossátok tovább és egyre szélesebbre e

megyét, hogy a nemzet polgárai szorosan felzárkózva minél nagyobb tömegben követhessenek benneteket!

Kotsis Miklós százados,
a „Ludovika” akadémia
testnevelés-vezetője.

„Imához!”
Gyallay Egon akadémikus karikatúrája.

KRÓNIKA.

AZ AKADÉMIAI ÉLET KIMAGASLÓBB ESEMÉNYEI.

Ötödször közöljük immár az elmúlt tanév krónikaszerű összefoglalását évkönyvünk utolsó rovataképpen. Ezúttal is krónikás rövidséggel foglaljuk össze az év fontosabb eseményeit.

A jelentősebb gyakorlati és sportkihelyezésekről, a hadnagyváltásról, a ludovikás találkozókról, akadémiái és fegyvernemi ünnepeinkről, a Zrinyi-kör munkásságáról és a LASE sportéletéről évkönyvünk egyéb helyein ezidén is külön, önálló cikkekből számolunk be.

A teljesség kedvéért mindig megemlítjük e helyütt is az évkönyv más helyén részletesen taglalt eseményeket.

1942.

Oktober 4. Tanévnyitó istentisztelet (Veni Sancte.) Az istentisztelet után *rítész nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, akadémia-parancsnok a nagyréten üdvözölte a tiszti és tanári kart, valamint az akadémiákonkat. Ez alkalommal alakult meg ugyancsak a nagyréten a LASE (az akadémia sportköre), a Zrinyi-kör, valamint az egyes nyelvtanítási csoportok.

Oktober 5. Pót- és javítóvizsgákot.
Az aks. zászlóalj utánpótlása az ősi kihelyezésre. (Urán, Pilisvörösvár, Pomáz.)

Oktober 6. Az aradi vértanúk emlékünnepe. Gyász-istentisztelet. A nap jelentőségéről az osztályparancsokok emlékeztek meg.

Oktober 10. Gyászmise az akadémia róm. kat. kápolnájában, *Borsányi József* szászdos, az akadémia hősi halálát halt tiszorának jelkiüdvért.

Oktober 12. Az aks. páncéloszázad f. hó 24-ig tartó kihelyezésre indul *Estergombá*.

Oktober 15. A katonai Mária Terézia-Rend alapításának emlékére a királyi várkópolnában tartott ünnepélyes istentisztelet; az aks. tüzérségi tál 3 tiszti és 10 akadémius jelent meg.

Oktober 19. A gk. vonat kiképzésben részesülő aks-ök kiválnak a pc. század kötelékéből és *Tahitótuluba* vonulnak a gk. szakgyakorlat céljából.

Oktober 22. Az 1892-ben felavatott ludovikások 50 éves találkozója az akadémián.

Oktober 25. A hadigondozási vásárral kapcsolatosan a „Magyarok Nagvasszonya” róm. kat. templom 10 órát szentmiséjén az akadémia képviseletben háromtagú tiszti küldöttség jelenik meg.

Oktober 28. Az aks. zászlóalj bevonulása az ősi kihelyezésről.

Oktober 30. *Von Weckmann* vezérőrnagy, a berlini Hadiakadémia parancsnokának és szerződőtiszének: *gróf Münsdorff* alezredesnek látogatása az akadémián.

Oktober 31. A reformáció emlékünnepeinek megünneplése az akadémia protestáns imatermében.
November 1. A „Ludovika” akadémia előtti terepen lévő „Névtelen hősök” emlékművet tiszti és akadémiusok küldöttség 9 óra 30 perckor megkoszorúzza. Ottáig tiszti küldöttség képviseli az akadémiát a Hősök tiszti terejében 11 órakor tartott gyászszolgálaton is.

Az akadémia halottainak sirját (*Lemberkerics Jenő* szds.; *Kerepesi-út* melletti temető; *rítész: Pál Dénes* tábori eszperes és dr. *vitéz Mosonyi Sándor* tábori főeszperes; *Farkasréti temető; Pogány Jenő* aks. és *Orosz Ferenc* aks.; *Szilágyi György* nyelvtanítói alhadnagy; *X. ker., Új köztemető, Hősök* Temetője rendbehozottá és tiszti küldöttséggel koszorút küldött sírjukra.

November 2. Gyász-istentisztelet az akadémia halottait a róm. kat. kápolnában.

November 3. Gyászistentisztelet a Kapisztrán helyőrség templomában hősi halottaink felé üdvért. Az akadémiát kétféle tiszti küldöttség képviselte.

Az emlelti nap kezdete.

November 4. Az aks. színművészek zenekar részvételével *Rautavaara Antti* finn énekművész népviseletén a Pesti Vigadóban.

November 5. A házi filmszínház megnyitása.

November 6. Protestáns levestűnőnap a Magyar Művelődés Házában. Alosztályonként 10 akadémius vett részt az ünnepségen.

November 8. A „Ludovika” akadémián 1897-ben, 1902-ben, 1907-ben, 1912-ben és 1917-ben felavatott ludovikások 45. 40. 35. 30. és 25 éves találkozója az akadémián.

November 15. Az akadémia múzeumának ezúttal ünnepélyes megnyitása. Az akadémia történetének rövid áttekintése után *dr. Mathis Károly* őrnagy, a múzeum őre ismeretle és mutatta be a gyűjteményt, a tantermi osztályonként kirendelt 5-5 f. egyfolyambeli akadémiusnak.

November 18. Az aks. buszszázad Simonyi-emléknappja az akadémián, istentisztelet után Simonyi-díjnyújtás volt a nyitott lovardában, 12 órakor díszbevonás.

November 20. Hízi ottusi futóverseny az akadémián.

November 27. Az aks. színművészek zenekara beosztott és december 6-án felavatásra kerülő 16 H. egyfolyambeli akadémiusnak az önk- és zeneszoport vezetője átadta a „Pro musicis artibus” feliratu ludovikás címerkereteket.

December 2. A III. évfolyambeli akadémikusok megtekintették a honvéd Törökpostai Intézetet.
December 3. Az aks. tüzérszálló Borbála-ünnepély a vívóteremben, 19 órakor a Szent Borbála-szobor megkosztatása az akadémia parkjában.

December 4. Borbála-szentisztélétek, 8 órakor püspöki mise a róm. kat. kápolnában, majd az aks. tüzérszálló díszmenete Szent Borbála szobra előtt.
December 5. Az üdelőlti hadnagvatás főpróbája. A tisztí kiuteltések átadása.

December 6. A Kormányzó Ur O Főméltósága névünnepe.
Időelőtti hadnagvatás.
December 11. A Zrinyi-kör ezidei munkájának megkezdése.

December 12. Házi bírózó bajnokság.
December 18. A róm. kat. akadémikusok karácsonyi szentgyónása, a protestáns akadémikusok karácsonyi áhitata 16 órakor.

December 19. A róm. kat. vallású akadémikusok karácsonyi szentgyónása, a protestáns vallású akadémikusok karácsonyi úrvacsora-vétele 7 óra 30 perckor.

12 órakor a karácsonyi szabadság kezdete.
December 24. Karácsony-ünnepély a vívóteremben az összes legénységi különítmények számára 16 óra 30 perckor.

1943.

Január 6. 24 órakor a karácsonyi szabadság vége.
Január 9. Indulás a Tiszborultól síkkihelyezésre.

Január 10. A nemzetvédelmi csoport 50 akadémikusa részvételével a Szociális Missziótársulat filmelőadásán a Magyar Művelődés Házában.
Január 24. Az aks. sicsoport bevonulása Tiszborultól.

Dr. Hász István tiszori püspök ünnepélyes püspöki misét mond az akadémián.

Január 26. Az akadémiaparancsnok előadása a harc-téri helyzetről a vívóteremben.

Január 27. Vitéz nemes Kisbarnaki Farkas Ferenc vezérnagya, akadémiaparancsnok kinevezése altábornaggyá.

Február 2—3. 18 akadémikus részvételével a MEFSOK országos főiskolai síversenyén.

Február 6. Az aks. számolmány zenekar részvételével Herbert Kavanin zenekari hangversenye a Zeneművelődési Főiskola nagytermében.

7 aks. részvételével a Magyar Szívóverseny síbajnokságán.

Február 8. 60 aks. részvételével a „Keresztény Nő” klubnál vállalkozói riválitásos kosárlabda rendezett filmelőadásán a Magyar Művelődés Házában.

Február 11. Köszvény László ny. gimn. igazgató vetített képek előadása a technológiai tanteremben. (Honvédelem — művelődélem).

Február 12. Az aks. szalagos alsóztílvok neve a mai napot! aks. lovasszázad.

Február 14. A csendőrképzésben részvételű aks-ök részvételével a Bőszörményi-úti csendőrlaktanyában rendezett „Csendőrnapi”-on.

A Zrinyi-kör kézművelődési szakosztálya megtekintti a „Művészet a háborúban” című kiállítást a Nemzeti Szalonban, a fénykép-csoport 9 aks-a pedig a B. S. E. fénykékiállításán vesz részt.

Február 18. Az akadémiaparancsnok úr laktanyaszemléje.

Február 19. A Zrinyi-kör fénykép-csoportjának 11 aks-a megtekintti az EMAOSZ-ban Dolorits Jenő színesfénykép-kiállítását.

A Zrinyi-kör irodalmi és nemzetvédelmi csoportja megtekintti a „Művészet a háborúban” című kiállítást a Nemzeti Szalonban.

18 h-kor a páncélos hadtestparancsnokság filmelőadása (Páncélosok elleni közelharc) a vívóteremben.

Február 25—26. Az akadémiaparancsnok úr alkalmozó megbeszélése törzsiszték számára a tanári szobában.

Március 1—2. A Magyar Orvosszövetség székületikai előadássorozatán tantermi osztályonként 2—2 aks. vesz részt.

Március 3. I. félévi osztályozóértekezlet.

A budapesti spanyol követsegnek az elhunyt spanyol király lelkilüdvért mondott gyásztiszteletén a budavári koronázó főtemplomban 7 tiszt képviseli az akadémiaát.

Március 5. I. félévi főtérkezelet.

Bosnyák Gyula telepatikus hipnotizőr előadása a vívóteremben.

Március 11. Az akadémiaparancsnok úr alkalmazó megbeszélése főtiszték részére a tanári szobában.

Március 14. Az aks. huszárszázad házi lovasmérkőzése a nyitott lovardában.

Március 15. A magyar szabadság ünnepe, Isztentisztelet, majd 11 órakor ünnepély a vívóteremben.

Villányi Endre őrnagy vité. próbaszolgálatra való beosztása és útbaindulása a hadművelleti területre.

Március 16—19. 10 tiszt és 60 aks. részvételével a Manrézében tartott zárt lelkigyakorlat. A szép gondolatot a H. M. 9. osztály és az akadémiaparancsnok úr támogatásával Berta Lajos tiszori főesperes vállalta valóra. A lelkigyakorlatot P. Révay Tibor S. J. és P. Szabó József S. J. vezették.

Március 19. A II. évf. aks.-ök megtekintik a honvéd Törökpostai Intézetet.

Március 21. Mezei futóbaajnokság az akadémia parkjában.

Március 28. Az aks. huszárszázad és az aks. tüzérszálló házi lovasmérkőzése (díjgratás) a nyitott lovardában.

Március 29. Repülőbemutató a Budaörs-i rep. térer a II. évf. aks.-ök számára.

Március 31. Robb Leg százados, orgonaművész hangversenye az akadémia róm. kat. kápolnájában. A hangversenyt Báthy Anna operanékesnek, Laurin Lajos dr. operanékes és az aks. énekar is közreműködött.

Április 1—4. A róm. kat. vallású tiszték, aks.-ök és tisztelhetők lelkigyakorlata. A lelkigyakorlatos szentbeszédet ez évben dr. Szendrő László szombathelyi esperes-plébános tartotta.

Csendes örök áhítatok a prot. vallású tiszték, aks.-ök és hozzátartozók számára. Az áhítatoknál vitéz nemes bátorkezi Kiss Sándor tiszori főesperes beszélt.

Április 4. Dr. Ravasz László m. kir. titkos tanácsos, dunamelleki református püspök háláadó isztentisztelet tartása céljából meglátogatta az akadémiát.

Április 9. A Zrinyi-kör nemzetvédelmi csoportjának 48 aks-a megtekintti az Országos Közegészségügyi Intézetet, a rádiócsoport 23 aks-a pedig a Standard rádiógyárat.

Április 11. Kletz Károly kir. főerdőmérnök színes film bemutatója Kárpátaljáról és az erdőkitermelésről a vívóteremben.

Április 12. A hősi halált halt báró Babarczy Endre hadnagy lelkilüdvért mondott gyászmisén a ciszterci rend Szent Imre gimnáziumának házi kápolnájában 11 tiszt és 6 aks. képviseli az akadémiát.

A Magyar Művelődés Házában tartott „Népi magyar est”-en a Zrinyi-kör 30 aks-a vesz részt.

Április 15. A zuhanórepülő orvosi vizsgálatra Budapestre érkezett 29 rep. aks. és 10 rep. szakaszvezető elhelyezése az akadémia kórházában.

Április 16. A hűsvégi szabadság kezdete 12 órakor.

Április 28. A hűsvégi szabadság vége 24 órakor.

Április 30. A Zrinyi-kör nemzetvédelmi csoportjának 50 aks-a megtekintti az Erd-i „Kalot” népfőiskolát, a rádiócsoport 20 aks-a pedig a Lakihégy-i rádióadó-állomást.

Május 1. A Vitéz Rend Zrinyi Csoportjának ünnepi estjén vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka, „Az örökifjú Zrinyi” címmel előadást tartott. Az ünnepi esten tantermi osztályonként 1—1 fő aks. vett részt.

Május 2. A Zrinyi-kör irodalmi és nemzetvédelmi csoportja közösen tartotta rendezett foglalkozást az akadémia dísztermében. Ez alkalommal dr. Mathia Károlyy őrnagy tartott előadást a magyar katonanótáról.

Május 3. A Keleti hadsziintérről hazazérkezett 2. honvéd hadsereg parancsnoka megkoszorúzza a Hősök Emlékövét. Az akadémia tisztagi tisztí küldöttséggel és díszszóval képviselte magát az ünnepségen.

Május 7. A Zrinyi-kör rádióesportja megtekinti a Budafok-i kábelvárat, a nemzetvédelmi csoport 52 akcs-a pedig a „Hangya” Ceglédi-úti tábort.

Május 9. A Zrinyi-kör képzőművészeti csoportjának 7 akcs-a megtekinti a Szépművészeti Múzeum kép- és szobortárát.

Május 12. Csapattest-alkalmazat megbeszélése a terpen.

Május 13. A Zrinyi-kör Irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyűlése a díszteremben.

Május 16. Az akcs. páncélos század III. évf. akcs-ai harcászati utazásra indulnak.

Május 17. A II. évf. akadémikusai rohamárkász-kiképzésre Komáromba, a III. évf. akcs-ai térképölvasási gyakorlatra útbaindulnak.

Május 18—22. A VIII. évf. növendékek repülő szakorvosi vizsgálja. A növendékek az akadémia kórházában nyertek elhelyezést.

Május 27. A II. évf. akcs-ok évvégi osztályozó, egyben főértekezlete.

Május 29. A III. évf. az 1. és 2. úteg akcs-ai kivételével bevonul az akadémiaba térképölvasási gyakorlathoz, illetve harcászati utazásra.

Május 30. A két világháborúban elesett hősök emlékműve... Az akadémian tartott ünnepélyes istentiszteleten az iltihonlévő akcs-ok vettek részt. Az akadémia főépülete előtt felállított „Névtelen hősök” emlékszobrárt 3 tisztből, 1 tisztjelöltből és 6 fő honvédből álló küldöttség megkoszorúzza.

A III. évf. akcs-ok tolmácsvizsgálja az akadémian.

Május 31. Az akcs. lövészászlóalj III. évf. akcs-ai harcászati utazásra, a gyorsosztály akcs-ai pedig térképölvasási gyakorlatra útbaindulnak.

Június 1. Dr. Marjatta Gunda orvos-alezredes, az akadémia orvosfőnökének temetése a Rákoskeresztúr-i Új Köztemető halottasházából.

A honvéd közéniskolai nevelőintézetek VIII. évf. növendékeinek bevonulása központi orvosi vizsára.

Június 2. Gvárszistentisztlet dr. Marjatta Gunda orvos-alezredes lelküdvéért az akadémia róm. kat. kápolnájában.

Június 5. Az 1942-ben előzetes felvételi vizsgát tett és pótólag felölt karpaszományos bevonulása a második felvételi vizsra letétele céljából.

Június 12. A II. évf. akcs-ok 9 h 10 I-kor a Keleti pályaudvarra érkeznek a Komárom-i árkász kiképzésről. A III. C. osztály akcs-ai 21 h 10 I-kor érkeznek ugyancsak a Keleti pályaudvarra harcászati utazásról.

Június 14. Zoltán László III. évf. akcs. földi maradványainak megáldása az 1. sz. honvéd helyőrségi kórház ravatalozójában.

Június 15. Az akcs. lövészászlóalj indulása a nyári kihalvezésre.

Június 18. A Kormányzó Úr O Főméltósága legmagasabb születés napjának megünneplése. Ünnepélyes istentisztelet és díszbeédek. Az akcs. tűzérőszty és a huszárszázad Budapestén az akadémia többi alakulatai pedig a kihelyezés helyén ünnepeltek meg Legfőbb Hadúrunk születés napján.

Június 19. Az akcs. huszárszázad útbaindulása Örkénybe.

Június 21. Dr. Mathia Károly őrnagy útbaindulása külföldi beosztásába.

Az akcs. gk. lövészszázad és a fogatolt vonat-képzésben részesült akcs-ok útbaindulása kihelyezésre.

Június 22. Zankó Ernő II. évf. akcs. temetése Tata-tóverson.

Június 23. Az „1919. Júniusi Bajtársak Szövetsége” ellenforradalmi emlékünnepélyt rendez az akadémian. Az ellenforradalmi emlékünnepélyt megkoszorúzzák. Az akcs. tűzérőszty díszmenetet hajt végre a megjelent előkelőségek előtt.

Csabay János II. évf. akcs. temetése Debrecenben. Június 28. Az akcs. lövészászlóalj Szent László-ünnepségei Balatonalmádban. A honvédnap megünneplése. Közös ünnepi ebéd a tisztikar, akadémikusok és legénység részére.

Az akcs. tűzérősztyal útbaindul Hajmáskérre.

Július 1—augusztus 30. Tartalékos tábortelkes tanfolyam az akadémian.

Július 1. Dr. Bakó Imre alezredes áthelyezése a 3./II. zászlóalj állományába.

Július 8. Sóska Elemér hsz. ezredes, az akadémia új parancsnokának bevonulása az akadémiaba.

Július 16. Az akcs. huszárszázad Simonyi-emlékünnepére Örkényben.

Július 24. Az akcs. páncéloszázad Szent Kristóf-napja Esztergomban.

Augusztus 7. Az akcs. huszárszázad akadémikusai és legénysége az Örkény községben keletkezett tűz elszigetelésében és eloltásában tevékeny részt vett.

Augusztus 6. Az akcs. lövédmélti úteg a Hajmáskéri ládogyár gepházában keletkezett tűz elszigetelésében és eloltásában tevékeny részt vett.

Augusztus 7. A kihelyezett akcs. alakulatok bevonulása az akadémiaiba.

Augusztus 11—15. A felavatás előtt álló III. évf. akcs-ok zárt lelkigyakorlata a Mantrázban.

Augusztus 12. A II. évf. osztályozó értekezlete.

Augusztus 14—18. Az akadémiaik közötti átutasa (futás, kerékpár, pistoly) második részének lebonyolítása az akadémian.

Augusztus 16. A Zrinyi-kör évrőzáró közgyűlése a díszteremben.

Augusztus 19. Avatási főpróba a nagyréten. Az 1942 43. tanévi sportdíjak kiosztása.

Az akcs. páncélos század hős halált halt volt tanárainak és akadémikusainak emléktáblái avatja fel a gyorsépület III. emeletén.

Augusztus 29. Ünnepélyes hadnagysavatás.

A neményi Komcz Istvánné, benedekfalvi Kiszely Ilona Anna-alapítványok ösztöndíj-kamatlan ünnepélyes átadásra az akadémia múzeumában. Ezziden Neményi Pál és Cserépy Attila III. évf. akcs-ok (felavatásra kerülő hadnagysók részvételével a kitüntető jutalomban.) Az akadémia büszsája ritéz nemes kibarnaki Parkos Ferenc altábornagytól, az akadémia távozó parancsnokától a díszteremben.

Augusztus 21. Tisztai és tanári értekezlet.

Sóska Elemér hsz. ezredes átvetszi az akadémia parancsnokságát.

Augusztus 27. Megemlékezés vitéz nemes nagybányai Horthly István Kormányzóhelyettes Úr O Főméltósága hős haláláról. Gvárszistentisztelet után Szőnyegh István szilárdos mellátta a szomorú nap jelentőségét az akadémia belső udvarán.

Szeptember 1. Áthelyezések az akadémia állományból:

Illés Károly alezredes a 4./III. zlj. állományába, Jeczenszky László alezredes a 3. határőrszty zlj. állományába.

nemes Mihályi István alezredes a 2./II. hon. oszt. állományába.

Bánlaky Sándor őrnagy a H. M. 8. oszt. állományába.

Bényei Elemér őrnagy a 10./II. zlj. állományába.

Szabó Sándor őrnagy a 7./II. oszt. állományába.

Huday György őrnagy a 26. táb. II. oszt. állományába.

Szeptember 11—15. Az akadémiaiparancsnok úr elhelyezési követel-szemléje.

Szeptember 22—23. A polgári életből pályázók központi orvosi vizsgálja a 10. sz. honvéd helyőrségi kórházban, és képzővizsgálja az akadémian.

Szeptember 24—25. A polgári életből pályázók elméleti és testnevelési felvételi vizsgálja az akadémian.

Szeptember 29. A III. évf. akcs-ok bevonulása az akadémiaiba.

Szeptember 30. A II. évf. akcs-ok bevonulása az akadémiaiba.

TARTALOM.

Sáska Elemér vk. ezredes: Búcsújunk vitéz nemes kisbarnaki <i>Farkas Ferenc</i> altábornagytól, a „Ludovika” akadémia volt parancsnokától	3	<i>Kapéry Béla</i> akadémikus: Beszél a libánoni cédrus. (Költemény.)	65
Hőseink	9	<i>Nagy Ferenc</i> akadémikus: Miképpen lehet a csapatnál megkedveltetni igazi népdalmenetelőinket?	67
Vitéz <i>Saáry Jenő</i> ezredes: A „spártai” hős	15	Ludovikás menetelők. a) Édesanyám rózsafája . . . b) Sirhat az a kislány . . .	70-71
<i>Berta Lajos</i> főesperes: Molnár Laci hősi halált halt	16	<i>Mathia Károly</i> népdalfeldolgozásai	
<i>Dr. M. K.</i> : Hős voltál, Bandi! Emlékezés báró Babarczy Endre hadnagy hősi halálára	16	AKADÉMIAI ÉLET.	
Vitéz <i>Bátorkeszi Kiss Sándor</i> főesperes: Halottaink	18	Hadnagyavatások. 1942 december 6. (<i>Dr. M. K.</i>)	72
<i>Dr. M. K.</i> : Letört reményseégeink	20	1943 augusztus 20. (<i>Zahumenszky Lajos</i> százados)	76
Vitéz <i>Saáry Jenő</i> ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnökének zárószavai a kör 1943 május 13-án rendezett nyilvános diszgyűlésén	23	Ludovikás találkozók	79
<i>Dr. Mathia Károly</i> őrnagy: Katonaeszmény és nivatástudat a magyar romantika irodalmában	25	ÜNNEPSÉGEINK.	
<i>Dr. Mathia Károly</i> őrnagy: A „Ludovika” akadémia sigyakorló csoportja a tiszaborkúti-i Menesulon	29	I. Akadémiai ünnepek	81
<i>Pósfay László</i> akadémikus: Árkász-kiképzés Komáromban	33	II. Fegyvernemi ünnepek:	
SORAKOZÓ!		a) Szent László-nap	85
<i>Dr. Mathia Károly</i> : Örökös disztagjától búcsúzik a „Ludovika” akadémia Zrínyi-köre	37	b) Simonyi-émlékünnep	86
<i>Székely Balázs</i> akadémikus: Az ezeréves magyar akarát	39	c) Szent Kristóf-nap	87
Vitéz <i>Szónyi Miklós</i> főhadnagy: Amit a csapat vár	41	d) Szent Borbála-ünnepség	88
Vitéz <i>Nagyághy Csaba</i> akadémikus: Sorskérdéseink a háború után	43	ZRÍNYI-KÖR.	
Vitéz <i>Osváth Tibor</i> hadnagy: A kristálygömb. (Költemény.)	47	Beszámoló a Zrínyi-kör 1942—43. tanévi munkásságáról.	
Vitéz <i>Véssey Frigyes</i> akadémikus: A harcéri események és hősi tettek hatása a tisztí elhivatás előkészületeire	48	I. A Zrínyi-kör szervezete	89
<i>Óry Iván</i> akadémikus: Kigyúlnak a lángok. (Költemény.)	51	II. Az egyes csoportok működése	89
<i>Röder Iván</i> akadémikus: Alosztály-szellem, csapatszellem	53	III. A pályázatok eredménye	92
<i>Szedes János</i> akadémikus: Emlékezés. (Elbeszélés.)	59	IV. Jutalmak	93
<i>Doroszlai Ferenc</i> akadémikus: A szakasz hőse. (Elbeszélés.)	63	V. Örökös tagságok, elismerések	93
<i>Weninger Vince</i> akadémikus: Vége a nagyhétnek. (Költemény.)	65	VI. A Zrínyi-kör évzáró gyűlése	94
		MÚZEUM.	
		<i>Dr. Lengyel Béla</i> alezredes: Adalékok Mária Ludovika királyné életrajzához	95
		<i>Dr. M. K.</i> : A „Ludovika” akadémia zászlajának története	96
		A „Ludovika” akadémia büszkeségei	99
		TESTEDZÉS.	
		<i>Kotsis Miklós</i> százados: A testnevelés — nemzetvédelem	100
		Beszámoló a „LASE” 1942—43. évi sportmunkásságáról	102
		KRÓNIKA.	
		Az akadémiai élet kimagaslóbb eseményei	108

MŰMELLÉKLETEK.

NEGY ES ÖT SZINBEN:

Bényey Zoltán őrnagy: „Megugrattak Hortobágyon...” (Olajfestmény)	24—25
Kotsis Miklós százados: Lángszórós kiképzés Komáromban. (Színes fényképek)	32—33
Bényey Zoltán őrnagy: Szélmalmok a keleti hadszíntéren. (Vízfestmény)	40—41
Kotsis Miklós százados: „A Mencsul oldalán.” Fekete Géza akadémikus: „Vidám menet.” (Színes fényképek)	48—49
Fekete Géza akadémikus: „Csendélet.”	72—73
Kotsis Miklós százados: „A jövő katonája.” (Színes fényképek)	80—81
„Hiszek Magyarország feltámaszásában.” (Foto Orelly színes fényképe)	

EGY ES KÉT SZINBEN:

Kováts Tibor akadémikus: „Virágházban.” Fogarasi Szabó Béla százados: „A Sesul nyerge Kárpátalján.” (Fényképfelvételek)	28—29
Iffy Mészoly György akadémikus: „Merengés.” „Meretek út.” (Fényképfelvételek a Hohen-tauernből)	64—65
Keresztes Ákos akadémikus: „Édesanyám.” (Krétarajz)	88—89

SZÖVEGOLDALON ES SZÖVEG KÖZÖTT:

Nádasi Endre akadémikus: Szomorúfűz. (Fényképfelvétel)	19
Toperczer Oszkár százados: Háborús csendélet. (Fényképfelvétel)	21
Rátky Tibor akadémikus: „Apport.” (Fényképfelvétel)	23
Kanász István akadémikus: Havasi gazdaság a Mencsulon. (Fényképfelvétel)	29

Németh Miklós akadémikus: Rohambűrű-építés Komáromnál. (Fényképfelvétel)	33
Köhler Ferenc akadémikus: „Lövészet után.” (Fényképfelvétel)	41
Rátky Tibor akadémikus: A Pietrosz. (Fényképfelvétel)	42
Ory Iván akadémikus: „Szemben a fényvel, szemben az árattal.” (Fényképfelvétel)	43
Kováts Tibor akadémikus: „Hajnal a Dunán.” (Fényképfelvétel)	45
Rátky Tibor akadémikus: „Séta.” (Fényképfelvétel)	48
Katona József akadémikus: Balatoni műút. (Fényképfelvétel)	51
Köhler Ferenc akadémikus: „Ragogy a gépágyú.” „Anyagkarbantartás.” (Fényképfelvételek)	52
Rátky Tibor akadémikus: „Figyelőoldal.” (Fényképfelvétel)	53
Gróf Somssich Péter akadémikus: Rádióalképzés az akadémián. (Fényképfelvétel)	54
Radnóti László akadémikus: „Tóparton.” (Fényképfelvétel)	58
Baró Döry Lajos akadémikus: Beszterce. (Tollrajz)	61
Ogyallay Egon akadémikus: „Jó dolga van a tács-nak!” „Naprátajolás.” „Műszermunka.” (Karikatúrák)	62
Keresztes Ákos akadémikus: „Az utolsó töltegy.” (Szerrajz)	64
Simon Károly akadémikus: „Nota.” (Fényképfelvétel)	67
Mészoly György akadémikus: Gábor Aron (Dombróly) Tarkó Béla akadémikus: Lucifer. (Szobor) Baró Waldbott Pál akadémikus: Csontfaragása.	91
Ogyallay Egon akadémikus: „Imához!” (Karikatúra)	107

Az évkönyv jelen kötetét az akadémiaparancsnok úr irányításával Dr. Matthia Károfy őrnagy szerkesztette.

A címlapkép (Az 1943. augusztus 20-ai hadnagyparadás díszmenet-részlete) Oláh Dezső (az akadémia szerződéses fényképésze) színes felvétele.

Fényképtudósító: Fodor Orelly (IV., Múzeum-körút 27).

A hangjegyeket Nekofny Rezső (VIII., Fecske-utca 14.) rajzolta.

A kiskék id. Weinwurm Antal cinkográfiai műintézetében (IV., Kammermayer Károly-u. 5.) készültek.

Az évkönyv jelenlegi ára: 20 pengő.

Az előfizetési díjat a „Ludovika” akadémia átalányszámára, Budapest című, 178.386. számú postatakarékpénztári befizetési lapon kell az összeg rendeltetésének pontos megjelölésével behűdeni.

BUDAPEST, 1944.

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA” AKADÉMIA KIADÁSA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐL-ÚT 80. SZÁM
„LUDOVIKA” AKADÉMIA FŐÉPÜLET I. EM. MŰZEUMLIRODA.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R-T.

FELELŐS: GYÖRY ALADÁR IGAZGATÓ.